ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଧ୍ୟୟନ:

ସୁନ୍ଦରଗଡ ଜିଲ୍ଲାର ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ହେମଗିରି ତହସିଲ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଭୋଗରାକଛାର ଏବଂ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମରୁ ଘରୋଇ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ (ଟି ଓ ଆର ୧୦୦-୦୦୦୦୧)

ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ
ପରିଚୟ ଏବଂ ଅଧ୍ୟୟନ ପୃଷ୍ଠଭୂମି

୧.୧ ପରିଚୟ

ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣରେ ପ୍ରାକୃତିକ ଏବଂ ମାନବ ସମ୍ବଳର ଭଣ୍ଡାର ସହିତ ପ୍ରଚୁର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି। କିନ୍ତୁ ବିଡ଼ମ୍ବନାର ବିଷୟ ହେଉଛି ଯେ ରାଜ୍ୟ ଏତେ ଦଶନ୍ଧି ଧରି ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ବିକାଶ ସହିତ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ଏକ ପ୍ରତିଛବି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଛି। ପୂର୍ବ ଅଧ୍ୟୟନ ଗୁଡ଼ିକ ରାଜ୍ୟରେ ଯୋଜନା ନିବେଶ ଏବଂ ପ୍ରଦର୍ଶନର ସଫଳତା-ବିଫଳ ମିଶ୍ରଣକୁ ଦର୍ଶାଉଛି। ଏହି ନିରପେକ୍ଷ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ରାଜ୍ୟର ଆର୍ଥିକ ସମ୍ଭାବନାକୁ ଧୀର କରିଚାଲିଛି। ଏହା ଯୋଜନା ରଣନୀତି, ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ପ୍ରାଥମିକତାକୁ ପୁନଃନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରି ନୂତନ ବିକଳ୍ପ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ସମସ୍ୟା କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରେ। ଦଶନ୍ଧି ଧରି ନିୟମିତ ବ୍ୟବଧାନରେ ବନ୍ୟା, ଘୂର୍ଣ୍ଣିବାତ୍ୟା ଏବଂ ମରୁଡ଼ି ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ପୁନରାବୃତ୍ତି ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥନୈତିକ ସମୃଦ୍ଧିର ଗତିକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବା ପ୍ରୟାସକୁ କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚାଇଛି। ଭାରତରେ ଆଧୁନିକ ଶିଳ୍ପ ବିକାଶ ୧୮୫୪ ମସିହାରେ ମୁମ୍ବାଇରେ ପ୍ରଥମ କପା କପଡ଼ା ମିଲ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସହିତ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା, ମୁଖ୍ୟତଃ ଭାରତୀୟ ପୁଞ୍ଜି ଏବଂ ଉଦ୍ୟୋଗ ସହିତ।

ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶା ଅର୍ଥନୀତିରେ ବହୁଳ ବେକାରୀ ଏବଂ କମ ନିଯୁକ୍ତି ହେତୁ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦେଖାଦେଇଛି। କିନ୍ତୁ ଏକ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ଘଟଣା ହେଉଛି ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବପିଢ଼ିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବଢୁଥିବା ବେକାରୀ। ଏହା ଅଧିକ ଲାଭଦାୟକ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ସ୍ତରର ନିବେଶ ଆବଶ୍ୟକ କରେ। କିନ୍ତୁ ଏହି ସମସ୍ୟାକୁ ସାମଗ୍ରିକ ସ୍ତର ଅପେକ୍ଷା ଆଞ୍ଚଳିକ ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ସ୍ତରରେ ସମାଧାନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଏହି ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ଶ୍ରମ-ସଘନ ଗ୍ରାମୀଣ ବିକାଶ ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ରହିଛି।

ଅନ୍ୟ ପ୍ରମୁଖ ରାଜ୍ୟ ତଥା ସମଗ୍ର ଭାରତ ତୁଳନାରେ ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କ ଜୀବନଧାରଣ ମାନ କମ୍ ଅଟେ। ଓଡ଼ିଶାର ଉଚ୍ଚ ଏଙ୍ଗେଲଙ୍କ ଅନୁପାତ ଏହି ନିମ୍ନ ମାନର ଜୀବନକୁ ସୂଚାଉଛି | ଏକମାତ୍ର ସକରାତ୍ମକ ଧାରା ହେଉଛି ୨୦୦୧ ରୁ ୨୦୦୩ ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ରାମୀଣ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏଙ୍ଗେଲଙ୍କ ଅନୁପାତରେ ସାମାନ୍ୟ ହ୍ରାସ। ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ବିନିଯୋଗ ସହିତ ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପାରସ୍ପରିକ ସହାୟକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ରାଜ୍ୟର ଦକ୍ଷତା-ପୁଲ ବ୍ୟବହାର ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ ବଡ଼ ପରିମାଣର ଆତ୍ମନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୀତିଗତ ପଦକ୍ଷେପ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆବଶ୍ୟକ। ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ନିଯୁକ୍ତି ମିଶନ ଏହାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ।

ଯୁବ ଗୋଷ୍ଠୀ କୁ ଜୀବିକା ଜନିତ ପ୍ରବାସ ରୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ ଭିତ୍ତିକ ଦକ୍ଷତା ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଶିଳ୍ପଭିତ୍ତିକ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ଆବଶ୍ୟକ । ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ରେ ବିଜାହାନ ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ର ସ୍ଥାପନା ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ ର ସମ୍ଭାବନା ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଏହିପରି ବିକାଶ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଘରୋଇ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି। ଜମି

ଅଧିଗ୍ରହଣ ର ଏହି ପ୍ରାଥମିକ ଚିନ୍ତା କୁ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ୨୦୧୩ ମସିହା ରେ ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ବଚ୍ଛତା ଆଇନ ୨୦୧୩, ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ଆଇନ ୧ ଜାନୁୟାରୀ ୨୦୧୪ ରେ ଲାଗୁ ହେଲା। ସର୍ତ୍ତ ରହିଛି ଯେ ଏହିପରି ଅନୁସୂଚିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଜମି ହସ୍ତାନ୍ତର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ଆଇନର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ଅନୁସୂଚିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଜମି ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯିବ ନାହିଁ। ଏହା ପୂର୍ବରୁ ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ, ପୁନଃ ଥଇଥାନ ପ୍ରଦାନ କରି ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯିବ | ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା ୪୧ ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଯେତେବେଳେ ସରକାର ସର୍ବସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସଂପୃକ୍ତ ଗ୍ରାମସଭା ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରିବ |

ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଜୀବିକା, ଜନସାଧାରଣ ତଥା ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ସମ୍ପତ୍ତି, ବିଭିନ୍ନ ସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ଭିତ୍ତିଭୂମି, ବିଶେଷକରି ସଡ଼କ, ସାଧାରଣ ପରିବହନ, ଡ୍ରେନେଜ୍, ପରିମଳ, ଉତ୍ସ ପାନୀୟ ଜଳ, ଗୋରୁ ପାଇଁ ଜଳର ଉତ୍ସ, ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ପୋଖରୀ, ଚରିବା ଜମି, ବୃକ୍ଷରୋପଣ, ଡାକଘର, ଉଚିତ ମୂଲ୍ୟ ଦୋକାନ, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଗାଣ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା, ବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଶିକ୍ଷା କିମ୍ବା ତାଲିମ ସୁବିଧା, ଅଙ୍ଗନୱାଡି, ସ୍ଥାନ ପୂଜା, ପାରମ୍ପାରିକ ଆଦିବାସୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ସମାଧି ଏବଂ ଶବଦାହ ପାଇଁ ଜମି ପରି ବିଭିନ୍ନ ଉପାଦାନ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ ।

୧. ୨ ଅଧ୍ୟୟନ ପୃଷ୍ଠଭୂମି

ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ଭାବରେ ପଛୁଆ ରାଜ୍ୟର ବିକାଶ ପାଇଁ କୋଇଲା ଖଣି ସହିତ ଶିଳ୍ପ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିକାଶ ଭଳି ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ । ତଥାପି, ଏହିପରି ବିକାଶ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ଏକ ପ୍ରତିକୂଳ ପରିଣାମ ହେଉଛି ଅସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତିର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଧିଗ୍ରହଣ, ମୁଖ୍ୟତଃ ଜମି ଯାହା ପ୍ରାୟତଃ ଲୋକଙ୍କୁ ବିସ୍ଥାପିତ କରିଥାଏ। ଯେ କୌଣସି ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ବଚ୍ଛତା ଆଇନ ୨୦୧୩, ଅନୁଯାୟୀ ଧାରା ୪ (୧) ଅନୁସାରେ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ (ଏସ ଆଇ ଏ) ଅଧ୍ୟୟନ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଟେ | ଏହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ହେମଗିରି ତହସିଲର ପ୍ରକଳ୍ପ ବିସ୍ଥାପିତ / ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମରେ ଏକ ଏସ ଆଇ ଏ ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ସେଣ୍ଟର ଫର ଡେଭଲପମେଣ୍ଟ ଷ୍ଟଡିଜ୍ (ଏନସିଡିଏସ୍) କୁ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଏସ ଆଇ ଏ ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ଏସଆଇ ନୋଡାଲ ଏଜେନ୍ସି ଭାବରେ ଚୟନ କରିଛନ୍ତି। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ଏନସିଡିଏସ୍ ଏହିପରି ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ପରାମର୍ଶଦାତା ଭାବରେ ଅନେକ ଏଜେନ୍ସିକୁ ସଶକ୍ତ କରିଛନ୍ତି | ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଏନସିଡିଏସ୍ ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପାଇଁ ଏ ୪୩୮.୨୧ ପରିମିତ ବେସରକାରୀ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏସ ଆଇ ଏ

ଅଧ୍ୟୟନ ପରାମର୍ଶଦାତା ଭାବରେ କିଟ ସ୍କୁଲ ଅଫ ରୁରାଲ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ (KSRM), କିଟ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିଛି। ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ହେମଗିରି ତହସିଲର ଭୋଗରାକଛାର ଏବଂ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମରେ ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ RFCTLAR&R ଅଧିନିୟମ ୨୦୧୩ ଅନୁଯାୟୀ, ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ବିଭାଗ, ଓଡିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏସ ଆଇ ଏ ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ୭ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୨୫ରେ ସାର୍ବଜନୀନ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ନଂ-ଆର ଡ଼ି ଏମ -ଏଲ ଏ ସି - ଏସ ୟୁ ଏନ -୦୦୦୩ -୨୦୨୫/ ୨୯୮୫୦ /ଆର ଆଣ୍ଡ ଡ଼ିଏମ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା। ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର କଲେକ୍ଟର ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ହେମଗିରି ତହସିଲରୁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଭୋଗରାକଛାର ଏବଂ ବିଜାହାନ ରୁ ମୋଟ ୪୩୮.୨୧୦ ଏକର ରୟତି ଜମି ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯିବ । କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିବା ପୂର୍ବରୁ, ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଇନ ୨୦୧୩, ଧାରା ୪ (୧) ଅନୁସାରେ ଏକ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ (ଏସ ଆଇ ଏ) ଅଧ୍ୟୟନ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଟେ । ଏହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ହେମଗିରି ତହସିଲର ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମରେ ଏକ ଏସ ଆଇ ଏ ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ କରାଯାଇଅଛି ।

୧.୩ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ବିଷୟରେ

ମହାନଦୀ ମାଇନ୍ସ ଏଣ୍ଡ ମିନେରାଲ୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ଏମଏମଏମପିଏଲ) ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ବେସରକାରି କମ୍ପାନୀ, ଯାହା ୨୫ ମେ ୨୦୨୧ ତାରିଖରେ "କମ୍ପାନୀଜ୍ ଆକ୍ଟ, ୨୦୧୩" ଅନୁସାରେ ନିବନ୍ଧିତ ହୋଇଛି। ଏହି କମ୍ପାନୀର କର୍ପୋରେଟ୍ ଆଇଡେଣ୍ଟିଫିକେସନ୍ ନମ୍ବର (ସି ଆଇ ଏନ) ହେଉଛି ୟୁ୧୪୨୯୦ଜିଯେ୨୦୨୧ପିଟିସି୧୨୨୮୩୭, ଏବଂ ଏହା ରେଜିଷ୍ଟ୍ରାର ଅଫ୍ କମ୍ପାନୀଜ୍, ଆହମଦାବାଦ (ଗୁଜରାଟ) ସହିତ ନିବନ୍ଧିତ। ଏମଏମପିଏଲର ରେଜିଷ୍ଟର୍ ଏବଂ କର୍ପୋରେଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଅଦାନୀ କର୍ପୋରେଟ୍ ହାଉସ୍, ଶାନ୍ତିଗ୍ରାମ, ବୈଷ୍ଣ ଦେବୀ ସର୍କଲ୍ ନିକଟରେ, ଏସ୍.ଜି. ହାଇୱେ, ଖୋଡିୟାର, ଆହମଦାବାଦ – ୩୮୨୪୨୧, ଗୁଜରାଟ ଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ। କମ୍ପାନୀକୁ ଏକ ଅଣ-ସରକାରୀ, ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥା ଭାବରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇଛି, ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ "ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖଣି ଏବଂ ଖଣି" (ଏନ ଆଇ ସି କୋଡ୍ ୧୪୨୯୦) ଅଧୀନରେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇଛି।

ଏମଏମଏମପିଏଲ (MMMPL) ଭାରତରେ କୋଇଲା ଏବଂ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଅନୁସନ୍ଧାନ, ଉତ୍ତୋଳନ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଏବଂ ସମ୍ପରିକ୍ତ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟ ନିଷ୍ପାଦନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା। ଏମଏମପିଏଲର ଗଠନ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ଖଣି ଖେତ୍ରକୁ ବେସରକାରି ନିବେଶ ପାଇଁ ଖୋଲିଦେବା ସହିତ ସମ୍ପର୍କିତ ନୀତିଗତ ସଂଶୋଧନ ସହ ସମନ୍ୱୟିତ ଅଟେ, ବିଶେଷତଃ ପାରଦର୍ଶୀ ନିଲାମ ପ୍ରଣାଳୀ ମାଧ୍ୟମରେ କୋଇଲା ବ୍ଲକ୍ ବଣ୍ଟନ ସନ୍ଦର୍ଭରେ। ଏହି ସମୟରେ ଏମଏମଏମପିଏଲର ସ୍ଥାପନା, ସେହି ନୀତିଗତ ପରିବର୍ତ୍ତନଗୁଡ଼ିକୁ ସୁଯୋଗ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରି, ଦେଶୀୟ ଉର୍ଜା ଏବଂ ଶିଳ୍ପ ସମ୍ପଦ ଯୋଗାଣ ଶୃଙ୍ଖଳରେ ଅବଦାନ ରଖିବାର ଏକ କୌଶଳିକ ପଦକ୍ଷେପ ଭାବେ ଦେଖାଯାଏ। ଏମଏମଏମପିଏଲ, ଭାରତର ଅଗ୍ରଣୀ ବ୍ୟବସାୟ ସଂଗଠନ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ

ଗୋଟିଏ ଅଦାନୀ ଗ୍ରୁପ୍ ର ବିଶିଷ୍ଟ ପରିଧି ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସ୍ପେସିଆଲ୍ ପର୍ପୋଜ୍ ଭିହିକଲ୍ (ଏସପିଭି) ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି, ଯାହା ଉର୍ଜା, ପୃଥିବୀଗତ ଢାଞ୍ଚା, ଲଜିଷ୍ଟିକ୍ସ ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ ମାଧ୍ୟରେ ବିବିଧ ରୁଚି ରଖିଛି। ଅଦାନୀ କର୍ପୋରେଟ୍ ହାଉସ୍‌ରେ ଥିବା ଏହାର ରେଜିଷ୍ଟର୍ ଅଫିସ୍ ଏବଂ ସାର୍ବଜନିକ ବିବରଣୀ ରେ ଥିବା ଉଲ୍ଲେଖଗୁଡ଼ିକ, ଅଦାନୀ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜେସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ଏଇଏଲ) ଅଦାନୀ ଗ୍ରୁପ୍‌ର ପ୍ରମୁଖ କମ୍ପାନୀ ସହିତ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ପରିଚାଳନାଗତ ସହବନ୍ଧନ କୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରେ।

ଅଦାନୀ ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜେସ୍ (Adani Enterprises) ଏମଏମଏମପିଏଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପକମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ, ଭାରତର ସରକାରଙ୍କ କୋଇଲା ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ (Ministry of Coal) ର ନିଲାମ ପ୍ରଣାଳୀ ଅନୁସାରେ ବଣ୍ଟନ ହୋଇଥିବା ଅନେକ କୋଇଲା ବ୍ଲକ୍‌କୁ ପରିଚାଳନା କରୁଛି।

ଏହି ପରିସ୍ଥିତିର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ, ଏମଏମଏମପିଏଲ ର ଦାୟିତ୍ୱ ହେଉଛି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଇନିଂ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ (end-to-end mining projects) ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିବା, ଯାହାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେଉଛି —

- ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ
- ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ଥଇଥାନ
- ପରିବେଶ ଏବଂ ଜଙ୍ଗଲ ମଞ୍ଜୁରୀ
- ଖଣି ପରିକଳ୍ପନା
- ଭିତ୍ତିଭୂମି ଗଠନ
- ପରିଚାଳନାତ୍ମକ ବ୍ୟବସ୍ଥାପନ

କମ୍ପାନୀ ତା'ର ମୂଳ ଗୋଷ୍ଠୀ (Parent Group) ର ଆର୍ଥିକ ସାମର୍ଥ୍ୟ, ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନକୌଶଳ ଏବଂ ପରିଚାଳନାଗତ ଦକ୍ଷତା ଦ୍ୱାରା ଉପକୃତ ହେଉଛି, ଯାହା ଏହାକୁ ନିୟାମକ ମାନକ ଏବଂ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ ବଜାୟ ରଖିବା ସହିତ ବୃହତ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜି-ପ୍ରଧାନ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ କରୁଛି।

ଏମଏମଏମପିଏଲର ପ୍ରମୁଖ ଉଦ୍ୟମ ହେଉଛି ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ, ଯାହା ଓଡ଼ିଶାର ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ହେମଗିର ତହସିଲରେ ଅବସ୍ଥିତ। କୋଇଲା ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟର ବାଣିଜ୍ୟିକ କୋଇଲା ଖଣି ନିଲାମ ଅଧୀନରେ ଏକ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ବିଡିଂ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମାଧ୍ୟମରେ ଏମଏମଏମପିଏଲକୁ ଏହି ଖଣି ଆବଣ୍ଟିତ କରାଯାଇଥିଲା। ବିଜାହାନ କୋଇଲା ବ୍ଲକ ପ୍ରାୟ ୧,୧୦୦ ହେକ୍ଟର ଅଞ୍ଚଳରେ ବ୍ୟାପିଛି, ଯେଉଁଥିରେ ଉଭୟ ଘରୋଇ ଏବଂ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଓ ସରକାରୀ ଜମି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ଏହାର ଆନୁମାନିକ ଭୂଗର୍ଭ ଭଣ୍ଡାର ପ୍ରାୟ ୩୨୭ ନିୟୁତ ଟନ ଏବଂ ବାର୍ଷିକ କୋଇଲା ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ୫.୨୬ ନିୟୁତ ଟନ ଅଟେ । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଞ୍ଚଳ ଚାରୋଟି ଗ୍ରାମ—ବିଜାହାନ, ଭୋଗ୍ରାକାଛାର, ଗିରିସିମା ଏବଂ ଝାରପଲମକୁ ନେଇ ଗଠିତ । ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଅଧିଗ୍ରହଣରେ ବିଜାହାନ

ଏବଂ ଭୋଗ୍ରାକାଛାର ଗ୍ରାମର ପ୍ରାୟ ୪୩୮.୨୧୦ ଏକର ଘରୋଇ ଜମି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ର ଗୁରୁତ୍ୱ ଦୃଷ୍ଟି ରୁ ଏହା ଆଞ୍ଚଳିକ ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ, ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି, ସ୍ଥାନୀୟ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ଉନ୍ନତି ଏବଂ ଜାତୀୟ ଶକ୍ତି ସୁରକ୍ଷାରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବଦାନ ଦେବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି । MMMPL (ମହାନଦୀ ମାଇନ୍ସ ଆଣ୍ଡ ମିନେରାଲ୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍) ର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଢାଞ୍ଚା ସ୍ଥାୟୀ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱସମ୍ପନ୍ନ ଖଣି ଖନନ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଏ, ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିକଳ୍ପନା ସମୟରେ ସାମାଜିକ ଏବଂ ପରିବେଶ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକୁ ସମନ୍ୱିତ କରାଯାଇଥାଏ। କମ୍ପାନୀ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଉତ୍ତମ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିବା ଏବଂ ଜୀବନଶୈଳୀରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ପାଇଁ ମାଗଣା ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ସେବା, ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସହାୟତା ଏବଂ କୃଷି ତାଲିମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପରି ବିଭିନ୍ନ ଗୋଷ୍ଠୀ ସହଭାଗିତା ଏବଂ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ଆରମ୍ଭ କରିଛି । ଏହି ପ୍ରୟାସଗୁଡ଼ିକ MMMPL ର 'କର୍ପୋରେଟ୍ ସାମାଜିକ ଦାୟିତ୍ୱ' (CSR) ପ୍ରତି ପ୍ରତିବଦ୍ଧତା ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ସମୁଦାୟ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସମ୍ମିଳିତ ଅଭିବୃଦ୍ଧିକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବାର ବ୍ୟାପକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ।

ସଂକ୍ଷେପରେ, ମହାନଦୀ ମାଇନ୍ସ ଆଣ୍ଡ ମିନେରାଲ୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ଭାରତର କୋଇଲା ଏବଂ ଖଣିଜ କ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଅଗ୍ରଣୀ କମ୍ପାନୀ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ। ଆଦାନୀ ଗ୍ରୁପର ବିଶେଷଜ୍ଞତା ଏବଂ ସମ୍ବଳ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ, କମ୍ପାନୀର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ହେଉଛି ଦେଶର ସ୍ଥାୟୀ ଶକ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଆଞ୍ଚଳିକ ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରଗତିରେ ଯୋଗଦାନ ପାଇଁ ଦକ୍ଷ, ନିରାପଦ ଏବଂ ସାମାଜିକ ଭାବେ ଦାୟିତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ବିକଶିତ କରିବା ଯାହାକି ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ରେ ସାମାଜିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତି ଏବଂ ପରିବେଶ ପରିଚାଳନା ସହିତ ସମ୍ବଳ ବ୍ୟବହାର ର ସନ୍ତୁଳନ ରକ୍ଷା କରିବ। ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣିର ମୋଟ ଲିଜ୍ ଅଞ୍ଚଳ ହେଉଛି ୨୭୧୮.୮୫ ଏକର, ଯେଉଁଥିରୁ ୭୭୬.୩୮ ଏକର ହେଉଛି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ (*ରୟତି*) ଜମି, ୪୩୮.୫୩ ଏକର ହେଉଛି ସରକାରୀ ଜମି ଏବଂ ୧୫୦୩.୯୪ ଏକର ହେଉଛି ଜଙ୍ଗଲ ଜମି।

ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣିର ଲିଜହୋଲ୍ଡ ଅଞ୍ଚଳ ବିଜାହାନ , ଭୋଗରାକଛାର , ଗିରସିମା ଏବଂ ଝାରପାଲମ ଭଳି ଚାରୋଟି ଗାଁରେ ପଡୁଛି। ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ବିଜାହାନ ଏବଂ ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମ ଲିଜହୋଲ୍ଡ କ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ବିସ୍ଥାପିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବାବେଳେ ଗିରସିମା ଏବଂ ଝାରପାଲମ ଗ୍ରାମ ର ଜନବସତି ଅଂଚଳ ଲିଜହୋଲ୍ଡ କ୍ଷେତ୍ର ବାହାରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ଗ୍ରାମ ମାନଙ୍କର ଘରୋଇ ଜମି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେଉଥିବା ବେଳେ ବସତି ଅଂଚଳ ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେଉନାହିଁ । ପ୍ରାପ୍ତ ସୂଚନାରୁ ଜଣାପଡୁଛି ଯେ ଝାରପଲମ ଗ୍ରାମ ର ବସତି GMDC ର ବୁଢ଼ାପାହାଡ଼ କୋଇଲା ଖଣିରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେଉଥିବା ବେଳେ ଗିରସିମା ବସତି ବେଦାନ୍ତ କମ୍ପାନୀର ଜାମକାନି କୋଇଲା ଖଣିରେ ବିସ୍ଥାପିତ ହେଉଅଛି ।

ସାରଣୀ ୧.୧ : ପ୍ରକଳ୍ପର ଜମି ବିବରଣୀ

କ୍ରମିକ ନମ୍ବର	ଗ୍ରାମ	ପ୍ରଭାବର ପ୍ରକୃତି	ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମି	ସରକାରୀ ଜମି (Ac)	ଜଙ୍ଗଲ ଜମି (Ac)	ମୋଟ
୧	ବିଜାହାନ	ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିସ୍ଥାପିତ	୨୫୦.୦୧	୨୩୮.୦୨	୧୪୨.୦୫	୬୩୦.୦୮
୨	ଭୋଗରାକଛାର	ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିସ୍ଥାପିତ	୧୮୮.୨୦	୧୧୦.୦୨	୧୨୩.୭୯	୪୨୨.୦୧
୩	ଗିରସିମା	ଜମି ପ୍ରଭାବିତ	୧୮୪.୪୮	୩୫.୧୪	୫୩.୧୫	୨୭୨.୭୭
୪	ଝାରପଲମ	ଜମି ପ୍ରଭାବିତ	୧୫୩.୬୯	୫୫.୩୫	୫୩.୮୨	୨୬୨.୮୬
୫	ସଂରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ				୧୧୩୧.୧୩	୧୧୩୧.୧୩
	ମୋଟ		୭୭୬.୩୮	**୪୩୮.୫୩**	**୧୫୦୩.୯୪**	**2718.85**

ପୂର୍ବରୁ, ଏହି କୋଇଲା ଖଣି ମେସର୍ସ ଭୂଷଣ ପାୱାର ଆଣ୍ଡ ଷ୍ଟିଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ସପକ୍ଷରେ ଆବଣ୍ଟିତ ହୋଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ମାନ୍ୟବର ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ଆବଣ୍ଟନ କୁ ବାତିଲ କରାଯାଇଥିଲା। ପୂର୍ବ ଆବଣ୍ଟିତ କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ୧୮୯୪ ମସିହାର ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଆଇନ (LA Act – 1894) ଅନୁଯାୟୀ ଗୀରିସୀମା, ଝାରପଲମ, ବିଜାହାନ ଏବଂ ଭୋଗରାକଛାର ନାମକ ଚାରୋଟି ଗ୍ରାମରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ପି ଇ ଏସ ଏ (PESA) ଆଇନ, ୧୯୯୬ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ଚାରୋଟି ଗ୍ରାମର ସାମ୍ବିଧାନିକ ପଲ୍ଲୀ ସଭା ଏବଂ ଗ୍ରାମସଭା ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା। ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦୁଇଟି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା:

- ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଝାରପଲମ ଓ ଗୀରିସୀମା ଗ୍ରାମ ପାଇଁ ୩୦.୦୫.୨୦୦୯ ତାରିଖରେ ୪ (୧) ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି ହୋଇଥିଲା , ୨୭.୦୫.୨୦୧୦ ତାରିଖରେ ଧାରା ୬ (୧) ଅନୁଯାୟୀ ଘୋଷଣାନାମା ଜାରି ହୋଇଥିଲା। ୨୦୧୧ ମସିହାରେ ଏୱାର୍ଡ (AWARD) ପାସ୍ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଗୀରିସୀମା ରେ ୧୨.୫୯% ଏବଂ ଝାରପଲମ୍‌ରେ ୧୭.୨୯% କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା।
- ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ରେ ବିଜାହାନ ଓ ଭୋଗରକଛାର ଗ୍ରାମ ର ବେସରକାରୀ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ୧୪.୦୨.୨୦୧୩ ତାରିଖରେ ରେ ଧାରା ୪ (୧) ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ୨୪.୧୨.୨୦୧୩ ତାରିଖରେ ଧାରା ୬ (୧) ଅନୁଯାୟୀ ଘୋଷଣାନାମା ଜାରି ହୋଇଥିଲା। ୨୦୧୪ ମସିହାରେ କୋଇଲା ବ୍ଲକ ଡିଆଲୋକେସନ ପୂର୍ବରୁ ଏୱାର୍ଡ (AWARD) ପାସ୍ ହୋଇପାରିନଥିଲା।

ସାରଣୀ ୧.୨ : ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଞ୍ଚଳର କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯୋଜନାର ବିବରଣୀ

କ୍ରମିକ ନମ୍ବର	ଗ୍ରାମ	ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମି (Ac)	LA କେସ୍ ନମ୍ବର	ଧାରା ୪ (୧) ତାରିଖ	ଧାରା ୬(୧) ତାରିଖ	ଏୱାର୍ଡ ର ସ୍ଥିତି	ପେମେଣ୍ଟ ସ୍ଥିତି

୧	ଗିରସିମା	୧୮୪.୪୮	୪/୨୦୦୯	୩୦.୦୫.୨୦୦୯	୨୭.୦୫.୨୦୧୦	୨୦୧୧	୧୨.୫୯%
୨	ଖାରପାଲମ୍	୧୫୩.୬୯	୩/୨୦୦୯	୩୦.୦୫.୨୦୦୯	୨୭.୦୫.୨୦୧୦	୨୦୧୧	୧୭.୨୯%
୩	ବିଜାହାନ	୨୫୦.୦୧	୩/୨୦୧୩	୧୪.୦୨.୨୦୧୩	୨୪.୧୨.୨୦୧୩	ନା	
୪	ଭୋଗରାକଛାର	୧୮୮.୨୦	୨/୨୦୧୩	୧୪.୦୨.୨୦୧୩	୨୪.୧୨.୨୦୧୩	ନା	
	ମୋଟ	୭୭୬.୩୮					

୧.୪ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଇନ ୨୦୧୩, ୧ ଜାନୁଆରୀ ୨୦୧୪ ରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା। କିନ୍ତୁ ଅନୁସୂଚିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରଚଳିତ ଜମି ହସ୍ତାନ୍ତର ସମ୍ପର୍କିତ କୌଣସି ଆଇନର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି କୌଣସି ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ମାଧ୍ୟମରେ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯିବ ନାହିଁ। ଏହି ଆଇନର ଧାରା ୪୧ ରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି ଯେ ଯେତେବେଳେ ସରକାର କୌଣସି ସାର୍ବଜନୀନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳର ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ ଗ୍ରାମସଭା କିମ୍ବା ସହରାଞ୍ଚଳରେ ପୌରପାଳିକା/ମ୍ୟୁନିସିପାଲ କର୍ପୋରେସନ୍ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରିବେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି ଏକ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବେ।

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ (Social Impact Assessment - SIA) ଅଧ୍ୟୟନରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ:

- ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଅଧିଗ୍ରହଣ ସାର୍ବଜନୀନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ କରେ କି ନାହିଁ ତାହାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ;
- ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଆକଳନ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ବିସ୍ଥାପିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବା ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା
- ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଅଧିଗ୍ରହଣ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବା ଜମି, ସରକାରୀ ଏବଂ ବେସରକାରୀ, ଘର, ବସତି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଧାରଣ ସମ୍ପତ୍ତିର ପରିମାଣ;
- ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜମିର ପରିମାଣ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସର୍ବନିମ୍ନ ପରିମାଣ କି?

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ସମୟରେ ସରକାର ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଜୀବିକା, ସାର୍ବଜନୀନ ଏବଂ ସାମୁଦାୟିକ ସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିଶେଷକରି ରାସ୍ତା, ସାର୍ବଜନୀନ ପରିବହନ, ଜଳ ନିଷ୍କାସନ, ପରିମଳ, ପାନୀୟ ଜଳର ଉତ୍ସ, ଗୋରୁଗାଈଙ୍କ ପାଇଁ ଜଳର ଉତ୍ସ, ସାମୁଦାୟିକ ପୋଖରୀ, ଚରାଭୂମି, ବୃକ୍ଷରୋପଣ, ଡାକଘର, ସୁଲଭ ମୂଲ୍ୟ ଦୋକାନ, ଖାଦ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ ଗୋଦାମ, ବିଦ୍ୟୁତ ଯୋଗାଣ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ସୁବିଧା, ସ୍କୁଲ ଏବଂ ଶିକ୍ଷା କିମ୍ବା ତାଲିମ ସୁବିଧା, ଅଙ୍ଗନୱାଡି, ପୂଜାସ୍ଥଳ, ପାରମ୍ପରିକ ଆଦିବାସୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ଜମି ଏବଂ କବର ଏବଂ ଶ୍ମଶାନ ଭୂମି ଭଳି ବିଭିନ୍ନ ଉପାଦାନ ଉପରେ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିପାରେ ବୋଲି ବିଚାର କରିବେ।

ଏସ ଆଇ ଏ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାକୁ ଦଳ ବିଭିନ୍ନ ପରିମାଣାତ୍ମକ ଏବଂ ଗୁଣାତ୍ମକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବ, ବିସ୍ତୃତ ସାଇଟ୍ ପରିଦର୍ଶନ କରିବ, ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ସହଭାଗିତା ଏବଂ ସୂଚନାଦାତାମାନଙ୍କ ସାକ୍ଷାତକାର ଭଳି ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନ କରିବେ | ସମସ୍ତ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଜମି ରେକର୍ଡ ଏବଂ ତଥ୍ୟର ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ ବିଶ୍ଳେଷଣ, କ୍ଷେତ୍ର ଯାଞ୍ଚ, ସମୀକ୍ଷା ଏବଂ ସମାନ ପ୍ରକଳ୍ପ ସହିତ ତୁଳନା କରିବା ଏସ ଆଇ ଏ ଦଳ ଦ୍ୱାରା କରାଯିବ | ଜମି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ, ଜମି ରେକର୍ଡ ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ର ଯାଞ୍ଚ ଉପରେ ଆଧାର କରି, ଏସ ଆଇ ଏ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରର ସଠିକ୍ ଆକଳନ ପ୍ରଦାନ କରିବ ଏବଂ ନିଶ୍ଚିତ କରିବ ଯେ ଏସ ଆଇ ଏ ଦଳ ସମସ୍ତ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରକୁ ଗଣନା କରିବ। ଉପଲବ୍ଧ ତଥ୍ୟ, ପରିସଂଖ୍ୟାନ, କ୍ଷେତ୍ର ପରିଦର୍ଶନ ଏବଂ ପରାମର୍ଶ ଆଧାରରେ ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳର ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ ରୂପରେଖ (profile) ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ। ସଂଗୃହିତ ତଥ୍ୟ ଭିତ୍ତିରେ, SIA ଦଳ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଏବଂ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ସକାରାତ୍ମକ ଏବଂ ନକାରାତ୍ମକ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବର ପ୍ରକୃତି, ପରିମାଣ ଏବଂ ତୀବ୍ରତାକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ସହ ତାହାର ଆକଳନ କରିବେ।

***

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ପରିସର ଏବଂ ଅଧ୍ୟୟନ ପଦ୍ଧତି

ଏକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଏବଂ ପଦ୍ଧତିଗତ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ, ଅଧ୍ୟୟନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ପରିସର ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପରିଭାଷିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ପଦ୍ଧତିକୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା। ଗବେଷଣା ଡିଜାଇନ୍, ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ବିଶ୍ଳେଷଣ କୌଶଳକୁ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାର ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା। ଅଧ୍ୟୟନରେ ଅନୁସରଣ କରାଯାଇଥିବା ପଦ୍ଧତିର ବିଭିନ୍ନ ଉପାଦାନର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣନା ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି।

୨.୧ ଅଧ୍ୟୟନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ଏହି ଅଧ୍ୟୟନର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି:

- ଗ୍ରାମରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଛି କି ନାହିଁ ତାହାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା |
- ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ସଂଖ୍ୟା ଆକଳନ କରିବାକୁ, ପରିବାରର ପ୍ରକୃତ ହୋଲ୍ଡିଂ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଜମି ସମ୍ପତ୍ତି ନଷ୍ଟ ହେବାର ପରିମାଣ ଏବଂ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେତୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା ଶାରୀରିକ କିମ୍ବା ବୃତ୍ତିଗତ ଭାବରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି |
- ଜମି-ସାର୍ବଜନୀନ ଏବଂ ବେସରକାରୀ, ଘର ସମାଧାନ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଧାରଣ ସମ୍ପତ୍ତି ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଅଧିଗ୍ରହଣ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି |
- ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜମିର ପରିମାଣ ହେଉଛି ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ମୌଳିକ ସର୍ବନିମ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତା କି ନାହିଁ ତାହା ପରୀକ୍ଷା କରିବା |
- ଉଭୟ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଜମି ହରାଉଥିବା ପରିବାର ତଥା ସାଧାରଣ ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବଳ (ସିପିଆର), ସାମାଜିକ - ଅର୍ଥନୈତିକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଇତ୍ୟାଦି ନଷ୍ଟ ହେତୁ ପରୋକ୍ଷରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ପ୍ରକଳ୍ପର ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ଏବଂ ଏହି ଖର୍ଚ୍ଚର ସାମଗ୍ରିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା; ପ୍ରକଳ୍ପର ଲାଭକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି
- ଏକ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା ଡିଜାଇନ୍ କରି ଉପଯୁକ୍ତ ନୀତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡିକ ଡିଜାଇନ୍ କରି ପ୍ରତିକାରର ହସ୍ତକ୍ଷେପ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡିକ ସୁପାରିଶ କରିବାକୁ |
-

୨.୨ ଅଧ୍ୟୟନର ପଦ୍ଧତି

ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ପ୍ରତକ୍ଷ୍ୟ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଥିବା ପରିବାରଙ୍କ ଚିହ୍ନଟ ପାଇଁ ଏକ 'ଜନଗଣନା ସର୍ବେକ୍ଷଣ ପଦ୍ଧତି' (CENSUS SURVEY) ଅନୁସରଣ କରେ ଏବଂ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଥିବା ପରିବାରଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ 'ନମୁନା ସର୍ଭେ ପଦ୍ଧତି' (SAMPLE SURVEY) ମାଧ୍ୟମରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥାଏ | ଅଧ୍ୟୟନରେ ସାମାଜିକ ମ୍ୟାପିଂ, ଉତ୍ସ ମ୍ୟାପିଂ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ କ୍ଷେତ୍ରର ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ଫୋକସ୍ ଗ୍ରୁପ୍ ଆଲୋଚନା ଭଳି ପ୍ରକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟ ଜଡିତ ଥିଲା | ଜନଗଣନା ସର୍ବେକ୍ଷଣର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ସମସ୍ତ ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ଆୟର ଉତ୍ସ ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ କରିବା ।

୨.୨.୧ ଏସ ଆଇ ଏ ଅଧ୍ୟୟନ ଦଳର ପ୍ରୋଫାଇଲ୍

ଏସ ଆଇ ଏ ଅଧ୍ୟୟନରେ ଜଣେ ୬ ଜଣ ଅଭିଜ୍ଞ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଦଳ ଜଡିତ ଥିଲେ | ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ଦଳର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିଲା | ଏଫଜିଡ଼ି, ସାମାଜିକ ଏବଂ ଉତ୍ସ ମ୍ୟାପିଙ୍ଗ୍ ସହିତ ଜନଗଣନା ମୋଡରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ଏକ ୧୫ ସଦସ୍ୟ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ଦଳ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇଥିଲେ | ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ, ଗୁଣବତ୍ତା ଯାଞ୍ଚ, ଯାଞ୍ଚ ଏକକାଳୀନ ଦାଖଲ ସ୍ତରରେ ସଂଗଠିତ ହୋଇଥିଲା | ଅଫିସ୍ ସ୍ତରର ଟ୍ୟାବୁଲେସନ୍ ଏବଂ ରିପୋର୍ଟ ଲେଖିବା ପାଇଁ ତଥ୍ୟର ବିଶ୍ଲେଷଣ କରାଯାଇଥିଲା |

ସାରଣୀ ୨.୧: ଅଧ୍ୟୟନ ଦଳର ପ୍ରୋଫାଇଲ୍

କ୍ରମିକ	ନାମ	ଶିକ୍ଷାଗତ ପୃଷ୍ଠଭୂମି	ଅଭିଜ୍ଞତା	ଦାୟିତ୍ୱ
୧	ଡକ୍ଟର ପ୍ରଶାନ୍ତ ପରିଡା	ପରିଚାଳନାରେ ପିଏଚଡି, ଏମ ବିଏ, ଏଲଏଲବି	୨୮ ବର୍ଷର ସାମାଜିକ ଗବେଷଣା	ଦଳ ନେତା, NCDS, ସରକାରୀ ବିଭାଗ ସହିତ ସମନ୍ୱୟ, SIA ଅଧ୍ୟୟନର ସାମଗ୍ରିକ ତଦାରଖ ଏବଂ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତି।
୨	ଦୁଃଖବନ୍ଧୁ ମହଲ୍ଲିକ	ଏମଏସଡବ୍ଲୁ	୨୨ ବର୍ଷର ଗବେଷଣା	ତଦାରଖ , ତଦାରଖ ଅନୁବାଦ
୩	ପ୍ରିୟଙ୍କା ପାତ୍ର	ଏମକମ୍	କ୍ଷେତ୍ର ଗବେଷଣା ଏବଂ ଅଭିଜ୍ଞତାର ୧୨ ବର୍ଷର	କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜନଗଣନା ସର୍ଭେ
୪	ସ୍ୱଲକ୍ଷ୍ମୀ ସାହୁ	ଏମ ଏ	୧୧ ବର୍ଷର ଗବେଷଣା ଅଭିଜ୍ଞତା	କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ ସାମାଜିକ ମାନଚିତ୍ରକରଣ, ସମ୍ବଳ ମାନଚିତ୍ରକରଣରେ ଜନଗଣନା ସର୍ଭେ।
୫	ପ୍ରଣତି ସ୍ୱାଇଁ	ଏମଏସଡବ୍ଲୁ	୧୨ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା	କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜନଗଣନା ସର୍ଭେ, FGD ସୁବିଧା
୬	ବୈଦ୍ୟନାଥ ପ୍ରଧାନ	ବିଏସସି(ଉଦ୍ଭିଦ ବିଜ୍ଞାନ)	୧୩ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା	କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜନଗଣନା ସର୍ଭେ, FGD ସୁବିଧା
୭	ହରିହର ସେଠୀ	ଏମ ଏ	୧୦ ବର୍ଷର ଗବେଷଣା ଅଭିଜ୍ଞତା	କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜନଗଣନା ସର୍ଭେ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ

୮	ସୁଶାନ୍ତ ଖିଲାର	ଏମଏସଡବ୍ଲୁ	୧ ୪ ବର୍ଷର ଗବେଷଣା ଅଭିଜ୍ଞତା	ସାମାଜିକ ଗବେଷଣା କ୍ଷେତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ
୯	ହୃଷୀକେଶ ଦାସ	ବିଏ(ଇକୋ)	୧୦ ବର୍ଷର ଗବେଷଣା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଭିଜ୍ଞତା	ସାମାଜିକ ଗବେଷଣା କ୍ଷେତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ

୨.୨.୨ ମାଧ୍ୟମିକ ସାହିତ୍ୟର ସମୀକ୍ଷା

ଏସ ଆଇ ଏ ର ପୃଷ୍ଠଭୂମି ସୂଚନା ବୁଝିବା ପାଇଁ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ଡେସ୍କ-ଆଧାରିତ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରାଯାଇଥିଲା | ସେହି ଅନୁଯାୟୀ, ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ, ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା ଏବଂ ଜନ ଶୁଣାଣି ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରକ୍ରିୟା ବୁଝିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ମାଧ୍ୟମିକ ସାହିତ୍ୟ , ଅଧ୍ୟୟନ ରିପୋର୍ଟ, ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ / ନୀତି, ଅନୁସନ୍ଧାନ ପ୍ରକାଶନ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା | ଏହା ସହିତ, ଏସ ଆଇ ଏ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଅନେକ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୂଚନା ଏବଂ ତଥ୍ୟ ଉତ୍ସକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତାହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା। ବିଶେଷକରି, ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା। ଏହିପରି ଅଧ୍ୟୟନର ଅଧିକ ସଂରଚିତ ଏବଂ ଗଭୀର ବିଶ୍ଳେଷଣରେ ଆହୁରି ପ୍ରବେଶ କରିବା ପାଇଁ ଭୂମି ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା।

୨.୨.୩ ଜନଗଣନା ସର୍ଭେ ଏବଂ ବିସ୍ତୃତ ପରିବାରର ଅନୁସନ୍ଧାନ

ପ୍ରକୃତ ପରିବାର ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ସର୍ଭେ ପୂର୍ବରୁ, ଗ୍ରାମଭିତ୍ତିକ RoR ଧାରକଙ୍କ (ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ) ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତାଲିକା ଗବେଷଣା ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ / ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା। ତା'ପରେ ଦଳ, ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା RoR ତାଲିକା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଟାଇଟଲ୍ ଧାରକଙ୍କ ନାମ, ଠିକଣା, ଆଇନଗତ ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟର ଦଖଲ ଏବଂ ବାସସ୍ଥାନ ସ୍ଥିତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ସମୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ। ସର୍ଭେ ସମୟରେ, ଏହା ଜଣାପଡିଥିଲା ଯେ କେତେକ ପ୍ରଭାବିତ ଜମିରେ କିଛି ଅଣଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଆଇନଗତ ଅଂଶୀଦାର ଅଛନ୍ତି ଯାହାଙ୍କ ନାମ RoR ରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇନାହିଁ। ଏହା ବ୍ୟତୀତ, କିଛି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଜମି ରେକର୍ଡ ଅଦ୍ୟତନ(UPDATE) ନଥିବାରୁ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଟାଇଟଲ୍ ଧାରକଙ୍କ ନାମରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଜମିର ଏକାଧିକ ଅଂଶୀଦାର ଥିବାରୁ ପରିବାରର ପ୍ରକୃତ ସଂଖ୍ୟା ଚିହ୍ନଟ କରିବାରେ ଅସୁବିଧା ହୋଇଥିଲା

୨.୩ ପରାମର୍ଶ ଏବଂ ସୂଚନା ପ୍ରସାରଣ

KIIT ର ଟିମ୍ ସଦସ୍ୟମାନେ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳର ବର୍ତ୍ତମାନର ପରିସ୍ଥିତି ବୁଝିବା ପାଇଁ ଅଧ୍ୟୟନ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଅନେକ ଥର ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ। ଗସ୍ତ ସମୟରେ ଦଳ ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଉପ-ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ସମ୍ପୃକ୍ତ ତହସିଲଦାର, BDO, PRI ସଦସ୍ୟ, ଗ୍ରାମବାସୀ ଇତ୍ୟାଦି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ ।

ପ୍ରଭାବିତ ଅଧ୍ୟୟନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସ୍ତରୀୟ ବୈଠକ କରି ସର୍ଭେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା। କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଏବଂ ସର୍ଭେ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଷୟରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଧିବାସୀ ମାନଙ୍କୁ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିଲା। ସର୍ଭେ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ କେଉଁ ପ୍ରକାରର ନଥିପତ୍ର (ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟ) ଆବଶ୍ୟକତା ପଡିବ ସେ ବିଷୟରେ ମଧ ସେମାନଙ୍କୁ ଅବଗତ କରାଯାଇଥିଲା। ଗାଁରେ ସର୍ଭେର ତାରିଖ ଏବଂ ସମୟ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ଦିଆଯାଇଥିଲା।

୨.୩.୧ ପରିବାରରୁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ

ପ୍ରକୃତ ପରିବାର ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ସର୍ଭେ ପୂର୍ବରୁ, ରାଜ୍ୟ SIA ୟୁନିଟ୍ ରୁ ଗ୍ରାମଭିତ୍ତିକ RoR ଧାରକ (ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ) ମାନଙ୍କର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତାଲିକା ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା। ତା'ପରେ KIIT ର ଦଳ ଗ୍ରାମ ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା RoR ତାଲିକା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ କେବଳ ଚିହ୍ନଟ କରିନଥିଲେ ବରଂ ଟାଇଟଲ୍ ଧାରକଙ୍କ ନାମ, ଠିକଣା, ଆଇନଗତ ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟର ଦଖଲ ଏବଂ ବାସସ୍ଥାନ ସ୍ଥିତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମଧ ସମୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ। ସର୍ଭେ ସମୟରେ, ଏହା ଜଣାପଡିଥିଲା ଯେ ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରଭାବିତ ଜମିରେ କିଛି ଅଣଉଲ୍ଲେଖିତ ଆଇନଗତ ଅଂଶୀଦାର ଅଛନ୍ତି ଯାହାଙ୍କ ନାମ RoR ରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇନାହିଁ। ଏହା ବ୍ୟତୀତ, କିଛି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଜମି ରେକର୍ଡ ଅଦ୍ୟତନ (Update) ନଥିବାରୁ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଟାଇଟଲ୍ ଧାରକଙ୍କ ନାମରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଜମିର ଏକାଧିକ ଅଂଶୀଦାର ଥିବାରୁ ପରିବାରର ପ୍ରକୃତ ସଂଖ୍ୟା ଚିହ୍ନଟ କରିବାରେ ଅସୁବିଧା ହୋଇଥିଲା ।

ହିତାଧିକାରୀ ଏବଂ ସମୁଦାୟର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରିବା ପରେ, ବିସ୍ଥାପିତ/ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଉପରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ପରିବାର ସ୍ତରୀୟ ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହି ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଏକ ପୂର୍ବ-ପରୀକ୍ଷିତ "ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିବାର ସାକ୍ଷାତକାର ଅନୁସୂଚୀ" ସାହାଯ୍ୟରେ କରାଯାଇଥିଲା।

ଏହି ଅନୁସୂଚୀରେ ବିସ୍ଥାପିତ/ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର (PDFs/PAFs) ଚିହ୍ନଟିକରଣ ବିବରଣୀ, ସାମାଜିକ ରୂପରେଖ, ପରିବାରର ବିବରଣୀ, ବୃତ୍ତି, ଆୟର ଉତ୍ସ, ପରିବାରର ଖର୍ଚ୍ଚ, ଘରୋଇ ସମ୍ପତ୍ତି, ପ୍ରଭାବିତ ନିର୍ମାଣ/ସଂରଚନା (affected structure) ବିଷୟରେ ସୂଚନା, ବ୍ୟବସାୟିକ/ସ୍ୱ -ରୋଜଗାର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ, ନିଯୁକ୍ତି ଶୈଳୀ ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପ ସହିତ ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ମତାମତ ଭଳି ବିଷୟଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା। ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର ପୂରଣ କରିବା ପୂର୍ବରୁ, ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଘର/ଏବଂ ସେମାନେ ସେଠାରେ ବାସ କରୁଥିବାର ପ୍ରମାଣ ଭାବରେ ଆବଶ୍ୟକ ଦସ୍ତାବିଜର ନକଲ ଦେଖାଇବାକୁ କୁହାଯାଇଥିଲା। ତେଣୁ ରାସନ କାର୍ଡ, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଲ୍, ଭୋଟର କାର୍ଡ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା।

ପରିବାର ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ, ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ ଗବେଷଣା ତଦନ୍ତକାରୀଙ୍କ ଦଳ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇଥିଲେ। ଦଳଟି ଜଣେ ଦଳ ନେତାଙ୍କ ନିକଟ ତଦାରଖ ଏବଂ ମାର୍ଗଦର୍ଶନରେ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା। ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଜମି ଯାଉନଥିବା ଏକ ନିକଟ ତମ ଗ୍ରାମରୁ କିଛି ପରିବାରଙ୍କ ଏକ ନମୁନା (ସର୍ବନିମ୍ନ ୧୦ କିମ୍ବା ୫ ପ୍ରତିଶତ) ସହିତ ମଧ୍ୟ ସାକ୍ଷାତକାର ନିଆଯାଇଥିଲା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକଳ୍ପର ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଉପରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମି, ସରକାରୀ ଜମି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଧାରଣ ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ପଦର କ୍ଷତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପ୍ରଭାବ ଜାଣିବାକୁ ପାଇପାରିବେ।

୨.୩.୨ ଏଫ ଜି ଡ଼ି (FGD) ଏବଂ ପିଆରଏ (PRA) ର ସଂଗଠନ

ପ୍ରାଥମିକ ଉତ୍ସରୁ ପରିମାଣାତ୍ମକ ଏବଂ ଗୁଣାତ୍ମକ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ଅନେକ ଫୋକସ୍ ଗ୍ରୁପ୍ ଆଲୋଚନା (FGD) ଏବଂ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସହିତ ପାରସ୍ପରିକ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା। ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ ଲୋକଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବର୍ଗ, PRI ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟରେ ସେମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ବୁଝିବା ପାଇଁ FGD ଗୁଡ଼ିକ ଗ୍ରାମରେ କରାଯାଇଥିଲା। କ୍ଷେତ୍ର ପରିଦର୍ଶନ ସମୟରେ FGD ଗୁଡ଼ିକରେ ଲିଙ୍ଗ ଏବଂ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ସମାଲୋଚନାମୂଳକ ଭାବରେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିଲା। ସର୍ବମୋଟ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମରେ ଦୁଇ ସଂଖ୍ୟକ FGD ସଂଗଠିତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଗ୍ରାମରେ ମୋଟ ୩ଟି FGD ଆୟୋଜନ କରାଯାଇଥିଲା।

କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବିଷୟରେ ପ୍ରଭାବିତ ଲୋକଙ୍କ ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ମତାମତ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମରେ ସାମାଜିକ ମାନଚିତ୍ର ଏବଂ ସମ୍ବଳ ମାନଚିତ୍ର ଭଳି ଅଂଶଗ୍ରହଣମୂଳକ ଗ୍ରାମୀଣ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ (PRA) କୌଶଳ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମରେ ଉପଲବ୍ଧ ସାମାଜିକ ଗଠନ, ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମୌଳିକ ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ପାଇଁ ସାମାଜିକ ମାନଚିତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା , ଏବଂ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ସାମାଜିକ ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସାମାଜିକ ମାନଚିତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା। ସେହିପରି, ପ୍ରଭାବିତ ଲୋକଙ୍କର ସେମାନଙ୍କ ଗାଁରେ ଏବଂ ଏହାର ଆଖପାଖରେ କେଉଁ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ ମିଳେ, ତାହାର ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ର ଏପରି ସମ୍ପଦ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ବିଷୟରେ ଧାରଣା ଜାଣିବା ପାଇଁ ସମ୍ବଳ ମାନଚିତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା ।

୨.୪ ତଥ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏବଂ ବ୍ୟାଖ୍ୟା

ଯେହେତୁ SIA ଅଧ୍ୟୟନ ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ସରୁ ସଂଗୃହିତ ଗୁଣାତ୍ମକ ଏବଂ ପରିମାଣାତ୍ମକ ସୂଚନା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ। ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ , ଆମେ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ ସୂଚନାର ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକୁ ରଖି ଏକ ଡାଟା ଏଣ୍ଟ୍ରି ଫର୍ମାଟ୍ ବିକଶିତ କରିଥିଲୁ। ପରିମାଣାତ୍ମକ ପ୍ରାଥମିକ ତଥ୍ୟର ଯାଞ୍ଚ, କୋଡିଂ, ଡାଟା ଏଣ୍ଟ୍ରି,, ତ୍ରୁଟି ସଂଶୋଧନ କରିବା ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣର ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡ଼ିକ ଏକ ତାଲିମପ୍ରାପ୍ତ ଡାଟା ପରିଚାଳନା ଦଳ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିଲା। ଆମେ ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ଆଲୋଚନା (FGDs) ଏବଂ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ

ନସାଧାରଣ/ସମୁଦାୟ ସହ ଆଲୋଚନାରୁ ମିଳିଥିବା ଗୁଣାତ୍ମକ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ଦସ୍ତାବିଜରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିଛୁ।

୨.୫ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା (SIMP) ର ପ୍ରସ୍ତୁତି

ଆର ଏଫ ସି ଟି ଏଲ ଏ ଆର ଏଣ୍ଡ ଆର (RFCTLAR&R) ଅଧିନିୟମ ୨୦୧୩ ର ଧାରା ୪ (୬) ଅନୁଯାୟୀ, ଏସ ଆଇ ଏ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଏକ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା SIMP ପ୍ରସ୍ତୁତି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, ଯାହାକି ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବକୁ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ନିଆଯିବାକୁ ଥିବା ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବ | ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏହିପରି, ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରେ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଭାବ ଉପରେ ଆଧାର କରି ଏସ ଆଇ ଏ ଟିମ୍ ଏକ SIMP ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲା | ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତରେ ପ୍ରସାରିତ ହେବାକୁ ଓଡିଆ ଭାଷାରେ SIMP ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି।

୨.୬ ଅଧ୍ୟୟନର ସୀମାବଦ୍ଧତା

ଅଧ୍ୟୟନଟି ଦୁଇଟି ବିସ୍ଥାପିତ ଗ୍ରାମ, ଯଥା ବିଜାହାନ ଓ ଭୋଗରାକଛାର ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ରହିଛି ଏବଂ ତତସହିତ କିଛି ବାହାର ଅଞ୍ଚଳର କେବଳ ଜମି ହରାଉଥିବା କିଛି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରକୁ ନମୁନା ସର୍ବେକ୍ଷଣ ପଦ୍ଧତି ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଅଧ୍ୟୟନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । କେବଳ ଜମି ହରାଉଥିବା କେତେକ ଜମି ମାଲିକ ମାନେ ଅନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳର ତଥା ଜିଲ୍ଲା ବାହାର ର ଅଟନ୍ତି ଏବଂ କିଛି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନର ସ୍ଥିତି ବା ଠିକଣା ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ସୂଚନା ନାହିଁ । ସମ୍ପୃକ୍ତ ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକଙ୍କ ସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ, ଜମି ରେକର୍ଡଗୁଡ଼ିକ ବହୁତ ପୁରୁଣା, ଯେଉଁଥିରେ ପୂର୍ବର ଠିକଣା ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି । ତେଣୁ, ପ୍ରକଳ୍ପ ଯୋଗୁଁ ଜମି ହରାଉଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜମି ମାଲିକଙ୍କୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବା କଷ୍ଟକର ହୋଇପଡ଼ିଛି । ସର୍ଭେ ସମୟରେ ବଂଶାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ଥିଲା, କାରଣ ଜମି ରେକର୍ଡ (RoR) ଗୁଡ଼ିକରେ କେବଳ ଜେଜେବାପା ଏବଂ ପୂର୍ବପୁରୁଷମାନଙ୍କ ନାମ ରହିଛି ।

୨.୭ ଏସ ଆଇ ଏ ଅଧ୍ୟୟନ ରିପୋର୍ଟର ବିଷୟବସ୍ତୁ

- ଅଧ୍ୟାୟ ୧: **ପରିଚୟ :** ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ପ୍ରକଳ୍ପର ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଏବଂ ଅଧ୍ୟୟନର ପରିସର (scope) ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ।
- ଅଧ୍ୟାୟ ୨: **ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପରିସର ଓ ଅଧ୍ୟୟନର ପଦ୍ଧତି :** ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଅଧ୍ୟୟନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ପଦ୍ଧତି, SIA ଦଳ ଏବଂ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ।ଅଧ୍ୟାୟ
- ୩: **ଅଧ୍ୟୟନ କ୍ଷେତ୍ରର ପ୍ରୋଫାଇଲ୍ :** ଏହା ଅଧ୍ୟୟନ କ୍ଷେତ୍ରର ବିଦ୍ୟମାନ ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିବେଶର ବର୍ଣ୍ଣନା ପ୍ରଦାନ କରେ।
- ଅଧ୍ୟାୟ ୪:**ବିସ୍ଥାପିତ/ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରୋଫାଇଲ :** ଅଧ୍ୟାୟ ବିସ୍ଥାପିତ/ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ମୌଳିକ ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନର ଅବସ୍ଥା ଉପସ୍ଥାପନ କରେ।

- ଅଧ୍ୟାୟ ୫: : **ପ୍ରକଳ୍ପ ସମ୍ପର୍କରେ ପରିବାରର ଧାରଣା :** ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଆଗାମୀ ପ୍ରକଳ୍ପର ଲାଭ ଏବଂ ପରିଣାମ ସହିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କର ମନୋଭାବ ସମ୍ପର୍କରେ ବିସ୍ଥାପିତ/ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଧାରଣା ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରାଯାଇଛି।
- ଅଧ୍ୟାୟ ୬: **ଜନସାଧାରଣ ପରାମର୍ଶ ଏବଂ ଅଂଶଗ୍ରହଣ :** ଏହା ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳର ସମୁଦାୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ହୋଇଥିବା ଜନ ପରାମର୍ଶ ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ।
- ଅଧ୍ୟାୟ ୭: **ନୀତି, ଆଇନଗତ ଢାଞ୍ଚା, ଅନୁସନ୍ଧାନ ବିକଳ୍ପ ଗୁଡିକ ଏବଂ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା :** ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଗବେଷଣା ମଡେଲର ନୀତିଗତ ଢାଞ୍ଚା ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି।
- ଅଧ୍ୟାୟ ୮: **ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ** : ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ ପ୍ରଭାବକୁ ଚିହ୍ନଟ କରେ।
- ଅଧ୍ୟାୟ ୯: **ପ୍ରଭାବ ହ୍ରାସ ଏବଂ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା :** ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବକୁ ସର୍ବନିମ୍ନ କରିବା/ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତାବିତ କରେ ଏବଂ ନିଷ୍କର୍ଷ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ଏବଂ ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକର ପରାମର୍ଶ ଦିଏ।

ତୃତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ
ଅଧ୍ୟୟନ କ୍ଷେତ୍ରର ପ୍ରୋଫାଇଲ୍

ସୁନ୍ଦରଗଡ ଜିଲ୍ଲାର ହେମଗିରି ତହସିଲ ଅନ୍ତର୍ଗତ ୨ ଟି ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଗ୍ରାମରେ ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପାଇଁ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଇଛି । ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟର ଉତ୍ତର ପୂର୍ବରେ ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗ, ଉତ୍ତରରେ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ, ପଶ୍ଚିମରେ ଛତିଶଗଡ଼, ଦକ୍ଷିଣରେ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ପୂର୍ବରେ ବଙ୍ଗୋପସାଗର ଦ୍ୱାରା ଘେରି ରହିଛି। ରାଜ୍ୟର ମୋଟ ଜନସଂଖ୍ୟା ୪୧,୯୭୪,୨୧୮ (୨୦୧୧ ଜନଗଣନା)। ପ୍ରଶାସନିକ ଭାବରେ ୧,୫୫,୭୦୭ ବର୍ଗ କିଲୋମିଟର ଭୌଗୋଳିକ କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ବିଶିଷ୍ଟ ଏହି ରାଜ୍ୟ ୩୦ ଜିଲ୍ଲା, ୫୮ ଉପବିଭାଗ, ୩୧୭ ତହସିଲ, ୩୧୪ ବ୍ଲକ, ୬୭୯୪ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ଏବଂ ୫୧୦୪୮ ଗ୍ରାମ ନେଇ ଗଠିତ । ଏହି ରାଜ୍ୟ ଦେଶର ମୋଟ ଜନସଂଖ୍ୟାର ୩.୪୭ ପ୍ରତିଶତ, ଯାହା ଭାରତର ଭୂମିର ୪.୭୪ ପ୍ରତିଶତ ଅଟେ। ସାକ୍ଷରତା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏହି ସଫଳତା ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ହୋଇଛି କାରଣ ସାକ୍ଷରତା ହାର ୨୦୦୧ ଜନଗଣନାରେ ୬୩.୦୮ ପ୍ରତିଶତରୁ ୨୦୧୧ ଜନଗଣନାରେ ୭୩.୪୫ ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି।

ରାଜ୍ୟ ଖଣିଜ, ଜଙ୍ଗଲ, ଜଳସମ୍ପଦ ଏବଂ ସାମୁଦ୍ରିକ ସମ୍ପଦରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ। ସାମ୍ପ୍ରତିକ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଶିଳ୍ପାୟନକୁ ରାଜ୍ୟର ଅଭିବୃଦ୍ଧିର ଇଞ୍ଜିନ ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି। ବିକାଶର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ, ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଭାରୀ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ବିଭିନ୍ନ ବିସ୍ତାର ଚାଲିଛି।

ଚିତ୍ର ୩.୧ ଓଡ଼ିଶା ମାନଚିତ୍ର

ଉତ୍ସ: https://www.mapsofindia.com/maps/orissa/orissa.htm ତାରିଖ ୮ / ୧୧ /୨୦୨୫

ଯେହେତୁ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପଟି ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ସାମାଜିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ବହନ କରେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଆଗକୁ ଆସି ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ମଞ୍ଜୁର କରିଥିଲେ ।

୩.୧ ଅଧ୍ୟୟନ ଜିଲ୍ଲା ଏବଂ ତହସିଲ: ସୁନ୍ଦରଗଡ

ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ଉତ୍ତର-ପଶ୍ଚିମ ଅଂଶ ଗଠନ କରେ ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ଦ୍ୱିତୀୟ ବୃହତ୍ତମ ଜିଲ୍ଲା ଯାହା ମୋଟ କ୍ଷେତ୍ରଫଳର ୬.୨୩% ଅଟେ। ଜିଲ୍ଲାର ଭୌଗୋଳିକ କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ୯୭୧୨ ବର୍ଗ କିଲୋମିଟର। ଏହି ଜିଲ୍ଲା ୨୧°୩୬' ଉତ୍ତର ରୁ ୨୨°୩୨' ଉତ୍ତର ଏବଂ ୮୩°୩୨' ପୂର୍ବ ରୁ ୮୫°୨୨' ପୂର୍ବ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତୃତ। ୨୦୧୧ ଜନଗଣନା ଅନୁସାରେ, ଜିଲ୍ଲାର ମୋଟ ଜନସଂଖ୍ୟା ୨୦,୯୩,୪୩୭ ଯାହା ମଧ୍ୟରୁ ୧୦,୬୧,୧୪୭ (ପୁରୁଷ) ଏବଂ ୧୦,୩୨,୨୯୦ (ମହିଳା) ଅଟନ୍ତି। ଜିଲ୍ଲାର ଜନସଂଖ୍ୟା ଘନତା ପ୍ରତି ବର୍ଗ କିଲୋମିଟରରେ ୨୧୬ ଏବଂ ସାକ୍ଷରତା ହାର ୭୩.୩୪ ପ୍ରତିଶତ ଅଛି । ଜିଲ୍ଲାର ଲିଙ୍ଗ ଅନୁପାତ ପ୍ରତି ୧୦୦୦ ପୁରୁଷରେ ୯୭୩ ଜଣ ମହିଳା ଅଟନ୍ତି । ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାରେ ଅନେକ ଐତିହାସିକ ସ୍ଥାନ ଅଛି ଯେପରିକି ରାଉରକେଲା, ବେଦବ୍ୟାସ, ମାଣିକମୋଡା, ମନ୍ଦିରା ଡ୍ୟାମ୍, ଘୋଗର, ଖଣ୍ଡାଧର ଇତ୍ୟାଦି ଜିଲ୍ଲାର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଐତିହାସିକ ସ୍ଥାନ ରହିଛି । ଜିଲ୍ଲାର କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ୯୭୧୨ ବର୍ଗ କିଲୋମିଟର। ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟାଳୟ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ରେ ଅବସ୍ଥିତ।

ଚିତ୍ର ୩.୨ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା ମାନଚିତ୍ର

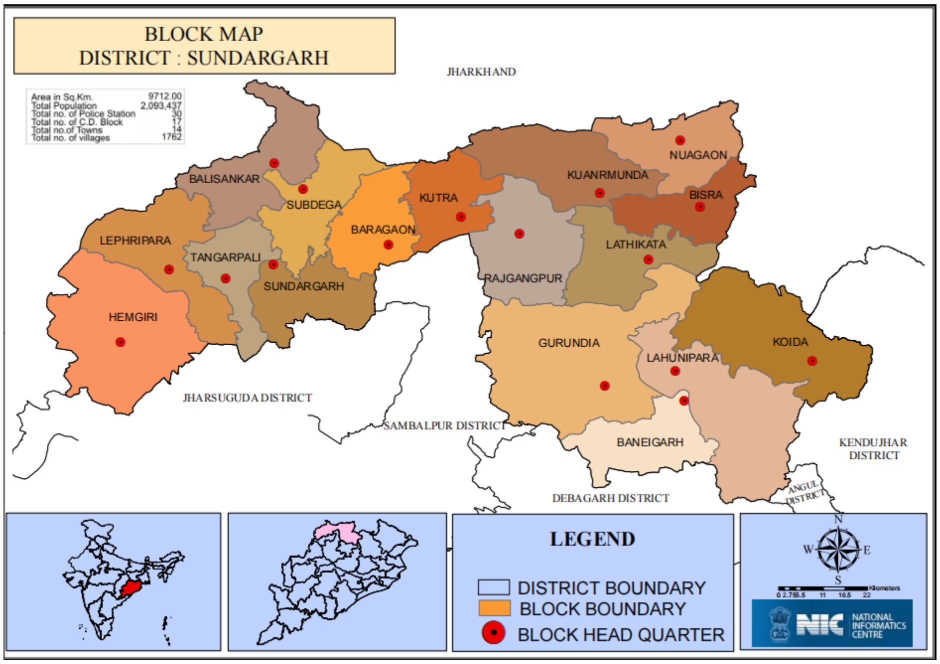

ଉତ୍ସ:- https://sundargarh.odisha.gov.in/sites/default/files/୨୦୨୩-୦୭/Block%୨୦Map.pdf

ଆକାର ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହା ଦ୍ୱିତୀୟ ଜିଲ୍ଲା ଏବଂ ଜନସଂଖ୍ୟା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଷଷ୍ଠ। ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ହେଉଛି ରାଜ୍ୟର ତୃତୀୟ ସହରୀକରଣ ଜିଲ୍ଲା ଯାହାର ଜନସଂଖ୍ୟାର ମାତ୍ର ୩୫.୨୬ ପ୍ରତିଶତ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ବାସ କରନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ ରାଜ୍ୟର ଜନସଂଖ୍ୟାର ୧୬.୬୯ ପ୍ରତିଶତ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ବାସ କରନ୍ତି। ପ୍ରତି ବର୍ଗ କିଲୋମିଟର ଜନସଂଖ୍ୟା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ରାଜ୍ୟର ୧୯ତମ ଘନ ଜନସଂଖ୍ୟା ବିଶିଷ୍ଟ ଜିଲ୍ଲା। ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଲିଙ୍ଗ ଅନୁପାତ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ରାଜ୍ୟରେ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ୨୦ ତମ ସ୍ଥାନରେ ଅଛି।

ସାରଣୀ ୩.୧: ଜିଲ୍ଲାର ଜନସଂଖ୍ୟା ସୂଚନା ପ୍ରୋଫାଇଲ୍:-

ବର୍ଣ୍ଣନା	ମୂଲ୍ୟ
କ୍ଷେତ୍ରଫଳ	୯୭୧୨ ବର୍ଗ କିଲୋମିଟର
ଉପବିଭାଗ ସଂଖ୍ୟା	୦୩
ତହସିଲ ସଂଖ୍ୟା	୧୮
ରାଜସ୍ୱ ସର୍କଲର ସଂଖ୍ୟା	୧୨୬
ବ୍ଲକ ସଂଖ୍ୟା	୧୭
ପଞ୍ଚାୟତ ସଂଖ୍ୟା	୨୭୯
ଗ୍ରାମ ସଂଖ୍ୟା (୨୦୧୧ ଅନୁସାରେ)	୧୭୯୨
ପୌରପାଳିକା ସଂଖ୍ୟା	୦୪
ଜନସଂଖ୍ୟା (୨୦୧୧ ଜନଗଣନା ଅନୁସାରେ)	୨୦,୯୩,୪୩୭
ପୁରୁଷ ଜନସଂଖ୍ୟା (୨୦୧୧ ଜନଗଣନା ଅନୁସାରେ)	୧୦,୬୧,୧୪୭
ମହିଳା ଜନସଂଖ୍ୟା (୨୦୧୧ ଜନଗଣନା ଅନୁସାରେ)	୧୦,୩୨,୨୯୦
ଗ୍ରାମୀଣ ଜନସଂଖ୍ୟା (୨୦୧୧ ଜନଗଣନା ଅନୁସାରେ)	୧୩,୫୫,୩୪୦
ସହରାଞ୍ଚଳ ଜନସଂଖ୍ୟା (୨୦୧୧ ଜନଗଣନା ଅନୁସାରେ)	୭,୩୮,୦୯୭
ଜନସଂଖ୍ୟାର ଘନତା (୨୦୧୧ ଅନୁସାରେ)	ପ୍ରତି ବର୍ଗକିଲୋମିଟର ପାଇଁ ୨୧୬।
ସାକ୍ଷରତା ପ୍ରତିଶତ (୨୦୧୧ ଅନୁସାରେ)	୭୩.୩୪ %

ଉତ୍ସ: https://villageinfo.in/odisha/ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ .html

ସାରଣୀ ୩.୨ ଜିଲ୍ଲାର ଜନସଂଖ୍ୟା ବିବରଣୀ

ବର୍ଗ	ଜନସଂଖ୍ୟା	ଶତକଡା
ପୁରୁଷ	୧୦,୬୧,୧୪୭	୫୦.୬୯
ମହିଳା	୧୦,୩୨,୨୯୦	୪୯.୩୧
ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ	୧୩୫୫୩୪୦	୬୪.୭୪
ସହରାଞ୍ଚଳ	୭୩୮୦୯୭	୩୫.୨୬
ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି	୧୯୧୬୬୦	୯.୧୫
ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି	୧୦୬୨୩୪୯	୫୦.୭୫

ଉତ୍ସ: https://villageinfo.in/odisha/ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ .html

ଜିଲ୍ଲାର ଭୌଗଳିକ କ୍ଷେତ୍ର ହେଉଛି ୨,୪୬,୫୨୯ ହେକ୍ଟର | ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ୧,୭୬୦୦୦ ହେକ୍ଟର ଚାଷଜମି ଅଧୀନରେ ଆସେ | ଖରିଫରେ ୧,୬୫,୫୦୦ ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଧାନ ଚାଷ କରାଯାଏ | ଖରିଫ ଋତୁରେ ପ୍ରାୟ ୪୭% ଚାଷଜମିରେ ବର୍ଷା ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଋତୁ ମାନଙ୍କରେ ଏହା ପ୍ରାକୃତିକ ଓ କୃତ୍ରିମ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା ଚାଷ ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ ଭାବେ ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇଥାଏ | ୯% ଚାଷଜମି କ୍ଷେତ୍ର ଉପର ଜମି, ୩୬% ମଧ୍ୟମ ଜମି ଏବଂ ୫୫% ନିମ୍ନ ଜମି ଅନ୍ତର୍ଗତ ।

୩.୨ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିସ୍ଥାପିତ ଗ୍ରାମ

ବିଜାହାନ ଏବଂ ଭୋଗରାକଛାର ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ହେମଗିର ତହସିଲରେ ସଂଲଗ୍ନ ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମ (ମୌଜା)। ଉଭୟ ଗ୍ରାମ ଗୋପାଳପୁର ଆରଆଇ ସର୍କଲ ଏବଂ ଝାରପାଲମ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ (ଜିପି) ଅଧୀନରେ ଆସେ। ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ଏକ ଉଚ୍ଚଭୂମି ଅଞ୍ଚଳରେ ଅବସ୍ଥିତ, ଉତ୍ତର ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଛୋଟ ପାହାଡ଼ ଘେରି ରହିଛି ଏବଂ ଗୋପାଳପୁର ବନାଞ୍ଚଳ ଅଧୀନରେ ପଡ଼ିଛି। ଗ୍ରାମଟି ୮୩°୩୫'୩୮" ପୂର୍ବ ଏବଂ ୮୩°୩୭'୫୦" ପୂର୍ବ ଦ୍ରାଘିମା ଏବଂ ୨୨°୦୪'୪୮" ଉତ୍ତର ଏବଂ ୨୨°୦୬'୫୮" ଉତ୍ତର ଅକ୍ଷାଂଶରେ ଅବସ୍ଥିତ।

ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକର ସାଧାରଣ ଭୂ-ରୂପ ଅସ୍ଥିର ଏବଂ ଦୁର୍ଗମ ପ୍ରକୃତି। ଏହା ଜଙ୍ଗଲ ଦ୍ୱାରା ଘେରି ରହିଛି, ଏବଂ କୃଷି ଜମିଗୁଡ଼ିକ ବିରଳ ଭାବରେ ଅବସ୍ଥିତ, ମୁଖ୍ୟତଃ ପାହାଡ଼ ପାଦଦେଶ ଏବଂ ତଳ ଢାଲରେ

ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ବହୁତ ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ। ହେମଗିର ତହସିଲର ପଶ୍ଚିମରେ ପ୍ରାୟ ୨୬ କିଲୋମିଟର ଦୂରତା। ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟାଳୟ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଉତ୍ତର-ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ୬୦ କିଲୋମିଟର ଦୂରତାରେ ଅବସ୍ଥିତ। ରାଜ୍ୟ ରାଜଧାନୀ ଭୁବନେଶ୍ୱର ୪୫୦ କିଲୋମିଟର ଦୂରତାରେ ଅବସ୍ଥିତ।

ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ୩୭ କି.ମି. ଦୂରରେ ନିକଟତମ ସହରାଞ୍ଚଳ କେନ୍ଦ୍ର, ଗାନ୍ଧୀ ଚୌକ, ଅବସ୍ଥିତ।

ଉତ୍ତର-ପୂର୍ବ ଦିଗ। ନିକଟତମ ରେଳ ଷ୍ଟେସନ କନିକା, ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ୪୦ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ। ନିକଟତମ ବଜାର କେନ୍ଦ୍ର ରାୟଗଡ଼, ୪୫ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ। ଚିକିତ୍ସା ସୁବିଧା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ରାଉରକେଲା ଏବଂ ବୁର୍ଲା ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ପାଇଁ ଆଉ ଦୁଇଟି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନ। ପ୍ରମୁଖ ସ୍ଥାନ ଏବଂ ଗ୍ରାମଠାରୁ ସେମାନଙ୍କର ଦୂରତା ନିମ୍ନରେ ଥିବା ସାରଣୀରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି।

ସାରଣୀ ୩.୩ : - ପ୍ରମୁଖ ସ୍ଥାନ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଦୂରତା

ପ୍ରମୁଖ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକ	ଦିଗ	ଦୂରତା	ପରିଦର୍ଶନର ଆବଶ୍ୟକତା	ପରିଦର୍ଶନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
ଝାରପଲମ (ଜିପି ଅଫିସ)	ଦକ୍ଷିଣ	୦୨	ଅଧିକ	ପିଡିଏସ୍ ଅଧୀନରେ ରାସନ୍, ପେନସନ୍, ସାପ୍ତାହିକ ବଜାର, ଶିକ୍ଷା
ବିଲେଇମୁଣ୍ଡା (ସ୍ଥାନୀୟ ବଜାର)	ଦକ୍ଷିଣ-ପୂର୍ବ	୦୭	ଅଧିକ	ସାପ୍ତାହିକ ବଜାର, ଚିକିତ୍ସା, ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ, ଶିକ୍ଷା
ହେମଗିର (ତହସିଲ/ବ୍ଲକ)	ପଶ୍ଚିମ	୨୬	ଅଧିକ	ପ୍ରଶାସନିକ, ଚିକିତ୍ସା, ବଜାର, ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ, ମାର୍କେଟିଂ
ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ (ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟାଳୟ)	ଉତ୍ତରାଞ୍ଚଳ	୫୫	ମଧ୍ୟମ	ପ୍ରଶାସନିକ, ଚିକିତ୍ସା
ରାୟଗଡ଼ (ବଜାର)	ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳ	୪୫	ମଧ୍ୟମ	ମାର୍କେଟିଂ, ରେଳ ସଂଯୋଗ
ଝାରସୁଗୁଡା (ବଜାର)	ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳ	୭୦	ମଧ୍ୟମ	ପ୍ରମୁଖ ରେଳ ଷ୍ଟେସନ, ମାର୍କେଟିଂ
ବୁର୍ଲା (ଚିକିତ୍ସା)	ଦକ୍ଷିଣ	୧୩୦	ମଧ୍ୟମ	ମେଡିକାଲ୍
ରାଉରକେଲା (ମେଡିକାଲ)	ଉତ୍ତରାଞ୍ଚଳ	୧୬୦	ମଧ୍ୟମ	ମେଡିକାଲ୍
ଭୁବନେଶ୍ୱର (ରାଜଧାନୀ)	ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳ	୪୫୦	କମ୍	ପ୍ରଶାସନିକ, ପର୍ଯ୍ୟଟନ, ଚିକିତ୍ସା

ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମ:

ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର କୌଣସି ଲିଖିତ ଇତିହାସ ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ। ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଲୋକକଥା କିମ୍ବା ମୌଖିକ ଇତିହାସରୁ ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଏ ଯେ ଏହା ପ୍ରାୟ ୧୦୦ ରୁ ୧୫୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଏକ ଅତି ଛୋଟ ଗାଁ ଥିଲା, ଯେଉଁଠାରେ ଆଦିବାସୀ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ (ଗୋଣ୍ଡ) ର ବନବାସୀ ବାସ କରୁଥିଲେ। ଗାଁରେ କୌଣସି ରାସ୍ତା ଏବଂ ଯୋଗାଯୋଗ ମାଧ୍ୟମ ନଥିଲା। ବାସିନ୍ଦାମାନେ ପ୍ରାୟତଃ ପ୍ରକୃତି ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଏବଂ ଆତ୍ମକେନ୍ଦ୍ରିକ ଜୀବନଯାପନ କରୁଥିଲେ। ଗ୍ରାମର *ଗୌନ୍ତିଆର* କୁଲତା ସମ୍ପ୍ରଦାୟର, ଏବଂ ତାଙ୍କ ପୂର୍ବପୁରୁଷ ଗ୍ରାମ ବସତି ସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ହେମଗିରର ରାଜା/ଜମିଦାରଙ୍କଠାରୁ ୭୦୦ ରୂପା ମୁଦ୍ରା ମୂଲ୍ୟରେ ଏହି ଗ୍ରାମ କୁ କିଣିଥିଲେ।

ଲୁଥୁରୁ ଭୋଇଙ୍କ ପୁଅ ତୀର୍ଥ ଭୋଇ ଏବଂ ଛାଲ ଭୋଇ ରାୟଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା ର ପୁସର ନିକଟସ୍ଥ ପଡିଗାଓଁ ର ବାସିନ୍ଦା ଥିଲେ। ରାଇଗଡ଼ର ଜମିଦାର/ରାଜାଙ୍କ ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ପର୍କ ଖରାପ ଥିଲା, ତେଣୁ ସେମାନେ ଗାଁ ଛାଡିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ। କିନ୍ତୁ, ରାୟଗଡ଼ର ଜମିଦାର/ରାଜା ସେମାନଙ୍କୁ ବାସସ୍ଥାନ ପାଇଁ ବିକଳ୍ପ ସ୍ଥାନ ଭାବରେ ତମନାର ଏବଂ ଆମଗାଁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ତାଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ର ର ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ବସତି ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ମନା କରିଥିଲେ। ଏକ ବିକଳ୍ପ ସ୍ଥାନ ଖୋଜିବା ପାଇଁ, ସେମାନେ ହେମଗିରର ଜମିଦାର/ରାଜାଙ୍କୁ ଭେଟି ତାଙ୍କ ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସ୍ଥାନ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ। ହେମଗିର ଜମିଦାର ପ୍ରଥମେ ସେମାନଙ୍କୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ମେଣ୍ଡ୍ରା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଗୋରୁଗାଈ ଥିବାରୁ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାନ ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ। ଜମିଦାର ସେମାନଙ୍କୁ ଭୋଗରାକଛାର ଏବଂ ଝାରପାଲମ ଗ୍ରାମ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଏକ ଅସ୍ଥାୟୀ ସ୍ଥାନ ର ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନେ ଆଗ୍ରହୀ ହେଲେ ଏକ ବସତି ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ। ଯେହେତୁ ସେହି ସ୍ଥାନଟି ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ ଥିଲା, ତେଣୁ ସେମାନେ ସେଠାରେ ବସତି ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥିଲେ।

"ବିଜାହାନ " ଗାଁର ନାମ " *ବିଜା* " କିମ୍ବା *ପିଆ-ସାଲ* ଗଛରୁ ଆସିଛି। ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ଯେ ଏହି ଅଞ୍ଚଳ *ବିଜା* କିମ୍ବା *ପିଆ-ସାଲ* ଗଛରେ ଭରପୁର ଥିଲା। ଜମି କିଣିବା ପରେ ତୀର୍ଥ ଭୋଇ ଏବଂ ଛାଲ ଭୋଇ ବିଜାହାନ କୁ ଆସିଥିଲେ, ଧୀରେ ଧୀରେ ଜଙ୍ଗଲ ସଫା କରି ଏକ ଗ୍ରାମ ବସାଇଲେ। ରାସ୍ତା ଯୋଗାଯୋଗ ସ୍ଥାପିତ ହେଲା, ଏବଂ କୃଷି ଜମି ସୃଷ୍ଟି ହେଲା। ବିଜାହାନ ର ପୁରୁଣା ବସତି ବର୍ତ୍ତମାନର ବସତିଠାରୁ ପଶ୍ଚିମ ଦିଗକୁ ପ୍ରାୟ ୧ କିଲୋମିଟର ଦୂର ହାତୀବନ୍ଧ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ କୁନହାଡିହି ନାମକ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରାୟ ୨୦-୨୫ ବର୍ଷ ସେଠାରେ ରହିବା ପରେ, ସେମାନେ ଏହି ସ୍ଥାନକୁ ବାସସ୍ଥାନ ପାଇଁ ଅନୁପଯୁକ୍ତ ପାଇଲେ କାରଣ ଅନେକ ଶିଶୁ ସେମାନଙ୍କ ଛୋଟ ବୟସରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ। ସେମାନେ ସେହି ସ୍ଥାନରୁ ବାହାରକୁ ଯିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ ଏବଂ ବସତିକୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ସ୍ଥାନକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କଲେ। ସମୟକ୍ରମେ, ସେମାନେ ଉତ୍ପାଦନ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ପାଇଁ ଗ୍ରାମରେ ଅନ୍ୟ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଏବଂ ଜାତିଗତ ଗୋଷ୍ଠୀମାନଙ୍କୁ ବସତି କରାଇଲେ। ସେମାନେ ଟାଙ୍ଗରଘାଟର ସିନ୍ଧୁ କୁଅର ଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କଲେ। କନ୍ଦାଗଡ଼ର କସ୍ତୁ ଭୋଇଙ୍କ କାକା ଜଗବନ୍ଧୁ ବିଶ୍ୱାଲଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଗାଁ ରେ

ବସତି କରାଇଲେ । ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ, ଗ୍ରାମ ଜୀବନ ମୁଖ୍ୟତଃ ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଥିଲା, ଏବଂ ଏହା ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣରେ ଉପଲବ୍ଧ ଥିଲା।

ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମ:

ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମର ମଧ୍ଯ କୌଣସି ଲିଖିତ ଇତିହାସ ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ବୃଦ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସ୍ମୃତିରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ଏହି ଗ୍ରାମ ଟି ମଧ୍ଯ ପ୍ରାୟ ୧୫୦-୨୦୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଖଡିଆ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା। ଭୋଗରାକଛାର ନାମ ଦୁଇଟି ଶବ୍ଦ ଯଥା, "ଭୋଗରା" ଏବଂ "କଛାର" ରୁ ଆସିଛି। ଭୋଗରା ହେଉଛି ଜମିଦାର/ରାଜାଙ୍କ ମାଲିକାନାରେ ଥିବା ଏକ ପ୍ରକାରର ଜମି ଯାହାକି ତାଙ୍କ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ସେବା ପାଇଁ ପୁରସ୍କାର ସ୍ୱରୂପ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ କଛାର ଜଳଜ ଭୂମି କିମ୍ବା ନିମ୍ନ ଅଞ୍ଚଳକୁ ବୁଝାଏ ଯାହାକୁ ଆର୍ଦ୍ର ଏବଂ ଉର୍ବର ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥାଏ। ତେଣୁ, ଗ୍ରାମର ଭୂଗୋଳ ଉଚ୍ଚଭୂମି ଏବଂ ଅଣଓସାରିଆ ଭୂଖଣ୍ଡ ସହିତ ମିଶ୍ରିତ, ଯେଉଁଥିରେ ଜଙ୍ଗଲ ଆଚ୍ଛାଦିତ ଏବଂ ଚାଷ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ନିମ୍ନ ଅଞ୍ଚଳ ଅଛି। ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ଏକ ଚିରସ୍ରୋତା ଜଳଧାର ପ୍ରବାହିତ ହୁଏ ଯାହା ଏହି ସ୍ଥାନକୁ ବାସସ୍ଥାନ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ କରିଥାଏ।

ଖଡିଆ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ମୁଖ୍ୟ ସ୍ଥାନାନ୍ତରକାରୀ, ଏବଂ ସେମାନେ ମୋଟ ପରିବାରର ୭୦% ରୁ ଅଧିକ। କୁଲତା ଦ୍ଵିତୀୟ ବୃହତ୍ତମ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ପ୍ରାୟ ୧୯୫୦ ଦଶକରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହୋଇ ଖଡିଆ ସମ୍ପ୍ରଦାୟଠାରୁ ଜମି କିଣି ଭୋଗରାକଛାର ରେ ବସତି ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ। କୁଲଟା ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ମଧ୍ୟରେ ସଂଖ୍ୟାରେ ବଡ଼ ଦେହେରୀ ପରିବାର ପୂର୍ବ ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଅମ୍ବାପାଲି ଗ୍ରାମରୁ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ହୋଇ ଆସିଥିବା ଜଣାଇ ଥିଲେ । ସେମାନେ ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ ହୀରାକୁଦ ଡ୍ୟାମରୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବା ପରେ, ବୁଡ଼ିଯିବା ଆଶଙ୍କା କରି, ସେମାନେ ଗ୍ରାମ ଛାଡି ପ୍ରବାସ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଜମି କିଣି ଭୋଗରାକଛାର ରେ ବସତି ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ। ପଧାନ ପରିବାର ଯେଉଁମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ର ଗୌନ୍ତିଆ, ପୂର୍ବ ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଦେଉଳି ଗ୍ରାମ ପରିବାର ର ବଂଶଧର ବୋଲି ଜଣାଇଥିଲେ ।

ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଗୋଷ୍ଠୀ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିବା, ସାମାଜିକ ମାନଚିତ୍ର ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ପଦ୍ଧତି ମାଧମରେ ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଏ ଯେ ବିଭିନ୍ନ ସାମାଜିକ ଏବଂ ଜାତି ଗୋଷ୍ଠୀ ସତ୍ତ୍ୱେ, ଗାଁରେ ସାମାଜିକ ସମନ୍ୱୟ ରହିଛି। ସମସ୍ତ ଜାତିର ଲୋକମାନେ ଦଶନ୍ଧି ଧରି ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ଧାର୍ମିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରସ୍ପର ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଏବଂ ଶାନ୍ତିରେ ଏକାଠି ରହୁଛନ୍ତି। ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସାଧାରଣ ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ପଦ, ସାଧାରଣ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଏବଂ ସୁବିଧା, ସରକାରୀ ସେବା ଏବଂ ଧାର୍ମିକ ବିଶ୍ଵାସ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକରେ ମୁକ୍ତ ଏବଂ ନିରପେକ୍ଷ ପ୍ରବେଶ ପାଇପାରୁଛି। ଗାଁରେ ଜାତି ଭିତ୍ତିରେ କୌଣସି ଭେଦଭାବ ନାହିଁ। ସାମାଜିକ ଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟରେ ସହଯୋଗ ଏବଂ ସହଭାଗୀ ଭାବନା ଅଛି। ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଜାତିଗତ ପରିଚୟ ନିର୍ବିଶେଷରେ ଆବଶ୍ୟକତା ସମୟରେ ପରସ୍ପରକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି। ସମସ୍ତ ଜାତି ଗୋଷ୍ଠୀର ଲୋକମାନେ ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ସମ୍ପତ୍ତି ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି। ଜାତି ଭିତ୍ତିରେ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା ଭଳି

ସାମାଜିକ କୁକର୍ମ ଏଠାରେ ଏକ ସମସ୍ୟା ନୁହେଁ। ଗାଁରେ କୌଣସି ବାଲ୍ୟବିବାହ ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଗାଁରେ ଆନ୍ତଃଜାତି ବିବାହ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ।

ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକର ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଏବଂ ଅନୌପଚାରିକ ଉଭୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ / ସଂଘ ଅଛି। ଅନୌପଚାରିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ / ସଂଘଗୁଡ଼ିକ ଗ୍ରାମ କମିଟି, ଜାତି ଗୋଷ୍ଠୀ, ଯୁବ କ୍ଲବ, କୀର୍ତ୍ତନ ମଣ୍ଡଳୀ, ପୂଜା କମିଟି, ସାଂସ୍କୃତିକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ନେଇ ଗଠିତ। ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ / ସଂଘଗୁଡ଼ିକ ମହିଳା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ, ଗ୍ରାମ କଲ୍ୟାଣ ସମିତି ଇତ୍ୟାଦିକୁ ନେଇ ଗଠିତ। ଗ୍ରାମ କମିଟିର ନେତୃତ୍ୱ ଗୌନ୍ତିଆ କିମ୍ବା ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ ବ୍ୟକ୍ତି କରନ୍ତି। ଏହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାରରୁ ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରାଯାଏ। ଗ୍ରାମ କମିଟିର ଗ୍ରାମ ର ସମସ୍ୟା ଉପରେ ଅଧିକାର କ୍ଷେତ୍ର ଅଛି। ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜାତି ଗୋଷ୍ଠୀର ସେମାନଙ୍କର ପୃଥକ କମିଟି ଅଛି ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ପରମ୍ପରା, ପ୍ରଥା, ରୀତିନୀତି ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ ଅଭ୍ୟାସ ସହିତ ଜଡିତ ବିଷୟ ଦେଖାନ୍ତି। ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ମହିଳା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଏବଂ ଗ୍ରାମ କଲ୍ୟାଣ ସମିତି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ଉଭୟ ଗ୍ରାମରେ ଏକାଧିକ ମହିଳା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅଛନ୍ତି।

ସାରଣୀ ୩.୪ ସକ୍ରିୟ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀ :

ମହିଳା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ-ବିଜାହାନ								
କ୍ର. ନା	ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀର ନାମ	ଗଠନ ବର୍ଷ	ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ମୁଖ୍ୟ	ଜମା	ବ୍ୟାଙ୍କ ଲିଙ୍କେଜ୍	ତାଲିମ	ମନ୍ତବ୍ୟ
୧	ତରଣୀ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ	୨୦୧୭	୧୦	୧. ସରିତା ସା (ସଭାପତି), ୨। ସୁରେଖା ପରଧିଆ (ସଚିବ)	ମାସିକ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ଜମା କରିବା ସେମାନଙ୍କର ଦୈନିକ ରେକର୍ଡ ରଖିବା	ଖୋଲା ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ (COB) ୩ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ବ୍ୟାଙ୍କ ଋଣ ପାଇଛନ୍ତି	ନା	ଆବଶ୍ୟକ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ତାଲିମ
୨	ଦୁର୍ଗା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ	୨୦୧୭	୧୦	୧. ଭଗବତୀ ଭୋଇ (ସଭାପତି), ୨। ଜାହ୍ନବୀ ଭୋଇ (ସଚିବ)	ମାସିକ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ଜମା କରିବା ସେମାନଙ୍କର ଦୈନିକ ରେକର୍ଡ ରଖିବା	ଖୋଲା ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ (COB) ୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ବ୍ୟାଙ୍କ ଋଣ ପାଇଛନ୍ତି।	ନା	ଆବଶ୍ୟକ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ତାଲିମ

୩	ଆରତି ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ	୨୦୧୮	୧୦	୧. ଅହଲ୍ୟା କୁଅର (ସଭାପତି), ୨। ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତି କୁଅର (ସଚିବ)	ମାସିକ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ଜମା କରିବା ସେମାନଙ୍କର ଦୈନିକ ରେକର୍ଡ ରଖିବା	ଖୋଲା ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ (COB) ୨ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ବ୍ୟାଙ୍କ ଋଣ ପାଇଛନ୍ତି।	ନା	ଆବଶ୍ୟକ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ତାଲିମ
୪	ଜ୍ୟୋତି ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ	୨୦୧୮	୧୦	୧. ଉର୍ବସି ସା (ସଭାପତି), ୨। ରାମକୁମାରୀ କୁଅର (ସଚିବ)	ମାସିକ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ଜମା କରିବା ସେମାନଙ୍କର ଦୈନିକ ରେକର୍ଡ ରଖିବା	ଖୋଲା ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ (COB) ୨ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ବ୍ୟାଙ୍କ ଋଣ ପାଇଛନ୍ତି।	ନା	ଆବଶ୍ୟକ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ତାଲିମ
ମହିଳା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ-ଭୋଗରାକଛାର								
୧	ଜାଗୃତି ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ	୨୦୧୯	୧୦	୧. ସରସ୍ୱତୀ ସା (ସଭାପତି), ୨। ପୁନବତୀ ଦେହେରୀ (ସଚିବ)	ମାସିକ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ଜମା କରିବା ସେମାନଙ୍କର ଦୈନିକ ରେକର୍ଡ ରଖିବା	ଖୋଲା ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ (SBI) ୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ବ୍ୟାଙ୍କ ଋଣ ପାଇଛନ୍ତି	ନା	ଆବଶ୍ୟକ କ୍ଷମତା ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ତାଲିମ
୨	ଆରତି ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ	୨୦୧୮	୧୦	୧. ପିଙ୍କି ବାଗ (ସଭାପତି), ୨। ରଞ୍ଜନା ଦେହେରୀ (ସଚିବ)	ମାସିକ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ଜମା କରିବା ସେମାନଙ୍କର ଦୈନିକ ରେକର୍ଡ ରଖିବା	ଖୋଲା ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ (SBI) ୪ ଲକ୍ଷ ବ୍ୟାଙ୍କ ଋଣ ପାଇଛନ୍ତି	ନା	ଆବଶ୍ୟକ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ତାଲିମ
୩	ଭାରତୀ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ	୨୦୧୮	୧୦	୧. ଜାନକୀ ଅମାତ୍ (ସଭାପତି), ୨। ନିଦ୍ରାବତୀ କିଶାନ (ସଚିବ)	ମାସିକ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ଜମା କରିବା ସେମାନଙ୍କର ଦୈନିକ	ଖୋଲା ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ (PNB) ୪ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର	ନା	ଆବଶ୍ୟକ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ତାଲିମ

					ରେକର୍ଡ ରଖିବା	ବ୍ୟାଙ୍କ ଋଣ ପାଇଛନ୍ତି		
୪	ମା ସମଲେଶ୍ୱରୀ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ	୨୦୧୭	୧୦	୧. ଜାନକୀ ଅମାତ୍ (ସଭାପତି), ୨। ଉର୍ବସି ମାଝି (ସଚିବ)	ମାସିକ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ଜମା କରିବା ସେମାନଙ୍କର ଦୈନିକ ରେକର୍ଡ ରଖିବା	ଖୋଲାଯାଇ ଥିବା ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ (PNB)	ନା	ଆବଶ୍ୟକ କ୍ଷମତା ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ତାଲିମ
୫	ମା' ଶିବାନୀ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ	୨୦୨୩	୧୦	୧. ସବିତା ଭୁସାଗର (ସଭାପତି), ୨. ଲଳିତା ଦଣ୍ଡସେନା (ସଚିବ)	ମାସିକ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ଜମା କରିବା ସେମାନଙ୍କର ଦୈନିକ ରେକର୍ଡ ରଖିବା	ଖୋଲାଯାଇ ଥିବା ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ (SBI)	ନା	ଆବଶ୍ୟକ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ତାଲିମ
୬	ଅନନ୍ୟା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ	୨୦୨୩	୧୦	୧. ଉତ୍ତରା ଦଣ୍ଡସେନା (ସଭାପତି), ୨। ସରମିଳା ବାଗ (ସଚିବ)	ମାସିକ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ଜମା କରିବା ସେମାନଙ୍କର ଦୈନିକ ରେକର୍ଡ ରଖିବା	ଖୋଲାଯାଇ ଥିବା ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ (SBI)	ନା	ଆବଶ୍ୟକ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ତାଲିମ

ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦ ଗ୍ରାମ ଜୀବନ, ଜୀବିକା ଏବଂ ଅର୍ଥନୀତିର ଏକ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ଅଂଶ। ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ଜଙ୍ଗଲରେ ଅବସ୍ଥିତ। ଏଥିରେ ରାଜସ୍ୱ ଜଙ୍ଗଲ ଏବଂ ସଂରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲ ଉଭୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ଜଙ୍ଗଲ ଆଚ୍ଛାଦନ ପ୍ରକୃତିରେ ବିରଳ। ଜଙ୍ଗଲ କଟା ଏବଂ ମାନବ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁଁ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଏହା ବହୁଳ ଭାବରେ କ୍ଷୟ ପାଇଛି। ଏଥିରେ ଫଳଦାୟକ ଗଛ ଏବଂ ଔଷଧୀୟ ଗଛ, ଏବଂ କାଠ ଏବଂ ଅଣ-କାଠ ବୃକ୍ଷ ପ୍ରଜାତି ଅଛି। ଫଳଦାୟକ ଗଛରେ ମହୁଆ, ଚାର, କେନ୍ଦୁ, କୁସୁମ, ଆମ୍ବ, ତେନ୍ତୁଳି, ଜାମୁନ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ଔଷଧୀୟ ଫଳ ମଧ୍ୟରେ ବାହାଡା, ହରଡା ଏବଂ ଆମଳା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। କାଠ ଗଛରେ ଶାଳ, ବିଜା, ଗମ୍ଭାରୀ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଜଙ୍ଗଲରେ ଘର ନିର୍ମାଣ, କୃଷି ଉପକରଣ ଏବଂ ଜାଳେଣି କାଠ ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ ଏକ ବୃହତ ପ୍ରଜାତି ଅଣ-କାଠ ଗଛ ଅଛି। ନିକଟସ୍ଥ ଜଙ୍ଗଲ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ପାଇଁ ଜୀବିକାର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ସ। ଅଧିକାଂଶ ପରିବାର ଜଙ୍ଗଲ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି ଏବଂ

ଅଣ-କାଠ ଜଙ୍ଗଲ ଉତ୍ପାଦ (NTFP) ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତି। ଏହା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ସୁଲଭ। ଏହା ବର୍ଷସାରା ଜାଳେଣି କାଠ ମଧ୍ୟ ଯୋଗାଇଥାଏ। ଉପଲବ୍ଧ ଗୌଣ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ମହୁଲ (ମହୁଆ ଫୁଲ), ଟୋଲ (ମହୁଆ ଫଳ), ଛତି ଏବଂ ରୁଗୁଡା (ଜଙ୍ଗଲୀ ଛତୁ), ବାଉଁଶ, କେନ୍ଦୁ, ଝାଡୁ ଘାସ, ଝୁଣା, ଲାଖ, ସାଲ ପତ୍ର, ଦାନ୍ତଘଷା, କେନ୍ଦୁ ପତ୍ର, ମହୁ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ଅଣ କାଠ ଜଙ୍ଗଲ ଉତ୍ପାଦ (NTFP) ସଂଗ୍ରହ ର ପରିମାଣ ପରିବାରଙ୍କ ସଦସ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା, ତାଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଗଛ ଏବଂ ନିଯୋଜିତ ସମୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ । ଏହାର ସଂଗ୍ରହ ଓ ପରିବାର ର ଆୟ ବର୍ଷ କୁ ବର୍ଷ ତାର ଉତ୍ପାଦନ, ଚାହିଦା ଓ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଅନୁସାରେ ବଦଳି ଥାଏ । ସେମାନେ ଜଙ୍ଗଲ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷା ସମିତି ନାମରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ କମିଟି ଗଠନ କରିଛନ୍ତି। ଏହି କମିଟି ଜଙ୍ଗଲର ପୁନରୁତ୍ଥାନ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି।

କୃଷି ବ୍ୟତୀତ, ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଜୀବିକା ଏବଂ ଜୀବନଧାରଣ ପାଇଁ ସାଧାରଣ ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବଳ (CPRs) ଉପରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲେ। ଅଣ-କାଠ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଜୀବିକାର ଆଉ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ସ। ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରି, ଗ୍ରାମଟି ଜଙ୍ଗଲ ଘେରି ରହିଛି ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରଚୁର ଫଳଦାୟକ ଗଛ ଅଛି। ଗାଁରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ମହୁଆ ଗଛ ଦେଖାଯାଏ। ମହୁଆ ଫୁଲ ସଂଗ୍ରହ ଅଧିକାଂଶ ପରିବାର ପାଇଁ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାମ। ଏହା ଭୂମିହୀନ ପରିବାର ପାଇଁ ଜୀବିକାର ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ସ। ଅଣ-କୃଷି ଋତୁରେ, ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ପ୍ରାୟତଃ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଜଙ୍ଗଲରୁ ଅଣ-କାଠ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି। ପୁରୁଷ ଏବଂ ମହିଳା, ଉଭୟ ଅଣ-କାଠ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ସଂଗ୍ରହରେ ନିୟୋଜିତ ହୁଅନ୍ତି। ଋତୁ ଅନୁଯାୟୀ ନିକଟସ୍ଥ ଜଙ୍ଗଲରୁ ସଂଗୃହିତ କିଛି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ NTFP ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି:

ସାରଣୀ ୩.୫: NTFP- ଋତୁକାଳୀନ କ୍ୟାଲେଣ୍ଡରର ବିବରଣୀ

ସିଜନ୍	ଏନଟିଏଫପି	ସଂଗ୍ରହ ମହିଳା/ପୁରୁଷ/	ବ୍ୟବହାର	ବିକ୍ରୟ
ମୌସୁମୀ ଜୁଲାଇ-ଅଗଷ୍ଟ	ଜଙ୍ଗଲୀ ଛତୁ, ବାଉଁଶ ଡାଳ, ଜଙ୍ଗଲୀ ପତ୍ରଯୁକ୍ତ ପନିପରିବା	ପୁରୁଷ ଏବଂ ମହିଳା	ନିଜେ ବ୍ୟବହାର କରିବା	ଅଧିକ ସଂଗ୍ରହ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିକ୍ରୟ
ଶରତ ଋତୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର-ଅକ୍ଟୋବର	ସାଲ ପତ୍ର, ଝାଡୁ ଘାସ, ଜାଳେଣି କାଠ, ଜଙ୍ଗଲୀ ମୂଳ (କନ୍ଦା)	ମହିଳା ଏବଂ ପୁରୁଷ	ଜାଳେଣି କାଠ, ଜଙ୍ଗଲୀ ମୂଳ (କନ୍ଦା)	ଶାଳ ପତ୍ର, ଝାଡୁ ଘାସ, ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ କାଠ
ପୂର୍ବ-ଶୀତ ଋତୁ ନଭେମ୍ବର-ଡିସେମ୍ବର	ସାଲ ପତ୍ର, ଝାଡୁ ଘାସ, ଜାଳେଣି କାଠ, ଜଙ୍ଗଲୀ ମୂଳ (କନ୍ଦା)	ମହିଳା ଏବଂ ପୁରୁଷ	ଜାଳେଣି କାଠ, ଜଙ୍ଗଲୀ ମୂଳ (କନ୍ଦା)	ଶାଳ ପତ୍ର, ଝାଡୁ ଘାସ, ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ କାଠ
ଶୀତକାଳ	ଶାଳ ପତ୍ର, ଝାଡୁ ଘାସ, ଲାଖ, ଝୁନା, ଜାଳେଣି କାଠ, ମହୁ	ମହିଳା ଏବଂ ପୁରୁଷ	ଆଂଶିକ ଭାବରେ ସ୍ୱୟଂ-ବ୍ୟବହାର	ପ୍ରାୟତଃ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ

ଜାନୁଆରୀ-ଫେବୃଆରୀ				
ବସନ୍ତ ମାର୍ଚ୍ଚ-ଏପ୍ରିଲ	ମହୁଆ ଫୁଲ, ଶାଳ ପତ୍ର, ଝାଡୁ ଘାସ, ଲାଖ, ଝୁନା, ଜାଳେଣି କାଠ, ମହୁ	ମହିଳା ଏବଂ ପୁରୁଷ	ଆଂଶିକ ଭାବରେ ସ୍ୱୟଂ-ବ୍ୟବହାର	ମହୁଆ ଫୁଲ, ଶାଳ ପତ୍ର, ଝାଡୁ ଘାସ, ଲାଖ, ଝୁନା, ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ
ଗ୍ରୀଷ୍ମ ମେ-ଜୁନ୍	କେନ୍ଦୁ ପତ୍ର, କେନ୍ଦୁ, ଚାର୍, ଆମଳା, ହରଡା, ବାହାଡା, ଟୋଲ, କୁସୁମ୍, ଜାଳେଣି	ମହିଳା ଏବଂ ପୁରୁଷ	ଆଂଶିକ ଭାବରେ ସ୍ୱୟଂ-ବ୍ୟବହାର	ପ୍ରାୟତଃ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ

ଯେକୌଣସି ମାନବ ବାସସ୍ଥାନର ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରାଥମିକ ଆବଶ୍ୟକତା ହେଉଛି ପାଣି। କିନ୍ତୁ ବିଜାହାନ ଗାଁରେ ଏହା ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣରେ ଉପଲବ୍ଧ ନୁହେଁ। ବିଜାହାନ ରେ କୌଣସି ଝରଣା/ନାଳ ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ। ଗାଁରେ ଦୁଇଟି ଛୋଟ ପୋଖରୀ ଅଛି ଯାହା ମୁଖ୍ୟତଃ ଗାଧୋଇବା ଏବଂ ସଫା କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ। ଗାଁରେ ପାନୀୟ ଜଳ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ସାମୁହିକ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଗଭୀର ବୋରୱେଲ (Deep Bore Well) ଅଛି। ବର୍ଷସାରା ନିରାପଦ ଏବଂ ପାନୀୟ ଜଳର ଉପଲବ୍ଧତା ଏକ ସମସ୍ୟା। ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁରେ ଗ୍ରାମବାସୀ ପାଣି ଅଭାବର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି। ପ୍ରାକୃତିକ ଜଳ ଉତ୍ସ ଶୁଖିଯିବା ଏବଂ ଭୂତଳ ଜଳ ହ୍ରାସ ଯୋଗୁଁ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁରେ ଜଳ ଅଭାବ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ। ଏହା ଭୂ-ଭୌତିକ ଏବଂ ଭୌଗୋଳିକ ଗଠନ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥାଏ। ଭୋଗରାକଛାର ଗାଁରେ ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ପ୍ରବାହିତ ଏକ ଛୋଟ କିନ୍ତୁ ଚିରସ୍ଥାୟୀ ଜଳସ୍ରୋତ ଅଛି। ଏହା ଗାଧୋଇବା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଗାଁରେ ଦୁଇଟି ସାମୁହିକ ଗଭୀର ବୋରୱେଲ ଅଛି। ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଗାଁରେ କିଛି ପରିବାର ର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମାଲିକାନାରେ ଥିବା ଗଭୀର ବୋରୱେଲ ଅଛି।

ଗ୍ରାମର ଅଧିକାଂଶ ପରିବାରର ମୁଖ୍ୟ ବୃତ୍ତି ହେଉଛି କୃଷି। ପରିବାରର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଜଡିତ। ଏହା ସେମାନଙ୍କୁ ବର୍ଷସାରା ମୁଖ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ (ଧାନ) ଯୋଗାଇଥାଏ। କୃଷି ଉତ୍ପାଦନ, ଜୀବନ ନିର୍ବାହ ଏବଂ ପରିବାର ର ଭରଣ ପୋଷଣ ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟତଃ ବ୍ୟବହାର ହୋଇଥାଏ । ଏକକ ଫସଲ ବର୍ଷା ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ କୃଷି ବିକଶିତ କିମ୍ବା ବହୁତ ଉତ୍ପାଦନକ୍ଷମ ନୁହେଁ। କୃଷି ମୁଖ୍ୟତଃ ମୌସୁମୀ ବର୍ଷା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ। ଗାଁରେ କୌଣସି ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ନାହିଁ, ତଥାପି, ଅଳ୍ପ କିଛି ପରିବାର ଗଭୀର ବୋରୱେଲ ଏବଂ ଉଦ୍ୟାନ କୃଷି ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ପାଣି ପମ୍ପ ରଖିଛନ୍ତି। କୃଷି ପଦ୍ଧତି ଏବେ ବି ପାରମ୍ପରିକ ଏବଂ ଶ୍ରମପ୍ରବଣ। ଯଦିଓ, କିଛି ପ୍ରକାରର ଆଧୁନିକ କୃଷି ପଦ୍ଧତି ଅନୁସରଣ କରାଯାଉଛି, ମାତ୍ର ସ୍କେଲ୍ ସୀମିତ। ଟ୍ରାକ୍ଟର, ପାୱାର ଟିଲର ଏବଂ ଥ୍ରେସର ବ୍ୟତୀତ, ଅନ୍ୟ ଆଧୁନିକ ଯନ୍ତ୍ର ଯଥା ଅମଳକାରୀ, ରୋଟାଭେଟର, ପ୍ଲାଣ୍ଟେସନ୍ ମେସିନ୍, ଇତ୍ୟାଦି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗାଁରେ ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇନାହିଁ। ସାର ଏବଂ କୀଟନାଶକର ବ୍ୟବହାର ସର୍ବନିମ୍ନ। ଲୋକମାନେ ପ୍ରାୟତଃ ରାସାୟନିକ ସାର ବଦଳରେ ଖତ ଏବଂ କମ୍ପୋଷ୍ଟ ବ୍ୟବହାର

କରନ୍ତି। ଧାନ ହେଉଛି ଗାଁର ପ୍ରମୁଖ ଫସଲ। ଏହା କେବଳ ଖରିଫ ଋତୁରେ ଚାଷ କରାଯାଏ। ଗାଁରେ କୌଣସି ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ନଥିବାରୁ ଏହା ମୌସୁମୀ ବର୍ଷା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ। ଧାନ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଫସଲ। ଖରିଫ ଋତୁରେ ଧାନ ବ୍ୟତୀତ ଲୋକମାନେ କଳା ବିରି, ମୁଗ,କୋଳଥ, ଚିନାବାଦାମ, ଆଳୁ ଭଳି ଅନେକ ଡାଲି ଓ ପରିବା ଚାଷ କରନ୍ତି। ଏହା ପରିମାଣରେ ଏବଂ ନିଜ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ସୀମିତ।

ଋତୁ	ମାସ	କ୍ରପ୍ ପ୍ୟାଟର୍ନ
ଖରିଫ	ଜୁଲାଇରୁ ଡିସେମ୍ବର	ଧାନ, ଚଣା, ଚିନାବାଦାମ,
ରବି	ଜାନୁଆରୀରୁ ଏପ୍ରିଲ୍	ବିରି, ଡାଲି, ଆଳୁ, ତୈଳବୀଜ, ପନିପରିବା

ଗାଁରେ ରୋଜଗାର ଏବଂ ଆୟ ପାଇଁ ମଜୁରୀ ଶ୍ରମ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗ। କିଛି ପରିବାର ମଜୁରୀ ଶ୍ରମରେ ଜଡିତ କାରଣ ସେମାନଙ୍କର ଆୟ ଏବଂ ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କୃଷି ଜମି ନାହିଁ। ପୁରୁଷ ଏବଂ ମହିଳା ଉଭୟ ମଜୁରୀ ଶ୍ରମରେ ଜଡିତ, ତଥାପି, ମହିଳାମାନେ ଅଧିକାଂଶ ଗ୍ରାମ ମଧ୍ୟରେ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯଥା ଘର, ରାସ୍ତା ଇତ୍ୟାଦିରେ ଜଡିତ ଏବଂ ପୁରୁଷମାନେ କୃଷି ଏବଂ ଅଣ-କୃଷି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମଜୁରୀ ଶ୍ରମରେ ଜଡିତ ଏବଂ କାମ ଖୋଜିବା ପାଇଁ ଗ୍ରାମ ବାହାରକୁ ଯାତ୍ରା କରନ୍ତି। କୃଷି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଶ୍ରମ ପ୍ରକୃତିରେ ବହୁତ ସୀମିତ ଏବଂ କମ୍ ସମୟ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ କାରଣ ଅଧିକାଂଶ ପରିବାରର ଅଳ୍ପ ପରିମାଣର ଜମି ଅଛି ଏବଂ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନେ ଅଧିକାଂଶ କୃଷି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାମ କରନ୍ତି। ଭଲ ପରିମାଣର ଚାଷ ଜମି ଥିବା ବହୁତ କମ୍ ପରିବାର ମଜୁରୀ ଶ୍ରମରେ ନିୟୋଜିତ ହୁଅନ୍ତି। ଦାଦନ ଶ୍ରମିକ ର କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ। ଗାଁରେ ଶିଶୁ ଶ୍ରମିକର କୌଣସି ଉଦାହରଣ ନାହିଁ, ତଥାପି, ପିଲାମାନେ ଋତୁ ଅନୁସାରେ ପରିବାରର ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହଯୋଗ କରିଥାନ୍ତି ।

ଗ୍ରାମ ଭିତ୍ତିଭୂମି:

ଶିକ୍ଷା:

ବିଜାହାନ ରେ ସର୍ବ ଶିକ୍ଷା ଅଭିଯାନ ଅଧୀନରେ ଏକ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ (ପ୍ରଥମରୁ ପଞ୍ଚମ ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) ଅଛି । ଏହି ବିଦ୍ୟାଳୟଟି ୧୯୬୮ ମସିହାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଗ୍ରାମ ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏବଂ ସମସ୍ତ ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ସୁଗମ। ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଚାରୋଟି ଶ୍ରେଣୀଗୃହ ଏବଂ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ କକ୍ଷ ଅଛି। ଏହି ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପ୍ରଥମରୁ ପଞ୍ଚମ ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଛାତ୍ରଙ୍କ ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା ୨୬ । ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଅଳ୍ପସଂଖ୍ୟକ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ନାମଲେଖା ପାଇଁ ପାଖାପାଖି ଅଂଚଳରେ ଥିବା ସରକାରୀ ଆବାସିକ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ନାମଲେଖା ଏକ ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଅଛି । ହେମଗିର, ଗର୍ଜନବାହାଲ, ତୁମଲିଆ ଇତ୍ୟାଦି ନିକଟସ୍ଥ ଅଞ୍ଚଳର ସରକାରୀ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପ୍ରାୟ ୨୦ ଜଣ ପିଲା ନାମ ଲେଖାଇଛନ୍ତି। ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଗ୍ରାମର କିଛି ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ନିକଟସ୍ଥ ଘରୋଇ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପାଠ ପଢୁଥିବାର ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଛି ।

ଗାଁରେ ସ୍କୁଲ ପରିସରରେ ଏକ ଅଙ୍ଗନୱାଡି କେନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟ ଅଛି। ଭୋଗରାକଛାର ରେ ଏକ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ (ପ୍ରଥମରୁ ଅଷ୍ଟମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) ଅଛି। ଏହି ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପାଖାପାଖି ୭୦ ଜଣ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁ ଅଛନ୍ତି, ଏହି ବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ଅନେକ ମେଧାବୀ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ବ୍ଲକ, ଜିଲ୍ଲା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରରେ କୃତି ହାସଲ କରିଛନ୍ତି, ଯାହାକି ଏହି ବିଦ୍ୟାଳୟର ଶିକ୍ଷା ଉଚ୍ଚ ମାନର ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ କରୁଅଛି

ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରମୁଖ ସମସ୍ୟା ହେଉଛି ଉଭୟ ଗାଁରେ ହାଇସ୍କୁଲ (ନବମ ଓ ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀ) ର ଅଭାବ। ନିକଟତମ ହାଇସ୍କୁଲ ପ୍ରାୟ ୨ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ଖାରପାଲମ ଗ୍ରାମ ରେ ଅବସ୍ଥିତ। ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳ ଦେଇ ଯାଇଥିବା ରାସ୍ତା ଯୋଗୁଁ, ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ବିଶେଷକରି ଝିଅମାନଙ୍କୁ ସ୍କୁଲ ଯିବାରେ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡୁଛି। ଫଳସ୍ୱରୂପ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ ଅଷ୍ଟମ ଶ୍ରେଣୀ ପରେ ପାଠପଢ଼ା ଛାଡି ଦିଅନ୍ତି 'କିଛି ଝିଅ ଛାତ୍ରୀ ସେମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ନିକଟସ୍ଥ ସରକାରୀ ଆବାସିକ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ନାମ ଲେଖାଇଛନ୍ତି । ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମରେ ମଧ୍ୟ ସ୍କୁଲ ପରିସରରେ ଏକ ଅଙ୍ଗନବାଡି କେନ୍ଦ୍ର ଅଛି ଏବଂ ୧୫ ଜଣ ଶିଶୁ ଏହି ଅଙ୍ଗନୱାଡି କେନ୍ଦ୍ରରେ ପଢୁଛନ୍ତି।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ:

ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମରେ କୌଣସି ଚିକିତ୍ସା ଭିତ୍ତିଭୂମି ନାହିଁ। ନିକଟତମ ଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର (PHC) ୦୭ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ବିଲେଇମୁଣ୍ଡାରେ ଅବସ୍ଥିତ। ଜନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର (CHC) ୨୭ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ହେମଗିରରେ ଅବସ୍ଥିତ। ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟାଳୟ ଡାକ୍ତରଖାନା ୫୫ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ରେ ଅବସ୍ଥିତ। ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ପ୍ରାୟ ୧୩୦ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ବୁର୍ଲା ମେଡିକାଲ୍ କୋଲାଜ୍ ଏବଂ ହସ୍ପିଟାଲ କିମ୍ବା ୧୫୦ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ରାଉରକେଲାର IGHକୁ ଯାଆନ୍ତି। ଦୀର୍ଘ ଦୂରତା ଏବଂ ଗ୍ରାମକୁ ସିଧାସଳଖ ପରିବହନ ସୁବିଧାର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ଲୋକମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁବିଧା ପାଇବାରେ ବହୁତ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଛନ୍ତି। ସମାଜର ଦୁର୍ବଳ ବର୍ଗ ଯଥା ଗରିବ, ଶିଶୁ, ମହିଳା, ଶାରୀରିକ ବିକଳାଙ୍ଗ ଇତ୍ୟାଦି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଚିକିତ୍ସା ସହାୟତା ପାଇବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେଉଛନ୍ତି। ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ରାୟଗଡ଼ ଏବଂ ଝାରସୁଗୁଡ଼ାରେ ଘରୋଇ ଚିକିତ୍ସା ସୁବିଧା ନେଉଛନ୍ତି।

ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ କୌଣସି ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ରୋଗ ଦେଖାଯାଇ ନାହିଁ। ତଥାପି, ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସମୟରେ ମ୍ୟାଲେରିଆର କିଛି ମାମଲା ରିପୋର୍ଟ ହୋଇଛି। ସରକାର ମ୍ୟାଲେରିଆ ରୋକିବା ପାଇଁ ଅନେକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଛନ୍ତି। ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଔଷଧଯୁକ୍ତ ମଶାରୀ ବଣ୍ଟନ, ସଚେତନତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କରାଯାଇଛି। ବର୍ଷା ଏବଂ ଶୀତ ଋତୁରେ ଭାଇରାଲ୍ ଜ୍ୱର ଏବଂ ଥଣ୍ଡା କାଶ ହେଉଛି ସାଧାରଣ ରୋଗ। ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁରେ ପାଣିର ଅଭାବ ଏବଂ ନିମ୍ନମାନର ପାଣି ବ୍ୟବହାର ଯୋଗୁଁ ଗାଁରେ ଚର୍ମ ରୋଗର ସମସ୍ୟା ସାଧାରଣତଃ ଦେଖାଯାଏ।

ଉଭୟ ଗ୍ରାମ ସରକାରଙ୍କ ଟୀକାକରଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅଧୀନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ଏହାର ପରିସର ସନ୍ତୋଷଜନକ। ANM ଏବଂ ଆଶା କର୍ମୀମାନେ ଟୀକାକରଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ କଠୋରତାର ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଛନ୍ତି। ମାସର ପ୍ରଥମ ଶୁକ୍ରବାରକୁ ମମତା ଦିବସ ଭାବରେ ପାଳନ କରାଯାଉଅଛି ଯେଉଁଠାରେ ଆଶା କର୍ମୀ ଏବଂ ଅଙ୍ଗନୱାଡି କର୍ମୀମାନେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ଏବଂ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ସମ୍ପର୍କରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି। ଜନନୀ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ସଂସ୍ଥାଗତ ପ୍ରସବ ପାଇଁ ଗର୍ଭବତୀ ମହିଳାଙ୍କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରକୁ ନେବା ପାଇଁ ଏକ ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ। ସରକାରଙ୍କ ୧୦୮ ମାଗଣା ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ସେବା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଏବଂ ସୁଲଭ। ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ଅନୁଯାୟୀ ସେବା ସନ୍ତୋଷଜନକ। ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ମେସର୍ସ ମହାନଦୀ ମାଇନ୍ସ ଆଣ୍ଡ ମିନେରାଲ୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ମାଗଣା ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଗ୍ରାମବାସୀ ଏହି ସୁବିଧାର ଲାଭ ଉଠାଉଛନ୍ତି। ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟ ବନ ଗ୍ରାମ ପରି, ବିଜାହାନ ର ଲୋକମାନେ ପ୍ରାୟତଃ ଆଧୁନିକ ଆଲୋପାଥିକ ଔଷଧ ପ୍ରଣାଳୀର ଆଶ୍ରୟ ନେଉଛନ୍ତି ଏବଂ ପାରମ୍ପରିକ ଚିକିତ୍ସା ପଦ୍ଧତି ଉପରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଭର କରୁନାହାନ୍ତି । ସାଧାରଣ ରୋଗ ପାଇଁ କିଛି ଆୟୁର୍ବେଦିକ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି। ଲୋକମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରତି ସଚେତନ ଏବଂ ସମୟକ୍ରମେ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରୁଛନ୍ତି।

ପାନୀୟ ଜଳ:

ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକରେ ପାଇପ୍ ଜଳ ଯୋଗାଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ। ପାନୀୟ ଜଳ ପାଇଁ ଗ୍ରାମବାସୀ ମୁଖ୍ୟତଃ ନଳକୂପ, ଖୋଳାକୂପ ଏବଂ ଗଭୀର ବୋରକୂପ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି। ସାର୍ବଜନୀନ ବୋରକୂପ ଏବଂ ଖୋଳାକୂପ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ। ତଥାପି, କିଛି ପରିବାରରେ ସେମାନେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ପଡ଼ୋଶୀମାନେ ଗଭୀର ନଳକୂପ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି। ଏହି ସମସ୍ତ ଜଳାଶୟ ସତ୍ତ୍ୱେ, ଗ୍ରାମ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁରେ ପାଣି ଅଭାବର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଏ। ଜଳସ୍ତର ହ୍ରାସ ପାଇବା ସହିତ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁରେ ସମସ୍ତ ଜଳାଶୟ ଶୁଖିଯାଏ। ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁରେ ପାନୀୟ ଜଳର ଉପଲବ୍ଧତା ଏକ ପ୍ରମୁଖ ସମସ୍ୟା। CSR ଏବଂ ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଅଂଶ ଭାବରେ, ଏମଏମଏମପିଏଲ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ପାନୀୟ ଜଳ ଉପଲବ୍ଧ ଏବଂ ସୁଗମ କରିବା ପାଇଁ ବିଜାହାନ ଏବଂ ଭୋଗରାକଛାର ରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଗଭୀର ନଳକୂପ ସ୍ଥାପନ କରିଛି। ଉଭୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛି ଏବଂ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି।

ବିଦ୍ୟୁତ୍:

ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ପାଖରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂଯୋଗ ଅଛି। ତିନି-ଫେଜ୍ ଲାଇନ ଗର୍ଜନବାହାଲରେ ଫିଡର ସବ-ଷ୍ଟେସନ୍ ଥିବା ଉଭୟ ଗ୍ରାମକୁ ସଂଯୋଗ କରିଛି। ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉପଲବ୍ଧତା ସନ୍ତୋଷଜନକ। ବର୍ଷା ଋତୁରେ ଏଥିରେ କିଛି ସମସ୍ୟା ରହିଛି। ପ୍ରବଳ ବର୍ଷା, ପବନ ଏବଂ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଲାଇନରେ ଗଛର ଡାଳ ପଡ଼ିଯିବା ଯୋଗୁଁ ବର୍ଷା ଋତୁରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଲାଇନ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇଯାଏ। ଉଭୟ ଗାଁରେ ପୃଥକ ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ଅଛି। ସରକାର ଅଧିକାଂଶ ଘରକୁ ସରକାରୀ ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ଆଣିଛନ୍ତି। ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକୁ ସୌର ଷ୍ଟ୍ରିଟ ଲାଇଟ୍ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି।

ରାସ୍ତା ଯୋଗାଯୋଗ:

ବର୍ଷସାରା ପିଚୁ ରାସ୍ତା ଦେଇ ଉଭୟ ଗ୍ରାମକୁ ଯୋଗାଯୋଗ କରାଯାଇପାରିବ। ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଗ୍ରାମ ସଡ଼କ ଯୋଜନା (PMGSY) ରାସ୍ତା ବିଜାହାନ ଏବଂ ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମକୁ କୋଇଲା ପରିବହନ ରାସ୍ତା ସହିତ ଜମକାନି ଖଣି ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼-ରାୟଗଡ଼ ରାସ୍ତାକୁ ମୁଣ୍ଡେରଖେତରେ ସଂଯୋଗ କରୁଛି। ଏହା ମୁଖ୍ୟ ଯୋଗାଯୋଗ ନେଟୱାର୍କ ଏବଂ ଗ୍ରାମ ବିଜାହାନ କୁ ବାହ୍ୟ ଜଗତ ସହିତ ସଂଯୋଗ କରେ। ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକର ମୁଖ୍ୟ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ କଂକ୍ରିଟ୍ ରେ ତିଆରି। ଏହା ବ୍ୟତୀତ, କିଛି କଚ୍ଚା (ମୁରୁମ୍) ରାସ୍ତା ଗ୍ରାମରେ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳକୁ ନେଇ ରହିଛି।

ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ଏବଂ ପରିମଳ:

ଉଭୟ ଗାଁରେ କୌଣସି ଡ୍ରେନେଜ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ। ଏହା ବସତି ଢାଞ୍ଚାର ବିନ୍ୟାସ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଛି। ଘରଗୁଡ଼ିକ ଏପରି ଭାବରେ ଅଛି ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘରର ପଛ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ପଛପଟ ରୋଷେଇ ଘର କିମ୍ବା ଖାଲି ସ୍ଥାନ ଭାବରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସ୍ଥାନ ଅଛି। ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ବର୍ଜ୍ୟଜଳ ଘରର ପଛ ପାର୍ଶ୍ୱକୁ ନିଷ୍କାସନ କରୁଛନ୍ତି। ଉଭୟ ଗାଁ ସରକାରଙ୍କ ପରିମଳ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ (ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ଅଭିଯାନ)

ଅଧୀନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ପରିବାର ସ୍ତରରେ ଶୌଚାଳୟ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି। କିନ୍ତୁ ଶୌଚାଳୟର ବ୍ୟବହାର ସନ୍ତୋଷଜନକ ନୁହେଁ। କିଛି ପରିବାର ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଜନସଂଖ୍ୟାର ଏକ ବଡ଼ ଅଂଶ ଖୋଲା ମଳତ୍ୟାଗ କରୁଛନ୍ତି। ପାରମ୍ପରିକ ପ୍ରଥା, ବିସ୍ତୃତ ଖୋଲା ପଡ଼ିଆର ଉପଲବ୍ଧତା ଏବଂ ସଚେତନତାର ଅଭାବ ଖୋଲା ମଳତ୍ୟାଗର ପ୍ରମୁଖ କାରଣ।

ଧାର୍ମିକ ପୂଜାସ୍ଥଳ:

ବିଜାହାନ ଏବଂ ଭୋଗରାକଛାର ର ସମସ୍ତ ପରିବାର ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମର। ଏହି ଗାଁରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଧର୍ମର ପରିବାର ନାହାନ୍ତି। ଉଭୟ ଗାଁରେ ଭଗବାନ ଶିବଙ୍କୁ ସମର୍ପିତ ଗୋଟିଏ ମନ୍ଦିର ଅଛି। ଗ୍ରାମଦେବୀ ପିଠ କିମ୍ବା ସାଧାରଣତଃ "ଦେମୁଲ" ଭାବରେ ଜଣାଶୁଣା, ଏହା ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ପାଇଁ ସବୁଠାରୁ ପବିତ୍ର ଧାର୍ମିକ ସ୍ଥଳ। ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଗ୍ରାମଦେବୀଙ୍କୁ ପୂଜା କରନ୍ତି। ଉଭୟ ଗାଁରେ ଅନେକ ପୂଜାସ୍ଥଳ ଅଛି। ଝାଙ୍କର ସମସ୍ତ ପର୍ବପର୍ବାଣୀ ସମୟରେ ଦେମୁଲ ରେ ପୂଜା କରନ୍ତି । ଭୋଗରାକଛାର ର ଖଡିଆ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସେମାନଙ୍କ ପଡା ରେ ଏକ ପଥର ସ୍ତମ୍ଭ ସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ମା' ସମଲେଇଙ୍କୁ ପୂଜା କରନ୍ତି।

ସାରଣୀ ୩.୬: ଧାର୍ମିକ ପୂଜାସ୍ଥଳ

କ୍ରମିକ	**ସାଂସ୍କୃତିକ ସମ୍ପଦ**	**ସ୍ଥିତି**	**ମନ୍ତବ୍ୟ**
୧	ମନ୍ଦିର	ପକ୍କା, କୋଠା	ଉଭୟ ଗାଁରେ ଭଗବାନ ଶିବଙ୍କୁ ସମର୍ପିତ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ମନ୍ଦିର ଅଛି।
୨	ଦେମୁଲ (ଗ୍ରାମଦେବୀ ପିଠ)	ଖୋଲା ପୂଜାସ୍ଥଳ	ଉଭୟ ଗାଁରେ ଗ୍ରାମଦେବୀ ପିଠ ଅଛି। ଗାଁ ଲୋକମାନେ ଦେମୁଲ ରେ ବିଜେ ଗ୍ରାମଦେବୀଙ୍କୁ ପୂଜା କରନ୍ତି। ଝଙ୍କାର ସମସ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବସରରେ ପୂଜା କରନ୍ତି।
୩	ପବିତ୍ର ଉପବନ (Holy Groves)	ଗଛ ତଳେ ସଂଗୃହିତ ପଥର ସ୍ତମ୍ଭ	ଏହି ପବିତ୍ର ଉପବନ ଗାଁଠାରୁ ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ। ଗାଁ ଲୋକମାନେ ଗଛ ତଳେ ଥିବା ପଥର ସ୍ତମ୍ଭଗୁଡ଼ିକୁ ପୂଜା କରୁଛନ୍ତି।
୪	ରାହାସ ମଣ୍ଡପ	ରାମ ମନ୍ଦିର ସାମ୍ନାରେ ଅବସ୍ଥିତ ଖୋଲା ସ୍ତମ୍ଭ ମଣ୍ଡପ	ବିଜାହାନ ରେ ଏକ ରାହାସ ମଣ୍ଡପ ଅଛି | ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ରାଧା ମଣ୍ଡପରେ ନାମ ଯଜ୍ଞ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରନ୍ତି |
୫	ପଥର ସ୍ତମ୍ଭ	ଆଦିବାସୀ ପଡା ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ	ଭୋଗରାକଛାର ର ଖଡିଆ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ମା ସମଲେଇଙ୍କୁ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ଏକ ପଥର ସ୍ତମ୍ଭ ସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି |

ସାଂସ୍କୃତିକ ମହୋତ୍ସବ: ଗ୍ରାମବାସୀ ବହୁ ଦିନ ଧରି ପ୍ରମୁଖ ହିନ୍ଦୁ ସାଂସ୍କୃତିକ ପର୍ବଗୁଡ଼ିକୁ ବହୁତ ଭକ୍ତିର ସହିତ ପାଳନ କରିଆସୁଛନ୍ତି। କିଛି ପ୍ରମୁଖ ପର୍ବ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଟେ:

ସାରଣୀ ୩.୭: ପ୍ରମୁଖ ପର୍ବପର୍ବାଣୀ

ମାସ	ଇଂରାଜୀ ମାସ	ପ୍ରମୁଖ ପର୍ବପର୍ବାଣୀ
ଆଷାଢ	ଜୁନ୍-ଜୁଲାଇ	ରଥଯାତ୍ରା, ବାହୁଡା ଯାତ୍ରା
ଶ୍ରାବଣ	ଜୁଲାଇ-ଅଗଷ୍ଟ	ହରିୟାଲୀ ଅମାବାସ୍ୟା, ରାଖୀ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା, ଝୁଲଣ ଯତ୍ର	
ଭାଦ୍ରବ	ଅଗଷ୍ଟ-ସେପ୍ଟେମ୍ବର	କୃଷ୍ଣ ଜନମାଷ୍ଟମୀ, ଗଣେଶ ପୂଜା, ନୁଆଖାଇ, ବିଶ୍ୱକର୍ମା ପୂଜା, ଇନ୍ଦ୍ର ପୂଜା
ଅଶ୍ୱିନା	ସେପ୍ଟେମ୍ବର-ଅକ୍ଟୋବର	ପୁଅ ଯୁନ୍ତିଆ, ଭାଇ ଯୁନ୍ତିଆ, କର୍ମାପୁଜା, ଭାଗବତ ପାରାୟଣ, ନବରାତ୍ର ଓ ଦଶହରା
କାର୍ତ୍ତିକ	ଅକ୍ଟୋବର-ନଭେମ୍ବର।	କାର୍ତ୍ତିକା ବୁଡ଼ (ସ୍ନାନ), ଦୀପାବଳି, ଅଁଳା ନବମୀ , କାର୍ତ୍ତିକ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା, ଛାଡ଼ଖାଇ
ମାର୍ଗାସିରା	ନଭେମ୍ବର-ଡିସେମ୍ବର	ମାଣବସା ଗୁରୁବାର,
ପୌଷ	ଡିସେମ୍ବର-ଜାନୁଆରୀ।	ପୁଷପୁନି , ଖରଭୋଜ
ମାଘ	ଜାନୁଆରୀ-ଫେବୃଆରୀ।	ସରସ୍ୱତୀ ପୂଜା
ଫାଲଗୁନା	ଫେବୃଆରୀ-ମାର୍ଚ୍ଚ	ହୋଲି
ଚିତ୍ରା	ମାର୍ଚ୍ଚ-ଏପ୍ରିଲ	ମଙ୍ଗଳା ପୂଜା, ରାମନବମୀ, ବିରାଟ ପର୍ବ କଥା
ବୈଶାଖ	ଏପ୍ରିଲ-ମଇ	ଅକ୍ଷୟ ତୃତୀୟା, ଅଷ୍ଟ ପ୍ରହରୀ ନାମ ଯଜ୍ଞ	
ଜେଷ୍ଠା	ମେ-ଜୁନ୍	ସାବିତ୍ରୀ ଅମାବାସ୍ୟା

ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ସେବା: ସେବାର ଉପଲବ୍ଧତା, ସୁଗମତା ଏବଂ ଗୁଣବତ୍ତା ହେଉଛି ବିକାଶ ଏବଂ ଜୀବନଧାରଣର ମାନର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚକ। ନିମ୍ନରେ ଥିବା ସାରଣୀରେ ପ୍ରମୁଖ ସେବାଗୁଡ଼ିକ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯାହା ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ଉପଲବ୍ଧତା ଏବଂ ଏହାର ବ୍ୟବହାରକୁ ଦର୍ଶାଉଛି ।

ସାରଣୀ ୩.୮: ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ସେବା

କ୍ରମିକ ନାଁ	**ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ**	**ଲୋକେସନ୍**	**ଗ୍ରାମଠାରୁ ଦୂରତା**	**ଉପଲବ୍ଧ ସେବାଗୁଡ଼ିକ**	**ଆକ୍ସେସିବିଲିଟୀ**	**ଫ୍ରିକ୍ୱେନ୍ସୀ**	**ଗୁଣବତ୍ତା**
୧	ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ	ଝାରପଲମ	୨ କିଲୋମିଟର	ରାସନ, ପେନସନ, ସରକାରୀ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ GP ମାଧ୍ୟମରେ ପଠାଯାଇଛି।	ସମସ୍ତ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ	ମାସିକ	ଭଲ
୨	ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି	ହେମଗିର	୨୭ କିଲୋମିଟର	ସରକାରୀ ଯୋଜନା ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ କାର୍ଯ୍ୟ	ପ୍ରମୁଖ ନେତା, ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ସଦସ୍ୟ	ଯେତେବେଳେ	ଭଲ

ସାରଣୀ ୩.୮: ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ସେବା

କ୍ରମିକ ନାଁ	ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ	ଲୋକେସନ୍	ଗ୍ରାମଠାରୁ ଦୂରତା	ଉପଲବ୍ଧ ସେବାଗୁଡ଼ିକ	ଆକ୍ସେସିବିଲିଟୀ	ଫ୍ରିକ୍ୱେନ୍ସୀ	ଗୁଣବତ୍ତା
				ଚାଷ ପୋଖରୀ,		ଆବଶ୍ୟକ ହେବ	
୩	ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର	ବିଲେଇମୁଣ୍ଡା	୦୭ କିଲୋମିଟର	ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା	ରୋଗୀମାନେ	ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ	ହାରାହାରି
୪	ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର	ହେମଗିର	୨୭ କିଲୋମିଟର	ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା	ରୋଗୀମାନେ	ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ	ହାରାହାରି
୫	ତହସିଲ	ହେମଗିର	୨୭ କିଲୋମିଟର	ଭୂମି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ୟା, ଜାତି, ବାସିନ୍ଦା ଏବଂ ଆୟ ପ୍ରମାଣପତ୍ର,	ରେକର୍ଡ ହୋଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱାଧିକାରୀ , ଛାତ୍ର, ଯୁବକ	ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ	ଭଲ
୬	ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନ	ହେମଗିର	୨୭ କିଲୋମିଟର	ଆଇନ ଏବଂ ଶୃଙ୍ଖଳା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ	ବ୍ୟକ୍ତି /ପରିବାରର ସମସ୍ୟା	ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ	ଭଲ
୭	ଜେଇ (ବିଦ୍ୟୁତ) କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ	ହେମଗିର	୨୭ କିଲୋମିଟର	ବୈଦ୍ୟୁତିକ ସେବା ବିଲ୍ ପେମେଣ୍ଟ	ଗ୍ରାହକ	ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ	ହାରାହାରି
୮	ପଶୁଚିକିତ୍ସା କେନ୍ଦ୍ର	ହେମଗିର	୨୭ କିଲୋମିଟର	ଗୃହପାଳିତ ପଶୁମାନଙ୍କର ଚିକିତ୍ସା	ଚାଷୀ	ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ	ହାରାହାରି
୯	ଲ୍ୟାମ୍ପ	ଲୁଆବାହାଲ	୮ କିଲୋମିଟର	କୃଷି ସେବା ଏବଂ ଋଣ	ଚାଷୀ ସଦସ୍ୟମାନେ	ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ	ହାରାହାରି

ସାରଣୀ ୩.୮: ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ସେବା							
କ୍ରମିକ ନାଁ	ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ	ଲୋକେସନ୍	ଗ୍ରାମଠାରୁ ଦୂରତା	ଉପଲବ୍ଧ ସେବାଗୁଡ଼ିକ	ଆକ୍ସେସିବିଲିଟୀ	ଫ୍ରିକ୍ୱେନ୍ସୀ	ଗୁଣବତ୍ତା
୧୦	ଜେଇ (RWSS) କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ	ହେମଗିର	୨୭ କିଲୋମିଟର	ଅଚଳ ନଳକୂପଗୁଡ଼ିକର ମରାମତି	ନେତାମାନେ	ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ	ହାରାହାରି
୧୧	ରେଞ୍ଜରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ (ବନ)	ଗୋପଲାପୁର	୨୫ କିଲୋମିଟର	ଜଙ୍ଗଲର ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ସଂରକ୍ଷଣ	ଗ୍ରାମ ଜଙ୍ଗଲ ସୁରକ୍ଷ୍ୟ ସମିତିର ସଦସ୍ୟମାନେ |	ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ	ଭଲ
୧୨	ଡାକ ଘର	ଝାରପଲମ୍	୧ କିଲୋମିଟର	ଡାକ ସେବା ପୋଷ୍ଟାଲ୍ ବ୍ୟାଙ୍କିଂ ସିଷ୍ଟମ୍	ଗ୍ରାହକମାନେ ଆକାଉଣ୍ଟଧାରୀମାନେ	ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ	ହାରାହାରି
୧୩	ବ୍ୟାଙ୍କ	ବିଲେଇମୁଣ୍ଡା	୦୭ କିଲୋମିଟର	ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ସେବା	ଆକାଉଣ୍ଟଧାରୀମାନେ	ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ	ଭଲ
୧୪	ଜନ ସେବା କେନ୍ଦ୍ର	ବିଲେଇମୁଣ୍ଡା	୦୭ କିଲୋମିଟର	ଆଧାର କାର୍ଡ, ଭୋଟର କାର୍ଡ, ପାନ କାର୍ଡ ପ୍ରଭୃତି	ଗ୍ରାହକମାନେ	ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ	ଭଲ
୧୫	ଅଗ୍ନିଶମ କେନ୍ଦ୍ର	ହେମଗିର	୨୭ କିଲୋମିଟର	ଅଗ୍ନିଶମ ସେବା	ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତି/ପରିବାର/ଗ୍ରାମବାସୀ	ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ	ଭଲ
୧୬	କୃଷି ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ଅଧିକାରୀ	ହେମଗିର	୨୭ କିଲୋମିଟର	କୃଷି ସେବା	ଚାଷୀ	ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ	ହାରାହାରି
୧୭	ଉଦ୍ୟାନ କୃଷି ଉପନିର୍ଦ୍ଦେଶକ	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	୫୫ କିଲୋମିଟର	ପନିପରିବା ଚାଷ	ଚାଷୀ	ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ	ହାରାହାରି

ଉପଲବ୍ଧତା ସରକାରୀ କଲ୍ୟାଣ ଯୋଜନା ଏବଂ ସୁବିଧା: ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସରକାରୀ ସାମାଜିକ କଲ୍ୟାଣ ଏବଂ ବିକାଶ ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ଲାଭ ଉଠାଉଛନ୍ତି।

ସ୍କିମ୍‌ଗୁଡ଼ିକ	ସ୍କିମ୍‌ଗୁଡ଼ିକ
ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା	ମିଶନ ଶକ୍ତି
ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ ଭତ୍ତା	ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ କୃଷକ ସମ୍ମାନ ନିଧି
ଅକ୍ଷମତା ଭତ୍ତା	ଆୟୁଷ୍ମାନ ଭାରତ
ବିଧବା ଭତ୍ତା	ବିକଶିତ ଗାଁ ଓ ବିକାଶିତ ଓଡ଼ିଶା
ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଆବାସ ଯୋଜନା	ଉଜ୍ଜ୍ୱଲା ଯୋଜନା
ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ସଡ଼କ ଯୋଜନା	ମମତା ଯୋଜନା
ସୁଭଦ୍ରା ଯୋଜନା	ମୋ ଜମି ମୋ ଡିହ
କଲ୍ୟାଣ ଯୋଜନା	

ବଜାର ସୁବିଧା:

ଗ୍ରାମଗୁଡିକର ନିକଟତମ ସାପ୍ତାହିକ ବଜାର ହେଉଛି ଝାରପାଲାମ, ଯାହା ପ୍ରାୟ ୨ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ। ଝାରପଲମ, ମୁଣ୍ଡେରଖେତ ଏବଂ ବିଲେଇମୁଣ୍ଡାରେ ସାପ୍ତାହିକ ବଜାର ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକରୁ ୫ ରୁ ୭ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ। ଅଧିକାଂଶ ଗ୍ରାମବାସୀ ପନିପରିବା ଏବଂ କିରାଣା କିଣିବା ପାଇଁ ଏହି ବଜାରଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି। ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ପୋଷାକ, ଅଳଙ୍କାର, ଯାନବାହାନ, ବିହନ ଏବଂ ସାର କିଣିବା ଏବଂ ବିବାହ ଉତ୍ସବ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ବହୁ ପରିମାଣରେ କିଣିବା ପାଇଁ ଧୌରଭାଟା, ରାୟଗଡ଼, ହେମଗିର ଏବଂ ଝାରସୁଗୁଡାରେ ମଧ୍ୟ ବଜାର ଯାଆନ୍ତି।

ସାରଣୀ ୩.୯: ବଜାର: ଉପଲବ୍ଧତା ଏବଂ ସୁଗମତା

ସ୍ଥାନ	ଦିବସ ଏବଂ ଅବଧି	ଦୂରତା	ଆକ୍ସେସିବିଲିଟୀ	ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
ଝାରପଲମ	ସାପ୍ତାହିକ ବୁଧବାର	୨ କିଲୋମିଟର	ପୁରୁଷ ଏବଂ ମହିଳା	ପନିପରିବା, କିରାଣା ସାମଗ୍ରୀ
ବିଲେଇମୁଣ୍ଡା	ସାପ୍ତାହିକ ସୋମବାର	୭ କିଲୋମିଟର	ପୁରୁଷ ଏବଂ ମହିଳା	ପନିପରିବା, କିରାଣା ସାମଗ୍ରୀ
ଧୌରଭାଟା	ଶୁକ୍ରବାର , ସାପ୍ତାହିକ	୦୯ କିଲୋମିଟର	ପୁରୁଷ	ପନିପରିବା ଏବଂ କିରାଣା ସାମଗ୍ରୀ
ମୁଣ୍ଡେରଖେତ୍	ଗୁରୁବାର ସାପ୍ତାହିକ	୦୫ କିଲୋମିଟର	ପୁରୁଷ ଏବଂ ମହିଳା	ପନିପରିବା ଏବଂ କିରାଣା ସାମଗ୍ରୀ ଘରୋଇ ଉପକରଣ, ୨ ଚକିଆ ଯାନ

ହେମଗିର	ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ଏବଂ ଯେପରି	୨୭ କିଲୋମିଟର	ପୁରୁଷ	କିରାଣା ସାମଗ୍ରୀ
ରାୟଗଡ଼	ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁସାରେ	୪୫ କିଲୋମିଟର	ପୁରୁଷ ଏବଂ ମହିଳା	ପୋଷାକ, ଘରୋଇ ଉପକରଣ, ୨ ଚକିଆ ଯାନ, ୪ ଚକିଆ ଯାନ
ଝାରସୁଗୁଡା	ଯେତେବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ	୭୦ କିଲୋମିଟର	ପୁରୁଷ	ପୋଷାକ, ଘରୋଇ ଉପକରଣ

***

ଚତୁର୍ଥ ଅଧ୍ୟାୟ
ବିସ୍ଥାପିତ/ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରୋଫାଇଲ୍

ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଯେକୌଣସି ମାନବ ବାସସ୍ଥାନର ଜୀବନର ଗୁଣବତ୍ତା ବୁଝିବା ପାଇଁ ସାମାଜିକ ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକର ବିଶ୍ଳେଷଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ। ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ପ୍ରକଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗ୍ରାମୀଣ ସାମାଜିକ ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ଜୀବନକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ସାମାଜିକ ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ଗଠନର ଉପାଦାନ ଏବଂ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟାପକ ବିଶ୍ଳେଷଣାତ୍ମକ ଚିକିତ୍ସା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହା ସାମାଜିକ ଜୀବନର ଢାଞ୍ଚା ଗଠନ କରେ। ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ହେମଗିରି ତହସିଲ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ବିଜାହାନ ଏବଂ ଭୋଗରକଛାର ଗ୍ରାମରେ SIA ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଇଛି। ଆମର ସୀମା ମଧ୍ୟରେ, ଆମେ RoR ଧାରକ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ବିସ୍ତୃତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ସାମାଜିକ ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରୋଫାଇଲର ଏକ ସରଳ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିଛୁ। ତଥାପି, ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ସାମାଜିକ ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରୋଫାଇଲକୁ ବୁଝିବା । ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ, ବିଜାହାନ ଏବଂ ଭୋଗରକଛାର ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଛି ।

୪.୧ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିସ୍ଥାପିତ/ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର

ପୂର୍ବରୁ ଆଲୋଚନା ହୋଇଛି ଯେ ଏହି ଅଧ୍ୟୟନରେ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ଭୋଗରାକଛାର ଏବଂ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି। ଏହି ଗ୍ରାମର ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଏବଂ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ହେବେ। ତଥାପି, ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଧ୍ୟୟନରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଏବଂ କିଛି ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରକୁ ସେମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଉପରେ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଭାବ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି। ନିମ୍ନରେ ଥିବା ସାରଣୀରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କାର୍ଯ୍ୟ ସମୟରେ ଗ୍ରାମରେ ସର୍ଭେ କରାଯାଇଥିବା ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ ଦର୍ଶାଯାଇଛି।

ସାରଣୀ ୪.୧: ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିବା ପରିବାର: ପ୍ରଭାବିତ ଏବଂ ଅଣ-ପ୍ରଭାବିତ

କ୍ରମିକ .ନାମ	ଗାଁର ନାମ	ସର୍ଭେ କରାଯାଇଥିବାପରିବାର ସଂଖ୍ୟା		
		ବିସ୍ଥାପିତ / ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର	ଅଣ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର	ମୋଟ
୧	ଭୋଗରାକଛାର	୧୩୩	୧୮	୧୫୧
୨	ବିଜାହାନ	୧୨୫	୨୧	୧୪୬

ଉତ୍ସ: କ୍ଷେତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ

ଭୋଗରାକଛାର ଏବଂ ବିଜାହାନ ଗାଁରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ମୋଟ ଭୌଗୋଳିକ କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ହେଉଛି ୫୫୧.୯୮୦ ଏକର। ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ମୋଟ ଜମିରୁ ୪୩୮.୨୧ ଏକର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯିବ। SIA ଅଧ୍ୟୟନ ରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ

କରିଥିବା ୨୫୮ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯୋଗୁଁ ମୋଟ ୧୩୩ ଟି ପରିବାର ବିସ୍ଥାପିତ ହେବେ ଏବଂ ୧୨୫ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଅଟନ୍ତି। ଯଦିଓ ଏହି ସଂଖ୍ୟା ମୂଳ ପରିବାର ସହିତ କିଛି ବିସ୍ତୃତ ପରିବାରର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତି ଏବଂ ବାଦ ଦେବା ଯୋଗୁଁ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଆମର ସର୍ଭେ ଦଳ NCDS ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ରେକର୍ଡ ଅଫ୍ ରାଇଟ (RoR) ର ସ୍ଥିତି ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଜନଗଣନା ମୋଡ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ସମସ୍ତ ୨୫୮ ପରିବାରକୁ ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ। ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ପରି , ଏହି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ଜମିର ବିଭିନ୍ନ ବଣ୍ଟନ ।

୪.୧.୧ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ବର୍ଗୀକରଣ

ଆମେ ମୋଟ ୮୨୬ ଟି ଜମି ରେକର୍ଡ ମଧ୍ୟରୁ ୪୨୯ ଟି ଜମି ରେକର୍ଡକୁ କଭର କରିଛୁ। ଏହି ୪୨୯ ଟି ରେକର୍ଡରୁ ଆମେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପରିବାର ବର୍ଗ ପାଇଲୁ:

ସାରଣୀ-୪.୨: ପରିବାର ବର୍ଗର ବର୍ଗୀକରଣ

ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମ	୧୩୩ (୭୪ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ଏବଂ ୫୯ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର/ବାହ୍ୟ ଲୋକ)
ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମ	୧୨୫ (୫୯ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ଏବଂ ୬୬ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର/ବାହ୍ୟ ଲୋକ)

୪.୧.୨ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଜନସଂଖ୍ୟାଗତ ପ୍ରୋଫାଇଲ୍

୪.୧.୩ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଲିଙ୍ଗଭିତ୍ତିକ ବଣ୍ଟନ | HoH, ପରିବାର ଆକାର ଏବଂ ପରିବାର ସଦସ୍ୟ

ପରିବାର ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ଲିଙ୍ଗ ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଅଧିକାଂଶ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ପୁରୁଷ ମୁଖ୍ୟ। ମୋଟ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ, ୧୧୦ (୮୨.୪%) ପୁରୁଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ୨୩ (୧୭.୬%) ମହିଳା ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥିଲେ। ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ରେ ମୋଟ ୭୪ ଟି ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ଥିଲା, ଯେଉଁଥିରୁ ୬୩ ଟି (୮୪.୮%) ପୁରୁଷ ମୁଖ୍ୟ ଏବଂ ୧୧ ଟି (୧୫.୨%) ମହିଳା ମୁଖ୍ୟ ଥିଲେ। ବିଜାହାନ ରେ, ୫୯ ଟି ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୪୬ ଟି (୭୮.୬%) ପୁରୁଷ ମୁଖ୍ୟ ଏବଂ ୧୩ ଟି (୨୧.୪%) ମହିଳା ମୁଖ୍ୟ ଥିଲେ। ତଥ୍ୟ ସୂଚାଇ ଦିଏ ଯେ ଉଭୟ ଗ୍ରାମର ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ପୁରୁଷ ମୁଖ୍ୟ ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା ଅଧିକାଂଶ। ତଥାପି, ଭୋଗରାକଛାର (୧୫.୨%) ତୁଳନାରେ ବିଜାହାନ ରେ ମହିଳା ମୁଖ୍ୟ ପରିବାରର ଅନୁପାତ (୨୧.୪%) ତୁଳନାରେ ଅଧିକ, ଯାହା ସୂଚାଇ ଦିଏ ଯେ ବିଜାହାନ ରେ ମହିଳାମାନେ ବିସ୍ଥାପନ ଦ୍ୱାରା

ସିଧାସଳଖ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇପାରନ୍ତି କିମ୍ବା ସେହି ଗାଁରେ ବିଧବା କିମ୍ବା ଅବିବାହିତ ମହିଳାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ।

ସାରଣୀ ୪.୩: ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ଲିଙ୍ଗ ବଣ୍ଟନ

	ପୁରୁଷ		ମହିଳା		ମୋଟ	
ଗାଁର ନାମ	**ଗଣନା**	**%**	**ଗଣନା**	**%**	**ଗଣନା**	**%**
ଭୋଗରାକଛାର	୬୪	୮୪.୮%	୧୦	୧୫.୨%	୭୪	୧୦୦.୦%
ବିଜାହାନ	୪୭	୭୮.୬%	୧୨	୨୧.୪%	୫୯	୧୦୦.୦%
ମୋଟ	**୧୧୧**	**୮୨.୪%**	**୨୨**	**୧୭.୬%**	**୧୩୩**	**୧୦୦.୦%**

ସାରଣୀ–୨ ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ପରିବାର ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ଲିଙ୍ଗ ବଣ୍ଟନକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କଲେ ପୁରୁଷ ପରିବାର ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଦେଖାଯାଏ। ସମୁଦାୟ ୧୩୩ଟି ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୧୧୧ଟି ପରିବାର (୮୨.୪%) ରେ ପୁରୁଷମାନେ ପରିବାର ମୁଖ୍ୟ ଭାବେ ଥିବା ବେଳେ, କେବଳ ୨୨ଟି ପରିବାର (୧୭.୬%) ରେ ମହିଳାମାନେ ପରିବାର ମୁଖ୍ୟ ରୂପେ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଛନ୍ତି। ଏହାରୁ ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ ଯେ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପୁରୁଷ ପ୍ରଧାନ ପରିବାର ଗଠନ ଅଧିକ ପ୍ରଚଳିତ ଅଟେ। ଗ୍ରାମସ୍ତରରେ ଦେଖିଲେ, ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମର ୭୪ଟି ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୬୪ଟି ପରିବାର (୮୪.୮%) ରେ ପୁରୁଷମାନେ ପରିବାର ମୁଖ୍ୟ ଥିବା ବେଳେ, ୧୦ଟି ପରିବାର (୧୫.୨%) ରେ ମହିଳା ପରିବାର ମୁଖ୍ୟ ରହିଛନ୍ତି। ଏହା ସହିତ, ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର ୫୯ଟି ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୪୭ଟି ପରିବାର (୭୮.୬%) ରେ ପୁରୁଷ ଏବଂ ୧୨ଟି ପରିବାର (୨୧.୪%) ରେ ମହିଳାମାନେ ପରିବାର ମୁଖ୍ୟ ଭାବେ ରହିଥିବା ଦେଖାଯାଏ। ସମଗ୍ର ଭାବେ, ଏହି ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପୁରୁଷ ପ୍ରଧାନ ପରିବାର ଗଠନର ପ୍ରଭାବ ଅଧିକ ଥିବାକୁ ସୂଚିତ କରେ, ଯଦିଓ କିଛି ପରିବାରରେ ମହିଳାମାନେ ମଧ ପରିବାର ମୁଖ୍ୟ ଭାବେ ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରୁଛନ୍ତି।

ସାରଣୀ-୪.୪: ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ଲିଙ୍ଗଗତ ବିବରଣୀ

	ପୁରୁଷ		ମହିଳା		ମୋଟ	
ଗାଁର ନାମ	**ଗଣନା**	**%**	**ଗଣନା**	**%**	**ଗଣନା**	**%**
ଭୋଗରାକଛାର	୪୮	୯୫.୦%	**୧୧**	୫.୦%	୫୯	୧୦୦.୦%
ବିଜାହାନ	୫୬	୮୭.୫%	୧୦	୧୨.୫%	୬୬	୧୦୦.୦%
ମୋଟ	୧୦୪	**୮୯.୫%**	୨୧	**୧୦.୫%**	**୧୨୫**	**୧୦୦.୦%**

୪.୧.୪ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ପରିବାର ଆକାର

ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ପରିବାର ଆକାରର ବିଶ୍ଳେଷଣ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଅଧିକାଂଶ ଛୋଟରୁ ମଧ୍ୟମ ଆକାରର ପରିବାର ଅଛନ୍ତି । ୧୩୩ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୮୦ ପରିବାର (୬୦.୪%) ରେ ୩-୫ ସଦସ୍ୟ , ୨୬ ପରିବାର (୧୯.୮%) ରେ ୬-୧୦ ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ୨୬ ପରିବାର (୧୯.୨%) ରେ ୧-୨ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି । କେବଳ ୧ ପରିବାର (୦.୫%) ରେ ୧୧ କିମ୍ବା ତଦୁର୍ଦ୍ଧ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି । ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ରେ ଦେଖାଯାଇଛି ଯେ ୫୯.୮% ପରିବାରରେ ୩-୫ ଜଣ, ୨୧.୪% ପରିବାରରେ ୬-୧୦ ଜଣ ଏବଂ ୧୮.୮% ପରିବାରରେ ୧-୨ ଜଣ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି। ବିଜାହାନ ରେ , ୬୧.୪ % ପରିବାରରେ ୩-୫ ଜଣ, ୧୭.୧% ପରିବାରରେ ୬-୧୦ ଜଣ, ୨୦.୦% ପରିବାରରେ ୧-୨ ଜଣ ଏବଂ ୧.୪% ପରିବାରରେ ୧୧ ଜଣ କିମ୍ବା ତଦୁର୍ଦ୍ଧ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି।

ପ୍ରଭାବିତ ୧୨୫ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ , ୯୯ ପରିବାର (୭୮.୯%) ରେ ୩-୫ ସଦସ୍ୟ , ୨୦ ପରିବାର (୧୫.୮%) ରେ ୬-୧୦ ସଦସ୍ୟ , ୫ ପରିବାର (୩.୯%) ରେ ୧-୨ ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ୧ ପରିବାର (୧.୩%) ରେ ୧୧ କିମ୍ବା ତଦୁର୍ଦ୍ଧ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି । ଭୋଗରାକଛାର ରେ, ୭୦.୦% ପରିବାରରେ ୩-୫ ସଦସ୍ୟ, ୨୦.୦% ପରିବାରରେ ୬-୧୦ ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ୧୦.୦% ପରିବାରରେ ୧-୨ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି। ବିଜାହାନ ରେ , ୮୨.୧ % ପରିବାରରେ ୩-୫ ସଦସ୍ୟ, ୧୪.୩% ପରିବାରରେ ୬-୧୦ ସଦସ୍ୟ, ୧.୮% ପରିବାରରେ ୧-୨ ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ୧.୮% ପରିବାରରେ ୧୧ କିମ୍ବା ତଦୁର୍ଦ୍ଧ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି।

୪.୧.୫ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଲିଙ୍ଗ ଭିତ୍ତିକ ପରିସଂଖ୍ୟାନ

ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରର ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଲିଙ୍ଗ ବଣ୍ଟନ ପୁରୁଷ ଏବଂ ମହିଳାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ସନ୍ତୁଳିତ ଗଠନ ଦର୍ଶାଉଛି। ଉଭୟ ଗ୍ରାମର ମୋଟ ୭୫୯ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୩୮୨ (୫୦.୩%) ପୁରୁଷ ଏବଂ ୩୭୭ (୪୯.୭%) ମହିଳା ଥିଲେ, ଯାହା ପୁରୁଷଙ୍କ ସାମାନ୍ୟ ପ୍ରାଧାନ୍ୟତାକୁ ସୂଚିତ କରେ। ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ରେ ୪୭୭ ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ଥିଲେ, ପୁରୁଷଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୫୦.୯% (୨୪୩ ସଦସ୍ୟ) ଏବଂ ମହିଳାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୪୯.୧% (୨୩୪ ସଦସ୍ୟ) ଥିଲା। ସେହିପରି, ବିଜାହାନ ରେ, ମୋଟ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୨୮୨ ଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ୪୯.୩% ପୁରୁଷ (୧୩୯ ସଦସ୍ୟ) ଏବଂ ୫୦.୭% ମହିଳା (୧୪୩ ସଦସ୍ୟ) ଥିଲେ।

ସାରଣୀ-୫: ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଲିଙ୍ଗଗତ ବିବରଣୀ

	ପୁରୁଷ		ମହିଳା		ମୋଟ	
ଗାଁର ନାମ	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%
ଭୋଗରାକଛାର	୨୪୩	୫୦.୯%	୨୩୪	୪୯.୧%	୪୭୭	୧୦୦.୦%

ବିଜାହାନ	୧୩୯	୪୯.୩%	୧୪୩	୫୦.୭%	୨୮୨	୧୦୦.୦%
ମୋଟ	**୩୮୨**	**୫୦.୩%**	**୩୭୭**	**୪୯.୭%**	**୭୫୯**	**୧୦୦.୦%**

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକରେ, ଲିଙ୍ଗଗତ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ମଧ୍ୟ ଏକ ସନ୍ତୁଳିତ ବଣ୍ଟନ ଦର୍ଶାଏ, ଯଦିଓ ପୁରୁଷଙ୍କ ଅନୁପାତ ସାମାନ୍ୟ ଅଧିକ ଥିଲା। ୩୩୦ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୧୭୧ (୫୧.୮%) ପୁରୁଷ ଏବଂ ୧୫୯ (୪୮.୨%) ମହିଳା ଥିଲେ। ଭୋଗରାକଛାର ରେ, ମୋଟ ୮୨ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପୁରୁଷ ୫୧.୨% (୪୨ ସଦସ୍ୟ) ଏବଂ ମହିଳା ୪୮.୮% (୪୦ ସଦସ୍ୟ) ଥିଲେ। ବିଜାହାନ ରେ, ସମାନ ଧାରା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା, ମୋଟ ୨୪୮ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୫୨.୦% ପୁରୁଷ (୧୨୯ ସଦସ୍ୟ) ଏବଂ ୪୮.୦% ମହିଳା (୧୧୯ ସଦସ୍ୟ) ଥିଲେ। ଫଳାଫଳଗୁଡ଼ିକ ସୂଚାଇ ଦିଏ ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ଲିଙ୍ଗଗତ ସମାନତା ପ୍ରାୟ ରହିଛି, ପୁରୁଷ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ପାଇଁ କେବଳ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଛି। ଏହି ସନ୍ତୁଳନ ପ୍ରଭାବିତ ଜନସଂଖ୍ୟାରେ ଏକ ସ୍ଥିର ଲିଙ୍ଗ ଗଠନକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ, ଯାହା ସୂଚାଇ ଦିଏ ଯେ ସର୍ଭେ ହୋଇଥିବା ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ପୁରୁଷ ଏବଂ ମହିଳା ଉଭୟ ସମାନ ଭାବରେ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିଲେ।

ସାରଣୀ-୪.୬: ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଲିଙ୍ଗଗତ ବିବରଣୀ

	ପୁରୁଷ		ମହିଳା		ମୋଟ	
ଗାଁର ନାମ	**ଗଣନା**	**%**	**ଗଣନା**	**%**	**ଗଣନା**	**%**
ଭୋଗରାକଛାର	୪୨	୫୧.୨%	୪୦	୪୮.୮%	୮୨	୧୦୦.୦%
ବିଜାହାନ	୧୨୯	୫୨.୦%	୧୧୯	୪୮.୦%	୨୪୮	୧୦୦.୦%
ମୋଟ	**୧୭୧**	**୫୧.୮%**	**୧୫୯**	**୪୮.୨%**	**୩୩୦**	**୧୦୦.୦%**

୪.୧.୬ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବୟସଭିତ୍ତିକ ବଣ୍ଟନ

ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରର ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବୟସ ବଣ୍ଟନ ସୂଚାଇ ଦିଏ ଯେ ଅଧିକାଂଶ କର୍ମଜୀବୀ ଗୋଷ୍ଠୀର। ମୋଟ ୭୫୯ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୩୭.୭ % (୨୮୬ ଜଣ) ୧୮ ରୁ ୩୯ ବର୍ଷ ବର୍ଗରେ , ତା'ପରେ ୪୦ ରୁ ୫୯ ବର୍ଷ ବର୍ଗରେ ୨୪.୫% (୧୮୬ ଜଣ) ଅଛନ୍ତି । ୬ ରୁ ୧୭ ବର୍ଷ ବୟସର ପିଲାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୧୭.୭% (୧୩୪ ଜଣ) , ଏବଂ ୫ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସର ପିଲାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୬.୬% (୫୦ ଜଣ) । ବୟସ୍କ ଜନସଂଖ୍ୟା (୬୦ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ) ୧୩.୬% (୧୦୩ ଜଣ) । ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ସମାନ ପ୍ରକାରର ଢାଞ୍ଚା ଦେଖାଉଛି, ଏହାର ୪୭୭ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୩୮.୬% ୧୮-୩୯ ବୟସ ବର୍ଗର ଏବଂ ୨୩.୫% ୪୦-୫୯ ବର୍ଗର। ଯୁବ ଜନସଂଖ୍ୟା (୧୭ ବର୍ଷରୁ କମ୍) ପ୍ରାୟ ୨୪.୭% ଏବଂ ବୃଦ୍ଧଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୧୩.୨% । ବିଜାହାନ ରେ , ୨୮୨ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୩୬.୨% ୧୮-୩୯ ବର୍ଷ ବୟସ୍କ, ୨୬.୨% ୪୦-୫୯ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ୧୪.୨% ୬୦ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ।

ସାରଣୀ-୪.୭: ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରର ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବୟସ ବଣ୍ଟନ

ଗ୍ରାମ	୫ ବର୍ଷରୁ କମ୍		୬ ରୁ ୧୭ ବର୍ଷ		୧୮ ରୁ ୩୯ ବର୍ଷ		୪୦ ରୁ ୫୯ ବର୍ଷ		୬୦ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ		ମୋଟ	
	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%
ଭୋଗରାକଛାର	୩୪	୭.୧%	୮୪	୧୭.୬%	୧୮୪	୩୮.୬%	୧୧୨	୨୩.୫%	୬୩	୧୩.୨%	୪୭୭	୧୦୦.୦%
ବିଜାହାନ	୧୬	୫.୭%	୫୦	୧୭.୭%	୧୦୨	୩୬.୨%	୭୪	୨୬.୨%	୪୦	୧୪.୨%	୨୮୨	୧୦୦.୦%
ମୋଟ	୫୦	୬.୬%	୧୩୪	୧୭.୭%	୨୮୬	୩୭.୭%	୧୮୬	୨୪.୫%	୧୦୩	୧୩.୬%	୭୫୯	୧୦୦.୦%

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ସମାନ ବୟସ ଢାଞ୍ଚା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ୧୮ ରୁ ୩୯ ବର୍ଷ ବୟସ ଗୋଷ୍ଠୀ ସର୍ବାଧିକ ବର୍ଗ ଗଠନ କରନ୍ତି। ୩୩୦ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୩୬.୭ % (୧୨୧ ବ୍ୟକ୍ତି) ଏହି ବର୍ଗରେ ପଡ଼ନ୍ତି, ଏହା ପରେ ୪୦ ରୁ ୫୯ ବର୍ଷ ବୟସ ମଧ୍ୟରେ ୨୭.୦% (୮୯ ବ୍ୟକ୍ତି) ଅଛନ୍ତି। ୬ ରୁ ୧୭ ବର୍ଷ ବୟସର ପିଲାଙ୍କ ଅନୁପାତ ୧୫.୫ % (୫୧ ବ୍ୟକ୍ତି) , ଏବଂ ୫ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସର ପିଲାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୪.୫% (୧୫ ବ୍ୟକ୍ତି) । ୬୦ ବର୍ଷ ଏବଂ ତଦୁର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୟସର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୧୬.୪% (୫୪ ବ୍ୟକ୍ତି) । ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ରେ ୮୨ ଜଣ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୩୭.୮% ୧୮-୩୯ ବର୍ଷ ବୟସର, ୨୪.୪ % ୪୦-୫୯ ବର୍ଷ ବୟସର ଏବଂ ୧୫.୯% ୬୦ ବର୍ଷ ବୟସରୁ ଅଧିକ ବୟସର। ସେହିପରି, ବିଜାହାନ ରେ , ୨୪୮ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୩୬.୩% ୧୮-୩୯ ବର୍ଷ ବୟସ ମଧ୍ୟରେ, ୨୭.୮% ୪୦-୫୯ ବର୍ଷ ବୟସର ଏବଂ ୧୬.୫% ୬୦ ବର୍ଷ ବୟସରୁ ଅଧିକ ବୟସର।

ସଂକ୍ଷେପରେ, ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ସହିତ ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ ଜନସଂଖ୍ୟାଗତ ଗଠନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ବୟସର ଜନସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ପିଲା ଏବଂ ବୟସ୍କ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ରହିଛି, ଯାହା ଉଭୟ ଅଧ୍ୟୟନ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକରେ ଏକ ସନ୍ତୁଳିତ ବୟସ ଗଠନକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ।

ସାରଣୀ-୪.୮: ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବୟସ ବଣ୍ଟନ

ଗ୍ରାମ	୫ ବର୍ଷରୁ କମ୍		୬ ରୁ ୧୭ ବର୍ଷ		୧୮ ରୁ ୩୯ ବର୍ଷ		୪୦ ରୁ ୫୯ ବର୍ଷ		୬୦ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ		ମୋଟ	
	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%
ଭୋଗରାକଛାର	୩	୩.୭%	୧୫	୧୮.୩%	୩୧	୩୭.୮%	୨୦	୨୪.୪%	୧୩	୧୫.୯%	୮୨	୧୦୦.୦%

ବିଜାହାନ	୧୨	୪.୮ %	୩୬	୧୪.୫ %	୯୦	୩୬.୩ %	୬୯	୨୭.୮ %	୪୧	୧୬.୫ %	୨୪୮	୧୦୦.୦ %
ମୋଟ	**୧୫**	**୪.୫ %**	**୫୧**	**୧୫.୫ %**	**୧୨୧**	**୩୬.୭ %**	**୮୯**	**୨୭.୦ %**	**୫୪**	**୧୬.୪ %**	**୩୩୦**	**୧୦୦.୦ %**

୪.୨ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ସାମାଜିକ ପ୍ରୋଫାଇଲ୍

୪.୨.୧ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର

ଜାତି/ଜାତିଗତ ଗଠନ, ଜାତୀୟତା ଏବଂ ଧର୍ମ

ସାରଣୀ ୪.୯: ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଜାତି

ଗ୍ରାମ	ଜାତି									
	ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି		ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି		ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗ		ସାଧାରଣ		ସର୍ବ ମୋଟ	
	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%
ଭୋଗରାକଛାର	୫	୩.୭୬%	୭୬	୫୭.୧୪%	୪୬	୩୪.୫୯%	୬	୪.୫୧%	୧୩୩	୧୦୦.୦୦%
ବିଜାହାନ	୨୦	୧୬.୦୦%	୨୬	୨୦.୮୦%	୭୧	୫୬.୮୦%	୮	୬.୪୦%	୧୨୫	୧୦୦.୦୦%
ମୋଟ	୨୫	୯.୬୯%	୧୦୨	୩୯.୫୩%	୧୧୭	୪୫.୩୫%	୧୪	୫.୪୩%	୨୫୮	୧୦୦.୦୦%

ଭୋଗରାକଛାର ଓ ବିଜାହାନ ଦୁଇଟି ଗ୍ରାମର ସମୁଦାୟ ୨୫୮ଟି ପରିବାରଙ୍କ ଉପରେ କରାଯାଇଥିବା ଜାତି ଭିତ୍ତିକ ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଅଞ୍ଚଳର ସାମାଜିକ ଗଠନ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଛି। ସମୁଦାୟ ମୋଟ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୪୫.୩୫% (୧୧୭ ପରିବାର) ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗର ଥିବାବେଳେ, ୩୯.୫୩% (୧୦୨ ପରିବାର) ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର, ୯.୬୯% (୨୫ ପରିବାର) ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର ଏବଂ ୫.୪୩% (୧୪ ପରିବାର) ସାଧାରଣ ବର୍ଗର ଅଟନ୍ତି। ଏହାରୁ ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ ଯେ ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗ ଓ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ପରିବାରର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ସର୍ବାଧିକ।

ଗ୍ରାମ ଭିତ୍ତିକ ଭାବେ ଦେଖିଲେ, ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମରେ ମୋଟ ୧୩୩ଟି ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୫୭.୧୪% (୭୬ ପରିବାର) ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ଥିବା ସହ ୩୪.୫୯% (୪୬ ପରିବାର) ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗର ଅଟନ୍ତି। ଏହି ଗ୍ରାମରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ପରିବାରର ଅଂଶ ୩.୭୬% (୫ ପରିବାର) ଓ ସାଧାରଣ ବର୍ଗର ପରିବାର ୪.୫୧% (୬ ପରିବାର) ରହିଛନ୍ତି। ଏହା ଠାରୁ ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମଟି ମୂଳତଃ ଜନଜାତି ପ୍ରଧାନ ଗ୍ରାମ ବୋଲି ପ୍ରତିତ ହୁଏ।

ଅନ୍ୟପଟେ, ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମରେ ମୋଟ ୧୨୫ଟି ପରିବାର ରହିଥିବାବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୫୬.୮୦% (୭୧ ପରିବାର) ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗର ଥିବା ଦେଖାଯାଏ। ଏଠାରେ ୨୦.୮୦% (୨୬ ପରିବାର) ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର, ୧୬.୦୦% (୨୦ ପରିବାର) ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର ଏବଂ ୬.୪୦% (୮ ପରିବାର) ସାଧାରଣ ବର୍ଗର ଅଟନ୍ତି। ଏହାରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମଟି ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଥିବା ଗ୍ରାମ ଅଟେ।

ବିଶ୍ଳେଷଣ ରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ଦୁଇଟି ଗ୍ରାମରେ ଜାତି ଗଠନରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭିନ୍ନତା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗ ଓ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ସମୁଦାୟ ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ଭାବେ ସର୍ବାଧିକ ଥିବା ଦେଖାଯାଏ, ଯାହା ଭବିଷ୍ୟତ ସାମାଜିକ–ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା ଓ ଉନ୍ନୟନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତି ସମୟରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ଭାବେ ବିଚାରଣୀୟ।

ସାରଣୀ ୪. ୧୦: ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରର ଜାତି

ଗ୍ରାମ	ଜାତି (ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର)									
	ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି		ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି		ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗ		ସାଧାରଣ		ସର୍ବ ମୋଟ	
	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%
ଭୋଗରାକଛାର	୧	**୧.୩୫%**	୪୭	**୬୩.୫୧%**	୨୬	**୩୫.୧୪%**	୦	**୦.୦୦%**	୭୪	**୧୦୦.୦୦%**
ବିଜାହାନ	୫	**୮.୪୭%**	୧୪	**୨୩.୭୩%**	୪୦	**୬୭.୮୦%**	୦	**୦.୦୦%**	୫୯	**୧୦୦.୦୦%**
ମୋଟ	୬	**୪.୫୧%**	୬୧	**୪୫.୮୬%**	୬୬	**୪୯.୬୨%**	୦	**୦.୦୦%**	୧୩୩	**୧୦୦.୦୦%**

ଭୋଗରାକଛାର ଓ ବିଜାହାନ ଦୁଇଟି ଗ୍ରାମର ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ଉପରେ କରାଯାଇଥିବା ଜାତି ଭିତ୍ତିକ ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ ବିସ୍ଥାପନର ପ୍ରଭାବ ପ୍ରଧାନତଃ ପଛୁଆ ଓ ଜନଜାତି ସମୁଦାୟ ଉପରେ ପଡ଼ିଛି। ସମୁଦାୟ ଭାବେ ଦୁଇ ଗ୍ରାମରେ ମୋଟ ୧୩୩ଟି ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଛି। ଏହାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୪୯.୬୨% (୬୬ ପରିବାର) ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗର ଓ ୪୫.୮୬% (୬୧ ପରିବାର) ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ଥିବାବେଳେ, କେବଳ ୪.୫୧% (୬ ପରିବାର) ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର ଅଟନ୍ତି। ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାଧାରଣ ବର୍ଗର କୌଣସି ପରିବାର ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇନାହାନ୍ତି, ଯାହା ଏକ ଲକ୍ଷଣୀୟ ତଥ୍ୟ।

ଗ୍ରାମ ଭିତ୍ତିକ ଭାବେ ଦେଖିଲେ, ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମରେ ମୋଟ ୭୪ଟି ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ରହିଛନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବାଧିକ ୬୩.୫୧% (୪୭ ପରିବାର) ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ଥିବା ସହ ୩୫.୧୪% (୨୬ ପରିବାର) ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗର ଅଟନ୍ତି। ଏହି ଗ୍ରାମରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର କେବଳ ୧.୩୫% (୧ ପରିବାର) ରହିଛି ଏବଂ ସାଧାରଣ ବର୍ଗର କୌଣସି ପରିବାର ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇନାହାନ୍ତି। ଏହା ଠାରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମରେ ବିସ୍ଥାପନର ପ୍ରଭାବ ମୁଖ୍ୟତଃ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଓ ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗ ସମୁଦାୟ ଉପରେ ପଡ଼ିଛି।

ଅନ୍ୟପଟେ, ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମରେ ମୋଟ ୫୯ଟି ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଛି। ଏହି ପରିବାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବାଧିକ ୬୭.୮୦% (୪୦ ପରିବାର) ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗର ଥିବାବେଳେ, ୨୩.୭୩% (୧୪ ପରିବାର) ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ଏବଂ ୮.୪୭% (୫ ପରିବାର) ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର ଅଟନ୍ତି। ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ସାଧାରଣ ବର୍ଗର କୌଣସି ପରିବାର ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇନାହାନ୍ତି। ଏହାରୁ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମରେ ବିସ୍ଥାପନର ପ୍ରଭାବ ପ୍ରଧାନତଃ ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗ ସମୁଦାୟ ଉପରେ ପଡ଼ିଛି।

ଏହି ତଥ୍ୟର ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ ଯେ ବିସ୍ଥାପନ ଘଟଣାରେ ସାମାଜିକ ଭାବେ ପଛୁଆ ଏବଂ ଜନଜାତି ସମୁଦାୟ ସର୍ବାଧିକ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛନ୍ତି। ତେଣୁ ଭବିଷ୍ୟତରେ ପୁନର୍ବାସନ, କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ସମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ସମୟରେ ଏହି ସମୁଦାୟମାନଙ୍କ ଉପରେ ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ।

ଗ୍ରାମ	ବିସ୍ଥାପିତ ହାଉସ ହୋଲଡ଼	ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା	ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି	ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି	ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗ	ସାଧାରଣ
ବିଜାହାନ	୫୯	୧୧୧	୨୯	୧୪	୬୮	୦
ଭୋଗରାକଛାର	୭୪	୧୪୮	୯୭	୨	୪୯	୦

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାୟନ (SIA) ଅଧ୍ୟୟନ ଅନୁଯାୟୀ, ବିଜାହନ ଗାଁରେ ସମୁଦାୟ ୫୯ଟି **ହାଉସ ହୋଲଡ଼** ପ୍ରକଳ୍ପ କାରଣରୁ ବିସ୍ଥାପିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଭାବେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଛି, ଯାହାର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ୧୧୧ ଟି ପରିବାର ପିଡ଼ିଏଫ (Project Displaced Families) ଚିହ୍ନିତ ହୋଇଛନ୍ତି। ଏହିମଧ୍ଯରୁ ୨୯ ଟି ପରିବାର (୧୬.୧୩ %) ଅନୁସୂଚିତ ଜନ ଜାତି (ST), ୧୪ ଟି ପରିବାର (୧୨.୬୧ %) ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି (SC) ଏବଂ ୬୮ ଟି ପରିବାର (୬୧.୨୬ %) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ **ପଛୁଆ ବର୍ଗ** (OBC) ଅନ୍ତର୍ଗତ। ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମରେ ସାଧାରଣ ବର୍ଗର କୌଣସି ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ଚିହ୍ନଟ ହୋଇନାହିଁ। ଏହି ତଥ୍ୟରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ ବିଜାହାନ ଗାଁରେ ବିସ୍ଥାପନର ପ୍ରଭାବ ପ୍ରଧାନତଃ OBC ସମୁଦାୟ ଉପରେ ପଡ଼ିଛି।

ଭୋଗ୍ରାକଛାର ଗାଁରେ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଦ୍ୱାରା ୭୪ ଟି ବିସ୍ଥାପିତ ଘରପରିବାର ଓ ସମୁଦାୟ ୧୪୮ ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର (ପିଡ଼ିଏଫ) ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଛି। ଏହିମଧ୍ଯରୁ ୯୭ ଟି ପରିବାର (୬୫.୫୪ %) ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି (ST), ୨ ଟି ପରିବାର (୧.୩୫ %) ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି (SC) ଏବଂ ୪୯ ଟି ପରିବାର (୩୩.୧୧ %) OBC ବର୍ଗର ଅନ୍ତର୍ଗତ। ଗ୍ରାମରେ କୌଣସି ସାଧାରଣ ବର୍ଗର ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ଚିହ୍ନଟ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି । ଏହି ତଥ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ କରୁଛି ଯେ ଭୋଗ୍ରାକାଛାର ଗାଁରେ ବିସ୍ଥାପନର ପ୍ରଭାବ ପ୍ରଧାନତଃ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି (ST) ସମୁଦାୟ ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ରିତ।

ସାମଗ୍ରିକ ଭାବେ, ଏହି ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଜଣାପଡୁଛି ଯେ ଉଭୟ ଗ୍ରାମରେ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଭାବ ମୁଖ୍ୟତଃ ST, OBC ଏବଂ SC ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଉପରେ ରହିଛି। ଏହା ସାମାଜିକ ଦୁର୍ବଳ ଗୋଷ୍ଠୀଗୁଡିକ ଉପରେ ବିଶେଷ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ସହ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସମାନ ଭାବେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରୁଥିବା ଏକ ଲକ୍ଷ୍ୟଭିତ୍ତିକ ପ୍ରଶମନ, ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ଥଇଥାନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପ୍ରତିପାଦିତ କରୁଛି।

ସାରଣୀ ୪. ୧୧:ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଜାତି

ଗ୍ରାମ	ଜାତି (ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର)									
	ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି		ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି		ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗ		ସାଧାରଣ		ସର୍ବ ମୋଟ	
	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%	ଗଣନା	%
ଭୋଗରାକଛାର	୪	୬.୭୮%	୨୯	୪୯.୧୫%	୨୦	୩୩.୯୦%	୬	୧୦.୧୭%	୫୯	୧୦୦.୦୦%
ବିଜାହାନ	୧୫	୨୨.୭୩%	୧୨	୧୮.୧୮%	୩୧	୪୬.୯୭%	୮	୧୨.୧୨%	୬୬	୧୦୦.୦୦%
ମୋଟ	୧୯	୧୫.୨୦%	୪୧	୩୨.୮୦%	୫୧	୪୦.୮୦%	୧୪	୧୧.୨୦%	୧୨୫	୧୦୦.୦୦%

ଭୋଗରାକଛାର ଓ ବିଜାହାନ ଦୁଇଟି ଗ୍ରାମର ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ଉପରେ କରାଯାଇଥିବା ଜାତି ଭିତ୍ତିକ ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ପ୍ରଭାବର ସାମାଜିକ ରୂପରେଖା ସ୍ୱଷ୍ଟ ହୁଏ। ସମୁଦାୟ ଭାବେ ଦୁଇ ଗ୍ରାମରେ ମୋଟ ୧୨୫ଟି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଛି। ଏହି ପରିବାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୪୦.୮୦% (୫୧ ପରିବାର) ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗର ଥିବାବେଳେ, ୩୨.୮୦% (୪୧ ପରିବାର) ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର, ୧୫.୨୦% (୧୯ ପରିବାର) ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର ଏବଂ ୧୧.୨୦% (୧୪ ପରିବାର) ସାଧାରଣ ବର୍ଗର ଅଟନ୍ତି। ଏହାରୁ ସ୍ୱଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ ପ୍ରଭାବର ଭାର ପ୍ରଧାନତଃ ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗ ଓ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ସମୁଦାୟ ଉପରେ ପଡ଼ିଛି, ଯଦ୍ୟପି ସମସ୍ତ ବର୍ଗର ପରିବାର କିଛି ନ କିଛି ମାତ୍ରାରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛନ୍ତି।

ଗ୍ରାମ ଭିତ୍ତିକ ଭାବେ ଦେଖିଲେ, ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମରେ ମୋଟ ୫୯ଟି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ରହିଛନ୍ତି। ଏହାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବାଧିକ ୪୯.୧୫% (୨୯ ପରିବାର) ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ଥିବା ସହ, ୩୩.୯୦% (୨୦ ପରିବାର) ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗର ଅଟନ୍ତି। ଏହି ଗ୍ରାମରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ୬.୭୮% (୪ ପରିବାର) ଓ ସାଧାରଣ ବର୍ଗର ପରିବାର ୧୦.୧୭% (୬ ପରିବାର) ରହିଛନ୍ତି। ଏହା ଠାରୁ ପ୍ରତିତ ହୁଏ ଯେ ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମରେ ପ୍ରଭାବର ମାତ୍ରା ସର୍ବାଧିକ ଭାବରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ସମୁଦାୟ ଉପରେ ପଡ଼ିଛି।

ଅନ୍ୟପଟେ, ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମରେ ମୋଟ ୬୬ଟି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଛି। ଏହି ପରିବାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବାଧିକ ୪୬.୯୭% (୩୧ ପରିବାର) ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗର ଥିବାବେଳେ, ୨୨.୭୩% (୧୫ ପରିବାର) ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିର, ୧୮.୧୮% (୧୨ ପରିବାର) ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ଏବଂ ୧୨.୧୨% (୮ ପରିବାର) ସାଧାରଣ ବର୍ଗର ଅଟନ୍ତି। ଏହାରୁ ସ୍ୱଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମରେ ପ୍ରଭାବର ଭାର ମୁଖ୍ୟତଃ ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗ ଉପରେ ପଡ଼ିଥିବା ସହ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଓ ଜନଜାତି ସମୁଦାୟ ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷଣୀୟ ଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛନ୍ତି।

ଗ୍ରାମ	ପ୍ରଭାବିତ ହାଉସ ହୋଲଡ଼	ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା	ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି	ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି	ଅନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗ	ସାଧାରଣ
ବିଜାହାନ	୬୬	୧୪୯	୨୫	୩୮	୭୦	୧୬
ଭୋଗରାକଛାର	୫୯	୧୧୭	୫୬	୧୪	୩୨	୧୫

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାୟନ (SIA) ଅଧ୍ୟୟନ ରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ, ବିଜାହନ ଗାଁରେ ସମୁଦାୟ ୬୬ ଟି ପ୍ରଭାବିତ ଘରପରିବାର ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଛି, ଯାହାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୧୪୯ ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର (Project affected families) ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଛନ୍ତି। ଏହି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୨୫ ଟି ପରିବାର (୧୬.୭୮%) ଅନୁସୂଚିତ ଜନ ଜତି (ST), ୩୮ ଟି ପରିବାର (୨୫.୫୦%) ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି

(SC), ୭୦ ଟି ପରିବାର (୪୬.୯୮%) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ **ପଛୁଆ** ବର୍ଗ (OBC) ଏବଂ ୧୬ ଟି ପରିବାର (୧୦.୭୪%) ସାଧାରଣ ବର୍ଗର ଅନ୍ତର୍ଗତ। ଏହି ସମସ୍ତ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ସାଧାରଣତଃ ଗାଁର ସ୍ଥାୟୀ ବାସିନ୍ଦା (oridinary resident) ନୁହନ୍ତି । ; ସେମାନେ ଗାଁ ବାହାରର ଅନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳର ନିବାସୀ, ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରକଳ୍ପ କାରଣରୁ କେବଳ ଜମି ହାନି (loss of land only) ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବେ। ସେମାନଙ୍କର କୌଣସି ଆବାସିକ ଘର ନଷ୍ଟ ବା ଭୌତିକ ବିସ୍ଥାପନ ଘଟିବ ନାହିଁ।

ଏହିପରି ଭାବରେ ଭୋଗ୍ରାକାଛାର ଗାଁରେ ସମୁଦାୟ ୫୯ ଟି ପ୍ରଭାବିତ ଘରପରିବାର ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଛି ଏହାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୧୧୭ ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର (PAFs) ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଛନ୍ତି। ଏହିମଧ୍ୟରୁ ୫୬ ଟି ପରିବାର (୪୭.୮୬%) ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି (ST), ୧୪ ଟି ପରିବାର (୧୧.୯୭%) ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି (SC), ୩୨ ଟି ପରିବାର (୨୭.୩୫%) OBC ବର୍ଗର ଏବଂ ୧୬ ଟି ପରିବାର (୧୩.୬୮%) ସାଧାରଣ ବର୍ଗର ଅନ୍ତର୍ଗତ। ଏଠାରେ ମଧ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନେ ଗାଁ ବାହାରର ନିବାସୀ ଅଟନ୍ତି। ପ୍ରକଳ୍ପ କାରଣରୁ କେବଳ ଜମି ହାନି ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବେ ଏବଂ ଭୌତିକ ବିସ୍ଥାପନ କିମ୍ବା ଘର ହାନି ଘଟିବ ନାହିଁ।

ଅଧ୍ୟୟନରୁ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ ଅଧ୍ୟୟନରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ସମସ୍ତ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମର ଏବଂ ସେମାନେ ଭାରତୀୟ।

୪.୩ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବୈବାହିକ ସ୍ଥିତି

ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବୈବାହିକ ସ୍ଥିତି ତଥ୍ୟ ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ଅଧିକାଂଶ ବିବାହିତ ଥିଲେ। ମୋଟ ୭୫୯ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୪୧୦ ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି (୫୪.୦%) ବିବାହିତ ଥିଲେ , ଏବଂ ୩୦୭ ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି (୪୦.୪%) ଅବିବାହିତ ଥିଲେ । ଜନସଂଖ୍ୟାର ଏକ ଛୋଟ ଭାଗ ବିଧବା (୪.୨%) , ତା'ପରେ ବିଧୁର (୦.୭%) , ଛାଡପତ୍ରପ୍ରାପ୍ତ (୦.୪%) ଏବଂ ନିଃସହାୟ ବ୍ୟକ୍ତି (୦.୩%) ଥିଲେ । ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ରେ ୫୩.୦% ବିବାହିତ ଏବଂ ୪୧.୭% ଅବିବାହିତ ସଦସ୍ୟ ଥିଲେ , ୪.୦% ବିଧବା ଏବଂ ୦.୮% ବିଧୁର ଥିଲେ । ବିଜାହାନ ରେ , ସମାନ ପ୍ରକାରର ଥିଲା, ୫୫.୭% ବିବାହିତ , ୩୮.୩% ଅବିବାହିତ ଏବଂ ବିଧବା (୪.୬%), ବିଧୁର (୧.୪%), ପରିତ୍ୟକ୍ତା (୦.୭%) ଏବଂ ନିଃସହାୟ ବ୍ୟକ୍ତି (୦.୪%) ଥିଲେ।

ସାରଣୀ-୪.୧୨: ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବୈବାହିକ ସ୍ଥିତି

ଗ୍ରାମ	ବିବାହିତ		ଅବିବାହିତ		ବିଧବା		ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ ପ୍ରାପ୍ତ		ନିଃସହାୟ		ବିଧବା		ମୋଟ	
	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%
ଭୋଗରାକଛାର	୨୫୩	୫୩.୦%	୧୯୯	୪୧.୭%	୧୯	୪.୦%	୧	.୨%	୧	.୨%	୪	.୮%	୪୭୭	୧୦୦.୦%
ବିଜାହାନ	୧୫୭	୫୫.୭%	୧୦୮	୩୮.୩%	୧୩	୪.୬%	୨	.୭%	୧	.୪%	୧	.୪%	୨୮୨	୧୦୦.୦%

ମୋଟ	୪୧୦	୫୪.୦%	୩୦୭	୪୦.୪%	୩୨	୪.୨%	୩	.୪%	୨	.୩%	୫	.୭%	୭୫୯	୧୦୦.୦%

ବିବାହିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଅନୁପାତ ଅଧିକ। ୩୩୦ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୧୯୦ (୫୭.୬%) ବିବାହିତ ଏବଂ ୧୨୪ (୩୭.୬%) ଅବିବାହିତ ଥିଲେ । ଅବଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ୧୧ ଜଣ ବିଧବା (୩.୩%) ଏବଂ ୫ ଜଣ ବିଧୁର (୧.୫%) ଥିଲେ । ଭୋଗରାକଛାର ରେ , ୮୨ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ, ୫୬.୧% ବିବାହିତ, ୩୭.୮% ଅବିବାହିତ, ଏବଂ ଏକ ଛୋଟ ଅଂଶ ବିଧବା (୪.୯%) ଏବଂ ବିଧୁର (୧.୨%) ଥିଲେ। ବିଜାହାନ ରେ , ୨୪୮ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ, ୫୮.୧% ବିବାହିତ, ୩୭.୫% ଅବିବାହିତ, ୨.୮% ବିଧବା ଏବଂ ୧.୬% ବିଧୁର ଥିଲେ । ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକରେ ବୈବାହିକ ଢାଞ୍ଚା ସୂଚାଇ ଦିଏ ଯେ ଅଧିକାଂଶ ସଦସ୍ୟ ବିବାହିତ ପରିବାରର, ପାରମ୍ପରିକ ଗ୍ରାମୀଣ ପରିବାର ଗଠନ ସହିତ ସୁସଙ୍ଗତ। ବିଧବା ବା ବିପତ୍ନୀକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ୍ ହେବା ଏହା ସୂଚାଏ ଯେ, ବୈବାହିକ ସାଥୀଙ୍କ ବିୟୋଗଜନିତ କାରଣରୁ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକରେ ଅସୁରକ୍ଷିତ ଅବସ୍ଥା ବା ଦୁର୍ବଳତା ସୀମିତ ରହିଛି ।

ସାରଣୀ-୪.୧୩: ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବୈବାହିକ ସ୍ଥିତି

ଗ୍ରାମ	ବିବାହିତ		ଅବିବାହିତ		ବିଧବା		ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ ପ୍ରାପ୍ତ		ନିଃସହାୟ		ବିଧବା		ମୋଟ	
	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%
ଭୋଗରାକଛାର	୪୬	୫୬.୧%	୩୧	୩୭.୮%	୪	୪.୯%	-	-	-	-	୧	୧.୨%	୮୨	୧୦୦.୦%
ବିଜାହାନ	୧୪୪	୫୮.୧%	୯୩	୩୭.୫%	୭	୨.୮%	-	-	-	-	୪	୧.୬%	୨୪୮	୧୦୦.୦%
ମୋଟ	୧୯୦	୫୭.୬%	୧୨୪	୩୭.୬%	୧୧	୩.୩%	-	-	-	-	୫	୧.୫%	୩୩୦	୧୦୦.୦%

୪.୪ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ସଦସ୍ୟମାନେ

ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅକ୍ଷମତାର ବିଶ୍ଳେଷଣ ତୁଳନାତ୍ମକ ଭାବରେ କମ୍ ପ୍ରଚଳନକୁ ସୂଚିତ କରେ। ୭୫୯ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ୧୫ ଜଣ (୨.୦%) କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଅକ୍ଷମତା ଥିବା ରିପୋର୍ଟ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେତେବେଳେ ବାକି ୭୪୪ ଜଣ (୯୮.୦%)ଙ୍କର କୌଣସି ଅକ୍ଷମତା ନଥିଲା। ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ରେ ୪୭୭ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୯ ଜଣ

(୧.୯%) ଅକ୍ଷମ ଥିଲେ ଏବଂ ବିଜାହାନ ରେ ୨୮୨ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୬ ଜଣ (୨.୧%) ଅକ୍ଷମ ଥିଲେ । ତଥ୍ୟ ସୂଚାଇ ଦିଏ ଯେ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ଅକ୍ଷମତା ଉପସ୍ଥିତ ଅଛି କିନ୍ତୁ ବ୍ୟାପକ ନୁହେଁ।

ସାରଣୀ-୪. ୧୪: ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରରେ ଯେକୌଣସି ଅକ୍ଷମତା

ଗ୍ରାମ	ହଁ		ନା		ମୋଟ	
	ଗଣନା	ଧାଡି N %	ଗଣନା	ଧାଡି N %	ଗଣନା	ଧାଡି N %
ଭୋଗରାକଛାର	୯	୧.୯%	୪୬୮	୯୮.୧%	୪୭୭	୧୦୦.୦%
ବିଜାହାନ	୬	୨.୧%	୨୭୬	୯୭.୯%	୨୮୨	୧୦୦.୦%
ମୋଟ	**୧୫**	**୨.୦%**	**୭୪୪**	**୯୮.୦%**	**୭୫୯**	**୧୦୦.୦%**

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକରେ, ଅକ୍ଷମତାର ପ୍ରବାହ ଆହୁରି କମ୍। ୩୩୦ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ୩ ଜଣ (୦.୯%) ଅକ୍ଷମତା ଥିବା ରିପୋର୍ଟ କରିଛନ୍ତି, ୩୨୭ ଜଣ (୯୯.୧%) ଅକ୍ଷମ ନୁହଁନ୍ତି। ବିଶେଷକରି, ଭୋଗରାକଛାର ରେ ୮୨ ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ବିକଳାଙ୍ଗ ସଦସ୍ୟ ନଥିଲେ, ଯେତେବେଳେ ବିଜାହାନ ରେ ୨୪୮ ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୩ ଜଣ (୧.୨%) ବିକଳାଙ୍ଗ ଥିଲେ । ଏହା ସୂଚିତ କରେ ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ବିକଳାଙ୍ଗତା ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ କାରଣ, ଯଦିଓ କୌଣସି ବିକଳାଙ୍ଗ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ସହାୟତା ପଦକ୍ଷେପର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରେ।

ସାରଣୀ-୪. ୧୫: ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରରେ ଯେକୌଣସି ଅକ୍ଷମତା

ଗ୍ରାମ	ହଁ		ନା		ମୋଟ	
	ଗଣନା	ଧାଡି N %	ଗଣନା	ଧାଡି N %	ଗଣନା	ଧାଡି N %
ଭୋଗରାକଛାର	୯	୧.୯%	୪୬୮	୯୮.୧%	୪୭୭	୧୦୦.୦%
ବିଜାହାନ	୬	୨.୧%	୨୭୬	୯୭.୯%	୨୮୨	୧୦୦.୦%
ମୋଟ	**୧୫**	**୨.୦%**	**୭୪୪**	**୯୮.୦%**	**୭୫୯**	**୧୦୦.୦%**

୪.୫ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଶିକ୍ଷାଗତ ସ୍ଥିତି

ପ୍ରାପ୍ତ ଶିକ୍ଷାଗତ ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ୭୫୯ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୪.୧% (୩୧ ଜଣ) ନିରକ୍ଷର ଥିଲେ , ଏବଂ ୧.୭% (୧୩ ଜଣ) କେବଳ ପଢ଼ିପାରିବେ ଏବଂ ଲେଖିପାରିବେ (କେବଳ ସାକ୍ଷର/ସଙ୍କେତ)। ଏକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଅନୁପାତ, ୧୪.୯% (୧୧୩ ଜଣ) ସ୍କୁଲ୍ ଯାଉ ନଥିଲେ , ଯେତେବେଳେ ୧୦.୫% (୮୦ ଜଣ) ପ୍ରାକ୍-ପ୍ରାଥମିକ କିମ୍ବା ପ୍ରାକ୍-ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ କରିଥିଲେ ।

ପ୍ରାଥମିକ ଏବଂ ମଧ୍ୟମ ସ୍ତରର ଶିକ୍ଷା ଯଥାକ୍ରମେ ୮.୭% (୬୬ ଜଣ) ଏବଂ ୧୪.୬% (୧୧୧ ଜଣ) ପାଇଁ ଦାୟୀ। ୧୫.୭% (୧୧୯ ଜଣ)ଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହାଇସ୍କୁଲ ସମାପ୍ତି , ୧୧.୧% (୮୪ ଜଣ)ଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ +୨ ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ୬.୫% (୪୯ ଜଣ)ଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ନାତକ ଏବଂ ତଦୁର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପରୀକ୍ଷା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା । ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଅଂଶ ITI (୦.୮%), ଡିପ୍ଲୋମା (୦.୪%), କିମ୍ବା ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ (୦.୩%) ମାଧ୍ୟମରେ ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ କରିଥିଲେ ।

ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ଦର୍ଶାଇଛି ଯେ ୪.୮% ନିରକ୍ଷର, ୧୭.୨% ସ୍କୁଲ ଯାଉନଥିଲେ ଏବଂ ୩୮.୬% ମିଳିତ ଭାବରେ ମଧ୍ୟମ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ କରିଥିଲେ। ବିଜାହାନ ରେ , ୨.୮ % ନିରକ୍ଷର , ୧୧.୦% ସ୍କୁଲ ଯାଉନଥିଲେ ଏବଂ ୪୩.୭% ମଧ୍ୟମରୁ ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟାଳୟ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ହାସଲ କରିଥିଲେ। ଏହା ସୂଚିତ କରେ ଯେ ଅଧିକାଂଶ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କର ଅତି କମରେ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ଅଛି, ଏବଂ ଏକ ଛୋଟ ଅନୁପାତରେ ଉଚ୍ଚ କିମ୍ବା ବୈଷୟିକ ଯୋଗ୍ୟତା ଅଛି।

ସାରଣୀ-୪. ୧୬: ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ସ୍ଥିତି

ଗ୍ରାମ	ନିରକ୍ଷର		କେବଳ ସାକ୍ଷର ଚିହ୍ନ		ସ୍କୁଲ ଯାଉନାହିଁ		ପ୍ରି-ପ୍ରାଥମିକ ତଳେ		ପ୍ରି-ପ୍ରାଥମିକ ସମାପ୍ତ ହୋଇଛି	
	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%
ଭୋଗରାକଛାର	୨୩	୪.୮%	୧୦	୨.୧%	୮୨	୧୭.୨%	୩୭	୭.୮%	୫୯	୧୨.୪%
ବିଜାହାନ	୮	୨.୮%	୩	୧.୧%	୩୧	୧୧.୦%	୪୩	୧୫.୨%	୨୧	୭.୪%
ମୋଟ	**୩୧**	**୪.୧%**	**୧୩**	**୧.୭%**	**୧୧୩**	**୧୪.୯%**	**୮୦**	**୧୦.୫%**	**୮୦**	**୧୦.୫%**

ଗ୍ରାମ	ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ ହୋଇଛି		ଅଷ୍ଟମ ସମାପ୍ତ		ହାଇସ୍କୁଲ ସମାପ୍ତ ହୋଇଛି		+୨ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି		ସ୍ନାତକ ଏବଂ ତଦୁର୍ଦ୍ଧ୍ୱ	
	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%
ଭୋଗରାକଛାର	୩୪	୭.୧%	୬୬	୧୩.୮%	୭୫	୧୫.୭%	୫୦	୧୦.୫%	୩୮	୮.୦%
ବିଜାହାନ	୩୨	୧୧.୩%	୪୫	୧୬.୦%	୪୪	୧୫.୬%	୩୪	୧୨.୧%	୧୧	୩.୯%
ମୋଟ	**୬୬**	**୮.୭%**	**୧୧୧**	**୧୪.୬%**	**୧୧୯**	**୧୫.୭%**	**୮୪**	**୧୧.୧%**	**୪୯**	**୬.୫%**

ଗ୍ରାମ	ଟେକ୍ନିକାଲ୍ ଆଇ.ଟି.ଆଇ.		ଟେକ୍ନିକାଲ୍ ଡିପ୍ଲୋମା		ଟେକ୍ନିକାଲ୍ ଡିଗ୍ରୀ ଇଂଜିନିୟରିଂ		ଅନ୍ୟାନ୍ୟ		ମୋଟ	
	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%
ଭୋଗରାକଛାର	୦	୦.୦%	୧	.୨%	୨	.୪%	୦	୦.୦%	୪୭୭	୧୦୦.୦%
ବିଜାହାନ	୬	୨.୧%	୨	.୭%	୦	୦.୦%	୨	.୭%	୨୮୨	୧୦୦.୦%
ମୋଟ	**୬**	**.୮%**	**୩**	**.୪%**	**୨**	**.୩%**	**୨**	**.୩%**	**୭୫୯**	**୧୦୦.୦%**

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ୩୩୦ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ , ଶିକ୍ଷାଗତ ପ୍ରାପ୍ତି ମଧ୍ୟ ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ଭିନ୍ନ ଥିଲା। ୨.୪% (୮ ସଦସ୍ୟ) ନିରକ୍ଷର ଥିଲେ , ଏବଂ ୦.୯% (୩ ସଦସ୍ୟ) କେବଳ ସାକ୍ଷର/ସାଇନେଟ୍ ଜାଣିଥିଲେ। ୫.୨% (୧୭ ସଦସ୍ୟ) ସ୍କୁଲ ଯାଉନଥିଲେ , ଏବଂ ୫.୨% (୧୭ ସଦସ୍ୟ) ପ୍ରାକ୍-ପ୍ରାଥମିକ ଶ୍ରେଣୀ ତଳେ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ କରିଥିଲେ। ପ୍ରାଥମିକ ଏବଂ ମଧ୍ୟମ ସ୍ତର ସମାପ୍ତି ଯଥାକ୍ରମେ ୭.୩% (୨୪ ସଦସ୍ୟ) ଏବଂ ୪.୮% (୧୬ ସଦସ୍ୟ) ଥିଲା। ହାଇସ୍କୁଲ ସମାପ୍ତି ୨୦.୯% (୬୯ ସଦସ୍ୟ) , +୨ ସମାପ୍ତି ମଧ୍ୟ ୨୦.୯% (୬୯ ସଦସ୍ୟ) ଥିଲା, ଏବଂ ସ୍ନାତକ ଏବଂ ତଦୁର୍ଦ୍ଧ ୨୫.୨% (୮୩ ସଦସ୍ୟ) ଥିଲା , ଯାହା ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ତୁଳନାରେ ଶିକ୍ଷିତ ବୟସ୍କଙ୍କ ଅନୁପାତ ଅଧିକ ଥିଲା। ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷା ତୁଳନାତ୍ମକ ଭାବରେ କମ୍ ଥିଲା, ITI (୧ ସଦସ୍ୟ, ୦.୩%), ଡିପ୍ଲୋମା (୬ ସଦସ୍ୟ, ୧.୮%), ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ (୫ ସଦସ୍ୟ, ୧.୫%), ଏବଂ ପରିଚାଳନା (୨ ସଦସ୍ୟ, ୦.୬%) ସହିତ। ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ରେ ୩୦.୫% ସଦସ୍ୟ ହାଇସ୍କୁଲ , ୨୦.୭% +୨ ଏବଂ ୧୮.୩% ସ୍ନାତକ କିମ୍ବା ତଦୁର୍ଦ୍ଧ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସମାପ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ବିଜାହାନ ରେ , ୧୭.୭ % ହାଇସ୍କୁଲ , ୨୧.୦% +୨ ଏବଂ ୨୭.୪% ସ୍ନାତକ କିମ୍ବା ତଦୁର୍ଦ୍ଧ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସମାପ୍ତ କରିଛନ୍ତି , ଯାହା ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର, ବିଶେଷକରି ବିଜାହାନ ରେ, ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ତୁଳନାରେ ଶିକ୍ଷାଗତ ପ୍ରୋଫାଇଲ୍ ତୁଳନାତ୍ମକ ଭାବରେ ଉଚ୍ଚ। ସାମଗ୍ରିକ ଭାବରେ, ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଉଭୟ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷାରେ ଏକ ଦୃଢ଼ ଭିତ୍ତିଭୂମି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରନ୍ତି, ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡିକରେ ମାଧ୍ୟମିକ ଏବଂ ତୃତୀୟ ଶିକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଅନୁପାତ ଅଧିକ ଥାଏ।

ସାରଣୀ-୪. ୧୭: ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ସ୍ଥିତି

ଗ୍ରାମ	ନିରକ୍ଷର		କେବଳ ସାକ୍ଷର ଚିହ୍ନ		ସ୍କୁଲ ଯାଉନାହିଁ		ପ୍ରି-ପ୍ରାଥମିକ ତଳେ		ପ୍ରି-ପ୍ରାଥମିକ ସମାପ୍ତ ହୋଇଛି	
	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%
ଭୋଗରାକଛାର	୩	୩.୭%	୦	୦.୦%	୩	୩.୭%	୧	୧.୨%	୪	୪.୯%
ବିଜାହାନ	୫	୨.୦%	୩	୧.୨%	୧୪	୫.୬%	୧୬	୬.୫%	୬	୨.୪%
ମୋଟ	୮	**୨.୪%**	**୩**	**.୯%**	**୧୭**	**୫.୨%**	**୧୭**	**୫.୨%**	**୧୦**	**୩.୦%**

ଗ୍ରାମ	**ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ ହୋଇଛି**		**ଅଷ୍ଟମ ସମାପ୍ତ**		**ହାଇସ୍କୁଲ ସମାପ୍ତ ହୋଇଛି**		**+୨ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି**		**ସ୍ନାତକ ଏବଂ ତଦୁର୍ଦ୍ଧ**	
	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%
ଭୋଗରାକଛାର	୮	୯.୮%	୫	୬.୧%	୨୫	୩୦.୫%	୧୭	୨୦.୭%	୧୫	୧୮.୩%
ବିଜାହାନ	୧୬	୬.୫%	୧୧	୪.୪%	୪୪	୧୭.୭%	୫୨	୨୧.୦%	୬୮	୨୭.୪%
ମୋଟ	**୨୪**	**୭.୩%**	**୧୬**	**୪.୮%**	**୬୯**	**୨୦.୯%**	**୬୯**	**୨୦.୯%**	**୮୩**	**୨୫.୨%**

ଗ୍ରାମ	ଟେକ୍ନିକାଲ୍ ଆଇ.ଟି.ଆଇ.		ଟେକ୍ନିକାଲ୍ ଡିପ୍ଲୋମା		ଟେକ୍ନିକାଲ୍ ଡିଗ୍ରୀ ଇଂଜିନିୟରିଂ		ଅନ୍ୟାନ୍ୟ		ମୋଟ	
	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%
ଭୋଗରାକଛାର	୦	୦.୦%	୦	୦.୦%	୧	୧.୨%	୦	୦.୦%	୮୨	୧୦୦.୦%
ବିଜାହାନ	୧	.୪%	୬	୨.୪%	୪	୧.୬%	୨	.୮%	୨୪୮	୧୦୦.୦%
ମୋଟ	**୧**	**.୩%**	**୬**	**୧.୮%**	**୫**	**୧.୫%**	**୨**	**.୬%**	**୩୩୦**	**୧୦୦.୦%**

୪.୬ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ବାସସ୍ଥାନ ଅବସ୍ଥା

୪.୬.୧ ପଶୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପୃଥକ ସ୍ଥାନ

୧୩୩ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ପରିବାର ୫୮ (୪୩.୪%) ପଶୁପାଳନ ପାଇଁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ ଥିବା ରିପୋର୍ଟ କରିଥିଲେ, ଯେତେବେଳେ ୭୫ ପରିବାର (୫୬.୬%) ପଶୁପାଳନ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନ ନଥିଲା । ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ରେ, ୩୫ ପରିବାର (୪୬.୪%) ପ୍ରାଣୀ ପାଇଁ ସ୍ଥାନ ପାଇଥିଲେ, ଏବଂ ୩୯ ପରିବାର (୫୩.୬%) ପାଖରେ ସ୍ଥାନ ନଥିଲା। ବିଜାହାନ ରେ , କେବଳ ୨୩ ପରିବାର (୩୮.୬%) ପ୍ରାଣୀ ପାଇଁ ସ୍ଥାନ ଥିବା ରିପୋର୍ଟ କରିଥିଲେ, ଯେତେବେଳେ ୩୬ ପରିବାର (୬୧.୪%) ପାଖରେ ସ୍ଥାନ ନଥିଲା। ୧୨୫ ଟି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ୧୦ ଟି ପରିବାର (୭.୯%) ପଶୁଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ଥାନ ଥିବା ରିପୋର୍ଟ କରିଥିଲେ, ଯେତେବେଳେ ଅଧିକାଂଶ, ୧୧୫ ଟି ପରିବାର (୯୨.୧%) ପାଖରେ ପଶୁଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ଥାନ ନଥିଲା।

ଭୋଗରାକଛାର ରେ, ୧୨ ପରିବାର (୨୦.୦%) ପଶୁପକ୍ଷୀ ପାଇଁ ସ୍ଥାନ ଥିଲା ଏବଂ ୪୭ ପରିବାର (୮୦.୦%) ପାଖରେ ନଥିଲା। ବିଜାହାନ ରେ , କେବଳ ୨ ପରିବାର (୩.୬%) ପଶୁଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ଥାନ ଥିଲା, ୬୪ ପରିବାର (୯୬.୪%) ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନ ନାହିଁ। ସାମଗ୍ରିକ ଭାବରେ, ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକରେ ପଶୁପାଳନ ପାଇଁ ବହୁତ ସୀମିତ ସୁବିଧା ଅଛି, ବିଶେଷକରି ବିଜାହାନ ରେ, ଯାହା ହସ୍ତକ୍ଷେପ କିମ୍ବା ସହାୟତା ପାଇଁ ଏକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ।

୪.୬.୨ ଘର ଭିତରେ ବାଥରୁମ୍

୧୩୩ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ , ୯୯ ପରିବାର (୭୪.୨%) ଶୌଚାଳୟ ଥିବା ରିପୋର୍ଟ କରିଥିଲେ, ଯେତେବେଳେ ୩୪ ପରିବାର (୨୫.୮%) ଶୌଚାଳୟ ନଥିଲା। ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ରେ , ଅଧିକାଂଶ ପରିବାର (୭୨ ପରିବାର, ୯୭.୩%) ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଶୌଚାଳୟ ଥିଲା, କେବଳ ୨ ପରିବାର (୨.୭%) ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଶୌଚାଳୟ ନଥିଲା। ବିପରୀତରେ, ବିଜାହାନ ରେ , ଅଧାରୁ କମ୍ ପରିବାର (୨୨ ପରିବାର, ୩୭.୧%) ପାଖରେ ଶୌଚାଳୟ ଥିଲା, ଯେତେବେଳେ ୩୭ ପରିବାର (୬୨.୯%) ପାଖରେ ତାହା ନଥିଲା। ପ୍ରଭାବିତ ୧୨୫ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ , ସାଧାରଣତଃ ଶୌଚାଳୟ ଉପଲବ୍ଧତା ଅଧିକ ଥିଲା। ମୋଟାମୋଟି ଭାବରେ, ୧୨୦ ପରିବାର (୯୬.୧%) ଶୌଚାଳୟ ଥିବା ରିପୋର୍ଟ କରିଥିଲେ, ଯେତେବେଳେ

କେବଳ ୫ ପରିବାର (୩.୯%) ଶୌଚାଳୟ ନଥିଲା। ଭୋଗରାକଛାର ରେ ସମସ୍ତ ୫୯ ଟି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର (୧୦୦%) ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ପାଇଖାନା ଥିଲା। ବିଜାହାନ ରେ ୬୨ ଟି ପରିବାର (୯୪.୬%) ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ପାଇଖାନା ଥିଲା, ଯେତେବେଳେ କେବଳ ୪ ଟି ପରିବାର (୫.୪%) ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ପାଇଖାନା ନଥିଲା।

୪.୬.୩ ଘର ଭିତରେ କିମ୍ବା ଘର ନିକଟରେ ଶୌଚାଳୟ

୧୩୩ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ , ଅଧିକାଂଶଙ୍କ ପାଖରେ ଶୌଚାଳୟର ସୁବିଧା ଥିଲା, ୧୩୦ ପରିବାର (୯୭.୮%) ଉପଲବ୍ଧତା ବିଷୟରେ ରିପୋର୍ଟ କରିଥିଲେ, ଏବଂ କେବଳ ୩ ପରିବାର (୨.୨%) ଗୋଟିଏ ପାଇଖାନାର ଅଭାବ ଥିଲା। ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ରେ , ୭୩ ପରିବାର (୯୯.୧%) ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ପାଇଖାନା ଥିଲା, ମାତ୍ର ୧ ପରିବାର (୦.୯%) ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ପାଇଖାନା ନଥିଲା। ବିଜାହାନ ରେ, ୫୬ ପରିବାର (୯୫.୭%) ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ପାଇଖାନା ଥିଲା, ଯେତେବେଳେ ୩ ପରିବାର (୪.୩%) ପାଖରେ ପାଇଖାନା ନଥିଲା। ପ୍ରଭାବିତ ୧୨୫ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ , ଶୌଚାଳୟ ଉପଲବ୍ଧତା ସମାନ ଭାବରେ ଅଧିକ ଥିଲା। ମୋଟାମୋଟି ଭାବରେ, ୧୨୪ ପରିବାର (୯୮.୭%) ପାଖରେ ଶୌଚାଳୟ ଥିଲା, ଯେତେବେଳେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ପରିବାର (୧.୩%) ପାଖରେ ଶୌଚାଳୟ ନଥିଲା। ଭୋଗରାକଛାର ରେ , ସମସ୍ତ ୫୯ ଟି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର (୧୦୦%) ପାଖରେ ଶୌଚାଳୟ ଥିଲା। ବିଜାହାନ ରେ , ୬୫ ଟି ପରିବାର (୯୮.୨%) ପାଖରେ ଶୌଚାଳୟ ଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ମାତ୍ର ୧ ଟି ପରିବାର (୧.୮%) ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଶୌଚାଳୟ ନାହିଁ। ସାମଗ୍ରିକ ଭାବରେ, ଉଭୟ ଗ୍ରାମର ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ଶୌଚାଳୟ ସୁବିଧା ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧ, ଯାହା ଦୃଢ଼ ପରିମଳ କଭରେଜ୍ ସୂଚିତ କରେ।

୪.୬.୪ ଘର ଭିତରେ ସଫା କରିବା ସ୍ଥାନ

୧୩୩ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ , ୯୬ ପରିବାର (୭୨.୦%) କହିଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନଙ୍କର ସଫା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ ଅଛି, ଯେତେବେଳେ ୩୭ ପରିବାର (୨୮.୦%) ଏପରି ସ୍ଥାନ ନଥିଲା। ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ରେ , ଅଧିକାଂଶ ପରିବାର (୬୯ ପରିବାର, ୯୨.୯%) ଙ୍କର ଏକ ସଫା କରିବା ସ୍ଥାନ ଥିଲା, କେବଳ ୫ ପରିବାର (୭.୧%) ଙ୍କର ଗୋଟିଏ ନାହିଁ। ଅପରପକ୍ଷ ରେ ବିଜାହାନ ରେ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରର ଅଧାରୁ କମ୍ (୨୨ ପରିବାର, ୩୮.୬%) ଙ୍କର ଗୋଟିଏ ସଫା କରିବା ସ୍ଥାନ ଥିଲା, ଯେତେବେଳେ ୩୭ ପରିବାର (୬୧.୪%) ଙ୍କର କୌଣସି ସଫା କରିବା ସ୍ଥାନ ନଥିଲା। ୧୨୫ ଟି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ , ୧୧୨ ଟି ପରିବାର (୮୯.୫%) ପାଖରେ ଧୋଇବା ସ୍ଥାନ ଥିଲା, ଯେତେବେଳେ କେବଳ ୧୩ ଟି ପରିବାର (୧୦.୫%) ପାଖରେ ସଫା କରିବା ସ୍ଥାନ ନଥିଲା।

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଭୋଗରାକଛାର ରେ, ୫୦ ଟି ପରିବାର (୮୫.୦%) ଙ୍କର ଏକ ସଫା କରିବା ସ୍ଥାନ ଥିଲା, ୯ ଟି ପରିବାର (୧୫.୦%) ଙ୍କର ଗୋଟିଏ ନ ଥିଲା। ବିଜାହାନ ରେ , ୬୦ ଟି ପରିବାର (୯୧.୧%) ଙ୍କର ଏକ ସଫା

କରିବା ସ୍ଥାନ ଥିଲା, ଏବଂ ୬ ଟି ପରିବାର (୮.୯%) ଙ୍କର ଏହା ନ ଥିଲା। ସାମଗ୍ରିକ ଭାବରେ, ଉଭୟ ଗ୍ରାମର ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣତଃ ଧୋଇବା ସୁବିଧାର ଭଲ ସୁବିଧା ପାଆନ୍ତି, ଭୋଗରାକଛାର ତୁଳନାରେ ବିଜାହାନ ରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଟିକିଏ ଅଧିକ କଭରେଜ୍ ସହିତ।

୪.୭ ପାନୀୟ ଜଳର ଉତ୍ସ

୧୩୩ ଟି ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ , ଅଧିକାଂଶ ପାନୀୟ ଜଳର ପ୍ରାଥମିକ ଉତ୍ସ ଭାବରେ ନଳକୂପ କିମ୍ବା ହ୍ୟାଣ୍ଡପମ୍ପ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲେ, ୧୧୧ ଟି ପରିବାର (୮୩.୫%) ଏହି ଉତ୍ସ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ। କେବଳ ୨୦ ଟି ପରିବାର

(୧୫.୪%) ପାଇପ୍ ପାଣି ପାଇପାରୁଥିଲେ ଏବଂ ୨ ଟି ପରିବାର (୧.୧%) ନାଳ ଜଳ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲେ। ପ୍ରଭାବିତ ୧୨୫ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ନଳକୂପ କିମ୍ବା ହ୍ୟାଣ୍ଡପମ୍ପ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲେ , ୧୧୦ ପରିବାର (୮୮.୨%) ଏହି ଉତ୍ସ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ଏବଂ କେବଳ ୧୫ ପରିବାର (୧୧.୮%) ପାଇପ୍ ପାଣି ପାଉଥିଲେ। ଭୋଗରାକଛାର ରେ , ୫୬ ଟି ପରିବାର (୯୫.୦%) ନଳକୂପ କିମ୍ବା ହାତପମ୍ପ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ଏବଂ କେବଳ ୩ ଟି ପରିବାର (୫.୦%) ପାଇପ୍ ପାଣି ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ। ବିଜାହାନ ରେ , ୫୬ ଟି ପରିବାର (୮୫.୭%) ନଳକୂପ କିମ୍ବା ହାତପମ୍ପ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ, ଯେତେବେଳେ ୯ ଟି ପରିବାର (୧୪.୩%) ପାଇପ୍ ପାଣି ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ। ସାମଗ୍ରିକ ଭାବରେ, ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଉଭୟଙ୍କ ପାଇଁ ନଳକୂପ କିମ୍ବା ହ୍ୟାଣ୍ଡପମ୍ପ ପାନୀୟ ଜଳର ପ୍ରମୁଖ ଉତ୍ସ, ଭୋଗରାକଛାର ଅପେକ୍ଷା ବିଜାହାନ ରେ ପାଇପ୍ ପାଣି ସଂଯୋଗ ଅଧିକ ସାଧାରଣ। ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ରେ , ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ପରିବାର (୧୨୫ ପରିବାର, ୯୩.୮%) ନଳକୂପ କିମ୍ବା ହାତପମ୍ପ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ, ଯେତେବେଳେ କେବଳ ୮ ପରିବାର (୬.୩%) ପାଇପ୍ ପାଣି ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ।

କୌଣସି ପରିବାର ନଦୀ ପାଣି ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବାର ରିପୋର୍ଟ କରିନଥିଲେ। ବିଜାହାନ ରେ , ୮୪ ପରିବାର (୬୭.୧%) ନଳକୂପ କିମ୍ବା ହାତପମ୍ପ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ, ୩୯ ପରିବାର (୩୦.୦%) ପାଇପ୍ ପାଣି ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ଏବଂ ୨ ପରିବାର (୨.୯%) ନଦୀ ପାଣି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲେ।

୪.୮ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଆର୍ଥିକ ପ୍ରୋଫାଇଲ୍

୪.୮.୧ ଉତ୍ପାଦନକ୍ଷମ ଏବଂ ଘରୋଇ ସମ୍ପତ୍ତି

ଅଧ୍ୟୟନରୁ ଜଣାପଡିଛି ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଘରେ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍, ୱାସିଂ ମେସିନ୍, ରେଫ୍ରିଜରେଟର୍, ଘଣ୍ଟା, ସାଇକେଲ୍, ମୋଟରସାଇକେଲ୍, କାର, ଫ୍ୟାନ୍, କୁଲର୍, ଏୟାର କଣ୍ଡିସନର୍, ପ୍ରେସର୍ କୁକର୍, ଚେୟାର, ଟେବୁଲ୍, ରୁପା ଅଳଙ୍କାର ଏବଂ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ଭଳି ଘରୋଇ ସମ୍ପତ୍ତି ଥିଲା।

୪.୮.୨ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ବୃତ୍ତି ଏବଂ ଜୀବିକା

୭୫୯ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ , ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଗୋଷ୍ଠୀ, ୨୯୭ ବ୍ୟକ୍ତି (୩୯.୧%) , ଆଶ୍ରିତ (Dependent) ଥିଲେ , ତା'ପରେ ଅଣ-କୃଷି ମଜୁରୀ ଶ୍ରମ (୧୪.୦%) , ଚାଷ (୧୨.୩%) , ଏବଂ ପେନସନ ଗ୍ରହଣକାରୀ (୮.୪%) ଥିଲେ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବୃତ୍ତିରେ ଘରୋଇ ଚାକିରି (୭.୧%) , କୃଷି ମଜୁରୀ ଶ୍ରମ (୩.୨%) , ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ (୬.୨% ମିଳିତ) ଏବଂ ସରକାରୀ ସେବାରେ ଏକ ଛୋଟ ଅନୁପାତ (୧.୪%) ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା । ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ରେ ୧୮୯ ଜଣ ସଦସ୍ୟ (୩୯.୬%) ଆଶ୍ରିତ ଭାବରେ, ୬୮ ଜଣ (୧୪.୩%) ଅଣ-କୃଷି ମଜୁରୀ ଶ୍ରମିକ, ୫୭ ଜଣ (୧୧.୯%) ଚାଷ ଏବଂ ୩୬ ଜଣ (୭.୫%) ପେନସନ ପାଉଥିଲେ। ବିଜାହାନ ରେ , ୨୮୨ ଜଣ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୧୦୮ ଜଣ (୩୮.୩%) ଆଶ୍ରିତ ଥିଲେ, ୩୮ ଜଣ (୧୩.୫%) ଅଣ-କୃଷି ମଜୁରୀ ଶ୍ରମିକ, ୩୬ ଜଣ (୧୨.୮%) ଚାଷ ଏବଂ ୨୮ ଜଣ (୯.୯%) ପେନସନ ପାଉଥିଲେ।

ସାରଣୀ-୪. ୧୮: ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପ୍ରାଥମିକ ବୃତ୍ତି ସ୍ଥିତି

ଗ୍ରାମ	ଚାଷ		କୃଷି ମଜୁରୀ ରୋଜଗାର		କୃଷି ବ୍ୟତୀତ ମଜୁରୀ ରୋଜଗାର		ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ/ ପେନସନ୍		ସରକାରୀ ସେବା		ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସେବା		ବ୍ୟବସାୟ_ ନିର୍ମାଣ	
	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%
ଭୋଗରାକଛାର	୫୭	୧୧.୯%	୨୦	୪.୨%	୬୮	୧୪.୩%	୩୬	୭.୫%	୬	୧.୩%	୩୩	୬.୯%	୨	.୪%
ବିଜାହାନ	୩୬	୧୨.୮%	୪	୧.୪%	୩୮	୧୩.୫%	୨୮	୯.୯%	୫	୧.୮%	୨୧	୭.୪%	୧	.୪%
ମୋଟ	**୯୩**	**୧୨.୩%**	**୨୪**	**୩.୨%**	**୧୦୬**	**୧୪.୦%**	**୬୪**	**୮.୪%**	**୧୧**	**୧.୪%**	**୫୪**	**୭.୧%**	**୩**	**.୪%**

ଗ୍ରାମ	ବ୍ୟବସାୟ		ବ୍ୟବସାୟ_ ସେବା		କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟ୍ର		ନିର୍ଭରଶୀଳ		ଅନ୍ୟାନ୍ୟ		ମୋଟ	
	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%
ଭୋଗରାକଛାର	୧୨	୨.୫%	୦	୦.୦%	୪୮	୧୦.୧%	୧୮୯	୩୯.୬%	୬	୧.୩%	୪୭୭	୧୦୦.୦%
ବିଜାହାନ	୯	୩.୨%	୧	.୪%	୨୨	୭.୮%	୧୦୮	୩୮.୩%	୯	୩.୨%	୨୮୨	୧୦୦.୦%
ମୋଟ	**୨୧**	**୨.୮%**	**୧**	**.୧%**	**୭୦**	**୯.୨%**	**୨୯୭**	**୩୯.୧%**	**୧୫**	**୨.୦%**	**୭୫୯**	**୧୦୦.୦%**

୩୩୦ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ , ସର୍ବାଧିକ ଅନୁପାତ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଭରଶୀଳ (୫୦.୦%, ୧୬୫ ସଦସ୍ୟ) ଥିଲେ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ବୃତ୍ତିରେ ପେନସନ ଗ୍ରହଣକାରୀ (୧୦.୩%) , ଅଣ-କୃଷି ମଜୁରୀ ଶ୍ରମିକ (୪.୨%) , ବେସରକାରୀ ଚାକିରି (୮.୫%) , ଏବଂ ସରକାରୀ ସେବା (୭.୦%) ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା । ଚାଷ ୭.୦% ପାଇଁ ହିସାବ କରାଯାଇଥିଲା , ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ (ଉତ୍ପାଦନ, ବାଣିଜ୍ୟ, କିମ୍ବା ସେବା) ମିଳିତ ଭାବରେ ଏକ ଛୋଟ ଅନୁପାତ (୫.୮%) ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିଥିଲା।

ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ରେ ୩୧ ଜଣ ସଦସ୍ୟ (୩୭.୮%) ଆଶ୍ରିତ ଭାବରେ ଥିଲେ , ୧୧ ଜଣ (୧୩.୪%) ପେନସନ ପାଉଥିଲେ, ଏବଂ ଚାଷ, ମଜୁରୀ ଶ୍ରମ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ କମ୍ ସଂଖ୍ୟକ ଥିଲେ। ବିଜାହାନ ରେ , ୨୪୮

ଜଣ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୧୩୪ ଜଣ (୫୪.୦%) ଆଶ୍ରିତ ଥିଲେ, ୨୩ ଜଣ (୯.୩%) ପେନସନ ପାଉଥିଲେ, ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟମାନେ ସରକାରୀ ସେବା, ବେସରକାରୀ ଚାକିରି, ଚାଷ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟ ସମେତ ବିଭିନ୍ନ ବୃତ୍ତିରେ ନିୟୋଜିତ ଥିଲେ। ଏହି ଫଳାଫଳଗୁଡ଼ିକ ସୂଚାଇ ଦିଏ ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ, ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ପରି, ଅଣ-କର୍ମଚାରୀ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଅନୁପାତ ଅଧିକ ଥାଏ, ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସଦସ୍ୟମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ କୃଷି, ମଜୁରୀ ଶ୍ରମ କିମ୍ବା ପେନସନ-ଭିତ୍ତିକ ଜୀବିକାରେ ନିୟୋଜିତ ହୁଅନ୍ତି। ଏହା ପରିବାରର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିରତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଉଭୟଙ୍କ ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟଭୁକ୍ତ ଜୀବିକା ସହାୟତାର ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କରିଥାଏ ।

ସାରଣୀ-୪.୧୯: ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପ୍ରାଥମିକ ବୃତ୍ତି ସ୍ଥିତି

ଗ୍ରାମ	ଚାଷ		କୃଷି ମଜୁରୀ ରୋଜଗାର		କୃଷି ବ୍ୟତୀତ ମଜୁରୀ ରୋଜଗାର		ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ/ ପେନସନ୍		ସରକାରୀ ସେବା		ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସେବା		ବ୍ୟବସାୟ_ ନିର୍ମାଣ	
	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%
ଭୋଗରାକଛାର	୪	୪.୯%	୧	୧.୨%	୫	୬.୧%	୧୧	୧୩.୪%	୭	୮.୫%	୭	୮.୫%	୧	୧.୨%
ବିଜାହାନ	୧୯	୭.୭%	୨	.୮%	୯	୩.୬%	୨୩	୯.୩%	୧୬	୬.୫%	୨୧	୮.୫%	୨	.୮%
ମୋଟ	**୨୩**	**୭.୦%**	**୩**	**.୯%**	**୧୪**	**୪.୨%**	**୩୪**	**୧୦.୩%**	**୨୩**	**୭.୦%**	**୨୮**	**୮.୫%**	**୩**	**.୯%**

ଗ୍ରାମ	ବ୍ୟବସାୟ_ବ୍ୟବସାୟ		ବ୍ୟବସାୟ_ ସେବା		କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟ୍ର		ନିର୍ଭରଶୀଳ		ଅନ୍ୟାନ୍ୟ		ମୋଟ	
	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%
ଭୋଗରାକଛାର	୧	୧.୨%	୩	୩.୭%	୦	୦.୦%	୧୧	୧୩.୪%	୩୧	୩୭.୮%	୮୨	୧୦୦.୦%
ବିଜାହାନ	୩	୧.୨%	୧୦	୪.୦%	୧	.୪%	୮	୩.୨%	୧୩୪	୫୪.୦%	୨୪୮	୧୦୦.୦%
ମୋଟ	୪	୧.୨%	୧୩	୩.୯%	୧	.୩%	୧୯	୫.୮%	୧୬୫	୫୦.୦%	୩୩୦	୧୦୦.୦%

୪.୮.୩ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ମୋଟ ବାର୍ଷିକ ଆୟ

୧୩୩ ଟି ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର **ମଧ୍ୟରେ , ହାରାହାରି ମୋଟ ପାରିବାରିକ ଆୟ** ₹୩୨୮,୦୯୧ ଥିଲା **। ସର୍ବାଧିକ ରିପୋର୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ଆୟ** ₹୬,୦୦୦,୦୦୦ ଥିଲା **, ଯେତେବେଳେ ସର୍ବନିମ୍ନ** ₹୧୯,୦୦୦ ଥିଲା **। ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ,** ଭୋଗରାକଛାର ର **ହାରାହାରି ପାରିବାରିକ ଆୟ** ₹୩୭୯,୯୧୬ ଥିଲା, **୭୪** ପରିବାରର ଆୟ ₹୨୩,୦୦୦ ରୁ ₹୬,୦୦୦,୦୦୦ **ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥିଲା ।** ବିଜାହାନ ରେ **,** ୫୯ ପରିବାର **ମଧ୍ୟରେ ହାରାହାରି ପାରିବାରିକ ଆୟ** ₹୨୪୫,୧୭୩ କମ୍ ଥିଲା **, ସର୍ବନିମ୍ନ** ₹୧୯,୦୦୦ **ଏବଂ ସର୍ବାଧିକ** ₹୧,୬୮୮,୦୦୦ ଥିଲା **।** ପ୍ରଭାବିତ ୧୨୫ ପରିବାର **ମଧ୍ୟରୁ ହାରାହାରି ମୋଟ ଆୟ** ₹୬୫୫,୩୭୧ ଥିଲା **, ଯାହାର ଆୟ** ₹୯୮,୫୦୦ ରୁ ₹୬,୦୨୩,୦୦୦ **ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥିଲା । ଭୋଗରାକଛାର ରେ, ହାରାହାରି ପରିବାର ଆୟ** ₹୪୮୯,୩୩୦ ଥିଲା, ୫୯ ଟି ପରିବାର **ପାଇଁ ସର୍ବନିମ୍ନ** ₹୧୩୫,୦୦୦ **ଏବଂ ସର୍ବାଧିକ** ₹୧,୪୪୦,୦୦୦ ଥିଲା । ବିଜାହାନ ରେ **, ହାରାହାରି ପରିବାର ଆୟ** ₹୭୧୪,୬୭୧ ରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ଥିଲା **,** ୬୬ ଟି ପରିବାର **ପାଇଁ** ₹ ୯୮,୫୦୦ ରୁ ₹୬,୦୨୩,୦୦୦ **ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।**

୪.୮.୪ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି

ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ଆୟ ବଣ୍ଟନ ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ଅଧିକାଂଶ ୧ ଲକ୍ଷରୁ ୫ ଲକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଆସିଥାଏ । ୧୩୩ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୬୬ ପରିବାର (୪୯.୫%)ଙ୍କ ପରିବାର ଆୟ ୧ ଲକ୍ଷରୁ ୨.୫ ଲକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ , ୪୧ ପରିବାର (୩୦.୮%) ୨.୫ ଲକ୍ଷରୁ ୫ ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏବଂ ୧୬ ପରିବାର (୧୨.୧%) ୫ ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ ରୋଜଗାର କରନ୍ତି। ଏକ ଛୋଟ ଅନୁପାତ ୧ ଲକ୍ଷରୁ କମ୍ ରୋଜଗାର କରେ, ୪ ପରିବାର (୩.୩%) ୫୦ ହଜାରରୁ କମ୍ ଆୟ କରନ୍ତି ଏବଂ ୬ ପରିବାର (୪.୪%) ୫୦ ହଜାରରୁ ୧ ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆୟ କରନ୍ତି। ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ରେ, ୪୨.୯% ପରିବାର ୧-୨.୫ ଲକ୍ଷ, ୩୬.୬% ୨.୫-୫ ଲକ୍ଷ ଏବଂ ୧୫.୨% ୫ ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ ରୋଜଗାର କରନ୍ତି। କେବଳ କିଛି ପରିବାର ୧ ଲକ୍ଷରୁ କମ୍ ରୋଜଗାର କରନ୍ତି। ବିଜାହାନ ରେ , ୬୦.୦ % ପରିବାର ୧-୨.୫ ଲକ୍ଷ, ୨୧.୪% ୨.୫-୫ ଲକ୍ଷ ଏବଂ ୭.୧% ୫ ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ ରୋଜଗାର କରନ୍ତି, ଏବଂ ଏକ ଛୋଟ ସଂଖ୍ୟା ୧ ଲକ୍ଷରୁ କମ୍ ରୋଜଗାର କରନ୍ତି।

ସାରଣୀ-୪. ୨୦: ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରର ପାରିବାରିକ ଆୟ ଗୋଷ୍ଠୀ

ଜିଲ୍ଲା	୫୦K ରୁ କମ୍		୫୦୦୦୦ ରୁ ୧ ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ		୧ ଲକ୍ଷରୁ ୨.୫ ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ		୨.୫ ଲକ୍ଷରୁ ୫ ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ		୫ ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ		ମୋଟ	
	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%
ଭୋଗରାକଛାର	୧	୧.୮%	୨	୩.୬%	୩୨	୪୨.୯%	୨୮	୩୬.୬%	୧୧	୧୫.୨%	୭୪	୧୦୦.୦%
ବିଜାହାନ	୩	୫.୭%	୪	୫.୭%	୩୪	୬୦.୦%	୧୩	୨୧.୪%	୫	୭.୧%	୫୯	୧୦୦.୦%
ମୋଟ	୪	୩.୩%	୬	୪.୪%	୬୬	୪୯.୫%	୪୧	୩୦.୮%	୧୬	୧୨.୧%	୧୩୩	୧୦୦.୦%

ପ୍ରାପ୍ତ ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ପାରିବାରିକ ଆୟ ବଣ୍ଟନରେ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବେ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଅଧିକାଂଶ ପରିବାରଙ୍କ ଆୟ ୧ ଲକ୍ଷରୁ ୫ ଲକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି। ସମୁଦାୟ ୧୩୩ଟି ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୬୬ଟି ପରିବାର (୪୯.୫%) ୧ ଲକ୍ଷରୁ ୨.୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଆୟ କରୁଥିବା ବେଳେ, ୪୧ଟି ପରିବାର (୩୦.୮%) ୨.୫ ଲକ୍ଷରୁ ୫ ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆୟ କରନ୍ତି। ଏହା ସହିତ ୧୬ଟି ପରିବାର (୧୨.୧%) ବାର୍ଷିକ ୫ ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ ଆୟ କରୁଥିବା ଦେଖାଯାଏ। ଅନ୍ୟପଟେ, ଆୟ ନିମ୍ନ ସ୍ତରରେ ଥିବା ପରିବାରଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଅତ୍ୟନ୍ତ କମ୍ ଥିବାରୁ, କେବଳ ୪ଟି ପରିବାର (୩.୩%) ୫୦ ହଜାର ଟଙ୍କାରୁ କମ୍ ଏବଂ ୬ଟି ପରିବାର (୪.୪%) ୫୦ ହଜାରରୁ ୧ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆୟ କରୁଥିବା ଜଣାପଡ଼େ। ଗ୍ରାମସ୍ତରରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କଲେ, ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମରେ ୪୨.୯% ପରିବାରଙ୍କ ଆୟ ୧ ଲକ୍ଷରୁ ୨.୫ ଲକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବେଳେ, ୩୬.୬% ପରିବାର ୨.୫ ଲକ୍ଷରୁ ୫ ଲକ୍ଷ ଏବଂ ୧୫.୨% ପରିବାର ୫ ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ ଆୟ କରୁଥିବା ଦେଖାଯାଏ। ଏଠାରେ ୧ ଲକ୍ଷରୁ କମ୍ ଆୟ କରୁଥିବା ପରିବାରଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ। ସେହିପରି, ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମରେ ୬୦.୦% ପରିବାର ୧ ଲକ୍ଷରୁ ୨.୫ ଲକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଆୟ କରୁଥିବା ବେଳେ, ୨୧.୪% ପରିବାର ୨.୫ ଲକ୍ଷରୁ ୫ ଲକ୍ଷ ଏବଂ ୭.୧% ପରିବାର ୫ ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ ଆୟ କରନ୍ତି। ଏହାରୁ ସ୍ୱଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ଅଧିକାଂଶ ମଧ୍ୟମ ଠାରୁ ଉଚ୍ଚ ଆୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି।

ସାରଣୀ-୪. ୨୧: ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ପାରିବାରିକ ଆୟ ଗୋଷ୍ଠୀ

ଜିଲ୍ଲା	୫୦K ରୁ କମ୍		୫୦୦୦୦ ରୁ ୧ ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ		୧ ଲକ୍ଷରୁ ୨.୫ ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ		୨.୫ ଲକ୍ଷରୁ ୫ ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ		୫ ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ		ମୋଟ	
	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%
ଭୋଗରାକଛାର	-	-	୦	୦.୦%	୧୪	୨୫.୦%	୩୦	୫୦.୦%	୧୫	୨୫.୦%	୫୯	୧୦୦.୦%
ବିଜାହାନ	-	-	୨	୩.୬%	୧୭	୨୫.୦%	୧୪	୨୧.୪%	୩୩	୫୦.୦%	୬୬	୧୦୦.୦%
ମୋଟ	-	-	୨	୨.୬%	୩୧	୨୫.୦%	୪୪	୨୮.୯%	୪୮	୪୩.୪%	୧୨୫	୧୦୦.୦%

ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ପାରିବାରିକ ଆୟ ବଣ୍ଟନରେ ଉଚ୍ଚ ଆୟ ଶ୍ରେଣୀର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି। ସମୁଦାୟ ୧୨୫ଟି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ପରିବାର ୫୦ ହଜାର ଟଙ୍କାରୁ କମ୍ ଆୟ କରୁଥିବା ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ। କେବଳ ୨ଟି ପରିବାର (୨.୬%) ୫୦ ହଜାରରୁ ୧ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆୟ କରୁଥିବା ବେଳେ, ଅଧିକାଂଶ ପରିବାରଙ୍କ ଆୟ ୧ ଲକ୍ଷରୁ ଉପରେ ରହିଛି।

ଆୟ ଶ୍ରେଣୀ ଅନୁସାରେ ଦେଖିଲେ, ୩୧ଟି ପରିବାର (୨୫.୦%) ୧ ଲକ୍ଷରୁ ୨.୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଆୟ କରୁଥିବା ବେଳେ, ୪୪ଟି ପରିବାର (୨୮.୯%) ୨.୫ ଲକ୍ଷରୁ ୫ ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆୟ କରନ୍ତି। ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଅଂଶ, ଅର୍ଥାତ୍ ୪୮ଟି ପରିବାର (୪୩.୪%), ବାର୍ଷିକ ୫ ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ ଆୟ କରୁଥିବା ଦେଖାଯାଏ, ଯାହା ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ଆୟ ସ୍ତର ତୁଳନାମୂଳକ ଭାବେ ଉଚ୍ଚ ଥିବାକୁ ସୂଚିତ କରେ। ଗ୍ରାମସ୍ତରରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କଲେ, ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମରେ ୫୯ଟି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୩୦ଟି ପରିବାର (୫୦.୦%) ୨.୫ ଲକ୍ଷରୁ ୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଆୟ କରୁଥିବା ବେଳେ, ୧୫ଟି ପରିବାର (୨୫.୦%) ୫ ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ ଆୟ କରନ୍ତି। ଏହା ସହିତ ୧୪ଟି ପରିବାର

(୨୫.୦%) ୧ ଲକ୍ଷରୁ ୨.୫ ଲକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଆୟ କରୁଥିବା ଦେଖାଯାଏ, ଏବଂ ୧ ଲକ୍ଷରୁ କମ୍ ଆୟ କରୁଥିବା କୌଣସି ପରିବାର ନଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଏ।

ଅନ୍ୟପଟେ, ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମରେ ୬୬ଟି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଅଂଶ, ଅର୍ଥାତ୍ ୩୩ଟି ପରିବାର (୫୦.୦%), ୫ ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ ବାର୍ଷିକ ଆୟ କରୁଥିବା ବେଳେ, ୧୭ଟି ପରିବାର (୨୫.୦%) ୧ ଲକ୍ଷରୁ ୨.୫ ଲକ୍ଷ ଏବଂ ୧୪ଟି ପରିବାର (୨୧.୪%) ୨.୫ ଲକ୍ଷରୁ ୫ ଲକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଆୟ କରନ୍ତି। ଏଠାରେ କେବଳ ୨ଟି ପରିବାର (୩.୬%) ୫୦ ହଜାରରୁ ୧ ଲକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଆୟ କରୁଥିବା ଦେଖାଯାଏ। ତଥ୍ୟରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ଆୟ ସ୍ତର ସାଧାରଣତଃ ଉଚ୍ଚ ଅଟୁଟ ରହିଛି ଏବଂ ଅଧିକାଂଶ ପରିବାର ୨.୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ବାର୍ଷିକ ଆୟ କରୁଛନ୍ତି।

୪.୯ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତା, ସେବା ଏବଂ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧତା

SIA ଅଧ୍ୟୟନ ଅନୁଯାୟୀ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କିତ ପ୍ରମୁଖ ବିକାଶ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଲୋକଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସ୍ଥିତି ଅନ୍ୟତମ। ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ, ମାଧ୍ୟମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ, କଲେଜ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ବଜାର ଇତ୍ୟାଦି ସେବା ଏବଂ ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନରୁ ଉପଲବ୍ଧ ନୁହେଁ ଏବଂ ନିକଟରେ ମିଳୁନାହିଁ। ଯଦିଓ ଉଭୟ ଗ୍ରାମ ନିକଟରେ ଏକ ବଜାର (ବିଲେଇମୁଣ୍ଡା ବଜାର) ଅଛି, ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଏହି ବଜାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି। ସେହିପରି, ଭୋଗରାକଛାର ଏବଂ ବିଜାହାନ ର ଗ୍ରାମବାସୀ ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାଳୟ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଅପେକ୍ଷା ପ୍ରାଥମିକ ଉପ-କେନ୍ଦ୍ର (ବିଲେଇମୁଣ୍ଡା), ଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର (CHC-ହେମଗିରି) ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି।

୪.୧୦ ପାରିବାରିକ ସ୍ତରରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ ଏବଂ ଅଂଶଗ୍ରହଣ

ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ପରିବାର ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ଲିଙ୍ଗଗତ ପ୍ରୋଫାଇଲ୍ ବିଶ୍ଲେଷଣ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ଅଧିକାଂଶ ପରିବାରରେ ପୁରୁଷମାନେ ପ୍ରାଥମିକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣକାରୀ । ମୋଟ ୧୩୩ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୧୧୦ (୮୨.୪%) ପୁରୁଷ ମୁଖ୍ୟ, ଏବଂ କେବଳ ୨୩ (୧୭.୬%) ମହିଳା ମୁଖ୍ୟ। ଏହି ବଣ୍ଟନ ବିସ୍ଥାପିତ ଜନସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟରେ ପରିବାର ନେତୃତ୍ୱ ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ ଭୂମିକାରେ ପୁରୁଷଙ୍କ ପ୍ରାଧାନ୍ୟକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରେ। ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ରେ ୭୪ ଟି ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ରେକର୍ଡ କରାଯାଇଛି , ଯେଉଁଥିରୁ ୬୩ ଟି (୮୪.୮%) ପୁରୁଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଏବଂ ୧୧ ଟି (୧୫.୨%) ମହିଳାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ। ସେହିପରି, ବିଜାହାନ ରେ , ୫୯ ଟି ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୪୬ ଟି (୭୮.୬%) ପୁରୁଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ, ଯେତେବେଳେ ୧୩ (୨୧.୪%) ମହିଳା ମୁଖ୍ୟ। ବିଜାହାନ ରେ ମହିଳା ମୁଖ୍ୟ ପରିବାରର ଟିକିଏ ଅଧିକ ଅନୁପାତ ସୂଚାଇ ଦିଏ ଯେ ପୁରୁଷ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତି, ବିଧବା କିମ୍ବା ବିସ୍ଥାପନ ଯୋଗୁଁ ସାମାଜିକ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ବାଧା ଯୋଗୁଁ ଅନେକ ମହିଳା ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରରେ ନେତୃତ୍ୱ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି।

ସାମଗ୍ରିକ ଭାବରେ, ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରେ ଯେ ପୁରୁଷମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ପ୍ରମୁଖ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣକାରୀ ଏବଂ ପରିବାରର ମୁଖ୍ୟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି , ପରିବାର ପରିଚାଳନା, ଜୀବିକା ଯୋଜନା ଏବଂ ବିସ୍ଥାପନ ସହିତ ଅନୁକୂଳନ ପାଇଁ ଦାୟୀ। ତଥାପି, ମହିଳା-ମୁଖ୍ୟ ପରିବାରର ଉପସ୍ଥିତି - ଯଦିଓ ସଂଖ୍ୟାରେ କମ୍ - ପରିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ ଏବଂ ସ୍ଥିରତାରେ ମହିଳାମାନଙ୍କର ବର୍ଦ୍ଧିତ ଭୂମିକାକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବାର ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରେ , ବିଶେଷକରି ବିସ୍ଥାପନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଯେଉଁଠାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ସାମାଜିକ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜଗୁଡ଼ିକୁ ମୁକାବିଲା କରିବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ। ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ଭୋଗରାକଛାର ଏବଂ ବିଜାହାନ ରେ ୧୨୫ ଟି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିଛି, ଯେଉଁଠାରେ ପୁରୁଷ-ପ୍ରଧାନ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣର ଧାରା ଜାରି ରହିଛି। ଏହି ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ, ୧୧୨ (୮୯.୫%) ପୁରୁଷ-ମୁଖ୍ୟ, ଯେତେବେଳେ ୧୩ (୧୦.୫%) ମହିଳା-ମୁଖ୍ୟ, ଏହା ପୁନଃନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରେ ଯେ ଅଧିକାଂଶ ପରିବାରରେ ପୁରୁଷମାନେ ପ୍ରାଥମିକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅଟନ୍ତି।

ଗ୍ରାମ ସ୍ତରରେ, ଭୋଗରାକଛାର ରେ ୫୯ ଟି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଅଛି , ଯେଉଁଥିରୁ ୫୬ (୯୫.୦%) ପୁରୁଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଏବଂ କେବଳ ୦୩ (୫.୦%) ଜଣେ ମହିଳା ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ। ବିଜାହାନ ରେ , ୬୬ ଟି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୫୮ (୮୭.୫%) ପୁରୁଷ ମୁଖ୍ୟ ଏବଂ ୮ (୧୨.୫%) ମହିଳା ମୁଖ୍ୟ। ଯଦିଓ ମହିଳା ମୁଖ୍ୟ ପରିବାର ଏକ ଛୋଟ ଅଂଶ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତି ସୂଚାଇ ଦିଏ ଯେ କିଛି ମହିଳା ସେମାନଙ୍କ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ନେତୃତ୍ୱ ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ଦାୟିତ୍ୱ ନେଉଛନ୍ତି , ସମ୍ଭବତଃ ପୁରୁଷ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ କିମ୍ବା ସାମାଜିକ-ଆର୍ଥିକ ପରିସ୍ଥିତି ଯୋଗୁଁ। ସାମଗ୍ରିକ ଭାବରେ, ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ବିସ୍ଥାପିତଙ୍କ ସହିତ ସମାନ ଲିଙ୍ଗଗତ ଢାଞ୍ଚା ଦେଖାନ୍ତି, ପୁରୁଷମାନେ ପ୍ରମୁଖ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିର୍ମାତା ଅଟନ୍ତି । ତଥାପି, ମହିଳା-ମୁଖ୍ୟ ପରିବାରର ଛୋଟ କିନ୍ତୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପସ୍ଥିତି ଲିଙ୍ଗ-ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ପଦକ୍ଷେପ ପ୍ରତି ଅଧିକ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ କରେ , କାରଣ ମହିଳା ନେତୃବୃନ୍ଦ ସମ୍ବଳ ହାସଲ କରିବା, ଜୀବିକା ପୁନଃନିର୍ମାଣ କରିବା ଏବଂ ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରତିବନ୍ଧକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇପାରନ୍ତି।

***

ଅଧ୍ୟାୟ - ପଞ୍ଚମ

ଭୂମି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ପରିବାରର ଧାରଣା

ଗାଁରେ ଜମି ବଣ୍ଟନ ଢାଞ୍ଚା ହେଉଛି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହର ବିକଳ୍ପ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ସହିତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟରେ ଆର୍ଥିକ ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ପ୍ରମୁଖ କାରଣ। ଜମି ଏକ ଅସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି ଯାହା ପୂର୍ବ ପିଢ଼ିରୁ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଭାବରେ ମିଳିଥାଏ, ଗ୍ରାମୀଣ ଅର୍ଥନୀତିରେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନ ରଖେ। ଏଥିରେ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ପୂର୍ବରୁ ଆଲୋଚନା ହୋଇଛି ଯେ ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ୨ଟି ଗ୍ରାମରୁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ଯାହାକି ମୋଟ ୪୩୮.୨୧ ଏକର ଜମି ଅଟେ | ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ପ୍ରଭାବିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜମି, ଜମିର ପ୍ରକାର ଏବଂ ଏହାର ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ଜମିର ମାଲିକାନା ବିଷୟରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଛି ।

୫.୧ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଜମି ଅଧିକାର

ମୂଲ୍ୟାୟନରୁ ଜଣାପଡିଛି ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ବିଜାହାନ, ଭୋଗରାକଛାର   ଗ୍ରାମରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ମୋଟ ୪୩୮.୨୧ ଏକର ଜମି ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି।

ସାରଣୀ ୫.୧: ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଜମି (ଏକରରେ)

କ୍ରମିକ ନମ୍ବର	ଗ୍ରାମ	ପ୍ରଭାବର ପ୍ରକୃତି	ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମି (Ac)	ସରକାରୀ ଜମି (Ac)	ଜଙ୍ଗଲ ଜମି (Ac)	ମୋଟ
୧	ବିଜାହାନ	ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିସ୍ଥାପିତ	୨୫୦.୦୧	୨୩୮.୦୨	୧୪୨.୦୫	୬୩୦.୦୮
୨	ଭୋଗରାକଛାର	ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିସ୍ଥାପିତ	୧୮୮.୨୦	୧୧୦.୦୨	୧୨୩.୭୯	୪୨୨.୦୧

ଉତ୍ସ : କ୍ଷେତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ

ରୟତି ଜମି ବ୍ୟତୀତ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମରେ ୨୩୮.୦୨ ଏକର ସରକାରୀ ଜମି ଓ ୧୪୨.୦୫ ଏକର ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଥିବାର ଜଣାପଡ଼ିଅଛି । ସେହିପରି ଭୋଗରକଛାର ଗ୍ରାମରେ ୧୧୦.୦୨ ଏକର ସରକାରୀ ଜମି ଓ ୧୨୩.୭୯ ଏକର ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ରହି ଥିବାର ସୂଚନା ମିଳିଅଛି । ଅଧ୍ୟୟନ ସମୟରେ ଅନେକ ପରିବାର ସରକାରୀ ଜମି ଓ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଭରଣ ପୋଷଣ କରୁଥିବାର ସୂଚନା ଦେଇଛନ୍ତି । କିଛି ପରିବାରଙ୍କ ପାଖରେ ଏହାର ନଥିପତ୍ର ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ବେଳେ, କିଛି ପରିବାର ସରକାରଙ୍କୁ ଆବେଦନ କରିଥିବାର ସୂଚନା ଦେଇଛନ୍ତି ।

୫.୨ ଭୂମି ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ଜୀବିକା

ଗାଁରେ ଭୂମି ବ୍ୟବହାର ଢାଞ୍ଚା ଅଞ୍ଚଳରେ ବାସ କରୁଥିବା ପରିବାରର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିର ପ୍ରମୁଖ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ। ଗ୍ରାମୀଣ ଅର୍ଥନୈତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ, କୃଷି ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ ଯାହା ପରିବାରର ଜୀବନଧାରଣ ମାନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ। ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିବା

ଗାଁରେ ଦେଖାଯାଇଛି ଯେ ମୋଟ ୪୩୮.୨୧୦ ଏକର ଜମି ମଧ୍ୟରୁ ୨୫୬ ଏକର (୫୮.୪୧ %) ଚାଷ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ। ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ବାସସ୍ଥାନ ପାଇଁ ଜମିର ବ୍ୟବହାର ଦେଖାଯାଏ ଯାହା ବନୀକରଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ। ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଏହା ଦେଖାଯାଏ ଯେ ସମସ୍ତ ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁର ଅନୁର୍ବର ଜମି ଖାଲି ପଡ଼ିଛି ଏବଂ ଲୋକମାନେ ଏହାକୁ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରୁନାହାଁନ୍ତି।

ଚିତ୍ର ୫.୧: ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେବାକୁ ଥିବା କିମ୍ବା ପ୍ରଭାବିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜମିର ବଣ୍ଟନ (ତଥ୍ୟ % ରେ ଅଛି)

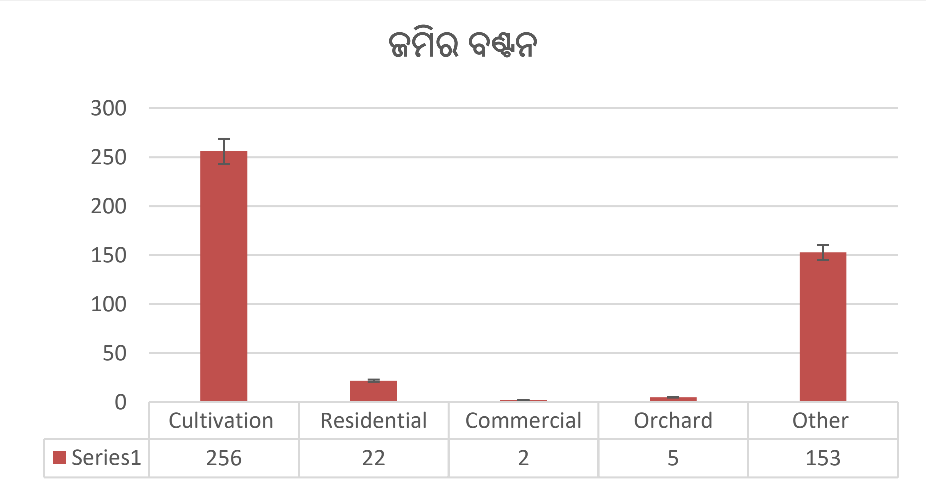

ଉତ୍ସ: କ୍ଷେତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ

ସମୁଦାୟ ଜମିର ୨୨ ଏକର (୫.୦୨ %) ବାସ ଗୃହ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିବା ବେଳେ, ଉଦ୍ୟାନ କୃଷି ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟିକ ସଂସ୍ଥାନ ପାଇଁ ବହୁତ କାମ ପରିମାଣ ର ଜମି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ . ଏକ ବଡ଼ ପରିମାଣ ର ଜମି ୧୫୩ ଏକର (୩୪.୯୧%) ଅନୁର୍ବର ଓ ମାଳ ଜମି ହୋଇଥିବାରୁ ଚାଷ ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ ହୋଇ ପାରୁ ନଥିବାର ଜଣା ପଡୁଅଛି .

ସାରଣୀ ୫.୨: ଜମିର ଉପଯୋଗ (ଏକରରେ)

ଗ୍ରାମ	ମୋଟ ମାଲିକାନା ଜମି	ଚାଷ	ଉଦ୍ୟାନ	ଆବାସିକ	ବାଣିଜ୍ୟିକ	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
ବିଜାହାନ	୨୫୦.୦୧	୧୪୪	୦୩	୦୮	୦.୫୦	୯୪ .୫୧
ଭୋଗରାକଛାର	୧୮୮.୨୦	୧୧୨	୦୨	୧୪	୧.୫୦	୫୮.୭

ଉତ୍ସ: କ୍ଷେତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ

୫.୩ ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେବାକୁ ଥିବା ଜମି: ପ୍ରକାର ଏବଂ ବ୍ୟବହାର

ସାରଣୀ ୫.୩: ପ୍ରଭାବିତ ଜମିର ପ୍ରକାର: ଜଳସେଚିତ ଏବଂ ଅଣ-ଜଳସେଚିତ

ଗ୍ରାମ	ମୋଟ ଚାଷଯୋଗ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ	ଅଣଜଳସେଚିତ (ଏକର)	% ଅଣଜଳସେଚି	ଜଳସେଚିତ (ଏକର)	% ଜଳସେଚିତ
ଭୋଗରାକଛାର	୧୧୨	୯୭ .୦୯	୮ ୬.୬୯	୧୪ .୯୧	୧୩ .୩୧
ବିଜାହାନ	୧୪୪	୧୨୩.୫୦	୮୫.୭୭	୨୦ .୫୦	୧୪ .୨୩

ଉତ୍ସ: କ୍ଷେତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ

୫.୪ ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମାଲିକାନା ଏବଂ ଦାବିଦାରମାନେ

ମାଲିକାନା ସ୍ଥିତି ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକାର ଏବଂ ଏଥିରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଲାଭ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରେ। ତଥାପି, ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଉତ୍ତର ମାଧ୍ୟମରେ ଜମି ଉପରେ ମାଲିକାନା ସମ୍ପର୍କିତ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଛି। ଏହା ଜଣାପଡିଛି ଯେ ସମସ୍ତ ପରିବାର କହିଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ହରାଇବାକୁ ଯାଉଥିବା ଜମି ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ମାଲିକାନା ଅଛି। ତଥାପି, ସମସ୍ତ ପରିବାର ମତ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ମାଲିକାନା ସେମାନଙ୍କର ପାରମ୍ପରିକ ଅଧିକାର ଉପରେ ଆଧାରିତ। ଫୋକସ୍ ଗ୍ରୁପ୍ ଆଲୋଚନା ସମୟରେ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ସ୍ପଷ୍ଟ କାରଣ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସେମାନଙ୍କ ଜମି ଉପରେ ପାରମ୍ପରିକ ଅଧିକାର ରହିଛି କାରଣ ସେମାନେ ପିଢ଼ି ପରେ ପିଢ଼ି ଚାଷ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଜମି ବ୍ୟବହାର କରିଆସୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଗ୍ରାମର ସଦସ୍ୟ ସମେତ ଗ୍ରାମ ମୁଖ୍ୟ ଏହାର ସପକ୍ଷରେ କହିପାରିବେ।

ସାରଣୀ ୫.୪: ଜମିର ମାଲିକାନା ସ୍ଥିତି

ଗ୍ରାମ	ଟାଇଟଲ୍‌ଧାରକ		ପ୍ରଥାଗତ ଡାହାଣ		ଜବରଦଖଲ ହୋଇଛି		ସ୍କ୍ୱାଟର୍		ମୋଟ	
	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%
ଭୋଗରାକଛାର	୩୫୨	୧୦୦	୩୫୨	୧୦୦	୦	୦	୦	୦	୩୫୨	୧୦୦
ବିଜାହାନ	୩୪୭	୧୦୦	୩୪୭	୧୦୦	୦	୦	୦	୦	୩୪୭	୧୦୦

ଉତ୍ସ: କ୍ଷେତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ

ଜମି ମାଲିକାନା ବଣ୍ଟନ ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ପରିବାରମାନେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ମାଲିକାନା ଧାରକ

ଦାବିଦାରଙ୍କ ଅଧିକାର ସହିତ ଲାଭଗୁଡ଼ିକ ନିବିଡ଼ ଭାବରେ ଜଡିତ। ଅଧିକାର ଧାରକ ଏବଂ ଦାବିଦାର ସମାନ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ। ଯଦି ଗୋଟିଏ ଜମି ପାଇଁ ଏକାଧିକ ଦାବିଦାର ଥାଆନ୍ତି ତେବେ ଲାଭ ବଣ୍ଟନ କରିବା ବହୁତ କଷ୍ଟକର। ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ୧୭୨ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ୪ ପରିବାରର ଜମି ପାଇଁ ଏକାଧିକ ଦାବିଦାର ଅଛନ୍ତି। ଏହିପରି ବାକି ୧୬୮ ପରିବାର ମତ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଜମିର ଏକମାତ୍ର ଦାବିଦାର।

ସାରଣୀ ୫.୫: ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ପ୍ରଭାବିତ ଜମି ପାଇଁ ଦାବିଦାର

ଗ୍ରାମ	ହଁ	%	ନା	%	ମୋଟ	%
ଭୋଗରାକଛାର	୪	୨.୩୩	୧୬୮	୯୭.୬୭	୧୭୨	୧୦୦
ବିଜାହାନ	୫	୩.୧୧	୧୬୮	୯୬୮୯	୧୬୫	୧୦୦

ଉତ୍ସ: କ୍ଷେତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ

୫.୫ ପ୍ରଭାବିତ ଜମି ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା

ଗାଁରେ SIA ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିବା ଗବେଷଣା ଦଳ ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁର କୃଷି ଶ୍ରମିକମାନେ ପ୍ରଭାବିତ ଜମି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି କି ନାହିଁ ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରୟାସ କରିଥିଲେ । ଏହା ଦେଖିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ କାରଣ ଏହି ଜମିଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଅତ୍ୟଧିକ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ଗ୍ରାମର ଏହି ଅବହେଳିତ ବର୍ଗର ଜୀବିକାକୁ ବିକୃତ କରିପାରେ।

ସାରଣୀ ୫.୬: *ପ୍ରଭାବିତ ଜମି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିବା କୃଷି ଶ୍ରମିକ*

ଗ୍ରାମ	ହଁ	%	ନା	%	ମୋଟ	%
ଭୋଗରାକଛାର	୪	୮.୧୮	୧୮	୮୧.୮୨	୨୨	୧୦୦
ବିଜାହାନ	୭	୮.୧୮	୨୦	୮୧.୮୨	୨୭	୧୦୦

ଉତ୍ସ: କ୍ଷେତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ

ଅଧ୍ୟୟନରୁ ଜଣାପଡିଛି ଯେ ୮.୧୮ ପ୍ରତିଶତ ପରିବାର ମତ ଦିଅନ୍ତି ଯେ କୃଷି ଶ୍ରମିକମାନେ ପ୍ରଭାବିତ ଜମି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ ୮୧.୮୨ ପ୍ରତିଶତ ପରିବାର ମତ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ପ୍ରଭାବିତ ଜମିରେ କୌଣସି କୃଷି ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ନିୟୋଜିତ କରନ୍ତି ନାହିଁ।

ସାରଣୀ ୫.୭: ପ୍ରଭାବିତ ଜମି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଫସଲ ଭାଗ କରନ୍ତୁ

ଗ୍ରାମ	ହଁ		ନା		ମୋଟ	
	ଉ	%	ଉ	%	ଉ	%
ଭୋଗରାକଛାର	୫୬	୩୨.୮୪	୧୧୬	୬୪.୧୮	୧୭୨	୧୦୦
ବିଜାହାନ	୫୨	୩୧.୭୯	୧୧୩	୬୮.୨୧	୧୬୫	୧୦୦

ଉତ୍ସ: କ୍ଷେତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ

ଏହି ପ୍ରଭାବିତ ଜମି ଉପରେ ଭାଗଚାଷୀଙ୍କ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ଦେଖି ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ୩୩ ପରିବାର ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଭାଗଚାଷୀମାନେ ପ୍ରଭାବିତ ଜମି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି। ବାକି ୩୭ ପରିବାର ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ପ୍ରଭାବିତ ଜମି ଉପରେ

ନିର୍ଭର କରନ୍ତି ନାହିଁ। ତେଣୁ, ଧାରଣା ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମର ଭାଗଚାଷୀମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା କୃଷି ଶ୍ରମିକଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଭାବିତ ଜମି ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ଅଧିକ ।

୫.୬ ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗଛ ଏବଂ ଉଦ୍ୟାନ

ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭାବିତ ଜମି ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ, ଗଛର ଉପଲବ୍ଧତା ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ ଏକ ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଥିଲା। ଜଣାପଡିଛି ଯେ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ଜମିରେ ମୋଟ ୧୩୧୪୦ ଗଛ ଉପଲବ୍ଧ। ଏଥିମଧ୍ୟରୁ ୨୬୨୦ ଗଛ ଫଳଦାୟକ ବର୍ଗର ଅଟେ ଯାହା ମୁଖ୍ୟତଃ ଆମ୍ବ, ତେନ୍ତୁଳି, କାଜୁ ଫଳ ଇତ୍ୟାଦି। ଫଳ ନ ଦେଉଥିବା ଗଛର ସଂଖ୍ୟା ୧୦୫୨୦ ମଧ୍ୟ ଅଛି। ଏହି ଗଛଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ଘର ନିର୍ମାଣ ସାମଗ୍ରୀ ଯୋଗାଇଥାଏ। ଘର ନିର୍ମାଣରେ ବାଉଁଶ ଏବଂ କାଠ ସାମଗ୍ରୀ ବଦଳାଇବା ପାଇଁ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ଥିବାବେଳେ ଗଛଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ। ସରକାରଙ୍କ IAY କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରୁ ଉପକୃତ ଗରିବ ପରିବାର ଏବଂ ପକ୍କା ଘର ନିର୍ମାଣ କରୁଥିବା ଅନ୍ୟ ପରିବାର ସେମାନଙ୍କ ଘର ନିର୍ମାଣ ସମୟରେ ଏହି ଗଛଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି। ଫଳ ଗଛ ବ୍ୟତୀତ ଗ୍ରାମ ର କିଛି ପରିବାର ଶାଗୁଆନ ପ୍ଲାଣ୍ଟେସନ କରିଥିବାର ଲକ୍ଷ କର ଯାଇଛି , ସମସ୍ତ ଗଛ ଗୁଡିକ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଆଇନ ଅନୁସାରେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗଣତି ଓ ମୂଲ୍ୟଙ୍କନ କରାଯାଇ ପ୍ରାପ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ

ସାରଣୀ ୫.୮: ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗଛ ସଂଖ୍ୟା

କ୍ରମିକ	ଗ୍ରାମ	ମୋଟ ଗଛ	ଫଳ ଫଳିବା	ଫଳହୀନ
୧	ଭୋଗରାକଛାର	୫୬୪୦	୧୦୮୦	୪୫୬୦
	ବିଜାହାନ	୭୫୦୦	୧୫୪୦	୫୯୬୦

ଉତ୍ସ: କ୍ଷେତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ

୫.୭ ବିକଳ୍ପ ଡିଜାଇନ୍, ସ୍ଥାନ ଏବଂ ସ୍ଥାନର ପରୀକ୍ଷା

ଯେକୌଣସି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଜମି ଏକ ନିତାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତା ଯାହା ଶେଷରେ ପୂର୍ବରୁ ଅଧିକୃତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ ଅନିଚ୍ଛାକୃତ ବିସ୍ଥାପନ କରିଥାଏ। ତେଣୁ, କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାର ଏବଂ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଦରିଦ୍ରତାକୁ ଏଡାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣକୁ ସର୍ବନିମ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତା ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ରଖିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରାଯିବା ଉଚିତ। IDCO ଦ୍ୱାରା ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ହେମଗିରି ତହସିଲ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଭୋଗରକଛାର ଗ୍ରାମରେ ମୋଟ ୧୮୮.୨୦ ଏକର ଓ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର ୨୫୦.୦୧ ଏକର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯିବ

***

ଅଧ୍ୟାୟ- ଷଷ୍ଠ
ଜନସାଧାରଣ ପରାମର୍ଶ ଏବଂ ଅଂଶଗ୍ରହଣ

ସାମ୍ପ୍ରତିକ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଏବଂ ଅଂଶଗ୍ରହଣକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ଏବଂ ଗୁରୁତ୍ୱ ହାସଲ କରିଛି, ଯାହା ପାଇଁ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ (SIA)କୁ ସାର୍ବଜନୀନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ କରିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବାରେ ଏକ ପଦ୍ଧତି ଭାବରେ ପ୍ରଚଳନ କରାଯାଇଛି । SIA କାର୍ଯ୍ୟରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଗୋଷ୍ଠୀ ସମୂହ ର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ୟା ଉଠାଇବାର ସୁଯୋଗ ଏବଂ ଅଧିକାର ରହିବ ଯାହା ସମାଧାନର ବିଷୟ ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ ପରାମର୍ଶର ଚାଲୁଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ମାଧ୍ୟମରେ ପରିଚାଳିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ।

ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପ୍ରଭାବକୁ ବୁଝିବା, ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପସନ୍ଦ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା, ପ୍ରକଳ୍ପ ବିକଳ୍ପ ଚୟନ କରିବା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରଶମନ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ଯୋଜନା ଡିଜାଇନ୍ କରିବା ପାଇଁ ସାଧାରଣ ପରାମର୍ଶ ଉପଯୋଗୀ। ପରାମର୍ଶ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ସମ୍ପ୍ରଦାୟକୁ ସାମିଲ କରିବା, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ନକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବକୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇପାରିବ ଏବଂ ନକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପର ସକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଉପାୟ ଖୋଜିପାରିବ।

୬.୧. ସାର୍ବଜନୀନ ପରାମର୍ଶର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ପରାମର୍ଶ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ସାମଗ୍ରିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ପ୍ରକଳ୍ପ ସୂଚନା ପ୍ରସାରଣ କରିବା ଏବଂ ପ୍ରଶମନ ପଦକ୍ଷେପ ଏବଂ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନାର ଡିଜାଇନରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ହିତାଧିକାରୀ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମତାମତକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା। ପରାମର୍ଶ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି:

- ପ୍ରଭାବିତ ଏବଂ ହିତାଧିକାରୀ ସମୂହ କୁ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟରେ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଏବଂ ସଠିକ୍ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବା;
- ପ୍ରକଳ୍ପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜନସାଧାରଣ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଚିନ୍ତା ଓ ଧାରଣା ବିଷୟରେ ଅବଗତ ହେବା।
- ପ୍ରଭାବିତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟମାନଙ୍କଠାରୁ ସେମାନଙ୍କ ପସନ୍ଦର ପ୍ରଶମନ ପଦକ୍ଷେପ ବିଷୟରେ ସିଧାସଳଖ ମତାମତ ଏବଂ ପରାମର୍ଶ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା
- ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନରେ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସମ୍ପୃକ୍ତିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ;
- ପ୍ରକଳ୍ପ ଡିଜାଇନରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ଏବଂ ଏହାଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନରେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଏବଂ ବିଳମ୍ବକୁ ହ୍ରାସ କର;
- ଉପଯୁକ୍ତ ତଥା ଗ୍ରହଣୀୟ ସହାୟତା ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ସହାୟତା କରିବା।
- ପ୍ରକଳ୍ପର ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ସ୍ଥାୟିତ୍ୱ ଏବଂ ଏହା ପ୍ରତି ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ମାଲିକାନା ଭାବନା ବୃଦ୍ଧି କରିବା।;

- ବିଭିନ୍ନ ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା ଜନିତ ସମସ୍ୟାକୁ ଦୂର କରିବା ।
- ପୁନର୍ବାସ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସ୍ୱଚ୍ଛ କରିବା;
- ଆୟ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କୌଶଳଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭାବଶାଳୀତା ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀତ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି କରିବା, ଏବଂ ପ୍ରତିକୂଳ ପରିସ୍ଥିତି ସହ ଲଢ଼ିବା ପାଇଁ ସାମର୍ଥ୍ୟରେ ସୁଧାର ଆଣିବା।

୬.୨ କେନ୍ଦ୍ରିତ ଗୋଷ୍ଠୀ ଆଲୋଚନା କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

FGD ହେଉଛି ଆମେ ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କଠାରୁ ତୁଳନାତ୍ମକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବାର ଏକ ଦ୍ରୁତ ଉପାୟ। ଏହି ତଥ୍ୟ ଗୁଡିକ ସାଧାରଣତଃ ଏକ ରୁ ଦୁଇ ଘଣ୍ଟାର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବୈଠକ ରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ ଏବଂ ଏହାର ଅନେକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ହୋଇଥାଏ, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଚିନ୍ତାର ସମାଧାନ କରିବା; କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଯୋଜନା ବିଷୟରେ ସାମୁହିକ ସହମତି ଗଠନ କରିବା; ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ସୂଚନା ଯାଞ୍ଚ କରିବା; କିମ୍ବା କାଳ୍ପନିକ କିମ୍ବା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରଭାବ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପାଇବା। ଏହି ଆଲୋଚନା ଗୁଡିକ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କୁ ସମସ୍ୟା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାଥମିକତା ଏବଂ ଆକାଂକ୍ଷାକୁ ରୂପରେଖା କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଏ ଯାହା ସମ୍ମିଳିତ ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି, ଏବଂ ସମୟ ସମୟରେ କ୍ଷୁଦ୍ର କ୍ଷୁଦ୍ର ଗୋଷ୍ଠୀର ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କଠାରୁ ସଂଗୃହୀତ ତଥ୍ୟକୁ ସମୟାନୁସାରେ ଜଣାଇବା ଓ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି।।

ଭୋଗରାକଛାର ଏବଂ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମରେ ପୃଥକ ଭାବରେ ଆୟୋଜିତ ଫୋକସ୍ ଗ୍ରୁପ୍ ଆଲୋଚନାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା:

- ➢ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପର ଗୁରୁତ୍ୱ ବିଷୟରେ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ଜଣାଇବା ସହିତ ଏହା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗ୍ରାମରୁ ମୋଟ ଅଧିକୃତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅବଗତ କରିବା |
- ➢ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟରେ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଗାଁରେ ଅବଗତ କି ନାହିଁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା |
- ➢ ସେମାନେ ସମ୍ପ୍ରତି ପ୍ରଣୀତ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଆଇନ/ନିୟମ ବିଷୟରେ ଅବଗତ କି ନାହିଁ ତାହା ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ଉକ୍ତ ଆଇନ/ନିୟମର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିଷୟରେ ଅବଗତ କରାନ୍ତୁ।
- ➢ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସହିତ ଜଡିତ ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା ଏବଂ ଆହ୍ୱାନଗୁଡ଼ିକୁ ବୁଝିବା, ଏହାର ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ (ଉଭୟ ସ୍ୱଳ୍ପ ମିଆଦି ଏବଂ ଦୀର୍ଘ ମିଆଦି) ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳରେ, ସାଧାରଣ ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବଳ, ପରିବେଶ, ଅର୍ଥନୀତି, ଏହାର ଜନସଂଖ୍ୟା, ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ / ଜୀବିକା, ସାମାଜିକ ଭିତ୍ତିଭୂମି, ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ସଂସ୍କୃତି ଇତ୍ୟାଦି |
- ➢ ସାଧାରଣ ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ପଦ (CPR), ସାମାଜିକ-ଆର୍ଥିକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଇତ୍ୟାଦିର କ୍ଷତି ଯୋଗୁଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମି ହରାଉଥିବା ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଏବଂ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ଜୀବିକାକୁ କିପରି ପ୍ରଭାବିତ କରନ୍ତି ତାହା ଚିହ୍ନଟ କରିବା |

- ପ୍ରକଳ୍ପ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କିପରି ସଂଭାବ୍ୟ ସମସ୍ୟା ଏବଂ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜଗୁଡ଼ିକର ମୁକାବିଲା କରିବେ ସେ ବିଷୟରେ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ମତାମତ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା |
- ସାଧାରଣତ ଗୋଷ୍ଠୀ ଏବଂ ପରିବାରଗୁଡିକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଜମି ଭାଗ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ କି ନାହିଁ ଆକଳନ କରିବା |

୬.୩. କେନ୍ଦ୍ରିତ ଗୋଷ୍ଠୀ ଆଲୋଚନା (FGD) ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା:

ଭୋଗରାକଛାର , ବିଜାହାନ ଗାଁରେ ଫୋକସ୍ ଗ୍ରୁପ୍ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା। ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣର ପ୍ରଭାବ (ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଏବଂ ପରୋକ୍ଷ, କ୍ଷୁଦ୍ର ଏବଂ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ) ବିଷୟରେ ସାମୁଦାୟିକ ଧାରଣାକୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ଏହା କରାଯାଇଥିଲା। । ଏହି ଆଲୋଚନା ପ୍ରକଳ୍ପର ଭୌଗୋଳିକ କ୍ଷେତ୍ର, ଏହାର ପରିବେଶ, ଲୋକ- ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଏବଂ ଜୀବିକା, ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିସ୍ଥିତି ଉପରେ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ଥିଲା ।

କ. କେନ୍ଦ୍ରିତ ଗୋଷ୍ଠୀ ଆଲୋଚନା (FGD) ପାଇଁ ଏକ ଯାଞ୍ଚ ସୂଚୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଅଧ୍ୟୟନର ବିଷୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା କରିବା ସମୟରେ ଏହାକୁ ସଂଚାଳକ ଗୋଷ୍ଠୀର ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ |

ଖ. ଜମି ଅଧିକାର ହରାଇବା, ଜୀବିକା ହରାଇବା, ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପ୍ରଭାବ ଏବଂ ପରୋକ୍ଷ ପ୍ରଭାବ, ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ପରମ୍ପରା ତଥା ଚାଲି ଚଲଣ ପ୍ରତି ବିପଦ, ଗାଁର ଭବିଷ୍ୟତ ବିକାଶ ପ୍ରୋଫାଇଲ ତଥା ସାମୁଦାୟିକ ଧାରଣା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନେକ ଖୋଲା ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଥିଲା। |

ଗ. ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଜମି ହସ୍ତାନ୍ତର ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଉପରେ ସାମାଜିକ ପ୍ରଶ୍ନ, ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ, ପରିବେଶ ଏବଂ ବୈଷୟିକ ସୁରକ୍ଷା ନିଶ୍ଚିତ କରାଯିବା ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଥିଲା।

ଘ. ମହିଳା ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ସାମାଜିକ ସମସ୍ୟା ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ଧାରଣା ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ସାମାଜିକ ସଂହତି ଦୃଢ କରିବା ପାଇଁ ତଥା ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ର ସଂଭବ୍ୟ ପ୍ରଭାବ, ଫଳାଫଳ ସହିତ ସାମାଜିକ ଉନ୍ନତି ବିଷୟରେ କହିବାକୁ କୁହାଯାଇଥିଲା |

ଙ . ST SC ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ଏବଂ ଜନଜାତି ହିତାଧିକାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବ ବିଷୟରେ ସେମାନଙ୍କର ଧାରଣା ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପ ହେତୁ ସେମାନେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ଥିବା କୌଣସି ସମସ୍ୟା ଜାଣିବା ପାଇଁ ପଚରାଯାଇଥିଲା |

ଗ୍ରାମରେ ଉଭୟ ବର୍ଣ୍ଣନାତ୍ମକ ଏବଂ ନିଦାନ କାରକ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ସାମାଜିକ ମ୍ୟାପିଂ ଉପକରଣ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି | ହିତାଧିକାରୀ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସମ୍ବଳ ଗୁଡିକର ଦ୍ରୁତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନର ଅଂଶ ଭାବରେ ଅନେକ ସୂଚକ ଉପରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ମ୍ୟାପିଂ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉପଯୋଗୀ | ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ମ୍ୟାପିଂ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନେକ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇ ଥିଲା ।

୬.୪. କେନ୍ଦ୍ରିତ ଗୋଷ୍ଠୀ ଆଲୋଚନା (FGD) ର ସାରାଂଶ

ବିଜାହାନ ଏବଂ ଭୋଗରକଛର ଗାଁରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ (SIA) ପ୍ରଭାବିତ ସମୁଦାୟର ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ ଏବଂ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ଶୈଳୀ ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରିଅଛି । ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ଅଣ-କାଠ ଜଙ୍ଗଲ ଉତ୍ପାଦ (NTFP), ବିଶେଷକରି କେନ୍ଦୁ ପତ୍ର ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ, ଯାହା ଉଭୟ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ଏବଂ ଋତୁକାଳୀନ ନଗଦ ଆୟ ପ୍ରଦାନ କରେ। କୃଷି, ମୁଖ୍ୟତଃ ଧାନ ଚାଷ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଜୀବିକା ଅଟେ । ଜନସଂଖ୍ୟାର ଏକ ଅଂଶ ମଧ୍ୟ ଘରୋଇ ନିଯୁକ୍ତିରେ ନିୟୋଜିତ, ଯଦିଓ ଏହି ସୁଯୋଗ ସୀମିତ ଅଟେ ।

ବିଜାହାନ ଗାଁରେ ଫୋକସ୍ ଗ୍ରୁପ୍ ଆଲୋଚନା ।

ଗ୍ରାମର ପୁରୁଷ ଏବଂ ମହିଳାମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନାରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ଜୀବିକା ସୁରକ୍ଷା, ବିସ୍ଥାପନ, ସାଂସ୍କୃତିକ ପରିଚୟ ଏବଂ ସାମାଜିକ ସଂହତି ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଭାବ ରହିଛି। ଲୋକମାନେ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ର କ୍ଷତି, ଜଙ୍ଗଲ ପ୍ରବେଶ ଏବଂ ପାରମ୍ପରିକ ବୃତ୍ତିର ବାଧା ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ। ଧାର୍ମିକ ସ୍ଥଳ, ପତ୍ର ସଂଗ୍ରହରେ ମହିଳାମାନଙ୍କର ଭୂମିକା ଏବଂ ବେକାରୀ ପ୍ରତି ଯୁବପିଢ଼ିଙ୍କ ଦୁର୍ବଳତା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରାଯାଇଥିଲା। ପ୍ରକଳ୍ପର ଧାରଣା ମିଶ୍ରିତ: କେତେକ ଏହାର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଲାଭ ଯେପରିକି ଭିତ୍ତିଭୂମି, କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗକୁ ଚିହ୍ନିଛନ୍ତି, ଅନ୍ୟମାନେ ସାମୁହିକ ସମ୍ପଦର କ୍ଷତି, ସାଂସ୍କୃତିକ ଅବକ୍ଷୟ ଏବଂ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପରେ ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପୁନର୍ବାସକୁ ଭୟ କରନ୍ତି। ପତ୍ର ସଂଗ୍ରହରେ ଶ୍ରମିକ ଏବଂ ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଏବଂ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା ସମ୍ପର୍କରେ ଚିନ୍ତା ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଥିଲା।

ସାମଗ୍ରିକ ଭାବରେ, ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀ ଲାଭକୁ ସର୍ବାଧିକ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଯୋଜନା, ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ କ୍ଷତିପୂରଣ, ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଧିବାସି ସମ୍ପୃକ୍ତିର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରେ।

ବିଜାହାନ ଏବଂ ଭୋଗରାକଛାର ଗାଁରେ କେନ୍ଦ୍ରିତ ଗୋଷ୍ଠୀ ଆଲୋଚନା (Focussed Group Discussion) ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରେ ଯେ ଏହି ସମୁଦାୟ ମୁଖ୍ୟତଃ ଅଣ-କାଠ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ, ବିଶେଷକରି କେନ୍ଦୁ ପତ୍ର ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାଥମିକ ଜୀବିକା ଭାବରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ। ଧାନ ଚାଷ ଋତୁକାଳୀନ ବର୍ଷା ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଥିବାରୁ ଏହା ଆୟର ଏକ ଅତିରିକ୍ତ କିନ୍ତୁ ଅନିଶ୍ଚିତ ଉତ୍ସ ଅଟେ, କେବଳ ଏକ ଛୋଟ ଅଂଶ ଲୋକ ଘରୋଇ କ୍ଷେତ୍ରର ନିଯୁକ୍ତିରେ ନିୟୋଜିତ ଅଛନ୍ତି । ମହିଳାମାନେ କେନ୍ଦୁ ପତ୍ର ସଂଗ୍ରହ ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣରେ ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି, ଯାହା ଫଳରେ ପରିବାର ଅର୍ଥନୀତିରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବଦାନ ରଖନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣରେ ସେମାନଙ୍କର ଅଂଶଗ୍ରହଣ ସୀମିତ ରହିଛି ।

ସାଂସ୍କୃତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଗଭୀର ସାମାଜିକ ମୂଲ୍ୟ ବହନ କରୁଥିବା ଧାର୍ମିକ ଏବଂ ସାମୁଦାୟିକ ଗଠନର ସ୍ଥାନାନ୍ତର କିମ୍ବା ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଉପରେ ଚିନ୍ତା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ। ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟରେ ସେମାନଙ୍କର ଧାରଣା ବିଭାଜିତ ରହିଛି: ଗୋଟିଏ ପଟେ, ଲୋକମାନେ ରାସ୍ତା, ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ଏବଂ ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ସୁବିଧାରେ ଉନ୍ନତି ଆଶା କରନ୍ତି; ଅନ୍ୟପଟେ, ସେମାନେ ବିସ୍ଥାପନ, ସାଂସ୍କୃତିକ ପରିଚୟର କ୍ଷୟ ଏବଂ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପରେ ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପୁନର୍ବାସକୁ ଭୟ କରନ୍ତି। ବିଳମ୍ବ କିମ୍ବା ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣର ଅତୀତର ଅଭିଜ୍ଞତା ଆହୁରି ଆଶଙ୍କା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି। ଏହା ସହିତ, ଯୁବ ବେକାରୀ, ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ସହରକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର, ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ଅଭାବ ଏବଂ ଦୁର୍ବଳ ଶିକ୍ଷାଗତ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ ବାରମ୍ବାର ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ

କରାଯାଇଥିଲା। ଆଲୋଚନାରୁ ଏହା ମଧ୍ୟ ଜଣାପଡିଛି ଯେ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ସକ୍ରିୟ ଅଛନ୍ତି, ଯଦିଓ ସେମାନଙ୍କର କ୍ଷମତା ସୀମିତ, ତଥାପି ଗ୍ରାମବାସୀ ମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଉନ୍ନତି ସହିତ ସାମିଲ ଅଛନ୍ତି ।

SIA ଅଧ୍ୟୟନ ସୂଚାଇ ଦେଇଛି ଯେ ଏହି ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକରେ ବିଜାହାନ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଧିବାସୀ ପାଇଁ ଉଭୟ ସୁଯୋଗ ଏବଂ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ସୃଷ୍ଟି କରିବ। ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜଗୁଡ଼ିକ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ବାଧା, ସାଂସ୍କୃତିକ ବିସ୍ଥାପନ ଏବଂ ଗରିବ, ମହିଳା ଏବଂ ପିଲାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅସୁରକ୍ଷିତ ଭାବନା ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ରିତ । ଯଦି ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥାଇଥାନକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ଓ ଯତ୍ନର ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଏ ତେବେ ପ୍ରକଳ୍ପଟି ଭିତ୍ତିଭୂମି ଅଭିବୃଦ୍ଧି, ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ଏବଂ ସେବାଗୁଡ଼ିକର ଉପଲବ୍ଧି ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ।

ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ସ୍ଥାୟୀତ୍ୱ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ, କ୍ଷତିପୂରଣ ନ୍ୟାୟପୂର୍ଣ୍ଣ, ସ୍ୱଚ୍ଛ ଏବଂ ସମୟୋଚିତ ହେବା ଜରୁରୀ, ଜୀବିକା ପୁନରୁଦ୍ଧାର NTFP ପାଇଁ ବଜାର ସଂଯୋଗକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା, ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଏବଂ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ପଦକ୍ଷେପକୁ ବିସ୍ତାର କରିବା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉଚିତ। ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ବିକାଶ କରି ,ଉନ୍ନତ ଜୀବନଧାରଣ ମାନ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ତୁରନ୍ତ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ। ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ ଏବଂ କ୍ଷୁଦ୍ର-ଉଦ୍ୟୋଗ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହରେ ସେମାନଙ୍କର ଭୂମିକାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯେତେବେଳେ ଯୁବପିଢ଼ିଙ୍କୁ ଜୀବିକା ଜନିତ ପ୍ରବାସ ରୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ ଭିତ୍ତିକ ଦକ୍ଷତା-ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଶିଳ୍ପ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ଆବଶ୍ୟକ। ସାମାଜିକ ସଂହତି ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ସମୁଦାୟ ସହିତ ଘନିଷ୍ଠ ପରାମର୍ଶରେ ସାଂସ୍କୃତିକ ଏବଂ ଧାର୍ମିକ ସ୍ଥଳର ସ୍ଥାନାନ୍ତର ସମାନ ଗୁରୁତ୍ୱ ବହନ କରେ ।

ଶେଷରେ, ବିଜାହାନ ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ବିକାଶ ଆଣିବାର ସମ୍ଭାବନା ରଖୁଛି, ବିଜାହାନ ଏବଂ ଭୋଗରାକଛାର ର ବିସ୍ଥାପିତ ମାନଙ୍କ ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ , ଏକ ବ୍ୟାପକ ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ଢାଞ୍ଚା ଏବଂ ବିସ୍ଥାପିତ ମାନଙ୍କ ପ୍ରକୃତ

ସମ୍ପୃକ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭର ଅଟେ । ତେଣୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଜୀବିକା ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ ପରିଚୟର ସୁରକ୍ଷା ସହିତ ଶିଳ୍ପ ବିକାଶକୁ ସନ୍ତୁଳିତ କରିବା ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାସଲ କରିବାର ଚାବିକାଠି ଅଟେ ।

***

ଅଧ୍ୟାୟ- ସପ୍ତମ
ନୀତି, ଆଇନଗତ ଢାଞ୍ଚା , ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ଅନୁସନ୍ଧାନ ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା (SIMP)

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଦେଶର ଆଇନଗତ ଢାଞ୍ଚା, ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଆଇନ ଏବଂ ନୀତି ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ରାଜ୍ୟର ନୀତିଗୁଡ଼ିକର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଛି। ପ୍ରକଳ୍ପ। ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ଅଧିକାର ଏହି ନିୟମ ଏବଂ ନୀତି ଉପରେ ଆଧାରିତ। ଏହି ନିୟମ ଏବଂ ନୀତି ଅନୁସରଣ କରି, ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ପାଇଁ ଅଧିକାର ଲାଭ ସେମାନଙ୍କର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ବିପଦ ସହିତ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଛି। ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଭାଗ ଏହି ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ତୁଳନା ସହିତ ଆଲୋଚନା କରେ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ଅଧିକାର ଏବଂ ଯୋଗ୍ୟତା ଏବଂ ପୁନଃବସତି ଅଧିକାର ଉପରେ ପରିବାରର ପସନ୍ଦ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରେ।

୭.୧ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଆଇନ

ପ୍ରସ୍ତାବିତ କୋଇଲା ଖଣି ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଆଇନ ଓ ନୀତି ମାନଦଣ୍ଡ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଅଟେ I ପ୍ରକଳ୍ପ ର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମୟରେ ପ୍ରକଳ୍ପ କୁ ରୂପାୟନ କରିବା ସହିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ମାନଙ୍କ ପୁନର୍ବାସ ନୀତି ମାନଦଣ୍ଡ ପାଳନ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଆଇନଗତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବୁଝିବାଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ I ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀ ରେ ପ୍ରଚଳିତ ଆଇନ ଗୁଡିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ / ବିସ୍ଥାପିତ ତଥା ଆଦିବାସୀ ଜନ ଉନ୍ନୟନ ଯୋଜନା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନୀତି ମାନଦଣ୍ଡ କୁ ପାଳନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ I

ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ କରୁଥିବା ପ୍ରକଳ୍ପ କତୃପକ୍ଷ ନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ଯେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଜାତୀୟ ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ଆଇନ ଗତ ଢାଞ୍ଚା ସହିତ ସମନ୍ୱୟ ରଖି କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ବିତ ହୋଇଅଛି

୭.୧. ୧ ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଇନ ୨୦୧୩

୧୮୯୪ ମସିହାର ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଆଇନକୁ ବଦଳାଇ ୧ ଜାନୁଆରୀ ୨୦୧୪ ମସିହାରେ ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଇନ ୨୦୧୩ (RFCTLAR&R ଆଇନ) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା। ନୂତନ RFCTLAR&R ଆଇନ ହେଉଛି ପୁରୁଣା ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଆଇନରେ ଥିବା ପ୍ରମୁଖ ଅଭାବକୁ ଦୂର କରି ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ପୁନଃନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କରିବାର ଏକ ପ୍ରୟାସ। ଏହି ଆଇନ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ କିମ୍ବା ସରକାରୀ ଘରୋଇ ସହଭାଗୀତା (PPP) ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ସରକାର ଦ୍ୱାରା ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜମି ମାଲିକମାନଙ୍କୁ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ, ଯାହା ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ବଜାର ମୂଲ୍ୟର ଚାରି ଗୁଣ ଏବଂ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ବଜାର ମୂଲ୍ୟର ଦୁଇ ଗୁଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

ହୋଇପାରେ। ଭୂମିଧାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଏହି ଆଇନକୁ ଲାଭଦାୟକ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି।

୭.୧.୨ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପାରମ୍ପରିକ ବନବାସୀ (ବନ ଅଧିକାରର ସ୍ୱୀକୃତି) ଆଇନ ୨୦୦୬

ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପାରମ୍ପରିକ ବନବାସୀ (ବନ ଅଧିକାରର ସ୍ୱୀକୃତି) ଆଇନ, ୨୦୦୬, ଆମ ଦେଶରେ ଡିସେମ୍ବର ୨୦୦୬ରେ ଗୃହୀତ ଜଙ୍ଗଲ ଆଇନର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଅଂଶ। ୧୩ ଡିସେମ୍ବର ୨୦୦୫ ସୁଦ୍ଧା ଆଦିବାସୀ କିମ୍ବା ବନବାସୀମାନେ ଯେଉଁ ଜମି ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି, ତାହାର ମାଲିକାନା କେବଳ ସେହି ତାରିଖରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପରିବାର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକୃତରେ ଚାଷ କରାଯାଉଥିବା ଜମି ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

୭.୨ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ବିପଦ

ମାନବ ଜନସଂଖ୍ୟାର ବିସ୍ଥାପନ ଘଟାଉଥିବା ସମସ୍ତ ଉନ୍ନୟନ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ ଜନସଂଖ୍ୟା ପାଇଁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ବିପଦ ବହନ କରେ ଏବଂ ସୃଷ୍ଟି କରେ ଏବଂ ଏହି ବିପଦଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଭୂମିହୀନତା, ବେକାରୀ ସମସ୍ୟା, ବାସହୀନତା, ମୁଖ୍ୟ ଧାରା ରୁ ବଂଚିତକରଣ, ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା, ରୋଗ, ସାଧାରଣ ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ପଦର ପ୍ରବେଶ ହରାଇବା ଏବଂ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ବିଭ୍ରାଟ । ସେମାନଙ୍କ ପୂର୍ବ ବିସ୍ଥାପିତ ଜୀବନଧାରଣର ଅବସ୍ଥାକୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ ଯଦି ଉପଯୁକ୍ତ ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆ ନ ଯାଏ ତେବେ ଏହି ବିପଦଗୁଡ଼ିକ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଏବଂ ଦୁଃଖ ସୃଷ୍ଟି କରିବ(Cernea ୨୦୦୦a)

୭.୩ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା (SIMP)

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏବଂ ଏହାର ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଯୋଗୁଁ ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନ ଏବଂ ଜୀବିକାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବା କାରକଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଏ। ଏହି ଅଧ୍ୟୟନର ନିଷ୍କର୍ଷର ଯତ୍ନର ସହିତ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ପରେ ପ୍ରକଳ୍ପର ଅନେକ ସକାରାତ୍ମକ ଏବଂ ନକାରାତ୍ମକ କାରଣ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି। ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର, ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଏବଂ ସମାଜ ଉପରେ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବକୁ କମ କରିବା ପାଇଁ , RFCTLAR&R ଆଇନ , ୨୦୧୩ ରେ ଏକ ସାମାଜିକ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା (SIMP) କଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି। SIMP ହେଉଛି SIA ଅଧ୍ୟୟନର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ଯାହା ଉପଯୁକ୍ତ ଉନ୍ନତିମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବଜେଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବକୁ ସମାଧାନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ଏବଂ ଏକ ସମୟସୀମା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିରୋଧକ ପଦକ୍ଷେପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ସାଂଗଠନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ, SIA ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏକ SIMP ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ, ଯାହା ପ୍ରଭାବକୁ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଉନ୍ନତିମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରିବ। ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ଥାପନ କରିବା ସମୟରେ, କିଛି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ ଏବଂ ଅନିଚ୍ଛାକୃତ ସାମାଜିକ ପରିଣାମ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରେ। ପ୍ରକଳ୍ପର ନକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବକୁ ପରିଚାଳନା ଏବଂ

ତଦାରଖ କରିବା ପାଇଁ, SIMP ଏପରି ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ଯେ ଏହା ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର, ପରିବାର ଗୋଷ୍ଠୀ ଏବଂ ସମଗ୍ର ସମାଜ ପାଇଁ ପ୍ରକଳ୍ପର ଲାଭକୁ ବିସ୍ତାର କରି ନକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବକୁ କମ୍ କରିବ।

ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ବ୍ଲକ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ମଂଜୁର କରି ଅଛନ୍ତି । ତେଣୁ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଜମି ଏକ ସର୍ବନିମ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତା ଅଟେ ଏବଂ ସର୍ବସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଞ୍ଚଳରେ ସୀମିତ ଅଟେ ।

ସାରଣୀ ୭.୧ସର୍ଭେ ହୋଇଥିବା ଗ୍ରାମରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେବାକୁ ଥିବା ମୋଟ ଜମି (ଏକରରେ କ୍ଷେତ୍ରଫଳ) ।

କ୍ରମିକ ନମ୍ବର	ଗ୍ରାମ	ପ୍ରଭାବର ପ୍ରକୃତି	ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମି (Ac)	ସରକାରୀ ଜମି (Ac)	ଜଙ୍ଗଲ ଜମି (Ac)	ମୋଟ
୧	ବିଜାହାନ	ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିସ୍ଥାପିତ	୨୫୦.୦୧	୨୩୮.୦୨	୧୪୨.୦୫	୬୩୦.୦୮
୨	ଭୋଗରାକଛାର	ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିସ୍ଥାପିତ	୧୮୮.୨	୧୧୦.୦୨	୧୨୩.୭୯	୪୨୨.୦୧

ସାରଣୀରୁ ଏହା ଜଣାପଡ଼ିଥିଲା ଯେ ସମସ୍ତ ସର୍ଭେ ହୋଇଥିବା ଗ୍ରାମରେ ଉପଲବ୍ଧ ମୋଟ ୪୩୮.୨୧୦ ଏକର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯିବ। ଜମି ଏକ ଦୁର୍ଲଭ ସମ୍ବଳ ଏବଂ ଏହା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯାହାଙ୍କ ଜୀବନ ଏବଂ ଜୀବିକା ମୂଳତଃ ଏହି ଜମି ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ।

୭.୪ ଜୀବିକା ହରାଇବା

ଅଧିକାଂଶ ଚାଷୀ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ପରିବାରର ଆୟ ମୂଳତଃ କୃଷି ଏବଂ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରୁ ଆସିଥାଏ। ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଧାନ ହେଉଛି ମୁଖ୍ୟ ଫସଲ, ମକା, ରାଗି, ମୁଗ, ବିରି, କୁଲଥି, ତିଲ, ଚିନାବାଦାମ, ସୋରିଷ, ଆଳୁ, ଏବଂ ଆଖୁ ଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଫସଲ ମଧ୍ୟ ଚାଷ କରାଯାଏ। ଜମିରୁ ଆୟ ଏବଂ ଗାଈ, , ଛେଳି, ମେଣ୍ଢା, କୁକୁଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି ଗୃହପାଳିତ ପଶୁ ପାଳନ ଭଳି କୃଷିଭିତ୍ତିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ଆୟରେ ବୃଦ୍ଧି କରିଥାଏ। ତେଣୁ, ଏହି ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଦ୍ୱାରା ପରିବାରର ପୈତୃକ ଅଂଶରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଜମିର କ୍ଷତି ସବୁଦିନ ପାଇଁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ। ପ୍ରଭାବିତ ଜମି ବଦଳରେ ନଗଦ ଲାଭ ଭାବରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଅଧିକ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିପାରିବ ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ସ୍ଥାବର ଜମି ସମ୍ପତ୍ତି, ଯାହା ଏକ ଅସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି, ପରିବାରକୁ ସ୍ଥାୟୀ ଆୟ ଦେଇ ଦୀର୍ଘ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିବ।

ତେଣୁ, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଯୋଗୁଁ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଜୀବିକା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ହେବ। କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ଗଣନା କରିବା ସମୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ସଂସ୍ଥା ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଅବଦାନକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ଉଚିତ। ବିଶେଷକରି,

ଜଙ୍ଗଲ ନିକଟରେ ରହୁଥିବା ଲୋକମାନେ ନକାରାତ୍ମକ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ହେବେ କାରଣ ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦର କ୍ଷତି ହେବ ଏବଂ ଏହା ଜଙ୍ଗଲକୁ ସହଜରେ ପ୍ରବେଶ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟି କରିବ।

ଏହି ଅଧ୍ୟୟନରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି, ଶାରୀରିକ ଏବଂ ମାନସିକ ଭାବରେ ଅକ୍ଷମ ଏବଂ ମହିଳା ମୁଖ୍ୟ ପରିବାର ଭଳି ୩୬ ଟି ଦୁର୍ବଳ ପରିବାର ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଛି , ଯେଉଁମାନେ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ /ବିସ୍ଥାପିତ ହେବେ। ତେଣୁ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦୁର୍ବଳ ପରିବାରର ଅତି କମରେ ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଏବଂ ଆୟ ସୃଷ୍ଟି ତାଲିମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅତିରିକ୍ତ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଯେହେତୁ ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଆୟ ଜମି ଏବଂ ଦୈନିକ ମଜୁରୀରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ; ତେଣୁ PAF କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ ସହିତ, ରାସ୍ତା ବିକାଶ ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ନୂତନ ପୋଖରୀ ଖୋଳିବା ଏବଂ ପୁରୁଣା ପୋଖରୀର ନବୀକରଣ, ଜଳ ଅମଳ ଗଠନର ବିକାଶ, ଜଳସେଚନ କେନାଲର ଉନ୍ନତି, ନର୍ସରୀ ବିକାଶ, ରୋପଣ, ବାଡ଼ ଏବଂ ଗଛର ଡ୍ରେସିଂ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମ୍ପର୍କିତ ମୃତ୍ତିକା ଏବଂ ଜଳ ସଂରକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଭଳି ସାମୁଦାୟିକ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକୁ MGNREGS ପରି ଚାଲୁଥିବା ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ସକ୍ରିୟ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ସହିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମଜୁରୀ ଘନିଷ୍ଠ କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ସମନ୍ୱୟ କରି ବ୍ୟାପକ ପରିମାଣରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ଅତି କମରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଜାରି ରହିବା ଉଚିତ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲୋକମାନେ କୌଣସି ବିକଳ୍ପ ଆୟ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହୋଇନାହାଁନ୍ତି।

୭.୪.୧ SIMP କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ପାଇଁ ସାଂସ୍ଥାଗତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା:

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା ମୂଳତଃ ଉପଯୁକ୍ତ ଉନ୍ନତିମୂଳକ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ କରାଯାଏ। ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଏବଂ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ସାଂଗଠନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା RFCTLAR&R ଆଇନ, ୨୦୧୩ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ନିୟମ, ୨୦୧୬ ରେ କରାଯାଇଛି। ଜିଲ୍ଲା କଲେକ୍ଟର, R&R ର ମୁଖ୍ୟ ଭାବରେ, ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ଯେଉଁଥିରେ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ, ଉପ-ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ, ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଶାସକ, ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ତରୀୟ ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ପୁନର୍ବାସ କମିଟି, ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରୀୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବାସ କମିଟି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ, ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ପୁନର୍ବାସ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନର ସୁବିଧା, ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ପାଇଁ ବିବାଦର ଶୀଘ୍ର ସମାଧାନ ଏବଂ ଅଭିଯୋଗ ସମାଧାନ ସହିତ ପ୍ରକଳ୍ପର ସଠିକ୍ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ପାଇଁ ତତ୍ପର ରହିବେ।

ଏହି ସହାୟତା ବ୍ୟତୀତ, ପ୍ରକଳ୍ପର ସଠିକ୍ ତଦାରଖ ପାଇଁ ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତରରେ ଗଠିତ R&R କମିଟିର ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ପ୍ରଗତି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ୱାଧୀନ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସଂସ୍ଥା, କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ସହାୟତା ପରାମର୍ଶଦାତାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସାମିଲ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ। SIMP ର ସାମୟିକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପାଇଁ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ସ୍ୱାଧୀନ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ। SIMP କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନର ତଦାରଖ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ରିପୋର୍ଟରେ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିବା ଉନ୍ନତିମୂଳକ

ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନର ସଫଳତା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିବ। ରିପୋର୍ଟରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ବୈଠକ ଏବଂ ଫୋକସ୍ ଗ୍ରୁପ୍ ଆଲୋଚନାରୁ ନିଆଯାଇଛି। ତଥାପି, ଏହି ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥିର ନୁହେଁ କିମ୍ବା ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ପାଇଁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନୁହେଁ ଯାହାକୁ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସହିତ ତୀବ୍ର ସମ୍ପର୍କ ପରେ ଆହୁରି ଉନ୍ନତ କରାଯାଇପାରିବ। ଆଇନରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି କି ନାହିଁ ତାହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା SIMP ର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ତଦାରଖ କରାଯିବ। ଏହି ତଦାରଖ ପ୍ରକଳ୍ପର ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେପରିକି: ପୂର୍ବ-କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ , ଚାଲୁଥିବା ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟ।

୭.୫ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଅଧିକାର ଲାଭ (କ୍ଷତିପୁରଣ, ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ପୁନଃସ୍ଥାପନ)

SIA ଅଧ୍ୟୟନର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ RTFCTLAR&R ଆଇନ ୨୦୧୩ ଅନୁପାଳନରେ ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ସହାୟତା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ପରିବାର ମାନଙ୍କର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ ତଥା ସେମାନଙ୍କର ଏକ ଅଧିକାର ମାଟ୍ରିକ୍ସ ବିକଶିତ କରାଯିବ। ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଇନ ୨୦୧୩, ର ଧାରା ୧୧(୧) ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି ହୋଇଥିବା ତାରିଖକୁ କଟ-ଅଫ୍ ତାରିଖ ବୋଲି କୁହାଯାଏ। ଏହି କଟ-ଅଫ୍ ତାରିଖ ପରେ ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ବସତି ସ୍ଥାପନ କରୁଥିବା PAP କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ/କିମ୍ବା ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ସହାୟତା ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସହାୟତା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହେବେ ନାହିଁ

ଆଇନର ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର-U/s-୩(c) ର ପରିଭାଷା।

(I) ଯେଉଁ ପରିବାରର ଜମି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି;

(II) ଯେଉଁ ପରିବାରର କୌଣସି ଜମି ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଏପରି ପରିବାରର ଜଣେ ସଦସ୍ୟ କିମ୍ବା ସଦସ୍ୟ କୃଷି ଶ୍ରମିକ, ଯେକୌଣସି ପ୍ରକାରର ସତ୍ତ୍ୱାଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଜମି ଅଧିକାର ଧାରଣ ସମେତ ସତ୍ତ୍ୱାଧିକାରୀ , ଭାଗଚାଷୀ କିମ୍ବା କାରିଗର ହୋଇପାରନ୍ତି ଯିଏ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବରୁ ତିନି ବର୍ଷ ଧରି ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳରେ କାମ କରିପାରନ୍ତି, ଯାହାଙ୍କର ଜୀବିକାର ପ୍ରାଥମିକ ଉତ୍ସ ଅଧିଗ୍ରହଣ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ;

(III) ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ଆଇନ-୨୦୦୬ ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ସେମାନଙ୍କର ଯେକୌଣସି ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ହରାଇଥିବା ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପାରମ୍ପରିକ ବନବାସୀ।

(IV) ଯେଉଁ ପରିବାରର ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବରୁ ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ଜୀବିକାର ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ସ ଜଙ୍ଗଲ କିମ୍ବା ଜଳାଶୟ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ କିନ୍ତୁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଯୋଗୁଁ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛି;

(V) ପରିବାରର ଜଣେ ସଦସ୍ୟ ଯାହାଙ୍କୁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଯୋଜନାରେ ଜମି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏପରି ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି;

(VI) ଯେଉଁ ପରିବାର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବରୁ ତିନି ବର୍ଷ କିମ୍ବା ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ସମୟ ପାଇଁ ସହରାଞ୍ଚଳର ଯେକୌଣସି ଜମିରେ ବାସ କରୁଛନ୍ତି କିମ୍ବା ଯାହାଙ୍କର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବରୁ ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ଜୀବିକାର ପ୍ରାଥମିକ ଉତ୍ସ ଏପରି ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ।

ଜମି କ୍ଷତି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ - (କୃଷି / ଘରବାଡ଼ି / ବାଣିଜ୍ୟିକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା)

A. ଜମିର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ -

ବଜାର ମୂଲ୍ୟର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ - (I) - ଆଇନର U/s-୨୬(୧), ଭାରତୀୟ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଆଇନ - ୧୮୯୯ ଅନୁଯାୟୀ ବିକ୍ରୟ ପତ୍ର ପଞ୍ଜିକରଣ ଅନୁଯାୟୀ ପରିଚାଳିତ ସରକାରୀ ମୋହର ପରିସଂଖ୍ୟାନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଜମିର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ, ଯେଉଁଠାରେ ଜମି ଅବସ୍ଥିତ ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ କିମ୍ବା ଅନୁମୋଦିତ ବେଞ୍ଚ ମାର୍କ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ (BMV) ଅନୁଯାୟୀ ଜମିର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଯାହା ଅଧିକ। (II) - ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ୩ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ସମାନ ପ୍ରକାରର ଜମି ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ ପତ୍ରର ୫୦% ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟର ହାରାହାରି। (ଉପରୋକ୍ତ ହାରରେ , ଯେଉଁଟି ଅଧିକ ହେବ ତାହାକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯିବ)

ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ତାରିଖ - ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ, ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ତାରିଖ ସେହି ତାରିଖ ହେବ ଯେଉଁଦିନ s-୧୧ (୧) ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି ହୋଇଥାଏ।

B. ବଜାର ମୂଲ୍ୟକୁ ଗୁଣନ କରାଯିବାର କାରଣଗୁଡ଼ିକ -

ସହରାଞ୍ଚଳ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ୧ (ଗୋଟିଏ) ଏବଂ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ଏହା ୧.୦୦ (ଗୋଟିଏ) ରୁ ୨.୦୦ (ଦୁଇ) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହେବ ଯାହା ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନରୁ ପ୍ରକଳ୍ପର ଦୂରତା ଉପରେ ଆଧାରିତ ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ସ୍ଲାଇଡିଂ ସ୍କେଲ୍ - ଆମେ ସହରାଞ୍ଚଳରୁ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳକୁ ଯିବା ସହିତ ଗୁଣକ କାରକଗୁଡ଼ିକ ଧୀରେ ଧୀରେ ୧ ରୁ ୨ କୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ।

ସାରଣୀ ୭.୨ ପ୍ରକଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦୂରତା ସହିତ ମୂଲ୍ୟ ମାନଦଣ୍ଡ

କ୍ରମିକ	ସହରାଞ୍ଚଳରୁ ରେଡିଆଲ୍ ଦୂରତା (କିମି)	ଗୁଣକ ଗୁଣକ
୧	୦ – ୧୦	୧.୦୦
୨	୧୧ – ୨୦	୧.୨୦
୩	୨୧ – ୩୦	୧.୪୦
୪	୩୧ – ୪୦	୧.୮୦
୫	୪୦ ଉପରେ	୨.୦୦

ଉତ୍ସ: କ୍ଷେତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ

C. **ଜମି କିମ୍ବା କୋଠା ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ**

U/s-୨୯ (୧) କଲେକ୍ଟର, ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେବାକୁ ଥିବା ଜମି କିମ୍ବା କୋଠା ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ କୋଠା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ସମ୍ପତ୍ତିର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାରେ, ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ବିବେଚିତ ଜଣେ ଦକ୍ଷ ଇଞ୍ଜିନିୟର କିମ୍ବା ସମ୍ପୃକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନ୍ୟ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ସେବା ବ୍ୟବହାର କରିବେ। ବୃକ୍ଷ ଏବଂ ଉଦ୍ଭିଦ ପାଇଁ କୃଷି, ବନୀକରଣ, ଉଦ୍ୟାନ କୃଷି, ରେଶମ ଚାଷ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଯେକୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଭିଜ୍ଞ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେପରି ସେ ଆବଶ୍ୟକ ବିବେଚନା କରିପାରିବେ।

D. ୧୦୦% ସୋଲାଟିୟମ୍

ଧାରା ୩୦ ଅନୁଯାୟୀ, କଲେକ୍ଟର ୧ ରୁ ୨ ସ୍କେଲ୍ ସ୍ଲାବରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ସ୍ଥାନରୁ ପ୍ରକଳ୍ପର ଦୂରତା ଉପରେ ଆଧାରିତ କାରକ ଦ୍ୱାରା ଗୁଣିତ କରି ଜମିର ବଜାର ମୂଲ୍ୟର ଶହେ ପ୍ରତିଶତ ସମତୁଲ୍ୟ ସୋଲାଟିୟମ୍ ପ୍ରଦାନ କରିବେ।

E. **ଅତିରିକ୍ତ ୧୨% ସୁଧ**

ଏହି ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ସମୟରେ କଲେକ୍ଟର ଆଇନର ଧାରା ୩୦ (୩) ଅନୁଯାୟୀ ଏପରି ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ବାର୍ଷିକ ୧୨% ଅତିରିକ୍ତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଗଣନା କରିବେ।

ଅତିରିକ୍ତ ୧୨% ଗଣନା ତାରିଖ - ଧାରା ୧୧(୧) ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶନ ତାରିଖରୁ ଏବଂ ସେହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ, ଏପରି ଜମି ସମ୍ପର୍କରେ, ଆୱାର୍ଡ ତାରିଖ କିମ୍ବା କଲେକ୍ଟରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜମି ଦଖଲ ନେବା ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ହୁଏ, ବଜାର ମୂଲ୍ୟର ଅତିରିକ୍ତ ୧୨% ଗଣନା କରାଯିବ।

ଆଇନର ଧାରା ୨୮ ଅନୁଯାୟୀ ଆୱାର୍ଡ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ପାରାମିଟର

ପ୍ରଥମତଃ - -୨୬ ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ

ଦ୍ୱିତୀୟତଃ **-** କୌଣସି ଠିଆ ହୋଇଥିବା ଫସଲ ଏବଂ ଗଛ ଗ୍ରହଣ ହେତୁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା କ୍ଷତି, ଯାହା ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସମୟରେ ଜମିରେ ଥାଇପାରେ

ତୃତୀୟତଃ **-** ଜମି ଦଖଲ କରିବା ସମୟରେ ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କ ଅନ୍ୟ ଜମିରୁ ଏପରି ଜମି ବିଭକ୍ତ କରିବା ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତି (ଯଦି ଥାଏ)।

ଚତୁର୍ଥ - ଜମି ଦଖଲ କରିବା ସମୟରେ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା କ୍ଷତି (ଯଦି ଥାଏ), ଅଧିଗ୍ରହଣ ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କର/ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାବର କିମ୍ବା ଅସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତିକୁ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ଉପାର୍ଜନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା କ୍ଷତିକାରକ ।

ପଞ୍ଚମ - କଲେକ୍ଟରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଫଳରେ, ଆଗ୍ରହୀ ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କର ବାସସ୍ଥାନ କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ ସ୍ଥାନ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି, ଏପରି ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ (ଯଦି ଥାଏ)।

ଷଷ୍ଠ - ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସୂଚନା ପ୍ରକାଶନ ଏବଂ କଲେକ୍ଟରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜମି ଦଖଲ ନେବା ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଜମିର ଲାଭ ହ୍ରାସ ହେତୁ ହୋଇଥିବା ପ୍ରକୃତ କ୍ଷତି (ଯଦି ଥାଏ); ଏବଂ

ସପ୍ତମ - ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଧାର ଯାହା ସମାନତା, ନ୍ୟାୟ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ପାଇଁ ଲାଭଦାୟକ ହୋଇପାରେ।

କ୍ଷତିପୂରଣର ଗଣନା

i. ବଜାର ମୂଲ୍ୟ
ii. ଗୁଣକ ୧.୦୦ (ଗୋଟିଏ) ଦ୍ୱାରା ୨.୦୦ ସ୍କେଲରେ ଗୁଣନ କରିବାକୁ
iii. ଜମି ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ (ସଂରଚନା, ଇତ୍ୟାଦି)
iv. ଗଛର ମୂଲ୍ୟ, ଇତ୍ୟାଦି।
v. ଯଦି କୌଣସି କ୍ଷତି ହୁଏ
vi. ସମସ୍ତ ମୋଟ
vii. ୧୦୦% ସୋଲାଟିୟମ୍ ଯୋଡନ୍ତୁ ଏବଂ ତା'ପରେ ଏହା ମୋଟ କ୍ଷତିପୂରଣ ଗଠନ କରେ
viii. ବାର୍ଷିକ ୧୨% ହିସାବରେ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଯୋଡନ୍ତୁ ଏବଂ ତା'ପରେ ଏହା ମୋଟ କ୍ଷତିପୂରଣ ଗଠନ କରେ

୭.୫.୧ କୃଷି ଶ୍ରମିକ, ସତ୍ତ୍ୱାଧିକାରୀ ଏବଂ ଭାଗଚାଷୀଙ୍କ ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ

ଆଇନର ଧାରା ୩ ର ଧାରା (ଗ) ର ଉପ-ଧାରା (ii) ରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ କୃଷି ଶ୍ରମିକ, ସତ୍ତ୍ୱାଧିକାରୀ , ଭାଗଚାଷୀ (ଭୂମିହୀନ ଯାହାଙ୍କ ଜୀବିକା ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିବ) ଏବଂ କାରିଗରମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯିବ। ଜଣେ କୃଷି ଶ୍ରମିକଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଦୁଇଶହ ଦିନର ବର୍ତ୍ତମାନର ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରୀ ସହିତ ସମକକ୍ଷ ଏକକାଳୀନ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ। ସତ୍ତ୍ୱାଧିକାରୀ ଏବଂ ଭାଗଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ସେମାନେ ସତ୍ତ୍ୱାଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଭାଗଚାଷୀ ଭାବରେ ଚାଷ କରୁଥିବା ଜମିର ପ୍ରତି ଏକର ପାଇଁ ପଚିଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ଏକକାଳୀନ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ। ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ତିନି ବର୍ଷ ଧରି କାମ କରୁଥିବା କାରିଗରମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପଚିଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ଏକକାଳୀନ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ। ଯେହେତୁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜମି ଗ୍ରହଣ ହେତୁ ଦୁଇଟି ଗ୍ରାମ ବିସ୍ଥାପିତ ହେବାକୁ ଯାଉ ଅଛି ତେଣୁ ନିୟମ ମୁତାବକ ଉପଯୁକ୍ତ ପୁନର୍ବାସ ଥଇଥାନର ଆବଶ୍ୟକ ଅଛି ।

୭.୬ ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ପୁନଃ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ HHs ମତାମତ

ଏହି ସର୍ଭେରୁ ଆଶା କରାଯାଉଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଫଳାଫଳ ହେଉଛି ଆଇନରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ବିଭିନ୍ନ ଅଧିକାର ସମ୍ପର୍କରେ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ମତାମତ ଜାଣିବା। ତେଣୁ, ସର୍ଭେ ସମୟରେ ସମସ୍ତ ବିସ୍ଥାପିତ/ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଙ୍କ ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ସମ୍ପର୍କରେ ସେମାନଙ୍କର ପସନ୍ଦ କିମ୍ବା ନା ପସନ୍ଦ ଜାଣିବାକୁ ଏକ ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହାର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଗବେଷଣା ଏବଂ ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଅଧିକ ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀ ଏବଂ ଲୋକାଭିମୁଖୀ କରିବା। ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ପସନ୍ଦ ଜଣାଇବା ପାଇଁ ଯୋଗାଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା।

୭.୬.୧ ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ପରିବାରର ଇଚ୍ଛୁକତା ପ୍ରକଳ୍ପ

ଅଧ୍ୟୟନରୁ ଜଣା ପଡେ ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣରେ ଜମିର ଉଚିତ କ୍ଷତି ପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲେ କଲେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ସହମତି ଅଛି । ଗ୍ରାମର ପ୍ରାୟତଃ ସମସ୍ତ ପରିବାର ସରକାରଙ୍କର ନୀତି ମୁତାବକ ଚାରି ଗୁଣ କ୍ଷତି ପୂରଣ ରାଶି ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

୭. ୬.୨ ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତି

ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଯୋଗୁଁ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାରକୁ କ୍ଷତିର ପ୍ରକାର ବିଷୟରେ ପଚରାଯାଇଛି । ଉତ୍ତର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ପରେ ଦେଖାଯାଇଛି ଯେ ଅଧିକାଂଶ ପରିବାର ସେମାନଙ୍କର ଚାଷଯୋଗ୍ୟ ଜମି ହରାଉଛନ୍ତି ଯାହା ପରିବାର ପାଇଁ ପ୍ରମୁଖ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ । ସର୍ଭେ ସମୟରେ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରମୁଖ କ୍ଷତି ହେଉଛି ଫସଲ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଜମି ଏବଂ ତା'ପରେ ଗଛ ଏବଂ ବଗିଚା। ଅନେକ ପରିବାର ଗଛ ଏବଂ ବଗିଚା ହରାଉଛନ୍ତି। ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ଅନେକାଂଶ ପରିବାରଙ୍କ ଅଧିକୃତ ଓ ଅନଧିକୃତ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଏବଂ ସରକାରୀ ଜମି କ୍ଷତି ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି

୭.୭ ସହାୟତା ପାଇଁ ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ:

ସମସ୍ତ ବିସ୍ଥାପିତ / ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରକଳ୍ପରେ କ୍ଷତି ହେଉଥିବା ଜମିର ଉଚିତ ମୂଲ୍ୟ ପାଇବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ । ଏହି ସମ୍ପର୍କରେ ସେମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା ପାଇବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ପଚରାଯାଇଛି। ଦେଖାଯାଇଛି ଯେ ୨୫୮ ବିସ୍ଥାପିତ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପାଖାପାଖି ୯୫% ପରିବାର BMV ର ୪ ଗୁଣ ଦାବି କରୁଥିବା ବେଳେ, କିଛି ପରିବାର ଜମିର ଉଚିତ ମୂଲ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଭେଲୁଅସନ ଅନୁସାରେ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ କହିଥିଲେ.

ସର୍ଭେ ସମୟରେ ଜଣାପଡିଥିଲା ଯେ ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଅନ୍ୟ ପ୍ୟାକେଜ ସହିତ ନଗଦ କ୍ଷତିପୂରଣ ବାଛିଥିଲେ, ଯାହା RTFCTLARR ଆଇନ, ୨୦୧୩ ର ନିୟମ ଅନୁସାରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇପାରିବ ।

୭.୮ ଆୟ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ସହାୟତା

ସମସ୍ତ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ପାଇଁ ସବୁଠାରୁ ଗ୍ରହଣୀୟ ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି ଆୟ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ସହାୟତା ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ପରିବାର ଜୀବିକା ପାଇଁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇପାରିବ। ପ୍ରଭାବିତ ଏବଂ ଅଣ ପ୍ରଭାବିତ ଜନସଂଖ୍ୟା ଉଭୟଙ୍କ ମତାମତକୁ ନେଇ ଅଧ୍ୟୟନ ସମୟରେ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ଏବଂ ସମ୍ବଳର ଉପଲବ୍ଧତା ବିଷୟରେ ଜାଣିବାକୁ ମିଳିଥିଲା। ଯେତେବେଳେ ସମଗ୍ର ଗ୍ରାମରେ ବିକଳ୍ପ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଏ, ଏହା ଦେଖାଯାଉଛି ଯେ ପ୍ରାୟ ଗ୍ରାମରେ ସର୍ବାଧିକ ପ୍ରତିଶତ ପରିବାର କୋଇଲା ଖଣିରେ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ବାଛିଛନ୍ତି, ଏତଦ୍ବ୍ୟତୀତ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଆୟ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ସହାୟତା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହୀ ଥିବାର ଜଣା ପଡିଛି।

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣିରେ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ପ୍ରତି ଅଧିକ ଆକର୍ଷିତ । RFCTLAR&R ଆଇନ, ୨୦୧୩ ଅନୁଯାୟୀ, କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରାବଧାନ କୁ ଲାଗୁକରି ଶିକ୍ଷିତ, ଯୋଗ୍ୟ, ଦକ୍ଷ ଓ ଇଚ୍ଛୁକ ପରିବାରଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ପାଇଁ ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି

୭.୯ ନଗଦ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ଆଶା

ଜମି ଏବଂ ଜୀବିକା ହରାଇବା ଯୋଗୁଁ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାର ଉଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ମତ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି। ବିବରଣୀରୁ ଏହା ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉଅଛି ଯେ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ବିସ୍ଥାପିତ/କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାର ଜମିର ମୂଲ୍ୟ ବେଞ୍ଚ ମାର୍କ ଭେଲୁଏସନ ର ଅନ୍ତତଃ ୪ ଗୁଣ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉ ବୋଲି ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରକୁ ନଗଦ କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ବ୍ୟବହାର ବିଷୟରେ ପଚରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସର୍ଭେରୁ ଅନେକ ଉତ୍ତର ଆସିଥିଲା। ଏହା ଜଣାପଡିଛି ଯେ ଅଧିକାଂଶ ପରିବାର ଜମି କିଣିବାକୁ ଯୋଜନା କରୁଛନ୍ତି । କିଛି ପରିବାର ପ୍ରାପ୍ୟ ରାଶିରୁ ଜମି ସହିତ ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ବାଙ୍କ ରେ ଫିକ୍ସଡ଼ ଡିପୋଜିଟ ଏବଂ ମାସିକ ରୋଜଗାର ଯୋଜନା ରେ ପଇସା ଜମା କରିବା ପାଇଁ ଇଛା ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି । କିଛି ପରିବାର ପ୍ରାପ୍ୟ ରାଶିକୁ ନିବେଶ କରି ଟ୍ରାନ୍ସପୋଟାସନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ରେ ନିବେଶ କରିବା ପାଇଁ ମତ ରଖିଛନ୍ତି।

ଚିତ୍ର-୭.୩ କ୍ଷତିପୂରଣ ଟଙ୍କାର ବ୍ୟବହାର (ତଥ୍ୟ % ରେ ଅଛି)

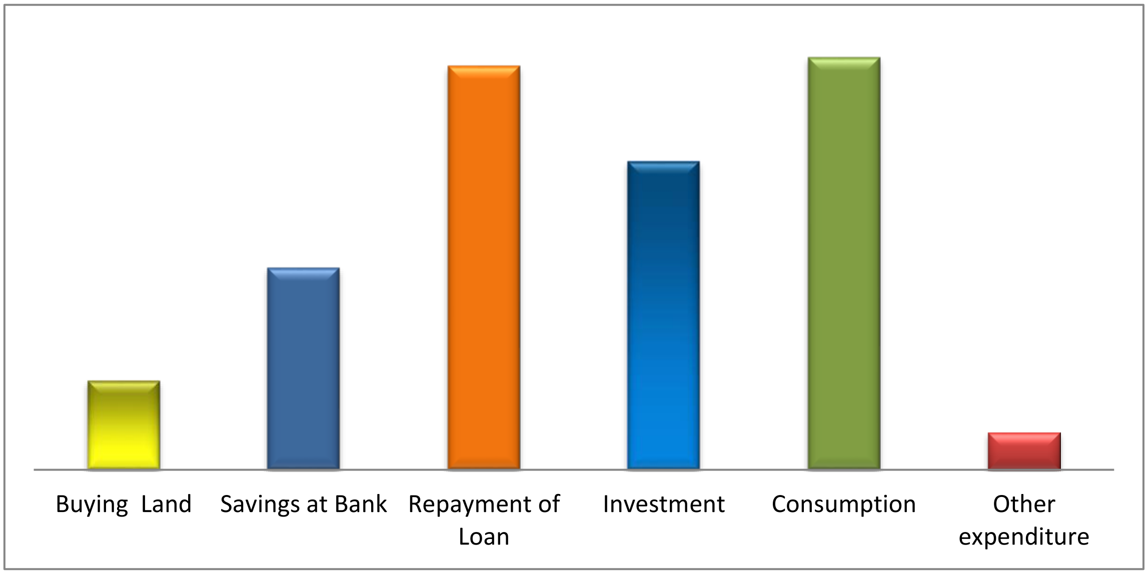

ଉତ୍ସ: କ୍ଷେତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ

ତଥ୍ୟ ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ଗାଁ ଲୋକେ ଜମି କିଣିବା ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ସଞ୍ଚୟ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ଆଗ୍ରହୀ। ଅନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିବେଶ ମଧ୍ୟ କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ବ୍ୟବହାର କରିବାର ଅନ୍ୟ ଏକ ସୁଯୋଗ, କିନ୍ତୁ ବହୁତ କମ୍ ଲୋକ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ୟାକେଜରୁ ଅନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରିଛନ୍ତି।

***

ଅଧ୍ୟାୟ- ଅଷ୍ଟମ
ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ବିସ୍ଥାପିତ/ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଉପରେ ପ୍ରକଳ୍ପର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପ୍ରଭାବ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରେ। ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଧ୍ୟୟନର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଉପାଦାନ ହେଉଛି ପ୍ରଭାବିତ ଜନସଂଖ୍ୟା ଉପରେ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଭାବ ଚିହ୍ନଟ କରିବା। ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ପ୍ରସ୍ତାବିତ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ର ପ୍ରଭାବ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଛି। ବିସ୍ଥାପିତ/ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରରୁ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ପରିବାର ସାକ୍ଷାତକାର, ଫୋକସ୍ ଗ୍ରୁପ୍ ଆଲୋଚନା, PRA କୌଶଳ ଭଳି ବିଭିନ୍ନ ପଦ୍ଧତି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଭାବ ଜାଣିବା ପାଇଁ ସଂଗୃହୀତ ସୂଚନା ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଥିଲା।

୮.୧ ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ଥଇଥାନ (R&R) ନୀତି ଏବଂ ଆଇନଗତ ଢାଞ୍ଚା: ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଆଇନ

ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ, ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ଥଇଥାନ ରେ ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ବଚ୍ଛତା ଆଇନ ୨୦୧୩ (୨୦୧୩ ର ୩୦) ର ଧାରା ୧୦୯ ର ଉପ-ଧାରା (୧) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ବ୍ୟବହାର କରି, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ଥଇଥାନ ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ନିୟମ ସହିତ RFCTLAR&R ନିୟମ, ୨୦୧୬ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛନ୍ତି। ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ପୁନର୍ବାସ ପାଇଁ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ଓଡ଼ିଶା ଗେଜେଟ୍ ନଂ. ୩୩୧ ର ଏକ ଅସାଧାରଣ ସଂଖ୍ୟାରେ ଅଧ୍ୟାୟ IV / ଧାରା ୩୦ ରୁ ୪୭ ଅନୁଯାୟୀ ରାଜସ୍ବ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗ ନଂ. ୩୩୧ ରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ, ୧୧ ଫେବୃଆରୀ ୨୦୧୬ ରେ ପ୍ରଣୀତ ହୋଇଛି।

୮.୧.୨ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ସର୍ଭେ ଏବଂ ଗଣନା:

୧. ଧାରା ୧୬ ର ଉପ-ଧାରା (୧) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ, ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ଥଇଥାନ ପ୍ରଶାସକ, ତାଙ୍କ ନିଜସ୍ୱ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଧ୍ୟୟନ ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ସରକାରୀ ରେକର୍ଡରୁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରି କୌଣସି ସଂସ୍ଥା କୁ ବିସ୍ଥାପିତ / ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ସର୍ଭେ, ଗଣନା ତଥା କ୍ଷେତ୍ର ସର୍ଭେ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ଦ୍ୱାର ଦ୍ୱାର ପରିଦର୍ଶନ ଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ କରିବା କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ନିଯୋଜିତ କରିବେ , ଯାହା ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶନ ତାରିଖରୁ ଷାଠିଏ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସମାପ୍ତ ହେବ।

୨. ଯେଉଁଠାରେ ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ଥଇଥାନ ଅଧିକାର ବାଛିବାର ବିକଳ୍ପ ଉପଲବ୍ଧ, ସେଠାରେ ସର୍ଭେ ସମୟରେ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଇଚ୍ଛିତ ବିକଳ୍ପ ଲିଖିତ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ଏବଂ ଯେଉଁଠାରେ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରରେ ଏକାଧିକ ସଦସ୍ୟ ଥିବେ, ପରିବାରର ମୁଖ୍ୟଙ୍କଠାରୁ ବିକଳ୍ପ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ।

୮.୧.୩ ଡ୍ରାଫ୍ଟ ଆର ଏଣ୍ଡ ଆର ଯୋଜନାର ପ୍ରସ୍ତୁତି:

(୧) ପ୍ରଶାସକ, ଆର ଏଣ୍ଡ ଆର ସର୍ଭେ ସମାପ୍ତ ହେବାର ଷାଠିଏ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଡ୍ରାଫ୍ଟ ଆର ଏବଂ ଆର ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ।

(୨) ଯେଉଁଠାରେ ସମ୍ମତି ଜଡିତ, ସେଠାରେ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ସଂସ୍ଥା ଏବଂ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ଆଲୋଚନା ହୋଇଥିବା R & R ର ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ R & R ଯୋଜନାର ଡ୍ରାଫ୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ।

୮.୧.୪ ପ୍ରଶାସକଙ୍କ କ୍ଷମତା, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ:

ପ୍ରଶାସକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବେ ଏବଂ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରିବେ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ନେବେ,

ଯଥା:—

(କ) ଏହି ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ଏକ ସର୍ଭେ ଏବଂ ଜନଗଣନା କରିବା;

(ଖ) ଏକ ଡ୍ରାଫ୍ଟ R & R ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା;

(ଗ) ଏହି ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପଦ୍ଧତି ଅନୁସାରେ ଡ୍ରାଫ୍ଟ ଯୋଜନା ପ୍ରକାଶ କରିବା;

(ଘ) ସମ୍ପୃକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପାଇଁ ଡ୍ରାଫ୍ଟ ଯୋଜନା ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା;

(ଙ) ଡ୍ରାଫ୍ଟ ଯୋଜନା ଉପରେ ସାଧାରଣ ଶୁଣାଣି ଆୟୋଜନ ଏବଂ ପରିଚାଳନା କରିବା;

(ଚ) ଡ୍ରାଫ୍ଟ ଯୋଜନା ଉପରେ ପରାମର୍ଶ ଏବଂ ମତାମତ ଦେବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ସଂସ୍ଥାକୁ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିବା;

(ଛ) ଜିଲ୍ଲା କଲେକ୍ଟରଙ୍କ ନିକଟରେ ଡ୍ରାଫ୍ଟ ଯୋଜନା ଦାଖଲ କରିବା;

(ଜ) ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅନୁମୋଦିତ ଯୋଜନା ପ୍ରକାଶ କରିବା;

(i) ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ଜିଲ୍ଲା କଲେକ୍ଟରଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ ଏବଂ ସହାୟତା କରିବା;

(j) ପୁନର୍ବାସ ଏବାର୍ଡ (award) କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ର ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ଏବଂ ତଦାରଖ କରିବା;

(k) R & R ର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଡିଟରେ ସହାୟତା କରିବା;

(O) R & R ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା।

ଧାରା ୩୪. ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅନୁମୋଦିତ R & R ଯୋଜନାର ପ୍ରକାଶନ: କମିଶନରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ R ଏବଂ R ଯୋଜନା ପ୍ରଶାସକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ହେବ, R & R ନିୟମ ୧୫ ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପଦ୍ଧତିରେ।

ଧାରା ୩୫. R & R ଏବାର୍ଡ: ଜିଲ୍ଲା କଲେକ୍ଟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର ପାଇଁ ଆଇନର ଦ୍ୱିତୀୟ ସୂଚୀ ଅନୁଯାୟୀ କିମ୍ବା ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ସହିତ ହୋଇଥିବା ଆଲୋଚନା ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନୁଯାୟୀ R & R ଏବାର୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିବେ, ଯେଉଁଠାରେ ସମ୍ମତି ଜଡିତ ଏବଂ ପରିବାର ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରକୁ ଫର୍ମ – L ରେ ଏବାର୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିବେ।

ଧାରା ୩୬. ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ତରରେ R & R କମିଟି: (୧) ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଅଧିଗ୍ରହଣ ଏକ ଶହ ଏକରରୁ ଅଧିକ, ସେଠାରେ ସରକାର ଧାରା ୧୧ ର ଉପ-ଧାରା (୧) ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶନ ପରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ତରରେ R & R କମିଟି ଗଠନ କରିବେ।

(୨) ସଦସ୍ୟ-ସଂଯୋଜକ, ବୈଠକର ତାରିଖ, ସମୟ ଏବଂ ସ୍ଥାନ ସୂଚିତ କରିବା ସମୟରେ, ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ R & R ପାଇଁ ଡ୍ରାଫ୍ଟ ଯୋଜନାର ଏକ କପି ଯୋଗାଇବେ।

(୩) ବୈଠକର କୋରମ୍ ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦୁଇ ତୃତୀୟାଂଶରୁ କମ୍ ହେବ ନାହିଁ।

(୪) ପ୍ରତି ତିନି ମାସରେ ଅତି କମରେ ଥରେ ବୈଠକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବ।

(୫) ଧାରା ୩୧ ଅନୁଯାୟୀ ଏବାର୍ଡ ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମ ବୈଠକ ଡକାଯିବ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବୈଠକଗୁଡ଼ିକ ଦେୟ ଅଧିକାର ସମୀକ୍ଷା କରିବ ଏବଂ ସହମତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀରେ ବିସ୍ଥାପନ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବ।

(୬) ପୁନର୍ବାସ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ, R & R କମିଟି ଜିଲ୍ଲା କଲେକ୍ଟରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ମୂଲ୍ୟରେ ଏକ ସ୍ୱାଧୀନ ସାମାଜିକ ଅଡିଟ୍ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସଂଗଠନର ନାମ ସୁପାରିଶ କରିବେ।

ଧାରା ୩୭. R & R ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ତଦାରଖ କମିଟି ଗଠନ: (୧) ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ R & R ଯୋଜନା କିମ୍ବା ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ସମୀକ୍ଷା ଏବଂ ତଦାରଖ ପାଇଁ ଏକ ରାଜ୍ୟ ତଦାରଖ କମିଟି ଗଠନ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଜାରି କରିବେ।

(୨) ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ସମସ୍ତ ପ୍ରକଳ୍ପରେ R & R ଯୋଜନା କିମ୍ବା ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ସମୀକ୍ଷା ଏବଂ ତଦାରଖ କରିବା ପାଇଁ କମିଟି ପ୍ରତିବର୍ଷ ଅତି କମରେ ଥରେ ବୈଠକ କରିବ।

ଧାରା ୩୮. ଘୋଷଣା ପ୍ରକାଶନ: ପ୍ରକଳ୍ପ ସହିତ ଜଡିତ ବିଭାଗରୁ ମଞ୍ଜୁରୀ ଆକଳନ ପାଇବା ପରେ, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣର ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବିଭାଗର ସଚିବ କିମ୍ବା ତାଙ୍କର କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ଅଧିକାରୀ, ଡ୍ରାଫ୍ଟ R&R ଯୋଜନାର ସାରାଂଶ ସହିତ ଧାରା ୧୯ ର ଉପ-ଧାରା (୧) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଘୋଷଣା ଜାରି କରିବେ। କିନ୍ତୁ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ସଂସ୍ଥା ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣର ପ୍ରକୃତ ପରିମାଣ ଜମା ନକରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏପରି କୌଣସି ଘୋଷଣା କରାଯିବ ନାହିଁ।

ଧାରା ୩୯. କୃଷି ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ: କୃଷି ବିଭାଗରେ ସରକାର ବିଜ୍ଞପ୍ତି ମାଧମରେ ଜଳସେଚିତ ଦ୍ୱି-ଫସଲ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣର ସୀମା ଏବଂ ଯେକୌଣସି ଜିଲ୍ଲାରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ସାମଗ୍ରିକ ଭାବରେ କୃଷି ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ନିଟ୍ ବୁଣା ଅଞ୍ଚଳର ସୀମାର ପ୍ରତିଶତ ସ୍ଥିର କରିବେ ଏବଂ ପୃଥକ ଭାବରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବେ।

ଧାରା ୪୧. ଗ୍ରାମସଭାର ପୂର୍ବ ସମ୍ମତି: ଅନୁସୂଚିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଯେକୌଣସି ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କିମ୍ବା ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାର ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଧାରା ୧୧ ର ଉପ-ଧାରା (୧) ଅନୁଯାୟୀ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶନ ପୂର୍ବରୁ ଫର୍ମ-M ରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଗ୍ରାମସଭା ଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ମତି ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ।

ଧାରା ୪୨. ଭୂମି ବ୍ୟାଙ୍କ ଗଠନ: (୧) ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦ୍ୱାରା, ସ୍ଥାନୀୟ ତହସିଲଦାରଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଏକ ଭୂମି ବ୍ୟାଙ୍କ (ଏକ ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା) ଗଠନ କରିପାରିବେ ଯାହା ସରକାରୀ ମାଲିକାନାରେ ଥିବା ଅପବ୍ୟବହୃତ ଜମି, ଖାଲି, ପରିତ୍ୟକ୍ତ, ଅବ୍ୟବହୃତ ଅଧିଗ୍ରହଣିତ ଜମି ଏବଂ ଟିକସ-ଅନାଦାୟ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ ବ୍ୟବହାରରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବ।

(୨) ସର୍ବନିମ୍ନ ପରିମାଣର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଏବଂ ପୂର୍ବରୁ ଅଧିଗ୍ରହଣ ହୋଇଥିବା ଏବଂ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇନଥିବା ଜମି ସମେତ ଅବ୍ୟବହୃତ ସରକାରୀ ଜମିର ବ୍ୟବହାରକୁ ସହଜ କରିବା ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ, ତହସିଲଦାର ସମସ୍ତ ସରକାରୀ ଶୂନ୍ୟଭୂମି, ଅବ୍ୟବହୃତ ଅଧିଗୃହୀତ ଜମି ଏବଂ ଅଧିଗୃହୀତ ଜଳସେଚିତ ଦ୍ୱି-ଫସଲ ଜମି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆବଶ୍ୟକ କରିଥିବା ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଜମା କରାଯିବା ଜମିର ଏକ ଗ୍ରାମୱାରୀ ଭୂମି ବ୍ୟାଙ୍କ ରଖିବେ, ଯାହା SIA ଦଳ ଏବଂ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ସେମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯିବ।

ଧାରା ୪୩. ଅଧିଗୃହୀତ ଜମି ରାଜ୍ୟକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ: (୧) ଅଧିଗୃହୀତ ଏବଂ ଦଖଲ ହୋଇଥିବା ଜମି ଯାହା ଦଖଲ ତାରିଖରୁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନାହିଁ, ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ରାଜ୍ୟକୁ ଫେରିଯିବ ଏବଂ ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ଭାବରେ ଲ୍ୟାଣ୍ଡ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଜମା କରାଯିବ। (୨) ଆବଶ୍ୟକ କରିଥିବା ସଂସ୍ଥା ତହସିଲଦାରଙ୍କୁ ଜମିର ଦଖଲ ପ୍ରଦାନ କରିବ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ କରିଥିବା ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଦଖଲ ଏବଂ ଦଖଲ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେଲେ ଏହାକୁ ଅନଧିକୃତ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ଏବଂ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ କରିଥିବା ସଂସ୍ଥାକୁ ବେଦଖଲ କରାଯିବ। (୩) ଲ୍ୟାଣ୍ଡ ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀମାନେ ଏକ କ୍ୟାଲେଣ୍ଡର ବର୍ଷରେ ପ୍ରତି ଛଅ ମାସ ଶେଷରେ ସ୍ଥାନୀୟ ତହସିଲଦାରଙ୍କୁ ଏହି ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଏବଂ ତହସିଲଦାରମାନେ ଲ୍ୟାଣ୍ଡ ବ୍ୟାଙ୍କର ଡାଟାବେସ୍ ଅପଡେଟ୍ କରିବେ।

ଧାରା ୪୪. ଅତିରିକ୍ତ ଅର୍ଥରାଶିର ଭରଣା : ଧାରା ୩୩ ର ଉପ-ଧାରା (୩) ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏୱାର୍ଡ ପାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଅଧିକ ପରିମାଣର ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କଲେକ୍ଟରଙ୍କୁ ଏକ କ୍ଷତିପୂରଣ ବଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଏବଂ କୌଣସି ଖିଲାପ କ୍ଷେତ୍ରରେ, କିମ୍ବା ଧାରା ୮୪ ର ଉପ-ଧାରା (୨) ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରି ପ୍ରତାରଣାମୂଳକ ଭାବରେ ଲାଭ ଉଠାଇବା କିମ୍ବା ଫେରସ୍ତ କରିବାକୁ ମନା କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏପରି ପରିମାଣ ଓଡ଼ିଶା ସାର୍ବଜନୀନ ଦାବି ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଆଇନ, ୧୯୬୨ ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଭୂମି ରାଜସ୍ୱର ବକେୟା ଭାବରେ ଆଦାୟ କରାଯିବ।

ଧାରା ୪୫. ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଏବଂ ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ଥଇଥାନ ପାଇଁ ୱେବ-ଆଧାରିତ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରବାହ ଏବଂ ପରିଚାଳନା ସୂଚନା ପ୍ରଣାଳୀ (MIS): ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏକ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ, ବ୍ୟବହାରକାରୀ-ଅନୁକୂଳ ୱେବସାଇଟ୍ ସୃଷ୍ଟି କରିବେ ଯାହା ଏକ ସାର୍ବଜନୀନ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବ ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ମାମଲାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରବାହ ହୋଷ୍ଟ କରାଯିବ, ଯାହା SIA ର ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ, କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ଅଡିଟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଦକ୍ଷେପକୁ ଟ୍ରାକ୍ କରିବ।

ଧାରା ୪୬. ଲିଜ୍ ରେ ନିଆଯିବା ଜମି: ଯେଉଁଠାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଧାରା ୧୦୪ ଅନୁଯାୟୀ ଜମି ମାଲିକଙ୍କ ସମ୍ମତିରେ ଜମି ଲିଜ୍ ରେ ନିଅନ୍ତି, ସେପରି ଲିଜ୍ ୯୯ ବର୍ଷ ପାଇଁ ହୋଇପାରେ, ଏବଂ ତା'ପରେ ନବୀକରଣ କରାଯାଇପାରିବ।

ଧାରା ୪୭. ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଲାଗୁ ହେବା ପାଇଁ ଜମିର ସୀମା: କୌଣସି ଘରୋଇ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଜମି ମାଲିକଙ୍କ ସହ ବୁଝାମଣା ମାଧ୍ୟମରେ ଜମି କ୍ରୟ କରାଯାଉଥିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଯେଉଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସୀମା ପରେ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ (R&R) ବ୍ୟବସ୍ଥା ଲାଗୁ ହେବ, ତାହା ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ୨୦୦ (ଦୁଇ ଶହ) ଏକର ଶୁଷ୍କ ଜମି (ବା ଏହାର ସମପରିମାଣର ଜଳସେଚିତ କିମ୍ବା ଓଦା ଜମି) ଏବଂ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ୫୦ (ପଚାଶ) ଏକର ଅଟେ। ଏହା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମୟ ସମୟରେ ଜାରି କରାଯାଉଥିବା ପରବର୍ତ୍ତୀ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଅଧୀନରେ ରହିବ।

୮.୨ ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ଥଇଥାନ ବିଷୟରେ ସଚେତନତା

ବର୍ତ୍ତମାନର SIA ଅଧ୍ୟୟନରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଧୀନରେ ଜମି ହରାଇବା ପାଇଁ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଦ୍ୱାରା ବାଛିଥିବା ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ଥଇଥାନ ପସନ୍ଦ ଜାଣିବାକୁ ଏକ ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଥିଲା।

୮.୨.୧ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟରେ ସଚେତନତା

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ (SIA) ଅନୁଧ୍ୟାନ ସମୟରେ ଜଣାପଡିଛି ଯେ, ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟରେ ବେଶ୍ ଅବଗତ ଅଛନ୍ତି। ଏଥିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେଉଛି ଯେ, ପ୍ରଭାବିତ ୩ଟି ଗ୍ରାମର ବାସିନ୍ଦାମାନେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟରେ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣିଛନ୍ତି। ଅଧ୍ୟୟନ ର ଫଳାଫଳ ଅନୁସାରେ ଏହା ଦେଖାଯାଇଛି ଯେ, ୮୮.୬୬ ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ଜନସାଧାରଣ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ବିସ୍ଥାପିତ ଗ୍ରାମରେ ଆରମ୍ଭ ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା ନୂତନ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟରେ ପୂର୍ବରୁ ଅବଗତ ଥିଲେ।

ଚିତ୍ର ୮. ୧ : ପ୍ରକଳ୍ପ ସଚେତନତା ଦ୍ୱାରା HH ମାନଙ୍କର ପ୍ରତିଶତ ବଣ୍ଟନ (% ରେ ତଥ୍ୟ)

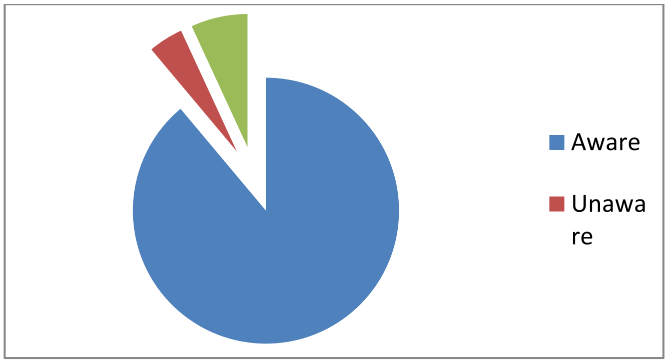

ଉତ୍ସ: କ୍ଷେତ୍ର ସର୍ବେକ୍ଷଣ

ଦୁଇଟି ଗାଁରେ , ୪. ୩୪ ପ୍ରତିଶତ ଯେଉଁମାନେ କୌଣସି ପ୍ରକଳ୍ପ ଆରମ୍ଭ ହେବା ବିଷୟରେ ଜାଣି ନଥିଲେ। ତଥାପି, ୭ % ପରିବାର ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟରେ କିଛି କହିପାରିଲେ ନାହିଁ। ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟରେ ସଚେତନ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଗଠିତ କରାଯିବା ଉଚିତ। ଅଧ୍ୟୟନ ଅନୁଯାୟୀ, ଏହା ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରାଯାଇଛି ଯେ ସର୍ଭେ କରାଯାଇଥିବା ଗ୍ରାମ ମଧ୍ୟରୁ , ସର୍ଭେ କରାଯାଇଥିବା ମୋଟ ପରିବାରର ୮୮.୬୬ ପ୍ରତିଶତ ଲୋକ ପ୍ରକଳ୍ପ କେବେ ଆରମ୍ଭ ହେବ ସେ ବିଷୟରେ ଅବଗତ ଥିବା ପରି ମନେ ହେଉଥିଲା । ଯେହେତୁ ପ୍ରକଳ୍ପ ଆରମ୍ଭ ବିଷୟରେ ଅବଗତ ନଥିବା ଲୋକ ମାନଙ୍କ ପ୍ରତିଶତ ବହୁତ କମ୍, ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟରେ ଅବଗତ ନଥିବା ଲୋକ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟରେ ଅଧିକ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ।

୮.୩ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଯୋଗୁଁ କ୍ଷତି

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ବାରା ଗ୍ରାମବାସୀ ଜମି ଓ ଜୀବିକା ହରାଉଥିବା ବେଳେ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ର ଲାଭ ପ୍ରତି ବେଶ ସଚେତନ ଥିବାର ପରିଲକ୍ଷିତ କରାଯାଇଅଛି । ତେଣୁ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ବାରା ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ କମ ହେବ ବୋଲି ଆଶା କରା ଯାଇପାରେ ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ବାରା ଗ୍ରାମବାସୀ ଲଭାନ୍ବିତ ହେବାର ଏବଂ ଅନୁକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପଡିବ ବୋଲି କୁହା ଯାଇପାରେ।

୮.୩.୪ ଆୟ କ୍ଷତି

ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ନିଜ ଅନୁମାନ ଅନୁସାରେ, ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପରିବାରର ଆୟ ଉପରେ କମ୍ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ, ଯାହା ବର୍ତ୍ତମାନର ବୃତ୍ତି ଏବଂ ମାଲିକାନା ସହିତ ଜମିର ବ୍ୟବହାର ସ୍ଥିତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବ।

୮.୩.୫ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଧୀନରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଇଚ୍ଛୁକତା

ସମ୍ପୃକ୍ତ ପରିବାରମାନେ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରସ୍ତାବକଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଜମି ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ବଜାର ମୂଲ୍ୟକୁ ଦେଖି ସେମାନେ ଉଚିତ୍ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦାବି କରିଛନ୍ତି।

୮.୩.୬ ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ଥଇଥାନ ପାଇଁ ବିକଳ୍ପ

SIA ଅଧ୍ୟୟନରେ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ର ସହାୟତା ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଥିଲା। ସର୍ଭେ ରେ ଭାଗ ନେଇଥିବା ସମସ୍ତ ପରିବାର ଜମିର ୪ ଗୁଣ କ୍ଷତିପୂରଣ ସହିତ ଶିକ୍ଷିତ, ଯୋଗ୍ୟ, ଦକ୍ଷ ଓ ଇଚ୍ଛୁକ ପରିବାରଙ୍କୁ ସ୍ଥାଇ ଚାକିରୀ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ.

୮.୪ ପରିବାର ଏବଂ ଗ୍ରାମ ଉପରେ ସାମାଜିକ-ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଭାବ

୮.୪.୧ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଏବଂ ଗାଁର ଲାଭ

ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ଥାପନ ହେତୁ ବିସ୍ଥାପିତ ଓ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ପ୍ରକଳ୍ପର ବିଭିନ୍ନ ଲାଭ ପାଇବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚିତ୍ରରୁ ଜଣାପଡୁଛି ଯେ ସର୍ଭେ କରାଯାଇଥିବା ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ହାରାହାରି ୭୩.୮ ପ୍ରତିଶତ ଲୋକ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଯେ ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ଆରମ୍ଭ ହେଲେ ପରିବାର ପାଇଁ ଲାଭଦାୟକ ହେବ, ଅନ୍ୟ ୨୪.୨ ପ୍ରତିଶତ ଲୋକ ପ୍ରକଳ୍ପର ଲାଭ ସହିତ ରାଜି ନଥିଲେ ଏବଂ ୨ ପ୍ରତିଶତ ଲୋକ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କିଛି କହି ପାରୁ ନଥିଲେ।

ଚିତ୍ର ୮.୨: ଗୃହ ଏବଂ ଗ୍ରାମ ପାଇଁ ଲାଭଦାୟକ (ତଥ୍ୟ % ରେ ଅଛି)

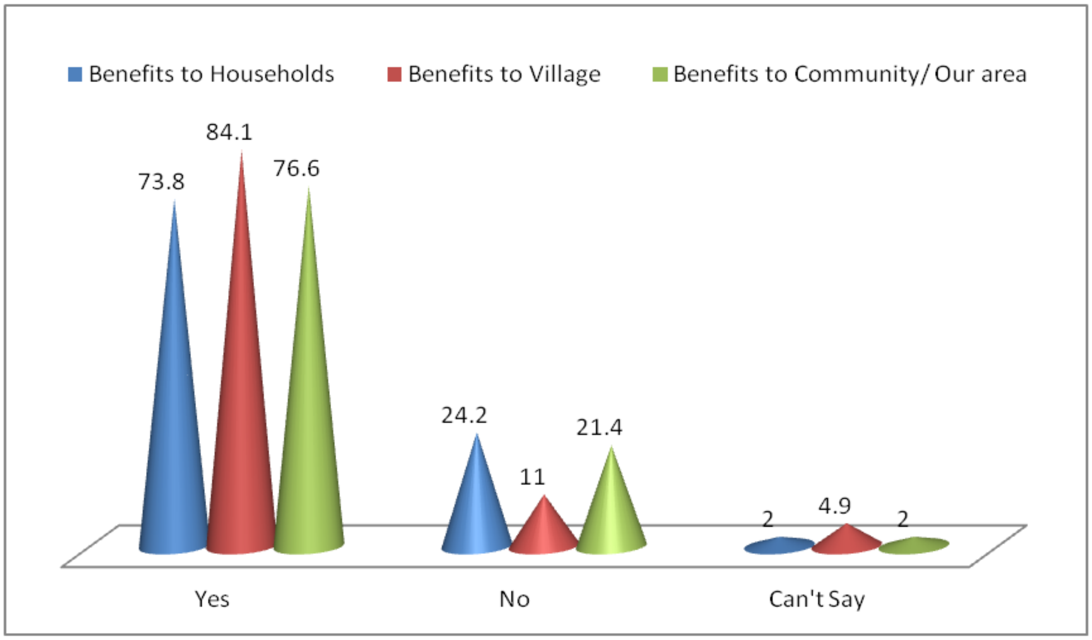

ଉତ୍ସ: କ୍ଷେତ୍ର ସର୍ବେକ୍ଷଣ

ଗାଁରେ ସର୍ବାଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ଉତ୍ତରଦାତା ଅର୍ଥାତ୍ ୯୫ ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଯେ ଏହା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲାଭଦାୟକ ହେବ, ଯେତେବେଳେ କିଛି ଉତ୍ତରଦାତା କହିଛନ୍ତି ଯେ ଏହା ପରିବାର ପାଇଁ ଲାଭଦାୟକ ହେବ ନାହିଁ। ଗ୍ରାମର ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିବା ମୋଟ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୮୪.୧ ପ୍ରତିଶତ ଲୋକ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ଗ୍ରାମ ପାଇଁ ଲାଭଦାୟକ କରିବେ ବୋଲି ସହମତ ହୋଇଥିଲେ , ଯେତେବେଳେ ୨୨ ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଏକ ଛୋଟ ପ୍ରତିଶତ ଲୋକ ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ରାଜି ନାହାଁନ୍ତି ଯେ ଏହା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲାଭଦାୟକ ହେବ। ଏହା ବ୍ୟତୀତ , ୪.୫ ପ୍ରତିଶତ ଉତ୍ତରଦାତା ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ କିଛି କହିପାରିଲେ ନାହିଁ।

୮.୪.୨ ସାମାଜିକ ଲାଭ

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ, ୧୭୨ ପରିବାର ଏକମତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ପ୍ରକଳ୍ପ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲାଭଦାୟକ ହେବ। ନିମ୍ନରେ ଥିବା ଟେବୁଲରୁ ଦେଖାଯାଇଛି ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁର ୧୭୨ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ; ୮୭.୯୧ ପ୍ରତିଶତ ଅର୍ଥାତ୍ ୧୬୬ ଜଣ

ଉତ୍ତରଦାତା ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ରୋଜଗାର ସୃଷ୍ଟି ଓ ଆର୍ଥିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ବ୍ୟବସାୟିକ ଗତିବିଧି, ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଉନ୍ନତି ହେବ ବୋଲି ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ଭବିଷ୍ୟତରେ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରଙ୍କ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ସହାୟକ ହେବ ବୋଲି ଆଶା ବ୍ୟକ୍ତ କରି ଥିଲେ । ଏହା ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ଗ୍ରାମବାସୀ ଯେପରି ପ୍ରକଳ୍ପର ଆର୍ଥିକ ଓ ସାମାଜିକ ଲାଭ କୁ ପ୍ରକଳ୍ପର ନକାରାତ୍ମକ ପରିଣାମ ରୁ ଅଧିକ ହେବ ବୋଲି ମନେ କରୁଛନ୍ତି ।

ସାରଣୀ ୮.୧: ସାମାଜିକ ଲାଭ ଉପରେ ଧାରଣା

କ୍ରମିକ ନଁ	ଗ୍ରାମ	ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଆରାମଦାୟକ ଯୋଗାଯୋଗ	ଦୂର ସମ୍ପର୍କୀୟଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ବିକଶିତ କରନ୍ତୁ	ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାର ସୁଯୋଗ	ଉନ୍ନତ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ସୁବିଧା	ଭିତ୍ତିଭୂମି ଏବଂ ସହରୀକରଣ ବିକାଶ କରନ୍ତୁ	ଉତ୍ତମ ଯୋଗାଯୋଗ ଯୋଗୁଁ ସ୍ଥାୟୀ ଜୀବିକା
୧	ଭୋଗରକଛାର	୧୪୪	୧୪୧	୧ ୪୩	୧ ୨୯	୧ ୪୨	୧ ୪୮
୨	ବିଜାହାନ	୧୧୨	୯୮	୧୦୨	୧୦୭	୧୧୨	୧୨୩

ଉତ୍ସ: କ୍ଷେତ୍ର ସର୍ବେକ୍ଷଣ

ପ୍ରକଳ୍ପର ନକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ

୮.୪.୩ ପାରିବାରିକ ସ୍ତରରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ସମସ୍ୟା

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ (SIA) ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଭାବ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ସମୟରେ, ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ବର୍ତ୍ତମାନର ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ, ଯାହା ପୁନର୍ବାସ ସମୟରେ ସହାୟକ ହୋଇପାରିବ। ତେଣୁ, ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ ସେମାନଙ୍କର ସାମ୍ପ୍ରତିକ ପାରିବାରିକ ସମସ୍ୟା ବିଷୟରେ ପଚରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ମତାମତକୁ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚିତ୍ରରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି।

ଚିତ୍ର ୮.୩: ପରିବାରର ସମସ୍ୟାର ପ୍ରତିଶତ ବଣ୍ଟନ (ତଥ୍ୟ % ରେ ଅଛି)

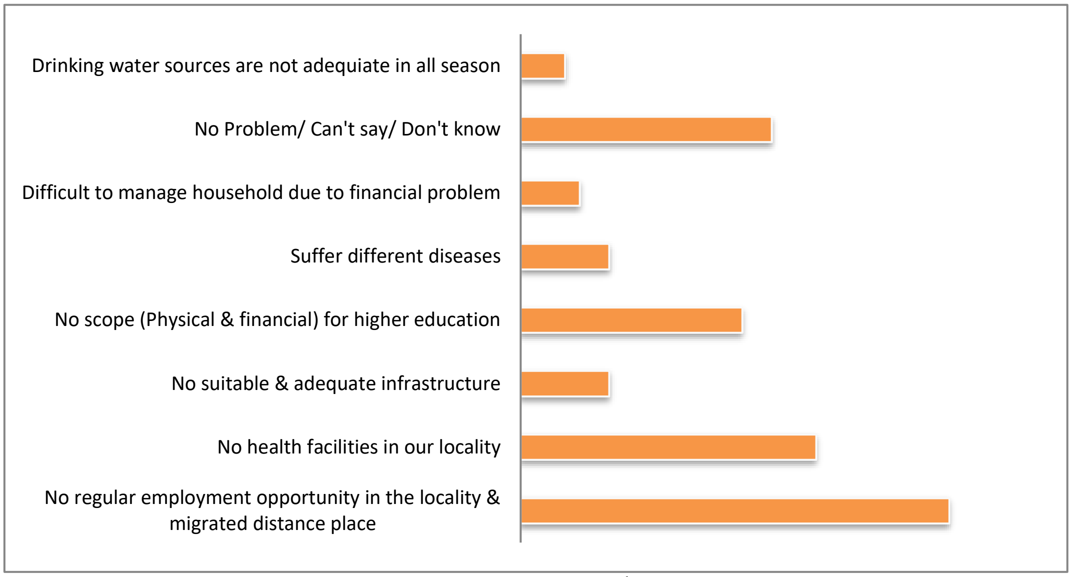

ଉତ୍ସ: କ୍ଷେତ୍ର ସର୍ବେକ୍ଷଣ

୨୪୮ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ , ଅଧିକାଂଶ ଅର୍ଥାତ୍ ୭୩ (୨୯%) ପରିବାର ମତ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସେମାନଙ୍କର 'ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳରେ କୌଣସି ନିୟମିତ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ନାହିଁ, ଫଳସ୍ୱରୂପ ସେମାନେ ନିଯୁକ୍ତି ଖୋଜିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବାକୁ ବାଧ ହେଉଛନ୍ତି। ସର୍ବେକ୍ଷଣରୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବାଧିକ ୪୮ (୨୦%) ଉତ୍ତର ଆସିଥିଲା ଯେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁବିଧାର ଅଭାବ ରହିଛି, ୩୬ (୧୫%) ପରିବାର ମତ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଗ୍ରାମରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ସୁବିଧାର ଅଭାବ ରହିଛି ଏବଂ ୧୦ (୪%) ପରିବାର ମତ ଦେଇଥିଲେ ଗ୍ରାମରେ କୌଣସି ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଭିତ୍ତିଭୂମି ନାହିଁ ଏବଂ ୧୮ (୬%) ପରିବାର ମତ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସେମାନଙ୍କର ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ଘରୋଇ ସାମଗ୍ରୀ ଏବଂ ସମ୍ପତ୍ତି ନାହିଁ। ଏହା ବ୍ୟତୀତ ୧୪ (୬%) ପରିବାର ସେମାନଙ୍କ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହେଉଥିବା ଗୁରୁତର ରୋଗ ବିଷୟରେ ଏବଂ ୮ (୩%) ପରିବାର ବର୍ଷସାରା ନିରାପଦ ପାନୀୟ ଜଳର ସମସ୍ୟା ବିଷୟରେ ମତ ଦେଇଥିଲେ। ତେଣୁ, ପ୍ରଭାବିତ ଜନସଂଖ୍ୟାର ଖୁସି ପାଇଁ ପୁନର୍ବାସ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମୟରେ ଏହି ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ କରାଯିବା ଉଚିତ। ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଭାବରେ ୪୧ (୧୭%) ପରିବାର ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ୟା ବିଷୟରେ କହିପାରିଲେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ପରିବାର କୌଣସି ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇନଥିବା କହିଥିଲେ।

୮.୪.୪ ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିଣାମ

ମୋଟ ୭୭୦ ଜଣ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ, ୫୫୮ ଜଣ ଅର୍ଥାତ ୭୨ ପ୍ରତିଶତ ଉତ୍ତରଦାତା ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଏହା "ଜମି ଏବଂ ଉତ୍ପାଦନ ହରାଇପାରେ, ୯୧ ଜଣ ଅର୍ଥାତ ୧୨ ପ୍ରତିଶତ ବିଶ୍ୱାସ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଏହା "ଅବଶିଷ୍ଟ ଜମିରେ କମ୍ ଉତ୍ପାଦନ" କରିବ, ୭୭ କିମ୍ବା ୧୦ ପ୍ରତିଶତ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଏହା "ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ସାମଗ୍ରୀର ଉପଲବ୍ଧତା ହ୍ରାସ କରିବ"।

ଚିତ୍ର ୮. ୪: ଆର୍ଥିକ ପରିଣାମ ବିଷୟରେ HH ମାନଙ୍କର ଧାରଣା (ତଥ୍ୟ % ରେ ଅଛି)

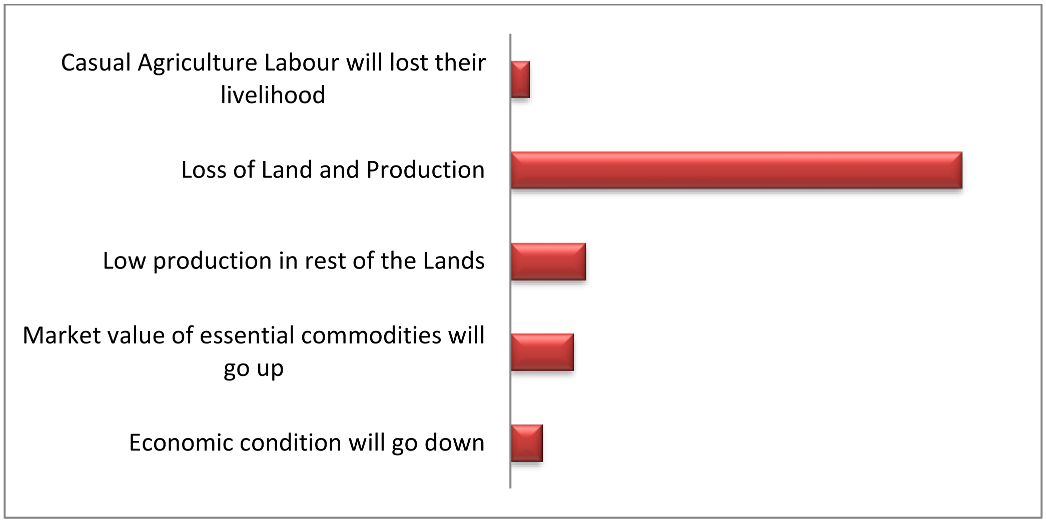

ଉତ୍ସ: କ୍ଷେତ୍ର ସର୍ବେକ୍ଷଣ

ଏହା ମଧ୍ୟ ଜଣାପଡିଛି ଯେ ୩୮ କିମ୍ବା ୫ ପ୍ରତିଶତ ଉତ୍ତରଦାତା ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ଯେ "ଲୋକଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ହ୍ରାସ ପାଇବ", ଏବଂ ବାକି ୬ କିମ୍ବା ୩ ପ୍ରତିଶତ ଉତ୍ତରଦାତା ଅନୁଭବ କରିଛନ୍ତି ଯେ "କୃଷକମାନେ ସେମାନଙ୍କର ବୃତ୍ତି ହରାଇପାରନ୍ତି"। ଏହା ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁର ଏକ ବଡ଼ ବର୍ଗର ପ୍ରଭାବିତ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କର ଜମି ଏବଂ ଉତ୍ପାଦନ ହରାଇବାର ଭୟ ରହିଛି।

୮.୪.୫ ସାମାଜିକ-ସାଂସ୍କୃତିକ ପରିଣାମ

ମୋଟ ୧୭୨ ପରିବାର ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପର ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ନକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ବିଷୟରେ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୧୩୮ କିମ୍ବା ୮୦ ପ୍ରତିଶତ ପରିବାର ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ଯେ ଏହା " ଚୋରୀ ଏବଂ ଅସାମାଜିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ବୃଦ୍ଧି କରିବ", ୪ କିମ୍ବା ୩ ପ୍ରତିଶତ ପରିବାର ମତ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ଏହା "ଅନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ ଏବଂ ଦେଶରୁ ନୂତନ ପ୍ରକାରର ରୋଗ ବ୍ୟାପିବାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବ", ୧୨ କିମ୍ବା ୭ ପ୍ରତିଶତ ପରିବାର ମତ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ଏହା "ସହରୀକରଣ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣ ସୃଷ୍ଟି କରିବ", ୧୨ କିମ୍ବା ୭ ପ୍ରତିଶତ ଉତ୍ତରଦାତା ମତ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ଏହା "ଗୃହପାଳିତ ପଶୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅସୁରକ୍ଷିତ" ହୋଇପାରେ, ୭ କିମ୍ବା ୪ ପ୍ରତିଶତ ପରିବାର ମତ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ଏହା "ଘର ଏବଂ ବାସସ୍ଥାନ ଜମି ହରାଇବ"।

ଚିତ୍ର ୮.୫: ସାମାଜିକ ପରିଣାମ ଉପରେ ପ୍ରତାରଣା (ତଥ୍ୟ % ରେ ଅଛି)

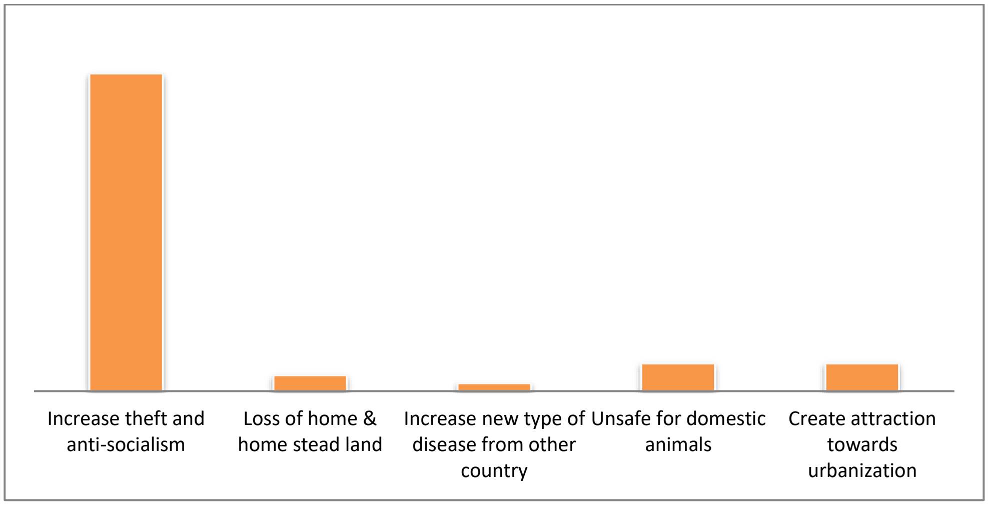

ଉତ୍ସ: କ୍ଷେତ୍ର ସର୍ବେକ୍ଷଣ

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଗ୍ରାମୱାରୀ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ନିମ୍ନରେ ଥିବା ଚିତ୍ରରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି। ସାଂସ୍କୃତିକ ପରିଣାମ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ସମୟରେ ଏହା ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ଯେ ୫୮.୭୭ ପ୍ରତିଶତ ପରିବାର ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ଯେ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ସେମାନଙ୍କ ସଂସ୍କୃତି ଉପରେ ନକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ। ସେମାନଙ୍କ ମତରେ ସହରୀକରଣ ଯୋଗୁଁ ପିଲାମାନେ ନିଜ ସଂସ୍କୃତି ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ହରାଇପାରନ୍ତି, ଏବଂ ୨୪.୬୨ ପ୍ରତିଶତ ପରିବାର ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ଯେ ଏହା ଏକ ମିଶ୍ରିତ ସଂସ୍କୃତି ବିକଶିତ କରିପାରେ।

***

ନବମ ଅଧ୍ୟାୟ

ବୈଠକ ଏବଂ ଶୁଣାଣିର ବିବରଣୀ

" ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଇନ ୨୦୧୩ " (RFCTLAR&R ଆଇନ -୨୦୧୩) ର ଧାରା-୫ ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ତାରିଖ, ସମୟ ଏବଂ ସ୍ଥାନ ବିଷୟରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପ୍ରଚାର ପରେ ଏକ ଜନଶୁଣାଣି ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବା କଥା, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ରିପୋର୍ଟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏବଂ ରେକର୍ଡ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଙ୍କ ମତାମତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇପାରିବ। ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ହେମଗିରି ତହାସିଲର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପର SIA ଅଧ୍ୟୟନ ରିପୋର୍ଟ ବାଣ୍ଟିବା ପାଇଁ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଜନଶୁଣାଣି ଆୟୋଜନ କରିବ ।

୯.୧ ସାର୍ବଜନୀନ ଶୁଣାଣିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ :

ଏପରି ଶୁଣାଣି ଆୟୋଜନର ପ୍ରମୁଖ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି

- ସ୍ୱଚ୍ଛତା ବଜାୟ ରଖିବା ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତଙ୍କୁ ଅବଗତ ରଖିବା।
- ଅଧ୍ୟୟନର ପ୍ରମୁଖ ନିଷ୍କର୍ଷ ଉପରେ ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳ ବିଷୟରେ ଲୋକଙ୍କ ମତାମତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା।
- ଅଧିଗ୍ରହଣ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରସଙ୍ଗ ପାଇଁ ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସମାଧାନ କରିବା।
- ଜନଶୁଣାଣିରୁ ମିଳିଥିବା ମତାମତକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ଏବଂ ଏହାକୁ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ SIA ରିପୋର୍ଟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା।

୯.୨ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା :

- SIA ଅଧ୍ୟୟନ ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ KSRM ଡ୍ରାଫ୍ଟ ରିପୋର୍ଟ (ଇଂରାଜୀ ଏବଂ ଓଡ଼ିଆ ଉଭୟ ସଂସ୍କରଣ) ରାଜ୍ୟ SIA ୟୁନିଟ୍, NCDS, ଭୁବନେଶ୍ୱରକୁ ଦାଖଲ କରିଥିଲା ଏବଂ ସମାନ ରିପୋର୍ଟ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ LAO ସହିତ ମଧ୍ୟ ସେୟାର କରାଯାଇଥିଲା। ରାଜ୍ୟ SIA ୟୁନିଟ୍ ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ଦ୍ୱାରା ରିପୋର୍ଟଟି ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ ଭାବରେ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା।
- ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର କଲେକ୍ଟର-କମ୍ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ତାରିଖ ଏବଂ ସ୍ଥାନ ସ୍ଥିର କରିବେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଜନଶୁଣାଣି ପରିଚାଳନା କରିବାକୁ ସୂଚିତ କରିବେ। ମୂଳତଃ, ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ୨୫% ରୁ ଅଧିକ ପରିବାର ପ୍ରଭାବିତ ହେବେ ସେହି ଆଧାରରେ ସ୍ଥାନ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା।
- LAO ସମ୍ପୃକ୍ତ ପଞ୍ଚାୟତଙ୍କୁ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଭାବରେ ଅବଗତ କରିବ । / ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜନଶୁଣାଣି ବୈଠକର ଆୟୋଜନ NAC କରିବ।
- M/S KIIT ସ୍କୁଲ ଅଫ୍ ରୁରାଲ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ ଏହାର SIA ଟିମ୍ ସହାୟତାରେ , ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ତାରିଖ ଅନୁଯାୟୀ ବୈଠକ ଆୟୋଜନ କରିବାକୁ ସହଜ କରିବ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସହିତ ଅଧ୍ୟୟନର ନିଷ୍କର୍ଷ ବାଣ୍ଟିବ।

ହେବାକୁ ଥିବା ସାର୍ବଜନୀନ ଶୁଣାଣି ସଂଖ୍ୟା : ଭୋଗରାକଛାର ଏବଂ ବିଜାନ ଗାଁରେ , ଦୁଇଟି ସାର୍ବଜନୀନ ଶୁଣାଣି ଆୟୋଜନ କରାଯିବ ।

୯.୩ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ (SIA) ଜନ ଶୁଣାଣି ବୈଠକର କାର୍ଯ୍ୟଧାରା (Proceedings):

ପରିବାର ଭିତ୍ତିକ ସର୍ଭେ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ମାଧ୍ୟମରୁ ସଂଗୃହିତ ତଥ୍ୟର ସଂକଳନ ଆଧାରରେ **ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ (SIA)** ଚିଠା ରିପୋର୍ଟ (Draft Report) ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି। ଏହି ଚିଠା ରିପୋର୍ଟକୁ ପତ୍ର ସଂଖ୍ୟା- KIIT/SIA/213/25, ତାରିଖ- ୦୪.୧୧.୨୦୨୫ ମାଧ୍ୟମରେ **NCDS** କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ NCDS ଏହି ଚିଠା SIA ରିପୋର୍ଟକୁ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ନିକଟରେ ପତ୍ର ସଂଖ୍ୟା- SIA-321/NCDS, ତାରିଖ- ୦୪.୧୧.୨୦୨୫ ମାଧ୍ୟମରେ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ।

ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ର ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ପତ୍ର ସଂଖ୍ୟା- ୨୦୦୫, ତାରିଖ- ୧୧.୧୧.୨୦୨୫ ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ଲିଖିତ ଏହି ଚିଠା SIA ରିପୋର୍ଟକୁ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତରେ ଉପଲବ୍ଧ କରାଇଥିଲେ। ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକରେ ବ୍ୟାପକ ପ୍ରସାର ପାଇଁ ଏହି ରିପୋର୍ଟର ନକଲ ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ଉପ-ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ତହସିଲଦାରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଛି। ସମସ୍ତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ସୂଚନା ଏବଂ ଅବଗତି ପାଇଁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ SIA ଚିଠା ରିପୋର୍ଟର ଅନେକ ନକଲ ବିଜାହାନ ଏବଂ ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମରେ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଛି।

SIA ରିପୋର୍ଟ ଉପରେ ଜନ ଶୁଣାଣି କରିବା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ତଥା ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍, ବିଜ୍ଞପ୍ତି ସଂଖ୍ୟା- ୨୧୦୪, ତାରିଖ- ୦୪.୧୨.୨୦୨୫ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ସର୍ବସାଧାରଣ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରିଥିଲେ। ଏହି ନୋଟିସ୍ ଅନୁଯାୟୀ, **୧୯.୧୨.୨୦୨୫** ରିଖ ପୂର୍ବାହ୍ନ ୧୦:୨୦ ସମୟରେ **ବିଜାହାନ** ଗ୍ରାମରେ ଏବଂ **୨୦.୧୨.୨୦୨୫** ରିଖ ପୂର୍ବାହ୍ନ ୧୦:୩୦ ସମୟରେ **ଭୋଗରାକଛାର** ଗ୍ରାମରେ ଜନ ଶୁଣାଣି ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା।

ଏହି SIA ଜନ ଶୁଣାଣି ନୋଟିସ୍‌ର ନକଲଗୁଡ଼ିକୁ ସୂଚନା ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ଝାରପଲମ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତର ସରପଞ୍ଚ, NCDS ଭୁବନେଶ୍ୱରର SIA ସଂଯୋଜକ, IDCO ଭୁବନେଶ୍ୱରର ମୁଖ୍ୟ ମହାପ୍ରବନ୍ଧକ (ଜମି), ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଉପ-ଜିଲ୍ଲାପାଳ (ସଦର), ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଆରକ୍ଷୀ ଅଧୀକ୍ଷକ (SP), ହେମଗିରି ଥାନା ଅଧିକାରୀ (IIC), ହେମଗିରି ଗୋଷ୍ଠୀ ଉନ୍ନୟନ ଅଧିକାରୀ (BDO) ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ର ଇ-ଗଭର୍ଣ୍ଣାନ୍ସ ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା।

୯.୩.୧ ତା. ୧୯ ଡିସେମ୍ବର ୨୦୨୫ ରିଖରେ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ (SIA) ଜନ ଶୁଣାଣି ବୈଠକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ:

ପୂର୍ବ ସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ, ୧୯ ଡିସେମ୍ବର **୨୦୨୫** ଦିନ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମଠାରେ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ (**SIA**) ସମ୍ପର୍କିତ ଏକ ଜନ ଶୁଣାଣି ବୈଠକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଇଛି। ଏହି ବୈଠକରେ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ସଦର **ଉପ-ଜିଲ୍ଲାପାଳ** ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରିଥିବା ବେଳେ ହେମଗିରି ତହସିଲଦାର, ବି.ଡି.ଓ., ଜିଲ୍ଲା ଭୂ-ଅର୍ଜନ ବିଭାଗର ପ୍ରତିନିଧି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଏସ.ଡି.ପି.ଓ. (**SDPO**), ଝାରପଲମ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତର ସରପଞ୍ଚ ଏବଂ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର ୱାର୍ଡ ମେମ୍ବର ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ। ଏଥିରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାର ଯୋଗଦେଇ SIA ରିପୋର୍ଟ ସମେତ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଏବଂ ଥଇଥାନ ଓ ପୁନର୍ବାସ (**R&R**) ସମ୍ପର୍କିତ ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା ଓ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ। **KIIT** ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ SIA ସର୍ଭେ ଟିମ୍ ଲିଡର ଏବଂ **ମହାନଦୀ ମାଇନ୍ସ ଆଣ୍ଡ ମିନେରାଲ୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ ଲିମିଟେଡ୍ (MMMPL)** ର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହି ବୈଠକରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ।

SIA ଜଣ ଶୁଣାଣି ବୈଠକ ବିଜାହାନ

ଉକ୍ତ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ (SIA) ଜନ ଶୁଣାଣି ବୈଠକର ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା:

ବୈଠକର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ, **ଉପ-ଜିଲ୍ଲାପାଳ ତଥା SIA କମିଟିର ଅଧକ୍ଷ୍ୟ** ସମସ୍ତ ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀ, ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧି, ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀ, ପୋଲିସ ପ୍ରଶାସନ, KIIT ର ସର୍ଭେ ଦଳ ଏବଂ ମହାନଦୀ ମାଇନ୍ସ ଆଣ୍ଡ ମିନେରାଲ୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ ଲିମିଟେଡ୍ (MMMPL) ର ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରିବା ସହ ବୈଠକର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ। SIA ସର୍ଭେରେ ସହଯୋଗ କରିଥିବାରୁ ସେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିସ୍ଥାପିତ ଓ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାରକୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଇଥିଲେ। ଏହାପରେ, ଚିଠା SIA ରିପୋର୍ଟର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ସେ KIIT ର ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ।

KIIT ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ସହଯୋଗୀ ପ୍ରଫେସର ତଥା SIA ସର୍ଭେ ଦଳର ମୁଖ୍ୟ ଡକ୍ଟର ପ୍ରଶାନ୍ତ ପରିଡ଼ା, ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପର ଚିଠା ରିପୋର୍ଟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ। ସେଥିରେ ପ୍ରକଳ୍ପର ବିବରଣୀ, ଆବଶ୍ୟକ ମୋଟ ଜମି, ଜମିର ଶ୍ରେଣୀବିଭାଗ,

ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମରୁ ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେବାକୁ ଥିବା ବେସରକାରୀ ଜମିର ପରିମାଣ, ସର୍ଭେରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ପରିବାର ଓ ଖାତା ସଂଖ୍ୟା, ସେମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତି, ରୋଜଗାର, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ପୁନର୍ବାସ (R&R) ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ମତାମତ ବିଷୟରେ ଆଲୋକପାତ କରିଥିଲେ। ଏହା ଏକ ଚିଠା ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ଲୋକମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ମତାମତ ଓ ପରାମର୍ଶକୁ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ରିପୋର୍ଟରେ ସାମିଲ କରାଯିବ ବୋଲି ସେ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଥିଲେ।

SIA ଜଣ ଶୁଣାଣି ବୈଠକ ବିଜାହାନ

ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର ସ୍ଥାୟୀ ବାସିନ୍ଦା ତଥା ଜମି ମାଲିକ ଶ୍ରୀ ବଂଶୀଧର ପ୍ରଧାନ, ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଏବଂ ପୁନର୍ବାସ (R&R) ପ୍ରକ୍ରିୟା ଉପରେ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ମତାମତ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ। ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଏବଂ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସହଭାଗିତାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥିବାରୁ ସେ ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଓ କମ୍ପାନୀକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ। ସେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ପେସା (PESA) ଆଇନର ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସକ୍ରିୟ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ସହ ଗ୍ରାମସଭା ସଫଳତାର ସହ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି। ସେହିପରି RFCTLAR&R ଆଇନ ୨୦୧୩ ଅନୁଯାୟୀ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ (SIA) ସର୍ଭେ କରାଯାଇଛି। ସର୍ଭେ ପୂର୍ବରୁ ପରାମର୍ଶ ବୈଠକମାନ ଆୟୋଜନ କରାଯିବା ସହ ଗ୍ରାମରେ ଏହି ସୂଚନାକୁ ବ୍ୟାପକ ଭାବେ ପ୍ରସାର କରାଯାଇଥିଲା। SIA ଟିମ୍ ପ୍ରତିଟି ଘରକୁ ଯାଇ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିଛନ୍ତି। ତେବେ, ସେ ଟପରିଆ ଗ୍ରାମରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ (R&R) କଲୋନୀକୁ ନେଇ ନିଜର ଚିନ୍ତା ପ୍ରକଟ କରିଥିଲେ। ସେ କହିଥିଲେ ଯେ, ପୂର୍ବରୁ ଗ୍ରାମସଭା ବୈଠକରେ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରଙ୍କ ପାଇଁ ହେମଗିରି ନିକଟସ୍ଥ ବରାହଭୁତା ଠାରେ ପୁନର୍ବାସ କଲୋନୀ ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଇଥିଲା। କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସ୍ଥାନକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇ ଟପରିଆ କରାଯାଇଛି, ଯାହାକି ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ ନୁହେଁ। ସେଠାକାର ଭୌଗୋଳିକ ସ୍ଥିତି ଭଲ ନୁହେଁ ଏବଂ ସେହି ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସ୍ଥାନରେ ଗମନାଗମନ ତଥା ଯୋଗାଯୋଗ ସୁବିଧାର ଅଭାବ ରହିଛି।

SIA ଜଣ ଶୁଣାଣି ବୈଠକ ବିଜାହାନ

ସେ ଉପ-ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଜରିଆରେ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ଯେ, ସେମାନଙ୍କ ଦାବିକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଉ ଏବଂ ବିଲେଇମୁଣ୍ଡା ଓ ହେମଗିରି ମୁଖ୍ୟ ରାସ୍ତା ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଉ।

ସେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ପୁନର୍ବାସ (R&R) ସ୍ଥାନ ଚୟନରେ ସମସ୍ୟା ଥିବା କାରଣରୁ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର କିଛି ପରିବାର SIA ସର୍ଭେରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିନାହାନ୍ତି; ଯଦି ପୁନର୍ବାସ କଲୋନୀ ପାଇଁ ସ୍ଥାନ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇଯାଏ, ତେବେ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଏଥିରେ ସହଯୋଗ କରିବେ। ଏହା ସହିତ, GMDC ଦ୍ୱାରା ଝାରପଲମ ଗ୍ରାମ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପୁନର୍ବାସ ସ୍ଥାନ ନିକଟରେ ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥାନ ନିରୂପଣ କରିବା ପାଇଁ ସେ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ।

ସେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ଭୂ-ଅର୍ଜନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ ଥିବାରୁ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ସେଠାକୁ ଯିବା ଆସିବା କରିବାରେ ଅନେକ ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଛନ୍ତି। ଲୋକମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ଭୂ-ଅର୍ଜନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ହେମଗିରି ତହସିଲ ପରିସରରେ ଖୋଲିବା ପାଇଁ ସେ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ।

ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଗ୍ରାମସଭାରେ ଗୃହିତ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବ ବା ସଂକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ସରକାର ପୂରଣ କରିବା ଉଚିତ ବୋଲି ସେ ଦୃଢ଼ ଦାବି କରିଥିଲେ।

ଉପ-ଜିଲ୍ଲାପାଳ ମହୋଦୟା ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଥିଲେ ଯେ, ହେମଗିରିଠାରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜମିଟି କୋଇଲା ସମ୍ପଦ ଥିବା ଅଞ୍ଚଳ (Coal bearing area) ଅଧୀନରେ ଆସୁଛି ଏବଂ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଏଭଳି ଜମି ଉପରେ ନୂତନ ବସତି ସ୍ଥାପନ କରିବା ନିଷିଦ୍ଧ। ତଥାପି, ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁଧାନ କରି ତାହାକୁ ଯଥାଶୀଘ୍ର ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ସେ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇଥିଲେ।

ଯେଉଁ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ SIA ସର୍ଭେରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିନାହାନ୍ତି, ସେମାନେ ଏହି ସର୍ଭେରେ ସାମିଲ ହୋଇ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ସେ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ। ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ହିତ ତଥା ସେମାନଙ୍କ ଲାଭ ପାଇଁ ହିଁ ଏହି ସର୍ଭେର ଯୋଜନା ଓ ପରିଚାଳନା କରାଯାଇଛି।

ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର ସ୍ଥାୟୀ ବାସିନ୍ଦା ଭବାନୀଶଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରିଥିଲେ। ସେ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ପ୍ରକଳ୍ପ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସିଧାସଳଖ ଯୋଗାଯୋଗ ରଖିବା ଉଚିତ। ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ସମର୍ଥନ କରିଆସୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତରେ ମଧ୍ୟ ସମର୍ଥନ କରିବେ। ସେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର କିଛି ପରିବାର SIA ସର୍ଭେରୁ ବାଦ୍ ପଡ଼ିଯାଇଛନ୍ତି। ସେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ ଯେ, **GMDC** ଝାରପଲମ ଗ୍ରାମର ପୁନର୍ବାସ (R&R) କଲୋନୀ ପାଇଁ **କୁର୍ଲୁଡିହି** ସ୍ଥାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛି। ତେଣୁ ସେହି ସ୍ଥାନ ନିକଟରେ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଜମି ଆବଣ୍ଟନ କରିବାକୁ ସେ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ, ଯଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ସହଜରେ ରାସନ (PDS) ସୁବିଧା ପାଇପାରିବେ। ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ସେ ଚିଠା ରିପୋର୍ଟରେ ଥିବା କିଛି ଅନିଚ୍ଛାକୃତ ତ୍ରୁଟି ବିଷୟରେ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲେ। SIA ସର୍ଭେ ଦଳର ମୁଖ୍ୟ ଏହାକୁ ନୋଟ୍ କରିବା ସହ ଏଗୁଡ଼ିକ ଟାଇପ୍‌ଗତ ତ୍ରୁଟି (typological errors) ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ। ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ରିପୋର୍ଟରେ ଏହି ସମସ୍ତ ତ୍ରୁଟିକୁ ସଂଶୋଧନ କରାଯିବ ବୋଲି ସେ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇଥିଲେ।

ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର ସ୍ଥାୟୀ ବାସିନ୍ଦା ତଥା ଜମି ମାଲିକ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ବିଶ୍ୱାଳ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ଗ୍ରାମରେ ଏକ ଆଶ୍ରମ ଅଛି ଯେଉଁଠାରେ ବର୍ଷସାରା ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା କରାଯାଇଥାଏ। ପାନୀୟ ଜଳ ସୁବିଧା ପାଇଁ ସେଠାରେ କମ୍ପାନୀର ସାମାଜିକ ଦାୟିତ୍ୱବୋଧ (**CSR**) ପାଣ୍ଠିରୁ ଏକ ଗଭୀର ନଳକୂପ ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ସେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ। ଏହାଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ବହୁଳ ଭାବେ ଉପକୃତ ହୋଇପାରିବେ ବୋଲି ସେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ।

ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର ଜମି ମାଲିକ ତଥା ସ୍ଥାୟୀ ବାସିନ୍ଦା ଶ୍ରୀ ସୁବାଷ ଭୋଇ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ ଯେ, ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ସମର୍ଥନ କରିଆସୁଛନ୍ତି ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସହ ପରାମର୍ଶ କରି ସଠିକ୍ ଦିଗରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ୁଛି। ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ନିକଟରେ ପୁନର୍ବାସ (R&R) କଲୋନୀ ରହିବାର ସୁଫଳ ସମ୍ପର୍କରେ ସେ ମତ ରଖିଥିଲେ। ସେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ଯଦି ଖଣି ଅଞ୍ଚଳ ନିକଟରେ କଲୋନୀ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଏ, ତେବେ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ବହୁଳ ଭାବେ ଉପକୃତ ହେବେ। ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ସହଜରେ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ଯାଇପାରିବେ ଏବଂ ନିଜର ଅଭିଯୋଗ ଉପସ୍ଥାପନ କରିପାରିବେ। ଏହା ସହିତ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର କର୍ମଚାରୀ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରେ ସହଜ ହେବ। ସେ ହେମଗିରିଠାରେ ପୁନର୍ବାସ କଲୋନୀ ସ୍ଥାପନ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ବିଜାହାନ ଖଣିର ୧୦ କିଲୋମିଟର ପରିଧି ମଧ୍ୟରେ ପୁନର୍ବାସ କଲୋନୀ ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ।

ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର ସ୍ଥାୟୀ ବାସିନ୍ଦା ତଥା ଜମି ମାଲିକ ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣ ଦେହେରୀ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଥିଲେ ଯେ, ବର୍ତ୍ତମାନ **୨୦୨୬** (ସର୍ଭେ ସମୟ ଅନୁସାରେ ୨୦୨୫) ମସିହା ଚାଲିଥିବା ବେଳେ ଜମି କ୍ଷତିପୂରଣ କାହିଁକି ୨୦୧୩ ନୀତି ଅନୁଯାୟୀ ଗଣନା କରାଯାଉଛି? ସେ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସର୍ବଶେଷ ବା ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ନୀତି ଅନୁଯାୟୀ ଜମି କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ।

ଗିରସିମା ଗ୍ରାମର ବାସିନ୍ଦା ଶ୍ରୀ ନିରଞ୍ଜନ ଭୋଇ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲେ ଯେ, ଗିରସିମା ଓ ଝାରପଲମ ଗ୍ରାମର ଜମି କ୍ଷତିପୂରଣ କ'ଣ ବିଜାହାନ ଏବଂ ଭୋଗରାକଛାର ତୁଳନାରେ ଭିନ୍ନ ନୀତି ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ କି?

ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର ସ୍ଥାୟୀ ବାସିନ୍ଦା ତଥା ଜମି ମାଲିକ ଶ୍ରୀ ଛବିଳ ସା, ସମସ୍ତ ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀ ଓ ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରିଥିଲେ। ସେ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନକୁ ଉତ୍ତମ ଜମି କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଉନ୍ନତ ପୁନର୍ବାସ (R&R) ପ୍ୟାକେଜ୍ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ। ଏହା ସହିତ ସେ କହିଥିଲେ ଯେ, ପ୍ରକଳ୍ପ ଯୋଗୁଁ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ଯେପରି ଅନ୍ଧକାରମୟ ନ ହୁଏ, ସେଥିପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ବୋଲି ମତ ଦେଇଥିଲେ ।

ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର ଜମି ମାଲିକ ତଥା ସ୍ଥାୟୀ ବାସିନ୍ଦା ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ସା ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ସମସ୍ତ ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରିଥିଲେ। ସେ ପୂର୍ବରୁ ବଂଶୀଧର ପ୍ରଧାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ମତାମତକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ଥନ ଜଣାଇଥିଲେ। ସେ ସରକାରୀ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଜମିର ମୂଲ୍ୟ, ଗଛର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ନିର୍ମାଣାଧୀନ ଗୃହ ବା ସ୍ଥାପତ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ। ସେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ଯେହେତୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗ୍ରାମ ବିସ୍ଥାପିତ ହେବାକୁ ଯାଉଛି, ସେଥିପାଇଁ ସଠିକ୍ ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବାସ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇଦେବାକୁ ସେ ଦାବି କରିଥିଲେ। ଏଥିସହିତ, ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଞ୍ଚଳରେ ହେବାକୁ ଥିବା ପ୍ରଦୂଷଣକୁ ନେଇ ସେ ଚିନ୍ତା ପ୍ରକଟ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ।

ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର ଜମି ମାଲିକ ତଥା ସ୍ଥାୟୀ ବାସିନ୍ଦା ଦୁଃଖୁ ଭୋଇ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ ଯେ, ଆଜକୁ ପ୍ରାୟ ୧୦୦-୧୫୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ତାଙ୍କ ପୂର୍ବପୁରୁଷମାନେ ହେମଗିରି ଜମିଦାରଙ୍କ ଠାରୁ ୭୦୦ ଟଙ୍କା ଦେଇ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମକୁ କିଣିଥିଲେ।

ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣିର ଜମି ମାଲିକ ତଥା ଝାରପଲମ ଗ୍ରାମର ବାସିନ୍ଦା ଶ୍ରୀ ଦିଲେଶ୍ୱର କିଷାନ, ବିଜାହାନ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ବିସ୍ଥାପିତ କିମ୍ବା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଉଥିବା ଚାରୋଟିଯାକ ଗ୍ରାମକୁ ସମାନ ହାରରେ ଜମି କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ। ଜମିର ଦର ତୁରନ୍ତ ଘୋଷଣା କରାଯିବା ସହ ହେମଗିରିଠାରେ ପୁନର୍ବାସ (R&R) କଲୋନୀ ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ସେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ। ଏଥିସହିତ, ସେ ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ଯେପରି ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ରହିବ, ତାହା ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଉ।

ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର ଜମି ମାଲିକ ତଥା ସ୍ଥାୟୀ ବାସିନ୍ଦା ଶ୍ରୀ ଦଶରଥ ବିଶ୍ୱାଳ, ପ୍ରକଳ୍ପ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା ସମ୍ପର୍କିତ ସମସ୍ୟା ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ।

ଭୂ-ଅର୍ଜନ ବିଭାଗର ପ୍ରତିନିଧି ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଶ୍ନ ଓ ଚିନ୍ତାର ବିସ୍ତୃତ ଉତ୍ତର ରଖିଥିଲେ। ସେ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଥିଲେ ଯେ, ଏହା ହେଉଛି ଏକ ଚିଠା SIA ରିପୋର୍ଟ, ଯାହାକି ବିସ୍ଥାପିତ/କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ସୂଚନା ଏବଂ ଅବଗତି ପାଇଁ ପ୍ରସାର କରାଯାଇଛି। ଲୋକମାନେ ଦର୍ଶାଇଥିବା ଟାଇପ୍‌ଗତ ତ୍ରୁଟିଗୁଡ଼ିକୁ ସର୍ଭେ ସଂସ୍ଥା ନୋଟ୍ କରିଛି ଏବଂ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ରିପୋର୍ଟରେ ଏହାକୁ ସଂଶୋଧନ କରାଯିବ।

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ ଯେ, ଓଡ଼ିଶା R&R ନୀତି ୨୦୦୬ରେ ସରକାରୀ ଜମି ଜବରଦଖଲ ସମ୍ପର୍କରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ରହିଛି। ଗଛ ଏବଂ ନିର୍ମାଣାଧୀନ ଘରର କ୍ଷତିପୂରଣ କେବଳ SIA ସର୍ଭେ ରିପୋର୍ଟ ଆଧାରରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ନାହିଁ। ବରଂ, **ଧାରା ୧୧(୧)** ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରାଥମିକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ପରେ ସରକାର ଜଙ୍ଗଲ, ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ଯନ୍ତ୍ରୀ ବିଭାଗକୁ ନେଇ ଏକ ମିଳିତ ଟିମ୍ ଗଠନ କରିବେ। ଏହି ଟିମ୍ ଗଛ, ଘର, ପୋଖରୀ, କୂଅ, ନଳକୂପ ଏବଂ ଗଭୀର ନଳକୂପ ଇତ୍ୟାଦିର ମାପ ଓ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବେ। ଜମିର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ, ଦୂରତା ଗୁଣକ (distance factor), ସୋଲାଟିଅମ୍ (solatium) ଏବଂ ସୁଧ ଆଦିକୁ ଭିତ୍ତି କରି ଚୂଡ଼ାନ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯିବା ନେଇ ସେ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ।

ଏହି ସମୟରେ, ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଉପସ୍ଥିତ ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ପାଇଁ ସମାନ ଜମି ଦର (single rate) ଘୋଷଣା କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ। ସର୍ବ ଶେଷରେ ଉପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମବାସୀ, ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ, ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ, ଗଣମାଧ୍ୟମ ଅଧିକାରୀ, ସର୍ଭେ ସଂସ୍ଥା ର ମୁଖ୍ୟ ଅଧିକାରୀ, MMMPL ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଅର୍ପଣ କରି ସଭା ସାଙ୍ଗ ଘୋଷଣା କରାଗଲା।

୯.୩.୨ ଗତ ୨୦.୧୨.୨୦୨୫ ରିଖ ଦିନ ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ (SIA) ଜନ ଶୁଣାଣି ବୈଠକ।

ଗତ ତା୨୦ ଡିସେମ୍ବର ୨୦୨୫ରିଖ ଦିନ ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମରେ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ (SIA) ଜନ ଶୁଣାଣି ବୈଠକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଇଛି। ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ର ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଅଧକ୍ଷତାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଏହି ବୈଠକରେ ହେମଗିରି ତହସିଲଦାର, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଭୂ-ଅର୍ଜନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ପ୍ରତିନିଧି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଉପ-ଖଣ୍ଡ ଆରକ୍ଷୀ ଅଧିକାରୀ (SDPO) ଏବଂ ହେମଗିରି ଥାନା ଅଧିକାରୀ (IIC) ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ। ଏଥିସହିତ KIIT ର SIA ସର୍ଭେ ଦଳର ମୁଖ୍ୟ ଏବଂ ମହାନଦୀ ମାଇନ୍ସ ଆଣ୍ଡ ମିନେରାଲ୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ ଲିମିଟେଡ୍ (MMMPL) ର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହି ବୈଠକରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ।

ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମର ଜମି ମାଲିକ ତଥା ସ୍ଥାୟୀ ବାସିନ୍ଦା ଶ୍ରୀ ସେବକ ଦେହେରୀ ଚିଠା ରିପୋର୍ଟରେ ଥିବା ତ୍ରୁଟିଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ପୃଷ୍ଠା ଅନୁଯାୟୀ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପଢ଼ି ଶୁଣାଇଥିଲେ। SIA ସର୍ଭେ ଦଳର ମୁଖ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଥିଲେ ଯେ, ଏହି ତ୍ରୁଟିଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଟାଇପ୍‌ଗତ ଭୁଲ୍ ଏବଂ ଏହା ଅନିଚ୍ଛାକୃତ। ସେ କହିଥିଲେ ଯେ, ଏହା ଏକ ଚିଠା ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ରିପୋର୍ଟରେ ଏହି ସମସ୍ତ ତ୍ରୁଟିକୁ ସଂଶୋଧନ କରାଯିବ। ସେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ କହିଥିଲେ ଯେ, SIA ଜନ ଶୁଣାଣି ବୈଠକର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଚିଠା ରିପୋର୍ଟ ଉପରେ ବିସ୍ଥାପିତ ତଥା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ମତାମତ ଓ ପରାମର୍ଶ ଗ୍ରହଣ କରିବା, ଯାହାକୁ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ରିପୋର୍ଟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବ। ଏହି ସାମାନ୍ୟ ତ୍ରୁଟିଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ଜମି କ୍ଷତିପୂରଣ କିମ୍ବା ପୁନର୍ବାସ (R&R) ସୁବିଧା ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ ନାହିଁ। ସର୍ଭେ ସଂସ୍ଥା ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ସେହି ତ୍ରୁଟିଗୁଡ଼ିକୁ ସଠିକ୍ ଭାବେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିଥିଲେ।

ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମର ଜମି ମାଲିକ ତଥା ବାସିନ୍ଦା ଶ୍ରୀ ସୁନୀଲ ଦେହେରୀ, ସେବକ ଦେହେରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ ଦୋହରାଇଥିଲେ। ସେ ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ, ପ୍ରଥମେ SIA ରିପୋର୍ଟକୁ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଉ ଏବଂ ତା'ପରେ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ବ୍ୟାପକ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଉ। ଏହାର ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣ ଦେଇ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳ କହିଥିଲେ ଯେ, SIA ଜନ ଶୁଣାଣି ବୈଠକର ପ୍ରକୃତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହିଁ ହେଉଛି ଚିଠା SIA ରିପୋର୍ଟରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ତ୍ରୁଟିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରି ସଂଶୋଧନ କରିବା। ସେ ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ପରାମର୍ଶ ଓ ମତାମତ ସୁସଂଗଠିତ ଭାବେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ, ଯଦ୍ୱାରା ସର୍ଭେ ସଂସ୍ଥା ସେଗୁଡ଼ିକୁ ନୋଟ୍ କରିପାରିବ ଏବଂ ସର୍ଭେ ସମୟରେ ସଂଗୃହିତ ପ୍ରାଥମିକ ଓ ମାଧ୍ୟମିକ ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ସଂଶୋଧନ କରିବେ ।

ସେହିପରି, ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମର ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଜମି ମାଲିକ ତଥା ବାସିନ୍ଦା ଶ୍ରୀ ଦୀପକ ଦେହେରୀ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ କହିଥିଲେ ଯେ, ପ୍ରଥମେ ତ୍ରୁଟିଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଶୋଧନ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ତା'ପରେ ହିଁ ବୈଠକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବା ଦରକାର।

ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମର ଜମି ମାଲିକ ତଥା ବାସିନ୍ଦା ଶ୍ରୀ ବିକାଶ ଦେହେରୀ ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ, GMDC ଯେପରି କରିଛି, କମ୍ପାନୀ ପ୍ରଥମେ ସେହିଭଳି ଜମି ଏବଂ ପୁନର୍ବାସ (R&R) କ୍ଷତିପୂରଣ ଘୋଷଣା କରୁ ଏବଂ ଏହାକୁ ଲିଖିତ ଆକାରରେ ପ୍ରଦାନ କରୁ।

ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଚିଠା SIA (ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ) ରିପୋର୍ଟରେ ଥିବା ତ୍ରୁଟିଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ନିଜର ଆପତ୍ତି ଉଠାଇଥିଲେ। ଚିଠା ରିପୋର୍ଟରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସଂଶୋଧନ କରାଯିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ନିଜ ଦାବି ରଖିଲେ।

ସର୍ଭେ ସଂସ୍ଥା KIIT, ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମର ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ମତାମତ ଓ ପରାମର୍ଶକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ଚିଠା SIA ରିପୋର୍ଟର ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲେ। ରିପୋର୍ଟରେ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଟାଇପ୍‌ଗତ ତ୍ରୁଟିଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇ ଏକ

ସଂଶୋଧିତ ଚିଠା SIA ରିପୋର୍ଟ, ପତ୍ର ସଂଖ୍ୟା- KIIT/NCDS/331/25, ତାରିଖ- ୨୩.୧୨.୨୦୨୫ ଅନୁସାରେ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ନିକଟରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା।

ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଭୂ-ଅର୍ଜନ ଅଧିକାରୀ, ପତ୍ର ସଂଖ୍ୟା- ୨୨୦୧, ତାରିଖ- ୨୩.୧୨.୨୦୨୫ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ସଂଶୋଧିତ ଚିଠା SIA ରିପୋର୍ଟକୁ ଝାରପଲମ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତର ସରପଞ୍ଚଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଥିଲେ। ଏହି ସଂଶୋଧିତ ରିପୋର୍ଟକୁ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଉପ-ଜିଲ୍ଲାପାଳ (ସଦର), ଗୋଷ୍ଠୀ ଉନ୍ନୟନ ଅଧିକାରୀ (BDO) ଏବଂ ହେମଗିରି ତହସିଲଦାରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି। ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସୂଚନା ଏବଂ ଅବଗତି ପାଇଁ ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମରେ ମଧ୍ୟ ସଂଶୋଧିତ ଚିଠା SIA ରିପୋର୍ଟର ନକଲ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଛି।

ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ତଥା ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍, ବିଜ୍ଞପ୍ତି ସଂଖ୍ୟା- ୨୧୯୨, ତାରିଖ- ୨୩.୧୨.୨୦୨୫ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ସର୍ବସାଧାରଣ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରିଥିଲେ ଏବଂ ୩୧.୧୨.୨୦୨୫ ରିଖ ପୂର୍ବାହ୍ନ ୧୦:୩୦ ସମୟରେ ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମରେ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ (SIA) ଜନ ଶୁଣାଣି ଅନୁଷ୍ଠିତ କରିବା ପାଇଁ ତାରିଖ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ।

୯.୩.୩ ଭୋଗରାକଛାର ଠାରେ ତା ୩୧.୧୨.୨୦୨୫ ରିଖରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ (SIA) ଜନ ଶୁଣାଣି ବୈଠକ:

ଗତ ୩୧ ଡିସେମ୍ବର ୨୦୨୫ରିଖ ଦିନ ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମରେ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ (SIA) ଜନ ଶୁଣାଣି ବୈଠକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଇଛି। ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ର ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଅଧକ୍ଷତାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଏହି ବୈଠକରେ ହେମଗିରି ତହସିଲଦାର, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଭୂ-ଅର୍ଜନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ପ୍ରତିନିଧି, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଉପ-ଖଣ୍ଡ ଆରକ୍ଷୀ ଅଧିକାରୀ (SDPO) ଏବଂ ହେମଗିରି ଥାନା ଅଧିକାରୀ (IIC) ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ। ଏଥିସହିତ KIIT ର SIA ସର୍ଭେ ଦଳର ମୁଖ୍ୟ ଏବଂ ମହାନଦୀ ମାଇନ୍ସ ଆଣ୍ଡ ମିନେରାଲ୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ ଲିମିଟେଡ୍ (MMMPL) ର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହି ବୈଠକରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ।

ବୈଠକର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ, ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଦାବି ଅନୁଯାୟୀ ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗର ପ୍ରମୁଖ ଶାସନ ସଚିବଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ପତ୍ର ସଂଖ୍ୟା- ୨୨୪୮୫, ତାରିଖ- ୨୨.୦୬.୨୦୧୮ (ପ୍ରସଙ୍ଗ ଅନୁସାରେ) ର ଏକ ନକଲ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ। ଏହି ପତ୍ରଟି BMV (ବେଞ୍ଚମାର୍କ ଭାଲ୍ୟୁ) ଏବଂ ଜମି କ୍ଷତିପୂରଣ ଗଣନା ପ୍ରଣାଳୀ ସମ୍ପର୍କରେ ଭୂ-ଅର୍ଜନ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମହାନଦୀ ମାଇନ୍ସ ଆଣ୍ଡ ମିନେରାଲ୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ ଲିମିଟେଡ୍‌କୁ ଦିଆଯାଇଥିଲା। ସେ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଥିଲେ ଯେ, SIA (ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ) ସର୍ଭେର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନ। ଏହା ଏକ ପ୍ରକଳ୍ପ-ପୂର୍ବ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଅଧ୍ୟୟନ, ଯାହା ପ୍ରକଳ୍ପର ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଏବଂ ଏଥିରୁ ହେବାକୁ ଥିବା ଆର୍ଥିକ ଲାଭକୁ ଆକଳନ କରିଥାଏ, ଯଦ୍ୱାରା ସରକାର ଏକ ସଚେତନ ନିଷ୍ପତ୍ତି

ନେଇପାରିବେ। SIA ରିପୋର୍ଟ ସହିତ ଜମି କ୍ଷତିପୂରଣ କିମ୍ବା ପୁନର୍ବାସ (R&R) ପ୍ୟାକେଜ୍‌ର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ। SIA ରିପୋର୍ଟ ଆଧାରରେ କୌଣସି କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯିବ ନାହିଁ।

SIA ଜଣ ଶୁଣାଣି ବୈଠକ: ଭୋଗରାକଛାର

ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳ (ADM) ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଥିଲେ ଯେ, କେବଳ ଏକ ଲିଖିତ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଜମି କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ପୁନର୍ବାସ (R&R) ର ପ୍ରମାଣ ନୁହେଁ, ବରଂ ଆଇନର ଧାରା ୪ (୧) ଏବଂ ୧୧ (୧) ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରକାଶିତ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ହିଁ ପ୍ରକୃତ ପ୍ରମାଣ। ବୈଠକରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମତାମତର କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ରହିବ ନାହିଁ। ଏହା କେବଳ RFCTLAR&R ଆଇନ, ୨୦୧୩ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା R&R ନୀତି, ୨୦୦୬ ର ସାମ୍ବିଧାନିକ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ଥିର କରାଯିବ। ୨୦୧୩ ର ଆଇନ ଏବଂ ୨୦୦୬ ର ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଜମି ଓ R&R କ୍ଷତିପୂରଣ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ପସନ୍ଦ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ। ସେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ସରକାର ୨୦୨୫-୨୦୨୬ ମସିହାରେ ଏକ ସଂଶୋଧିତ ନିୟମ ଆଣୁଛନ୍ତି।

SIA ଜଣ ଶୁଣାଣି ବୈଠକ: ଭୋଗରାକଛାର

ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ, ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ଅନେକ ସନ୍ଦେହ ରହିଛି, ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ କମ୍ପାନୀ ପକ୍ଷରୁ ଏକ ଲିଖିତ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦାବି କରୁଛନ୍ତି। ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଜମି ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ସନ୍ଦେହ ଦୂର ହେବା ଆବଶ୍ୟକ। ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ADM କହିଥିଲେ ଯେ, ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ନିଜେ ଆଗକୁ ଆସି ପ୍ରଶାସନ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିବା ଉଚିତ; କେବଳ କିଛି ଯୁବକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗ୍ରାମ ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରିବେ ନାହିଁ।

ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମର ଜମି ମାଲିକ ତଥା ବାସିନ୍ଦା ଶ୍ରୀ ସୁକାନ୍ତ ଦେହେରୀ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ ଯେ, ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଜମି ଏବଂ ପୁନର୍ବାସ (R&R) କ୍ଷତିପୂରଣ ବାବଦରେ କମ୍ପାନୀ ପକ୍ଷରୁ ଏକ ଲିଖିତ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦାବି କରିଛନ୍ତି। ସେ କହିଥିଲେ ଯେ, ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ସେହି ଲିଖିତ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ପରଖିବେ ଏବଂ ଯଦି ତାହା ସେମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ହୋଇଥିବ, ତେବେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଉପଯୁକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯିବ।

ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମର ଜମି ମାଲିକ ତଥା ବାସିନ୍ଦା ଶ୍ରୀ ସନାତନ ଦେହେରୀ ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ, ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ସମସ୍ତ ଚିଠିପତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ହେବା ଉଚିତ। ସେହିପରି କମ୍ପାନୀ ପକ୍ଷରୁ ଦିଆଯିବାକୁ ଥିବା ଲିଖିତ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପତ୍ର ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଆରେ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ସେ ଜଣାଇଥିଲେ।

SIA ଜଣ ଶୁଣାଣି ବୈଠକ: ଭୋଗରାକଛାର

ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳ (ADM), ଜମି ଏବଂ ପୁନର୍ବାସ (R&R) କ୍ଷତିପୂରଣ ସମ୍ପର୍କିତ ଲିଖିତ ଦଲିଲଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହଯୋଗ କରିବାକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ।

***

ଦଶମ ଅଧ୍ୟାୟ
ପ୍ରଭାବ ହ୍ରାସ, ପରିଚାଳନା , ମୂଲ୍ୟ ଲାଭ ବିଶ୍ଳେଷଣ ସୁପାରିଶ

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଗ୍ରାମବାସୀ ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଉପରେ ପଡୁଥିବା ପ୍ରଭାବର ପ୍ରଶମନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ଏହାର ପରିଚାଳନା ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରାଯିବ। "ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଚିତ୍ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ସ୍ୱଛତା ଅଧିକାର ଆଇନ, ୨୦୧୩" (RFCTLAR&R Act-2013) ର ଧାରା-୫ ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ମତାମତ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ ଓ ସ୍ଥାନ ନିରୂପଣ କରି ଏକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଏବଂ ପରିଚାଳନା ବୈଠକ ଅନୁଷ୍ଠିତ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ମାଧ୍ୟମରେ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା ହେମଗିରି ତହସିଲ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଭୋଗରାକଛାର ଏବଂ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା ଓ ମତାମତକୁ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା।

୧୦.୧ ସାମାଜିକ ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ଲାଭର ବିଶ୍ଳେଷଣ:

SIA ଅଧ୍ୟୟନର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ପ୍ରକଳ୍ପର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଜମି ହରାଇଥିବା ପରିବାର ଏବଂ ସାଧାରଣ ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ପଦ (CPR), ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଇତ୍ୟାଦି କ୍ଷତି ଯୋଗୁଁ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଉଭୟଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପର ସାମଗ୍ରିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପର ଲାଭ ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବକୁ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା। ଉପରୋକ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, SIA ଅଧ୍ୟୟନ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଏକ ୩୬୦ ° ପଦ୍ଧତି ଗ୍ରହଣ କରିଛି ଯେପରିକି i) ଆୟ ଏବଂ ଜୀବିକା ଉପରେ ପ୍ରଭାବ; ii) ସଂସ୍କୃତି ଏବଂ ସାମାଜିକ ସଂହତି ଉପରେ ପ୍ରଭାବ; iii) ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯୋଗୁଁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ; iv) ଦୁର୍ବଳଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ; ଏବଂ v) ପ୍ରକଳ୍ପର ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଉପରେ ପଡ଼ିପାରେ ଏପରି ଭୌତିକ ଏବଂ ସାଧାରଣ ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବଳ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ।

ପରିବାର ସର୍ଭେ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଦ୍ୱାରା ଅନୁଭବ କରାଯାଉଥିବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା। ଆଗାମୀ ପ୍ରକଳ୍ପର ପରିବାର ଉପରେ କ'ଣ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିପାରେ ତାହା ବୁଝିବା ପାଇଁ ପରିବାର ସର୍ଭେରେ ଲିକର୍ଟ ୫-ପଏଣ୍ଟ ସ୍କେଲିଂ କୌଶଳ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିଲା। ପରିବାରର ଧାରଣା ବୁଝିବା ବ୍ୟତୀତ ପ୍ରକଳ୍ପର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଉପରେ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଧାରଣା ବୁଝିବା ପାଇଁ ପଡ଼ୋଶୀମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା।

୧୦.୨ ପ୍ରକଳ୍ପର ଅନୁଭୂତ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ବୁଝିପାରିଲେ ଯେ:

- ମହାନଦୀ ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ଏମଏମଏମପିଏଲ) ପ୍ରକଳ୍ପ ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାମାଜିକ-ଆର୍ଥିକ ବିକାଶର ଏକ ବାହକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ସମ୍ଭାବନା ରଖିଛି। ବୃହତ ପରିମାଣର ଖଣି ଉଦ୍ୟୋଗ ସାଧାରଣତଃ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଭିତ୍ତିଭୂମି ଏବଂ ଜୀବିକା ଉନ୍ନତିକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିଥାଏ, ଏବଂ ଏମଏମଏମପିଏଲ ପ୍ରକଳ୍ପ ମଧ୍ୟ ଏହାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ନୁହେଁ।
- ପ୍ରଥମତଃ, ଖଣି ଏବଂ ଏହାର ସଂଲଗ୍ନ ସୁବିଧା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ରାସ୍ତା, ଡ୍ରେନେଜ୍ ସିଷ୍ଟମ, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଗାଣ ଏବଂ ଜଳ ପରିଚାଳନା ନେଟୱାର୍କ ସମେତ ମୌଳିକ ଭୌତିକ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିକାଶ ଆବଶ୍ୟକ।
- ଏହି ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶଗୁଡ଼ିକ, ଯଦିଓ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ଡିଜାଇନ୍ କରାଯାଇଛି, ଏକକାଳୀନ ବିଜାହାନ , ଗିରିସିମା, ଝାରପଲମ ଏବଂ ଭୋଗରାକଛାର ଭଳି ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ସଂଯୋଗ ଏବଂ ସୁଗମତାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରୁଛି।
- ଉନ୍ନତ ରାସ୍ତା ଅବସ୍ଥା ଏବଂ ପରିବହନ ସୁବିଧା ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦାଙ୍କୁ ସହଜ ପରିବହନ, ବଜାର ପ୍ରବେଶ ଏବଂ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ସାମଗ୍ରୀ ଏବଂ ସେବା ଯୋଗାଣକୁ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇବା ଦ୍ୱାରା ଲାଭଦାୟକ ହେବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି।
- ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଏବଂ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ଯଥେଷ୍ଟ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି। ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ, ଯନ୍ତ୍ରପାତି ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ପରିବହନ, ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ପ୍ରଶାସନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହେବ।
- ଲଜିଷ୍ଟିକ୍ସ, ଖାଦ୍ୟ ସେବା, ଯାନବାହାନ ମରାମତି, କ୍ଷୁଦ୍ର ବାଣିଜ୍ୟ ଏବଂ ନିର୍ମାଣ ଭଳି ସହାୟକ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ପରୋକ୍ଷ ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହେବ। ଏହିପରି ନିଯୁକ୍ତି ବୃଦ୍ଧି ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରୁ ବାହାରକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ହ୍ରାସ କରିପାରିବ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ଆର୍ଥିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିପାରିବ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ପରିବାରର ଆୟ ଏବଂ କ୍ରୟ ଶକ୍ତିରେ ଉନ୍ନତି ଆସିବ।
- ଆର୍ଥିକ ଲାଭ ବ୍ୟତୀତ, ଏମଏମଏମପିଏଲ ର ଚାଲୁଥିବା ଏବଂ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ କର୍ପୋରେଟ୍ ସାମାଜିକ ଦାୟିତ୍ୱ (CSR) ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା, ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି ଉପରେ ଦୃଢ଼ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ସୂଚିତ କରେ। କମ୍ପାନୀ ପୂର୍ବରୁ ସାମୁଦାୟିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିସାରିଛି, ଯେଉଁଥିରେ ମାଗଣା ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ସେବା ଏବଂ ଚକ୍ଷୁ ଯାଞ୍ଚ ଶିବିର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଯାହା ଶହ ଶହ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ଉପକୃତ କରି ଆସୁଅଛି ।
- ଏହି ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ପହଞ୍ଚରେ ଥିବା ଅଭାବକୁ ପୂରଣ କରେ ଏବଂ ଦୁର୍ଗମ ଅଞ୍ଚଳରେ ସାର୍ବଜନୀନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଫଳାଫଳକୁ ଉନ୍ନତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ।
- ସ୍କୁଲ-ଭିତ୍ତିକ ସଚେତନତା ଅଭିଯାନ ଏବଂ ପରିବେଶଗତ ଶିକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଭଳି ଶିକ୍ଷାଗତ ସହାୟତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ, ପିଲା ଏବଂ ଯୁବପିଢ଼ିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱର ସଂସ୍କୃତିକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରେ।

- ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ମାନବ ବିକାଶ ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀ ଅଭ୍ୟାସ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିମଳ ବିଷୟରେ ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଏପରି ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ।
- ଏହା ବ୍ୟତୀତ, କମ୍ପାନୀର ଚାଷୀ ତାଲିମ ଏବଂ ଜୀବିକା ବିବିଧତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ - କୃଷି କର୍ମଶାଳା ଏବଂ ବିହନ କିଟ୍ ବଣ୍ଟନ ସମେତ - ସ୍ଥାନୀୟ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଉନ୍ନତ ଚାଷ ପଦ୍ଧତି ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସଶକ୍ତ କରିଥାଏ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦକତା ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ଅନିଶ୍ଚିତତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ଥିରତା ବୃଦ୍ଧି କରିଥାଏ।
- ସାମୂହିକ ଭାବରେ, ଏହି ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ଏମଏମଏମପିଏଲ ର ଭୌତିକ ଭିତ୍ତିଭୂମିରେ ଉନ୍ନତି, ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ବୃଦ୍ଧି, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ଶିକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡକୁ ଉନ୍ନତ କରିବା ଏବଂ ସଚେତନତା ଏବଂ ଦକ୍ଷତା-ନିର୍ମାଣ ମାଧ୍ୟମରେ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ କ୍ଷମତାକୁ ପୋଷଣ କରି ସ୍ଥାନୀୟ ବିକାଶ ପାଇଁ ଏକ ଉତପ୍ରେରକ ହେବାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରେ।

ଯଦି ଏହି ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଭାବେ ବଜାୟ ରଖାଯାଏ ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସାମିଲ କରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଏ, ତେବେ ଏହା ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା ତଥା ଏହାର ଆଖପାଖ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗ୍ରାମୀଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ସାମାଜିକ ଉତ୍ଥାନ ଏବଂ ଆଞ୍ଚଳିକ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧିର ବୃହତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇପାରିବ।

୧୦.୩ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା (Social Impact Management Plan - SIMP)

ପ୍ରକଳ୍ପର ଅନୁଭୂତ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ (SIA) ଅଧ୍ୟୟନର ନିଷ୍କର୍ଷ ଏବଂ ଗତ ୧୯ ଡିସେମ୍ବର ୨୦୨୫ ରିଖରେ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମରେ ଏବଂ ୨୦ ଓ ୩୧ ଡିସେମ୍ବର ୨୦୨୫ ରିଖରେ ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଜନ ଶୁଣାଣିରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିସ୍ଥାପିତ/କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାରଙ୍କଠାରୁ ମିଳିଥିବା ପରାମର୍ଶ ଓ ମତାମତ ଆଧାରରେ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା (SIMP) ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି। ଏହି ଯୋଜନାରେ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଭାବକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ସଂଶୋଧନମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକର ରୂପରେଖ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି।

ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା ହେମଗିରି ତହସିଲ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିଜାହାନ (୨୫୦.୦୧ ଏକର) ଏବଂ ଭୋଗରାକଛାର (୧୮୮.୨୦ ଏକର) ଗ୍ରାମର ମୋଟ ୪୩୮.୨୧ ଏକର ବେସରକାରୀ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ।

ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଅଧିଗ୍ରହଣ ଯୋଗୁଁ ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ବିସ୍ଥାପିତ ହେବ। ସେହିପରି ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମର ମୁଖ୍ୟ ବସତି ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ବିସ୍ଥାପିତ ହେବାକୁ ଯାଉଛି। ତେବେ, ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମର ଦୁଇଟି ପଡ଼ା ଯଥା- ରେଙ୍ଗାଲପାଣି ଏବଂ ବୁଢ଼ାପାହାଡ଼ ଖଣି ଲିଜ୍ ସୀମା ବାହାରେ ଅବସ୍ଥିତ ଥିବାରୁ, ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଏହି

ଦୁଇଟି ସ୍ଥାନକୁ ବିସ୍ଥାପିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ। ପ୍ରକଳ୍ପ ବିସ୍ଥାପିତ ଏବଂ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ଜନସଂଖ୍ୟା ଭିତ୍ତିକ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ମାନଦଣ୍ଡ ବିଷୟରେ ପୂର୍ବ ଅଧ୍ୟାୟଗୁଡ଼ିକରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି।

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଏକ ବ୍ୟାପକ ପଦକ୍ଷେପ ଭାବେ ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି, ଯାହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ବାଣିଜ୍ୟିକ କୋଇଲା ଖଣିକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଏବଂ ଦେଶରେ ଜାଳେଣି ସୁରକ୍ଷା ତଥା ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ କୋଇଲା ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା। ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ଓଡ଼ିଶାର ସେହି ବୃହତ ରଣନୀତି ସହ ମଧ୍ୟ ସମାନତା ରକ୍ଷା କରୁଛି, ଯାହା ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି, ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି, ସ୍ଥାୟୀ ଜୀବିକା ଏବଂ ପରିବେଶ ପରିଚାଳନାକୁ ଏହାର ବିକାଶ ଢାଞ୍ଚା ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ୱିତ କରିଥାଏ। ସାମାଜିକ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ ସର୍ବନିମ୍ନ କରିବା ଏବଂ ବିକାଶର ସୁଫଳ ଯେପରି ସମାଜର ସମସ୍ତ ବର୍ଗର ଲୋକଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିବ, ତାହାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରି ଏହି ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ (SIA) ର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା (SIMP) ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି।

SIMP (ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା) ପ୍ରକଳ୍ପର ସକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବଗୁଡ଼ିକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ସହିତ ସାମାଜିକ ବିପଦଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନା ଏବଂ ପ୍ରଶମନ ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ଢାଞ୍ଚା ପ୍ରଦାନ କରେ। ଏହା ନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏକ ସ୍ୱଚ୍ଛ, ସହଭାଗିତାମୂଳକ ଏବଂ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଭାବରେ ପରିଚାଳିତ ହେବ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ଅଧିକାର ଏବଂ ସ୍ୱାର୍ଥ ସୁରକ୍ଷିତ ରହିବ।

ଏହି ଯୋଜନାଟି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ବିକାଶ (inclusive development) ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଏ, ଯାହା ନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦା—ବିଶେଷ କରି ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି, ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି, ମହିଳା ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅନଗ୍ରସର ଶ୍ରେଣୀ ଭଳି ଅସହାୟ ଗୋଷ୍ଠୀଗୁଡ଼ିକ—ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବା ସୁଯୋଗରୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ଉପକୃତ ହୋଇପାରିବେ।

I- ଜୀବିକା ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ସଶକ୍ତିକରଣ

SIA (ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ) ଅଧ୍ୟୟନରୁ ଜଣାପଡିଛି ଯେ ବିଜାହାନ ଏବଂ ଭୋଗରାକଛାର ଗ୍ରାମର ପ୍ରଭାବିତ ଜନସଂଖ୍ୟାର ଏକ ବଡ଼ ଅଂଶ ଅଣ-କାଷ୍ଠ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ (NTFP) ସଂଗ୍ରହ, କୃଷି ଏବଂ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି। ତେଣୁ, ଜୀବିକାର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ହେଉଛି SIMP (ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା) ର ମୁଖ୍ୟ ଆଧାର। ବେସରକାରୀ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଏବଂ ସରକାରୀ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ଜମିର ହସ୍ତାନ୍ତର ଫଳରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିସ୍ଥାପିତ ତଥା ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ଜୀବିକା ପ୍ରଭାବିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି।

ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ ଏବଂ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରଙ୍କ ଉପରେ ପଡୁଥିବା ପ୍ରଭାବକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସଂଶୋଧନମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ:

- ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଚିତ୍ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଅଧିକାର ଆଇନ, ୨୦୧୩ (RFCTLAR&R Act, 2013) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଜମି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ।
- ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପାରମ୍ପରିକ ବନବାସୀ (ଜଙ୍ଗଲ ଅଧିକାର ସ୍ୱୀକୃତି) ଆଇନ, ୨୦୦୬ (FRA) ଅଧୀନରେ ବୈଧ ପଟ୍ଟା ପାଇଥିବା ଜନଜାତି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବନବାସୀଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁଯାୟୀ ଜମି କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ।
- ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରର କର୍ମକ୍ଷମ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା, ଦକ୍ଷତା, ଆଗ୍ରହ ଏବଂ ପଦବୀ ଖାଲି ଥିବା ଆଧାରରେ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ଯୋଗାଇଦେବା।
- ଓଡ଼ିଶା ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ଥଇଥାନ (R&R) ନୀତି, ୨୦୦୬ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରର ଅନ୍ତତଃ ପକ୍ଷେ ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ବୃତ୍ତିଗତ ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ କରିବା, ଯଦ୍ୱାରା ସେ ନିଜସ୍ୱ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ ଆରମ୍ଭ କରିପାରିବେ କିମ୍ବା ନୂତନ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ପାଇଁ ନିଜର ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି କରିପାରିବେ।
- ନିଯୁକ୍ତି ଏବଂ ଲାଭଜନକ ରୋଜଗାର ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଯୋଗ୍ୟ ବିସ୍ଥାପିତ ଯୁବକଯୁବତୀଙ୍କ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଓ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି।
- ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାର, ବିଶେଷ କରି ବୃଦ୍ଧବୃଦ୍ଧା ଏବଂ ମହିଳାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାୟୀ ଜୀବିକାର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରିବା।
- ଆୟକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀ ଜୀବିକାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ମହିଳା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ (WSHGs) ଗୁଡ଼ିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା।
- ଆର୍ଥିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତିକରଣ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟିକ ସହାୟତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ମିଶନ ଶକ୍ତି, PMEGP ଏବଂ 'ସ୍କିଲ୍ ଓଡ଼ିଶା' ଭଳି ସରକାରୀ ଜୀବିକା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରିବା।

II. ଗୋଷ୍ଠୀଗତ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଏବଂ ସାମାଜିକ ବିକାଶ (Community Infrastructure and Social Development)

RFCTLAR&R ଆଇନ, ୨୦୧୩ ର ଅନୁସୂଚୀ-III ରେ ପୁନର୍ବାସ ବସତିରେ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବାକୁ ଥିବା ସବିଶେଷ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଏବଂ ସର୍ବନିମ୍ନ ମୌଳିକ ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକର ରୂପରେଖ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି। ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ନୂତନ ଗ୍ରାମ କିମ୍ବା କଲୋନୀରେ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ ଜନସଂଖ୍ୟା ଯେପରି ଏକ ସମ୍ମାନଜନକ ସାମାଜିକ ଜୀବନ ବଞ୍ଚିପାରିବେ ଏବଂ ବିସ୍ଥାପନ ଜନିତ ମାନସିକ ଆଘାତକୁ କମ୍ କରାଯାଇପାରିବ।

ପୁନର୍ବାସ (**R&R**) ବସତିରେ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ମୌଳିକ ସୁବିଧା ଏବଂ ଭିତ୍ତିଭୂମିଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଟେ:

- **ପାନୀୟ ଜଳ:** ପୁନର୍ବାସ ବସତିରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଏବଂ ଏକାଧିକ ଉତ୍ସରୁ ନିରାପଦ ଓ ପାନୀୟ ଜଳ ଯୋଗାଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ। ସମସ୍ତ ଘର ଏବଂ ସାଧାରଣ ସୁବିଧା ସ୍ଥାନରେ ନିରାପଦ ପାନୀୟ ଜଳ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ। ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ବିକଳ୍ପ ପାନୀୟ ଜଳ ଉତ୍ସ ଭାବରେ ନଳକୂପ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇପାରେ।
- **ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଗାଣ : R&R** କଲୋନୀକୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ। ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପରିବାରର ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂଯୋଗ ରହିବ। ଉପଯୁକ୍ତ ଷ୍ଟ୍ରିଟ୍ ଲାଇଟ୍ ବା ଆଲୋକୀକରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ। ଏହା ସହିତ ସ୍କୁଲ, ଅଙ୍ଗନୱାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ର, ଡିସ୍‌ପେନ୍‌ସାରୀ, ଗୋଷ୍ଠୀ କେନ୍ଦ୍ର, ପୂଜାସ୍ଥଳୀ, ପାର୍କ ଇତ୍ୟାଦି ସାଧାରଣ ଭିତ୍ତିଭୂମିରେ ମଧ୍ୟ ଆଲୋକର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ।
- **ରାସ୍ତାଘାଟ:** R&R କଲୋନୀକୁ ସଂଯୋଗ କରୁଥିବା ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ରାସ୍ତା ଏବଂ ପ୍ରବେଶ ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ପିଚୁ (blacktop) କରାଯିବ।
- **ଡ୍ରେନେଜ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା:** R&R କଲୋନୀରେ ପକ୍କା ଡ୍ରେନେଜ୍ ବା ନର୍ଦ୍ଦମା ନିର୍ମାଣ କରାଯିବ।
- **ବିଦ୍ୟାଳୟ:** ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ କରାଯିବ। ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାବୃତ୍ତି ଏବଂ ସ୍କୁଲ ଭିତ୍ତିଭୂମି ସହାୟତା ସମେତ ଶିକ୍ଷା ସୁବିଧାର ଉନ୍ନତିକରଣ କରାଯିବ।
- **ଅଙ୍ଗନୱାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ର:** ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ଅଙ୍ଗନୱାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ର ନିର୍ମାଣ କରାଯିବ।
- **ଡିସ୍‌ପେନ୍‌ସାରୀ (ଡାକ୍ତରଖାନା):** ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ଡିସ୍‌ପେନ୍‌ସାରୀ ନିର୍ମାଣ କରାଯିବ। ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଭାଗ ସହିତ ସହଯୋଗ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରାଯିବ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ମହିଳା, ପିଲା ଏବଂ ବୃଦ୍ଧବୃଦ୍ଧା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ପାଇପାରିବେ।
- **ବ୍ୟାଙ୍କ ଏବଂ ଡାକଘର:** ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏବଂ ଗ୍ରାମ୍ୟସ୍ତରୀୟ ଡାକଘର ନିର୍ମାଣ କରାଯିବ।
- **ଗୋଦାମ ଘର:** ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ଗୋଦାମ ଘର ସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବ।
- **ପୋଖରୀ:** ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ପୋଖରୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ। R&R କଲୋନୀ ନିକଟରେ ଉପଲବ୍ଧ ପୋଖରୀଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଏବଂ ପଙ୍କୋଦ୍ଧାର ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରାଯିବ।
- **ଶ୍ମଶାନ:** ବିସ୍ଥାପିତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ରୀତିନୀତି ଏବଂ ପ୍ରଥା ଅନୁଯାୟୀ ଶ୍ମଶାନ ନିର୍ମାଣ କରାଯିବ। ଆଦିବାସୀ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି ଶ୍ମଶାନ ପାଇଁ ଜମି ଚିହ୍ନଟ କରାଯିବ।

- **ଶୌଚାଳୟ:** ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଘରେ ଶୌଚାଳୟ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ। ଏହା ବ୍ୟତୀତ ସ୍କୁଲ, ଅଙ୍ଗନୱାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ର, ଗୋଷ୍ଠୀ କେନ୍ଦ୍ର, ମାର୍କେଟ୍ କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ ଇତ୍ୟାଦି ସାଧାରଣ ଭିତ୍ତିଭୂମିରେ ମଧ୍ୟ ଶୌଚାଳୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ।
- **ଗୋଚର ଜମି:** R&R କଲୋନୀରେ ଗୋଚର ଜମି ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ।
- **ପଶୁଙ୍କ ପାଇଁ ଜଳ ଉତ୍ସ:** R&R ବସତିରେ ଗୋରୁଗାଈଙ୍କ ପାଇଁ ପାଣିର ଉତ୍ସ ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବ।
- **ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁବିଧା:** R&R କଲୋନୀରେ ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବାକୁ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରମୁଖ ମୌଳିକ ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକ ହେଲା— ସୁଲଭ ମୂଲ୍ୟ ଦୋକାନ (fair price shops), ତାଲିମ କେନ୍ଦ୍ର, ପୂଜାସ୍ଥଳୀ, ଗ୍ରାମଦେବୀ ପୀଠ, ଶିଶୁ ପାର୍କ, ଖେଳ ପଡ଼ିଆ, ଯାତ୍ରା ମଇଦାନ, ଏବଂ ବିସ୍ଥାପିତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ଫଳ ବଗିଚା ଇତ୍ୟାଦି।
- **ସବୁଜ ବଳୟ:** ଏକ ସୁସ୍ଥ ପରିବେଶ ପାଇଁ ପୁନର୍ବାସ କଲୋନୀରେ ଏବଂ ଆଖପାଖରେ ଏକ ସବୁଜ ବଳୟ ବିକଶିତ କରାଯିବ। ଅନେକ ଫଳ ଏବଂ ଔଷଧୀୟ ଗଛ ଲଗାଯିବ। ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରକୁ ସେମାନଙ୍କ ଘର ପାଖରେ ଲଗାଇବା ପାଇଁ ଲେମ୍ବୁ, ସପୁରୀ, ଅମୃତଭଣ୍ଡା, ସଜନା, ପଣସ, ଆମ୍ବ, ଲିଚୁ, ଜାମୁକୋଳି ଇତ୍ୟାଦି ଫଳ ଗଛ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏକ ସବୁଜ ବଳୟ ସୃଷ୍ଟି ହେବା ସହ ସେମାନଙ୍କର କିଚେନ୍ ଗାର୍ଡେନ୍ ସୁଦୃଢ଼ ହେବ।

III. ଆଦିବାସୀ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ବିକାଶ (Development of Tribal Communities)

ଯେହେତୁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଆଦିବାସୀ ପରିବାରର ବିସ୍ଥାପନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, ସେଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ଥଇଥାନ ପାଇଁ ବିଶେଷ ପ୍ରୟାସ କରାଯିବ। ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଟେ:

- **ସାମାଜିକ-ସାଂସ୍କୃତିକ ପରମ୍ପରାର ସଂରକ୍ଷଣ:** ଆଦିବାସୀ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ସାମାଜିକ-ସାଂସ୍କୃତିକ ନିୟମ ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦାନ ଏବଂ ଏହାର ସଂରକ୍ଷଣ କରିବା।
- **ପସନ୍ଦ ମୁତାବକ ପୁନର୍ବାସ ସ୍ଥଳ:** ଆଦିବାସୀ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ପରାମର୍ଶ କରି ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ସ୍ଥଳ ଚୟନ କରିବା। ନିର୍ବାଚିତ ସ୍ଥାନଟି ସେମାନଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନର ପରିବେଶ ସଦୃଶ ହେବା ଉଚିତ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପାରମ୍ପରିକ ଜୀବିକା ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ।
- **ଏକତ୍ରିତ ବସତି:** ସମସ୍ତ ବିସ୍ଥାପିତ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ଓ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ଏକତ୍ର ବସବାସ କରାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରାଯିବ, ଯଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ପାରମ୍ପରିକ ସାମାଜିକ-ସାଂସ୍କୃତିକ ରୀତିନୀତି ଜାରି ରହିପାରିବ।
- **ପାରମ୍ପରିକ ବୃତ୍ତିର ପୁନରୁଦ୍ଧାର:** ସେମାନଙ୍କ ବର୍ତ୍ତମାନର ବୃତ୍ତି, ବିଶେଷ କରି ଜଙ୍ଗଲ ଭିତ୍ତିକ ଅର୍ଥନୀତି ଯଥା ଅଣ-କାଷ୍ଠ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ (NTFP) ସଂଗ୍ରହ, ଛେଳି ପାଳନ, କୁକୁଡ଼ା ପାଳନ ଇତ୍ୟାଦିର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯିବ।

- **ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାନାନ୍ତର:** ଆଦିବାସୀଙ୍କ ସାମାଜିକ ଓ ଧାର୍ମିକ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର ପୁନଃସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରାଯିବ। ଆଦିବାସୀ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ରୀତିନୀତି ଅନୁଯାୟୀ 'ଗ୍ରାମଦେବୀ ପୀଠ'କୁ ପୁନର୍ବାସ ବସତିକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯିବ।
- **ଐତିହ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା:** ସେମାନଙ୍କ ଧାର୍ମିକ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ପ୍ରଥା ସହିତ ଜଡ଼ିତ ପଥର ସ୍ତମ୍ଭ (Stonehenge), କାଷ୍ଠ ସ୍ତମ୍ଭ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କଳାକୃତିର ସୁରକ୍ଷିତ ସ୍ଥାନାନ୍ତର।
- **ସମନ୍ୱିତ ବିକାଶ:** ସହଭାଗିତାମୂଳକ ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମାଧ୍ୟମରେ ବିସ୍ଥାପିତ ତଥା ପ୍ରଭାବିତ ଆଦିବାସୀ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ସମନ୍ୱିତ ବିକାଶରେ ସହାୟତା କରିବା।
- **ମୌଳିକ ଭିତ୍ତିଭୂମି:** ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନଧାରଣର ମାନରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ମୌଳିକ ସୁବିଧା ଏବଂ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିକାଶ।
- **ସୁବିଧା ସୁଯୋଗର ସୁନିଶ୍ଚିତତା:** ପାନୀୟ ଜଳ, ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ବିଦ୍ୟୁତ୍, ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଜନା ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ଯୋଜନାର ଲାଭ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚାଇବା।
- **ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ:** ସେମାନଙ୍କର ନିଯୁକ୍ତି ଯୋଗ୍ୟତା ଏବଂ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ଓ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ତାଲିମ ମାଧ୍ୟମରେ ଜୀବିକାର ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିବା।
- **ପରିଚୟର ସୁରକ୍ଷା:** ସେମାନଙ୍କର ଜାତିଗତ, ଭାଷାଗତ ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ ପରିଚୟକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବା ସହ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବା।

IV. ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ସାମାଜିକ ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ସୁଫଳ

ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଫଳରେ ଏହି ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଏବଂ ସୁଦୂରପ୍ରସାରୀ ସୁଫଳ ମିଳିବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି। ଏହା ଏକ ଉନ୍ନତ ବ୍ୟବସାୟିକ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରିବ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଓ ପରୋକ୍ଷ ଅର୍ଥନୈତିକ ସୁଯୋଗ ସହିତ ନିଯୁକ୍ତି, ଉଦ୍ୟୋଗୀକରଣ ଏବଂ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ବ୍ୟବସାୟିକ ସୁଯୋଗଗୁଡ଼ିକର ବିକାଶ ଘଟିବ।

- ଉନ୍ନତ ସଂଯୋଗୀକରଣ ଏବଂ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିକାଶ ଫଳରେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ଓ ସହରାଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରିବା ସହଜ ହେବ।
- ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସହିତ ସାମାଜିକ ଦାୟିତ୍ୱବୋଧର ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରି, ଏହି SIMP (ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା) ନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ବିକାଶ ଯେପରି ସ୍ଥାନୀୟ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର କ୍ଷତି ନକରି ବରଂ ସେମାନଙ୍କ ସଶକ୍ତିକରଣ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରେରକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ।

୧୦.୪ ସୁପାରିଶ:

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଯଥା **ମହାନଦୀ ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ଏମଏମଏମପିଏଲ)** ପରି ବିକାଶ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଘରୋଇ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ। ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ବିକାଶ-ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣର ଏହି ପ୍ରାଥମିକ ଚିନ୍ତାକୁ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ୨୦୧୩ ମସିହାରେ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ, ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ଥଇଥାନ ରେ ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ବଚ୍ଛତା ଆଇନ ୨୦୧୩ ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲେ, ଯାହା ବିସ୍ଥାପନ, ଜୀବିକା କ୍ଷତି ଇତ୍ୟାଦିର କାରଣ ହୋଇଥାଏ। ଆଇନର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରକଳ୍ପର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବକୁ ପୂର୍ବାନୁମାନ କରିବା, ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଏବଂ ତାହାର ପରିମାଣ ଆକଳନ କରିବା ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପର ସମସ୍ତ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବକୁ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିକାରାତ୍ମକ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ପଦକ୍ଷେପ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ପାଇଁ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ (SIA) କରାଯାଇଥିଲା। ମହାନଦୀ ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ଏମଏମଏମପିଏଲ) ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ହେମଗିରି ତହସିଲ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦୁଇଟି ଗ୍ରାମରୁ ମୋଟ ୪୩୮.୨୧୦ ଏକର (ବିଜାହାନ ଗ୍ରାମ- ୨୫୦.୦୧୦ ଏବଂ ଭୋଗରାକଛର ଗ୍ରାମ- ୧୮୮.୨୦୦) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଛି।

ସମ୍ପୃକ୍ତ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନାରୁ ସଂଗୃହିତ ପ୍ରମୁଖ ଦାବିଗୁଡ଼ିକ:

- ଜମିର ଉଚିତ ମୂଲ୍ୟ। (ପ୍ରତି ଏକର ୧.୩୨ କୋଟି ରୁ ୨ କୋଟି)
- ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା ଓ ଦକ୍ଷତା ଅନୁସାରେ ବିସ୍ଥାପିତ ପରିବାରଙ୍କୁ ସ୍ଥାଇ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯିବ ଉଚିତ.
- ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ମନୋନୀତ ଅଞ୍ଚଳରେ ନୂତନ କଲୋନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା
- ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପାଠାଗାର, ମିନି ପାର୍କ, ଖେଳପଡ଼ିଆ, ମନ୍ଦିର ଏବଂ ଶ୍ମଶାନ ଭୂମି ଭଳି ସୁବିଧା ସହିତ ଏକ ନୂତନ କଲୋନୀରେ ପୁନର୍ବାସ
- କଲୋନିରୁ ବଜାର, ସ୍କୁଲ, କଲେଜ, ମେଡିକାଲ, ବ୍ଲକ ଅଫିସ, ଜିଲ୍ଲା ଅଫିସକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିବହନ ସୁବିଧା।
- ସେହି କଲୋନୀରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ନିର୍ମାଣ
- ଶିକ୍ଷିତ ଏବଂ ଅଶିକ୍ଷିତ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ତାଲିମ ଆବଶ୍ୟକ
- କଲୋନୀରେ ବିଶୁଦ୍ଧ ପାନୀୟ ଜଳ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏକ ମେଡିକାଲ କଲେଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବା ଉଚିତ।

୧୦.୪ ନିଷ୍କର୍ଷ

ବିଜାହାନ କୋଇଲା ଖଣି ଯୋଗୁଁ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଏବଂ ଜୀବିକାରେ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଆଶାବାଦୀ। ପ୍ରକଳ୍ପ। ଏହା କେବଳ ଏହି ସଂଯୋଗକାରୀ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକର ଅଧିକ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ନୁହେଁ ବରଂ ସମଗ୍ର ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଦେଶ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଲାଭଦାୟକ ହେବ। ଯେହେତୁ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଜଡିତ, ଭୂମି ହରାଇଥିବା ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ସିଧାସଳଖ ପ୍ରଭାବିତ ହେବେ ଏବଂ CPR କ୍ଷତି ଯୋଗୁଁ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ହେବେ । ସେହି ସମୟରେ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ କ୍ଷତିପୂରଣରୁ ଉପକୃତ ହେବେ। ତେଣୁ ଆଇନରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ସରକାରୀ ଔପଚାରିକତା ସମାପ୍ତ ହେବା ମାତ୍ରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେବା ଉଚିତ। ନିସନ୍ଦେହରେ କାର୍ଯ୍ୟର ସଫଳତା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାରଙ୍କ ମୂଲ୍ୟରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକଳ୍ପ କରାଯିବ କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ବଳିଦାନ ବ୍ୟର୍ଥ ଯିବ ନାହିଁ। ରାଷ୍ଟ୍ର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଅବଦାନ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ସମଗ୍ର ଦେଶ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇବ।

***